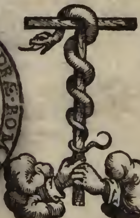
BIBLIOTECA NAZIONALE VITTORIO EMANUELE
6
19 F
63
FABBRI ALFREDO
ROMA
B.V.E.
LEGATORE DI LIBRI

SCHOLIA IN AESCHYLI TRAGOEDIAS OMNES

EX VETVSTISSIMIS
libris manuſcriptis collecta, atq;
in hoc corpus redacta

A FRANCISCO
Robortello Vtinenſe.

BIBLIOTECA NAZ. VITTORIO EMANUELE ROMA

BIBLIOTECÆ S. ANDREÆ ROMÆ

VENETIIS EX OFFICINA
Eraſmiana Vincentij Valgriſii.
M D L I I.

CVM PRIVILEGIO
Illuſtriſsimi Senatus Veneti per
annos decem.

ILLVSTRISSIMO NOBILISSIMOQVE adoleſcenti Mariano Sauello, Franciſcus Robortellus Vtinenſis. S. D.

BIBLIOTECA NA... VITTORIO ...

DVABVS de cauſis, Mariane Sauelle adoleſcens nobiliſsime, Aeſchyli Tragœdias puto tàm diu in tenebris delituiſſe, delituiſſe enim eas uerè dicere poſſe mihi uideor, cum à nullo fuerint ad hanc uſque diem lectæ, tùm propter infinitos errores, quibus erant inquinatæ, tùm propter obſcuritatem (ſic enim multi uocant) uerborum, ac ſententiarum. quorum alterum authoris eſt, (ita enim exigebat genus Poëſis) artificio factum. Alterum noſtratibus hominibus aſcribendum eſt, qui ueterum libros tàm negligenter tranſcribendos, & imprimendos curant. putantq́; ſe ſatis officio ſuo functos, ſi uenuſtis typis excudant libros; atque ea una ratione uendibiliores uulgo faciant, parum, aut nihil cogitantes, quid de ſe homines docti, quorum iudicium erat in primis extimeſcendū, exiſtiment, aut loquantur. Duas has ſimul difficultates non alia prorſus ratione tolli poſſe cum uiderem, quàm ſi & interpretationibus aliquibus obſcuris locis, quæ in hoc authore ſunt, lucem afferre conarer, & maculas omnes

eluerem, atque abſtergerem. Vtrunque uerò commodiſſimè eſt à me factum auxilio ueterum librorum, qui manu librariorum antiquiſſimorum deſcripti habentur, nam & ex illis explicationes excerpſimus has omnes, quæ aut annotatæ, à doctiſſimis uiris, ut opinor, uel ob id, quoniam in omnibus libris, qui uiſuntur ſcripti, eædem fermè ſunt, ac totidem uerbis deſcriptæ, aut ab auditoribus primum aut Chalcondylæ, aut Maximi Planudæ, aut Moſcopuli, aut Thomæ Magiſtri doctiſſimorum hominum, qui ſuperiore ætate noſtrorum auorum in Græcia floruerunt, ex illorum interpretatione collectæ, ac ſic ueluti per manus traditæ, ac diſſeminatæ ad nos peruenerunt; quāplurimi enim reperiuntur libri, in quibus deſcriptæ leguntur, plures tamen, qui tres Aeſchyli Tragœdias tantùm eo ordine, quo nunc extant, continent; nam reliquæ tres deinceps ſuo ordine collocatæ uix reperiuntur, paucáque earum, quod ego ſciam, exemplaria habentur. Tu uerò Mariane nobiliſſime, qui non modo naturæ, & fortunæ copijs abundas, ſed & ingenij, & doctrinæ, ac uirtutis ornamentis cumulatiſſimus es, antiquiſſimum ad me miſiſti librum, in quo tres hæ manu uetuſti cuiuſdam, ac bene docti hominis accuratè deſcriptæ fuerunt, cuius ope in primis omnia uulnera tam præclari Poëtæ ſanauimus, atque omnia ferè collegimus quæ adiumento omnibus erunt maximo ad loca difficilia intelligenda. Et quoniam in hunc ſermonem incidi, ſcias uelim, cum duplex genus inueniatur

tur explicationum in alias tres, quæ præcedunt has, de quibus locuti fuimus, Alterum breue, & conciſum. Alterum fuſum, & prolixum, me eam inijſſe rationem, quæ aptißima eſſe uidebatur ad rem conficiendam, nam breuitatem illorum horum prolixitate compenſauimus; & prolixa nimis ubi hæc uidebantur, ac luxuriantia, ſecuimus pro noſtro arbitratu, tollentes ea, quæ uidebantur inutilia, ut tamen nihil ſit prætermiſſum, quod neceſſarium exiſtimari poßit. ſuit enim inſeruiendum etiam minus doctis, qui ſæpe in re tenui hærent. Habes igitur mi Mariane à me, uel potius ſtudioſi græcarum literarum à te habent Aeſchyli Tragœdiarum explicationes inſignes, ac eruditionis plenas, quæ præterquam quòd ipſos adiuuabunt in Poëta hoc intelligendo, magno etiam erunt uſui ad aliorum authorum tùm Græcorum, tùm Latinorum obſcura loca cognoſcenda. Nihil dicam hoc loco de Poëtæ huius dignitate, & præſtantia, nam non eſt à me nunc de ipſius Tragœdijs ſermo inſtitutus, ſed de explicationibus illarum, quas ex uetuſtis libris collegimus; nec eſt quòd dicam quidpiam ad te ſcribens, qui iam diu ſcriptorem hunc ita legiſti, ut optimè noris, quanti ſit faciendus; dicam igitur aliquid, cum propediem exibit in lucem emendatus ipſius Aeſchyli Tragœdiarum liber, ut eum apud omnes in gratiam ponam, qui eum adhuc propter errata legere non potuerunt. Sed dicas fortaſſe tu, Mariane nobilißime, hoc loco. nimirum me hoc bellè fuiſſe aſſecutum, qui

reprehenſiones tàm multas ediderim in huius Poëtæ Prometheum. *Atqui, ſi multis mei amantiſsimis & doctiſsimis uiris parere uoluiſſem, eas non edidiſſem, non quòd eas damnarent, laudare enim potius uidebantur, ſed quòd dignitati tam inſignis* Poëtæ *nonnihil detrahi putarent mea hac obtrectatione.* Ego *uerò obtrectator uideri malui, quàm diſsimulator, quamuis non uideo, quomodo iure obtrectator dici poſsim, cum meas reprehenſiones omnes allatis in medium rationibus confirmarim, non enim is obtrectat, qui temere non loquitur.* Ac *planè ſcias uelim, me cum* Aeſchyli Tragœdiam *reprehenderem, non ipſum mihi* Poëtam, *ſed alios, qui aliquantò poſt eius ætatem uixerunt, reprehendere uiſum fuiſſe, quibus, ut* Quintilianus *teſtatur,* Athenienſes *permiſerunt, ut eius fabulas emendarent, & immutarent non uerba tantum, ſed actionis conſtitutionem totius, & ſolutionem, multosq́;, quia præclare id ipſum præſtitiſſe putabantur, fuiſſe coronatos ſcimus.* Ego *ſanè id, cum mihi uenit in mẽtem, non poſſum non mirari* Athenienſium *inſcitiam, qui tanti* Poëtæ *nomen, ac dignitatem in primis reuereri debuerant, nec efficere, ut aliorum iudicio, ac ſtilo ſubijcerentur ipſius ſcripta.* Perſas *propterea (ea eſt* Tragœdiæ *appellatio) tantum excellere alias puto, quòd cum primum edita eſt, populo placuit, nec fuit immutata, placuit autem populo magis ob argumentũ, quod eſt in barbaros hoſtes confectum, quàm propter artificium; non quòd hoc in ea non inſit (ineſt*

enim

enim plurimum.) Sed quia populus artificium non perſpicit, nam ſi perſpexiſſet, quid opus fuiſſet olim ſatyricas recitationes iocoſas, ac ridiculas inſerere tragicis ſeueris, ac triſtibus? ſcilicet, ne nimis diu fleret, deliniri uolebat. Nec eſt quòd quiſquam credat peritiores fuiſſe cæteris Athenienſes, *quia multum in theatris uerſarentur, & recitationibus* Poëtarum *audiendis eſſent ualde dediti, nam &* Plutarchus *ſcriptum reliquit, quod perpetuum erit ipſorum probrũ, plus pecuniæ illos in ornandis* Theatris,*ac Scenis impendiſſe, quàm aut in bello gerendo,aut ijs parandis, quæ ad imperij fines tuendos, ac propagandos pertinerent; non ea enim ratione diſcunt homines dignoſcere artem in ſcribendo, cum præſertim noui plures ſemper accedant ſpectatores, qui ueterum ſpectatorum, qui pauciores ſunt, iudicium, ſi quod eſt longo uſu paratum, corrumpunt, nec extare patiuntur.* Hoc *igitur fortaſſe efficiet, ut meis reprehenſionibus locus relictus fuiſſe uideatur; quanquam & illud à me iure dici poteſt, reprehendendi me uiam inijſſe, ex* Ariſtotelis *norma, quam præſcribit omnibus in dijudicando ueterum* Tragœdiarum *artificio; & ſanè doctiſſimus philoſophus quid optimum, ac præſtantiſſimum eſſet patefecit; ad eius igitur normam ſi exactè perpendere uolueris omnes antiquorum* Tragœdias, *paucæ reperientur, quæ probari poſſint. nam præter unam, aut alteram, quæ ab omni parte reſpondeant* Ariſtotelis *præceptis, uix ullam proferas. quæ etiam*

ipſi uiam ad artem eiuſmodi deſcribendam præmonſtrarunt, quæ in optimo genere uerſatur. Hæc à me dicta ſunt propter duo hominum genera, quorum alterum eſt eorum, qui me non parum reprehendendum exiſtimabũt, quòd ueterem authorem tàm præclarum damnarim. Alterum eſt eorum, qui meam ſecuti ſententiam, Aeſchylum fortaſſe minus amare poſſent. Nam ſi qui præter hæc duo genera ſunt, qui tueri ſe poſſe confidant Aeſchylum, hi in medium ſuas afferẽt rationes; gratiſsimum enim mihi erit, ſi ſine conuitio fecerint; eroq; ea de cauſa ipſis deuinctiſsimus, nam & ego ipſe, quas potui, rationes ad Aeſchylum tuendum libenter protuli; ut cognoſcere quiuis poßit, me non tàm ſtudio obtrectandi, quàm ueritatis cognoſcendæ id ipſum fuiſſe aggreſſum. Verùm redeo ad rem. Habebunt, mi Mariane, poſthac Aeſchyli has interpretationes ſtudioſi literarum græcarum, quibus commodè uti poterunt ad præclariſsimi Poëtæ ſcripta intelligenda; habebunt etiam ipſius Tragedias ad ſuos numeros redactas, & ab omni labe expurgatas, atq; à te, uti dixi, habebunt, à quo & multò maiora ſperare poſſunt tùm adiumenta, tùm ornamenta; tu enim cum omni genere literarum, ac ſcientiarum ſis inſtructiſsimus, omnes etiam doctos amas, & foues, nec unquam deſiſtis illos aut commodo aliquo, aut honore augere, quod præcipuum ſemper fuit nobiliſsimæ tuæ gentis Sauellæ decus, nunc uerò totum in te, & Illuſtriſsimum uirum fratrem tuum Iacobum Cardina-

lem

lem S. R. E. *ſapientiſſimum & optimum transla tum eſt*; Nam *de literis in præſentia, non de militari laude loquor, quàm à maioribus & proximè à clariſ= ſimo, fortiſſimoq; uiro* Ioan. Baptiſta *patre ueſtro acceptam, ſumma cum dignitate ſuſtinet* Federicus *fra ter tuus inter* Italiæ *fortiſſimos, et laudatiſſimos* Prin *cipes maximè inſignis*: Ego *equidem mi* Mariane, *quotieſcunque te aut præſentem intueor, aut abſen= tem contemplor; uidere mihi uideor in te expreſſam ueterum illorum* Romanorum *fidem, bonitatem, ani= mi magnitudinem, & uirtutem ſingularem.* Quid? *cum audio te de literis interioribus, ac grauiſſimis, quæ in philoſophia ſunt, quæſtionibus tàm diſertè, & doctè loquentem, continere me non poſſum, quin ta= citus, mecumq; loquens, exclamem tamen,* O *uerè* No= *biliſſimum adoleſcentem, ò* Vnicum Italiæ Decus. ò Romanæ *iuuentutis* Principem. *totos dies tu aut di= ſputationibus cum doctiſſimis uiris habitis, aut lectio= ne antiquorum philoſophorum tranſigis.* Hoc *tuum eſt ſtudium, hæc tua una cura, ut te in dies ſcientia, & uirtute cumulatiorem reddas, quibus aliquando aſperrimis his temporibus mortales miſerè conflicta= tos iuues, ac recrees. quem enim alium nobiliſſimo adoleſcenti finem ſtudiorum propoſitum eſſe exiſti= mare poſſum? quàm ut, cum omni uirtutum genere inſtructus ad res magnas gerendas uenerit, laudem quærat ex iuuanda patria, & amicis, omnibus deniq; mortalibus*; Hæc *tu quotidie, quomodo confici poſ=*

ſint, ex aßidua Hiſtoricorum, Philoſophorum, ac Poëtarum lectione diſcis, nam ſi quis minus uitæ magiſtros putat Poëtas, præſertim Tragicos, quàm aut Hiſtoricos, aut Philoſophos, parum uidetur intelligere, qualis, quantaq; ſit Poëſis, quæ & ſi alia ingreditur uia, eodem tamen tendit, quo & præclara omnium artium mater philoſophia, ſed hoc tu non ignoras doctißime Mariane, ſcisq; non temerè Pithagoreum à Cicerone uocatum Aeſchylum, atque cognoſcis rationem philoſophandi, qua utuntur Poëtæ, & ſi pauci noſtræ ætatis homines eam intelligunt. Vale. meq;, ut facis, ama. ac tibi illud perſuade, me, & ſi in te colendo plurimos habeam pares, plurimis enim neceſſe eſt uirtutem tuam, quæ alto loco poſita eſt, eſſe cognitam, ſuperiorem tamen habere neminem. Vale. Venetijs. Idibus Nouembris.

M D L I.

Has x i x. *reprehenſiones affert in medium* Ro‑*bortellus in Aeſchyli tragœdiam, quæ inſcribitur* Pro‑*metheus, quarum tres, aut ad ſummum quatuor ſolui poſſe credit probabili aliqua ratione, ſicuti ipſe cona‑bitur poſtea reipſa oſtendere.* Alias *ſolui non poſſe cre‑dit, ſi ad normam artis traditæ ab* Ariſtotele *pro‑pendantur.*

Multæ etiam aliæ potuiſſent afferri in alteram, quæ inſcribitur ἑπτὰ ἐπὶ θήβαις, *itidem & in reliquas præter eam, quæ appellatur* πέρσαι, *(nam illam ab‑ſolutiſsimam & maximo artificio confectam putat.)* Sed *commodior erit locus, cum contextum erroribus innumeris, quibus eſt fœdatus, expurgauerimus, quod quidem iam eſt à nobis ita factum, ut nihil fermè de‑ſiderari poſsit. Sed quid multis opus eſt?* Liber *eſt ſub prælo, ac poſt paucos dies in lucem nitidus prodibit.*

Prima *reprehenſio.* Quod *coràm ſpectatori‑bus in ſcena* Vulcanum *facit affigentem Caucaſo* Pro‑*metheum, quamuis* Philoſtratus *in* Apollonij *uita di‑cat, hunc* Poëtam *primum ſuſtuliſſe de ſcena res atro‑ces, quod quàm ſit uerum nõ uideo, nam etiam in alijs licet intueri atrocia huiuſmodi coràm ſpectatoribus.*

2 Prometheus *neceſſe eſt, ut uerſetur ſemper in ocu‑lis ſpectatorum, quod quàm ſit abſurdum, quis non uidet? ſed dicat aliquis hoc remedium afferri à* Poë‑*ta, quòd ſemper loquatur. imò hoc magis diſplicet.*

3 *Omnes, qui colloquuntur cum* Prometheo, *Dij ſunt, &* Deæ *per machinam uenientes, adeo ut tota* Tra‑

gœdia

gœdia conficiatur per machinas, quo quid abſurdius?

4 Hæc Tragœdia non purgat *affectum, neque inſtituit, nam ſpectatores homines potius inducuntur in odium* Iouis, *qui illorum commodis inuidens* Prometheum *pœna afficit*.

5 Nullam *habet peripetiam, neque agnitionem,* πάθος *tantùm, atque illud impietatis in* Deos *plenum.*

6 Promethei *perſona non eſt apta ad* Tragœdiam, *uam, ſi reſpicias ad homines, eſt bona. Si ad* Deos, *improba, nullo pacto neutra.* Dijs *non ciet commiſerationem, quia dignus pœna exiſtimatur, quòd inuulgarit ignem mortalibus.* Hominibus *ciet quidem, ſed, bonus cum ſit, immeritò patitur, & homines indignantur in* Iouem, *&* Deos, *tanquam crudeliſſimos tyrannos.*

7 *Hæc uon eſt actio hominum, ſed* Deorum.

8 *Ariſtoteles in libro de poëtice ait* ἐν ἅδου *hæc acta, nec hoc eſt uerũ, nam agi uidentur ad* Caucaſum.

9 Inducitur Prometheus *multis in locis exprobrans hominibus beneficia, & ipſos ingratos uocans, quòd opem non ferrent; quaſi uerò poſſent contra* Iouis *potentiam. Itidem non laudo, quòd* Oceanitidum *chorum ſuperuenientem faciat, & ignarum rei, hoc eſt enim contra artem.*

10 *Superueniens* Oceanus *nihil noui affert, ſed idem efficit, quod* Chorus Oceanitidum, *hoc eſt, increpat, quòd* Iouem *inſectetur conuitijs, & conſiliatur amice, ut inquit* Horatius; *ſed oportebat aliquid noui af-*

ferre

ferre in ſecundum Epiſodium, *ut eſſet à priore diuerſum.*

11 *Superueniens etiam* Iò *non aptè inducitur, quanuis enim uaticinia* Themidis *matris ſuæ illi exponēs* Prometheus *coniunctim agat & de ſua, & de illius calamitate, & ideò hoc* Epiſodium *tertium factum ſit, nō tamen cohæret, nam aliò tendit, & omnia ex ſuperuenientibus facta.*

12 Aptius *fuiſſet inducere aliquem, utpote* Chorum *ipſum* Oceanitidum *exponentem utrique &* Ioni, & Prometheo *futuram ſolutionem malorum:* Nunc *uerò cum exponat ipſe* Prometheus, *& ſciat futuram ſolutionem, Cur luget? hoc enim eſt ualde abſurdum. Si quis dixerit, luget, quia interim paſſurus eſt, at cur reijcit* Oceanum *uolentem precari* Iouem, *ut ipſum ſolueret;* Reijcit, *dicat aliquis, quòd præuidebat ſe non ſolutum iri, & hoc tanquam uates; cur igitur non abſtinebat à iuuandis mortalibus, inuito* Ioue? At *cogebatur à fato ipſum in hæc mala impellente: Cur igitur de fato, non de* Ioue *conqueritur?* Vtique Aeſchylus *fati tractationem in hac* Tragœdia (*nam recipiunt quidem* Tragœdiæ *fatum.*) *non rectè adhibuit, quia ignaros fati eſſe oportet eos, qui mala patiuntur, antequàm patiantur, & eius uim poſtea cognoſcere.*

13. Chorus Oceanitidū *digreditur à re propoſita, dum auditis calamitatibus* Iûs, *ingemiſcit ob illius mala. quaſi oblitus iam malorum* Promethei, *nam precantur,*

tur, ne ſibi contingat nubere Dijs, & ex illis ſuſcipe-re prolem, exemplo Iûs. Sub finem tertij eiuſdem Epiſodij inducuntur Oceanitides iraſci Prometheo, & ipſum reprehendere, quòd inſectetur Iouem conui-

» tijs. Rectè quidem, ſed cur illud? καὶ προσδοκᾶν
» χρὴ δεσπόζειν ζηνός τινα. nam uidetur aſſentiri

Prometheo de pellendo Ioue; nec placet Chorus, qui lubens non audit conuitia in Iouem, occultare tamen uidetur conſpirationem futuram in ipſum, de qua lo-quebatur Prometheus, ſic enim magis lædebant Iouem Prometheo fauentes. Deinde non uideo, quomodo Iup-piter ignarus induci poßit huius rei, quam uaticina-tur Prometheus, cum ſummus Deorũ ipſe ſit Iuppiter.

14 Solutio fabulæ parum eſt artificioſa ab ea parte, in qua Mercurius minitans inducitur Oceanitidibus, ſi opem ferant Prometheo tam, impiè loquenti in Io-uem; cum tamen affirment, ſe ab ope ferenda deter-reri non poſſe ab ullo. Ecquæ tandem hæc eſt ſolutio, præſertim cum nulla cauſa uel affinitatis, uel coniun-ctionis expreſſa ſit, qua cogerentur Oceanitides tàm ſtudioſè iuuare Prometheum, quanuis dicantur ceci-niſſe hymenæum in nuptijs ipſius. Nam ab initio au-dito tantùm ſtrepitu, & clamore ex Oceano uene-runt ad Prometheum.

15 Nulla eſt diſtinctio partium apta ſecundum quali-tatem, nam Chorum non uideo canentem ſuis locis, neque Epiſodia ſatis multa, aut apta, quia non ſunt di-uerſa, ſed omnia conſtant ex ſuperuenientibus, in qua

re nulla

re nulla ars ineſt, nam fabula poſſet pro arbitratu ſcribentium produci, nec eſſet certa magnitudo pro natura actionis ipſius, ut docet Ariſtoteles *in libro de arte poëtica.*

16. *Epiſodia non ducuntur ex ijs, quæ præcedūt actionem, uti debent duci, & ex alijs circunſtantijs hærentibus actioni, ſed omnia ducuntur ex conſequentibus quibuſdam, & parum cohærentibus, tolli enim poſſent, nec manca appareret actio, hoc uerò ſummum uitium in ipſis* Epiſodijs.

17. *Hæc actio non eſt ſimplex, & una.*

18. Epiſodia *non conſtant locis communibus, hoc eſt rebus, de quibus in utranque partem diſputetur.*

19. In *fine fabulæ nullum datur præceptum ad uitam inſtituendam, imò irritantur ánimi hominum in* Iouē.

RESPONSIONES HAE SVNT, *quas aduerſus aliquot reprehenſiones afferri poſſe putamus, reliquas non uideo, quo modo refellere quiſpiam poßit.*

RESPONSIO *aduerſus.* 4. *Purgat affectum hæc tragœdia per terrorem, inijcit enim metum* Deorum *hominibus. itidem purgat commiſerationem, nam quamuis* Ariſtoteles *dixerit non commiſerari quempiam bonos, ſed indignari potius, cum uidemus illos malè affectos, tamen ſciendum eſt, utrunque eſſe, & commiſerationem, & indignationem.* Commiſerationem

tionem quidem erga patientem. indignationem autem in eum, qui ipſi uim infert.

RESPON. *aduerſus* 4. & 6. & 19. *Aeſchylo fuit in animo, philoſophus cum eſſet, &* Pithagoreus, *ut* Cic. *teſtatur, reprehendere ueterum religionem, &* Deos *illudere, quos colebant, quod non ſine periculo unquam aggreßi ſunt efficere philoſophi. ideò occulta quadam ratione talem recitationem parauit inter homines, ut ſpernerent cultum eiuſmodi* Deorum.

ADVERSVS 6. *Neuter eſt* Prometheus, *quia bonus non eſt aduerſans* Dijs, *malus non eſt iuuans mortales.*

ADVERSVS 13. *Solutio fabulæ fit ex repentino motu terræ, nimbis, imbre, coruſcatione, & alijs. quibus artificioſè factis coguntur ſpectatores diſcedere; nam ad hunc finem ſpectat omnis ſolutio, hæc uerò eſt perelegans, & artificij plena, quia & remanet affixus, uti oportebat,* Caucaſo Prometheus, *& ſpectatores diſcedunt.*

Ex Ciceronis lib. 2. Tuſcul. quæſtionum hos uerſus Aeſchyli Latinè ab ipſo prolatos aſcripſimus. ſi hos quæras in hoc Prometheo, qui extat, non reperias, uel igitur immutati fuerunt, aut ſublati potius à poſterioribus Poëtis, quibus fuerat permiſſum emendare Aeſchyli fabulas, uel ex altero Prometheo, qui ſolutus inſcribebatur, deſumpti ſunt, qui non extat.

Veniat Aeſchylus nō Poeta ſolum, ſed etiam Pythagoreus: ſic enim accepimus. quo modo fert apud eum Prometheus dolorem, quem excipit ob furtum Lemnium, Vnde ignis lucet mortalibus, clàm diuiſus? cū Prometheus doctus clepſiſſe dolo, pœnaſq; Ioui fato expendiſſe ſupremo. has igitur pœnas pendens, affixus ad Caucaſum hæc dicit:

» Titanum ſoboles ſocia noſtri ſanguinis
» Generata cœlo, aſpicite religatum aſperis,
» Vinctumq; ſaxis, nauem ut horriſono freto
» Noctem pauentes timidi adnectunt nauitæ.
» Saturnius me ſic infixit Iupiter,
» Iouiſq; numen mulcibri adſciuit manus.
» Hos ille cuneos fabrica crudeli inſerens,
» Perrupit artus: qua miſer ſolertia
» Tranſuerberatus, caſtrum hoc furiarum incolo.
» Iam tertio me quoque funeſto die,
» Triſti aduolatu, aduncis lacerans unguibus
» Iouis ſatelles paſtu dilaniat fero.
» Tum iecore opimo farta, & ſatiata affatim
» Clangorem fundit uaſtum, & ſublime aduolans

Pinnata

» *Pinnata cauda noſtrum adulat ſanguinem.*
» *Cum uero adeſum inflatu renouatum eſt iecur,*
» *Tum rurſus tetros auida ſe ad paſtus refert.*
» *Sic hunc cuſtodem mœſti cruciatus alo:*
» *Qui me perenni uiuum fœdat miſeria.*
» *Nanque, ut uidetis, uinclis conſtrictus Iouis,*
» *Arcere nequeo diram uolucrem à pectore.*
» *Sic me ipſe uiduus peſtes excipio anxias,*
» *Amore mortis, terminum inquirens mali.*
» *Sed longe à leto numine aſpellor Iouis.*
» *Atque hæc uetuſta ſeclis glomerata horridis,*
» *Luctifica clades noſtro infixa eſt corpori:*
» *Ex quo liquatæ ſolis ardore excidunt*
» *Guttæ, quæ ſaxa aßidue inſtillant Caucaſi.*

Itidem M. Cic. lib. 3. Tuſc. quæſtionum ait. Vt Prometheus ille Aeſchyli, cui ue eſſet dictum.

» *Atqui Prometheu te hoc tenere exiſtimo,*
» *Mederi poſſe rationem iracundiæ.* *Reſpondit.*
» *Siquidem qui tempeſtiuam medicinam adhibuerit*
» *Non adgraueſcens uulnus illidat manus.*

Hos Cic. uerſus ita uertit, & leguntur in hoc Prometheo, qui extat.

Ex Athenæo lib. 4. *ubi loquitur* περὶ ἡδυλόγων. καὶ ἡδυλογίας *ubi multa legi poſſunt. hæc appoſui.*

» Τὸ δὲ χαριτογλωσσεῖν, Αἰσχύλος εἴρηκεν ἐν Προμηθεῖ δεσμώτῃ
» Γνώσῃ τάδ' ὡς ἔτυμα γε. οὐδὲ γὰρ μάτην
» Χαριτογλωσσεῖν ἔνι μοι.

Bernardini

BERNARDINI LAVREDANI
Patritij Veneti Andreæ F. in Aeſchyli Tragœdiam, quæ inſcribitur Prometheus, argumentum.

C*VM. ignem Prometheus ſurpuiſſet cœlitum*
Domo, atque cæcis intuliſſet gentibus,
Fluxere tot unde artiũ propagines,
Ferens inique Iuppiter, bile tumens,
Inuicte Diuis præferende Mulciber
Tibi, miniſtriſq; imperi potentibus
Iubet, Prometheum illico comprendere,
Iohoſpitali ut Caucaſo ſuffigerent
Arctis ligatum & undequaque, & undique,
Vinclis, cathenis, ferreis compagibus,
Fit.nuncioq; triſtis ægrimoniæ,
Mox luctu, ab imis excitus cubilibus
Ponti, exit unda argentea Nereidum
Chorus, bene illi ferre caſum conſulens.
Et poſtea ipſe fluminum liquentium
Pater citato accurrit anxius gradu,
Iouem & repente pollicetur flectere,
Vt liberet Prometheum compagibus,
Huius Prometheus abnuit ſententiam,
Leges Iouis cum ſciret immutabiles,
Sic patre mœſto diſcedente fontium,

Io pererrans

Io pererrans Inacho trahens genus
Adit, cui tunc is recludit omnia,
Quæ paſſa, quæ paſſura ſit deintegro,
Illius & quòd unus ex origine
Ipſum explicabit ferreo ligamine,
Et hunc futurùm protinus Tirynthium;
Poſt hæc, ab illa naſciturum filium
Magni Deorum Principis de ſemine,
Sed cum inſolenter, in Iouem & turpiſſime,
Minus ferenda diceret miſer, miſer,
Quòd nempe natus illi regnum auerteret,
Iouis ſupremi uenit Hermes numine
Miſſus Prometheo minitari fulmina,
Ni, quæ ſatori cœlitum contingerent
Potentiori, protinus prædiceret,
Sed cum proteruus nollet hæc prædicere,
Iratus atrum comparat nimbum Pater,
Demittit imbres nubibus denſiſſimos,
Molitur ignes & flagrantes dextera,
Quo terra, & altus Caucaſus motu tremit,
Nereidum ingens corda proſternit pauor,
Et pallor omnium ora tingit luteus,
Qui erant Prometheum tunc futuri ſoluere,
Vnde abeuntes deſerunt hunc aſperis
Saxis ligatum uinculis tenacibus,
Faſtidioſoq; ingemiſcentem malo.

ΑΙΣΧΥΛΟΥ ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ ΔΕΣΜΩΤΗΣ.

Χθονὸς μὲν ἐς τηλουρὸν ἥκομεν πέδον

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

1 Τηλουρὸν πέδον.) τὸν καύκασον λέγει. ἰστέον ὅτι οὐ κατὰ τὸν κοινὸν λόγον ἐν καυκάσῳ φησὶ δεδέσθαι τὸν προμηθέα, ἀλλὰ πρὸς τοῖς εὐρωπαίοις τέρμασι τοῦ ὠκεανοῦ. ὡς ἀπὸ τῶν πρὸς τὴν ἰὼ λεγομένων ἔστι συμβαλεῖν. Τηλουρόν.) διὰ τὸ πολὺ τοῦ ὄρους ἐκάλεσεν αὐτὸ τηλουρὸν, τὸ ἤτοι πολὺ διῆκον, καὶ ἕλκον τὰ οἰκεῖα ὄρεια μακρά. ἢ διὰ τὸ ὑψηλὸν, ἀφ' οὗ πόρρω τις ὁρᾶν δύναται. Σκύθην ἐς οἶμον.) ἤγουν τὴν σκυθικὴν ὁδὸν, ἵνα γὰρ ἀπαραμύθητος εἴη ὁ προμηθεὺς διὰ τοῦτο ἐς ἐκείνους τόπους ἄγουσι, ὡς καὶ σοφοκλῆς τὸ αὐτὸ περὶ φιλοκτήτου λέγει. ἢ διὰ τοῦτο σκυθικὴν ὁδὸν εἶπε· διότι σκύθαι κατῴκουν τὸν καύκασον. ἢ διὰ τὸ ἄγριον, καὶ ἀπάνθρωπον τοῦ τόπου. ὅτι δὲ τοιοῦτος ὁ τόπος ἐκεῖνος δῆλον ἀπὸ τοῦ εἰπεῖν ἄβατον εἰς ἐρημίαν. Λεωργόν.) τὸν προμηθέα λέγει τὸν ἔχοντα ἔργον τοῖς λαοῖς ἀπαγγέλλειν τὰ τῶν θεῶν ἔργα, καὶ βουλεύματα. ἢ τὸν τοὺς λαοὺς ἐργασάμενον, ἤγουν τὸ τῶν ἀνθρώπων πλῆθος. οὗτος γὰρ μυθεύεται πλάσαι τὸν ἄνθρωπον. Ἐπιστολάς.) ἐντολὰς, γράφεται καὶ ἐπιτολὰς δίχα τοῦ σ. κατὰ τοὺς ἀθη-

ναίους.) Τὸ σὸν γὰρ ἄνθος.) ταῦτα πρὸς ἐρεθισμὸν τοῦ ἡφαίστου φασὶ τὸ κράτος, καὶ ἡ βία. ἵνα σπουδαῖον αὐτὸν ἀπεργάσωνται πρὸς τὴν τοῦ προμηθέως ἀνασκολόπισιν, ταῦτα γὰρ ἐρεθίζει τὸν ἥφαιστον, ὡσεὶ ἔλεγε τὸν σὸν κόσμον, καὶ ὅμηρος. αὐτὰρ ἐπεὶ πυρὸς ἄνθος ἐπέπτατο. παύσατο δὲ φλόξ. Κράτος βία τε.) ἡ μὲν πρὸς τοῦ διὸς βουλὴ ἡ δι᾽ ὑμῶν ἀγγελθεῖσα μοι, φησὶν ὁ ἥφαιστος, ἔχει ἤδη τέλος καὶ οὐδὲν ἐμποδὼν τοῦ γενέσθαι, καὶ πληρωθῆναι αὐτήν, ἐγὼ δὲ ἀπρόθυμος εἰμὶ τὸν προμηθέα δῆσαι, καὶ ἀνασκολοπίσασθαι ἐν τῷδε δυσχειμέρῳ τούτῳ ὄρει, τὰ γὰρ ὑψηλόκρημνα ὄρη δυσχείμερα εἰσίν. ὅμως ἀναγκαῖον ἐστὶ τοῦτο ποιῆσαι. τὸ γὰρ ἔξω ὥρας, καὶ φροντίδος ἐστὶ [illegible] ποιεῖσθαι τὰς τοῦ πατρὸς διὸς προστάξεις, τοῦτο γὰρ ἐστὶ τὸ ἐξωριάζειν πατρὸς λόγους. ἤτοι παραβλέπεσθαι χαλεπὸν, καὶ ἐπικίνδυνον. Συγγενῆ θεόν.) τὸν ἀπὸ μιᾶς ὁρμώμενον τέχνης. Τῆς ὀρθοβούλου θέμιδος.) πρὸς τὸν προμηθέα ἀποστρέφει ὁ ἥφαιστος τὸν λόγον. θέμιδός τε παῖδα αὐτὸν εἶπε, τῆς δικαιοσύνης τῆς ὀρθὰ καὶ δίκαια βουλευομένης. πῶς δὲ φασὶ τὸν προμηθέα υἱὸν τῆς θέμιδος, δέον ἀντιστρόφως λέγειν. ἐκ προμηθείας γὰρ καὶ σκέψεως τὸ δίκαιον εὕρηται: καὶ φαμὲν, ὡς αἴτιον τὸ δίκαιον τοῦ μηθεῖσθαι, διὰ τοῦτο καὶ τὸν προμηθέα δίκης υἱὸν λέγομεν, ἐπεὶ ὁ κλινοποιὸς πρῶτον ἔννοιαν λαμβάνει τῆς ἀναπαύσεως, εἶτα ἐπιχειρεῖ καὶ κλί-

νην

νην ποιῆσαι, καὶ ὅτι δεῖ τῷ μὲν ὄρθρῳ πρῶτον ἡ κλίνη, τῇ δὲ διανοίᾳ ἡ τοῦ ἀνθρώπου ἀνάπαυσις. Πάχνην θ' ἑῴαν ἥλιος.) ἐννυχὴν ἴσμεν ὅτι γίνεται ἡ πάχνη. ταύτην οὖν φησὶν ὑπὸ τὸν ὄρθρον ἀνατέλλων ὁ ἥλιος, ἀποσκεδάσει, καὶ διασκορπίσει. Ἑῴαν δέ.) τὴν ἑωγενομένην, ἤτοι τὴν πρωϊνήν. δηλοῖ δέ, ὅτι οὐδὲ νύξ, οὐδὲ ἡμέ- ἔστιν αὐτῷ μετὰ πολυχαρείας. Ὀλωφήσων.) ὁ ποιήσων σε λωφῆσαι ἡρακλῆς. Τοιαῦτα ἀπηύρω.) τοιούτων φησὶν ἐπέτυχες φιλάνθρωπος γενόμενος, ἐν ἤθει δὲ ὁ λόγος. οἷον τὰ τῆς φιλανθρωπίας ἐπίχειρα τοιαῦτά σοι ἐγένοντο, καὶ τοιούτων ἐπέτυχες ἀγαθῶν. ὅτι τοῖς ἀνθρώποις δέδωκας τὴν τοῦ πυρὸς χρῆσιν, τιμῶν αὐτούς. τῶν δὲ μεγίστων θεῶν τὴν ὀργὴν μὴ πτοούμενος. Ὀλωφήσων.) φασὶν ὅτι μετὰ ταῦτα γενόμενον τὸν ἡρακλέα πρὸς τὸ καθαίρειν τῶν κακούργων καὶ λῃστῶν τὴν γῆν ἀφ' ἑαυτοῦ κεκλημένην καὶ πρὸς πᾶν μέρος γῆς περιδυόμενον, παραγενέσθαι καὶ ἐπὶ τὴν χώραν καθ' ἣν ὁ προμηθεὺς ἐδέδετο. ἰδόντα δὲ αὐτὸν ταῖς πέτραις προσηλωμένον, καὶ ὑπὸ γυπὸς τὸ ἧπαρ κειρόμενον, ὑπεραλγῆσαί τε αὐτοῦ καὶ βέλει γύπα φονευσάμενον, ἀνελευθερῶσαι τὸν προμηθέα τοῦ ἐκ τοῦ ἀποκείρεσθαι τὸ ἧπαρ αὐτοῦ, καὶ μέντοι καὶ ἀπολῦσαι: Ἀνθ' ὧν ἀτερπῆ.) τοῦτο φησὶν ὅτι ἀνθ' ὧν ἔπραξας τολμηρῶς, φρουρήσεις ταύτην τὴν ἀτερπῆ πέτραν ὀρθὸς ἱστάμενος ἄϋπνος οὐδέποτε καθήμενος. Διὸς γὰρ δυσπαραίτητοι φρέ-

νου.) χαλεποὶ εἰσὶ γὰρ ἀκαταφρόνητοι αἱ τοῦ διὸς προσταγαί. καὶ ἐπιτραυτηθεῖεν, κἂν οὐ πρόξενοι γίνονται. ἢ ἀμετάτρεπτοι, καὶ ἀμετακίνητοι εἰσὶν οἱ τοῦ διὸς λογισμοί. καθ' ὧν ὀργισθῇ. πᾶς δὲ νεωστὶ κρατήσας, [illegible] χρῆται τῇ ἐξουσίᾳ, ἵνα φοβερὸς δόξῃ τοῖς ὑπὸ χεῖρα. καὶ ὁ ζεὺς νεωστὶ ἐπέβη τῆς βασιλείας.

2 Τὸ συγγενές τοι δεινόν.) ὁ ἥφαιστος φησὶν ὅτι ἰσχυρὸν καὶ βίαιον ἡ συγγένεια, καὶ ἡ ἐκ παλαιοῦ συνήθεια, καὶ ὁμιλία γὰρ συναναστροφή. ταῦτα δὲ φησὶν πρὸς τὸ κράτος εἰπὼν πρὸς αὐτὸν, διατὶ οἰκτίζῃ τὸν προμηθέα. τὸ δὲ φησὶ πρὸς τὸν ἥφαιστον, ὅτι ἀληθῶς λέγεις ταῦτα. Τὸ δὲ ἀνηκουστεῖν τῆς τοῦ πατρὸς διὸς κελεύσεως, δυνατὸν ἐστὶ πῶς.) ἐρώτησις ἔχουσα τὸ ἄλυτον. οἷόν τε πῶς ἐστὶν οὕτω νοηθῆναι, καὶ οὕτως, κατ' ἐρώτησιν ἁπλῆν δοκοῦσαν ἔχειν τὸ ἄλυτον, ὡς καὶ ἐν τῷ, πῶς ἂν ἔπειτα ὀδυσῆος λαθοίμην; ὡς γὰρ μὴ δυνατὸν λαθέσθαι ἠρώτα. Αἰεί τοι δὴ νηλὴς σύ.) πρὸς τὸν δία τοῦτο φησὶν οὐ πρὸς τὸ κράτος. τὸ γὰρ κράτος ἤτοι ἡ τοῦ διὸς ἐξουσία, αὐτὸς ἐστὶν ὁ ζεύς. πρὸς αὐτὸν οὖν τὸν λόγον ποιεῖται. εἰ γὰρ πρὸς τὸ κράτος ἔλεγεν, οὐδετέρως ὤφειλε τὸν λόγον ἀποδοῦναι. Ὦ πολλὰ μισηθεῖσα.) ἐνταῦθα μὴ δυνάμενος ὁ ἥφαιστος ἀντειπεῖν, πρὸς τὴν ἑαυτοῦ τέχνην τὴν χαλκευτικὴν ἀνάγει τὴν ὀργήν. καὶ μισητὴν ἀποκαλεῖ, δι' ἣν μέλλει προσηλῶσαι τὸν προμηθέα. τὸ δὲ κράτος βουλόμενον δηλῶσαι, ὅτι οὐχ ἡ αὐ-

τοῦ

τοῦ τέχνη ἦν αἰτία τοῦ δῆσαι τὸν προμηθέα, ἀλ-
λ' ἡ πρὸς τὸν δία ἀποταγὴ, φησὶ, τὴν σὴν τέχ-
νην μισητὴν ἀπεκαλεῖς, οὐκ ἔστιν αὕτη ἡ σὴ τέχ-
νη αἰτία τῶν παρόντων πόνων. ἤτοι τῆς δεήσεως τοῦ
προμηθέως, ὡς ἁπλῶς διὰ λόγου ἔστιν εἰπεῖν.
Χειρωναξία.) ἡ διὰ τῶν χειρῶν ἐργασία. καὶ χει-
ρῶναξ ὁ διὰ χειρῶν ἐργαζόμενος, ἠνίξατο δὲ ὅ-
τι τὴν αἰτίαν τοῦ διὸς εἰς τὴν τέχνην μετήγαγεν.
Ἅπαντ' ἐπαχθῆ.) τινὲς φασὶν ὅτι πάντα ἐν
μοιρῶν δέδοται τοῖς θεοῖς, πλὴν τοῦ ἄρχειν. τὸ δὲ
ἐπαχθῆ ἀντὶ τοῦ ὥρισται. τετύπωται. Ψάλια.)
κυρίως τὰ περιστόμια τῶν ἵππων. Κύματα.)
οὐ μάτην γίνεται. Πόρπασον.) περόνησον. Σο-
φιστής.) ἀπατεών. Γλὴν τοῦδε.) πλὴν τοῦ προ-
μηθέως. Ἀδαμαντίνου νῦν σφηνὸς.) στερεοῦ ἥλου
σιδηροῦ. Αὐθάδη γνάθον.) ἤτοι ἐξοχὴν πε-
τρινὴν διότι στέρνων αὐτοῦ βάλε. περόνα, δέσμει
ἀσφαλῶς ἢ τὴν ἀναιδῆ, καὶ στωμύλον αὐτοῦ γνά-
θον καὶ παρειὰν μέχρι τοῦ στήθους διάπυρον. τοῦ-
τέστιν ἕως καὶ αὐτῶν τῶν στέρνων καταλθέτω ἡ πε-
ρόνη. κατὰ τῶν στέρνων δέ φησι περόνη αὐτὸν, ὅτι ἐν-
ταῦθα αὐτῶν ἡ ἀγχίνοια καὶ ἡ βουλὴ ἔγκειται
τοῖς περὶ τὰς καρδίας τόποις. Σὺ δ' αὖ κατοκ-
νεῖς.) ὀκνεῖν τέλεον ἀποδεῖν. Ὅπως.) σκόπει,
ὅρα. Μασχαλιστῆρας.) δεσμά. Χαρὰ κάτω.) διὰ
τοῦ χαρὰ κάτω τὸ μέγεθος ἐνέφηνε τοῦ δεσμευο-
μένου θεοῦ. Κίρκωσον.) ἀντὶ τοῦ κρίκωσον.) Ὁ-
ρᾷς θέαμα;) λίαν ἀσφαλῶς ὁ ἥφαιστος πεδῶν

τὸν προμηθέα, φησὶν ὁρᾷς θέαμα ὀδυνηρὸν καὶ ὀφθαλμοῖς οὐκ ἀνεκτὸν μεθῆναι, τὸ δὲ κράτος φησὶν, ὁρῶν τοῦτον τὸν προμηθέα ἀπολαύοντα ὧν ἐστὶν ἄξιος: Ἀλλὰ βάλλε καὶ παρὰ τὰς πλευρὰς αὐτοῦ μασχαλιστῆρας.) διαζώστρας, ἤτοι δεσμοὺς, ἀναγκαῖον ἐστὶ πῆξαι τοῦτο, ἤτοι τὸ βαλεῖν μασχαλιστῆρας. σὺ οὖν μὴ προστάσσε μοι συνεχῶς καὶ λίαν. τὸ δὲ φησὶ πρὸς αὐτὸν οὕτως δὴ καὶ κελεύσω σοι τούτῳ καὶ κραυγάσω ἐνθάδε, περόνησον: Ἐῤῥωμένως νῦν θεῖναι.) τοῦ ἡφαίστου εἰπόντος, ὅτι καλῶς ἤδη πέπρακται τὸ ἔργον, ὅταν καὶ ὁ προμηθεὺς ἀσφαλῶς διεπερονήθη, φασὶ τὸ τοῦ διὸς κράτος πρὸς αὐτὸν, ἐπειδὴ ἀρκούντως τῷ βαρεῖ τοὺς κίρκους ἐνέβαλες, νῦν τύπτε ἰσχυρῶς τὰς διατόρους πέδας τὰς διαπειρούσας καὶ τιτρωσκούσας, ἤτοι τοὺς δεσμοὺς τοὺς σιδηροῦς.

3 Ὡς οὑπιτιμητής γε.) καλῶς φησὶ καὶ στερεῶς τύπτε τὰς πέδας τοῦ προμηθέος. ὁ γὰρ προστάξας τοῦτο τὸ ἔργον, ἤγουν ὁ ζεὺς ὁ δεινός ἐστι καὶ βαρύς. ἢ ὁ τοῦ ἔργου ἐπιστάτης. ἢ ὁ ζημιωτὴς. καὶ ὁ οἰκητὴς. ταῦτα δὲ λέγοντος τοῦ κράτους, φησὶ πρὸς αὐτὸν ὁ ἥφαιστος. εὐπραπέλου μέντοι πάντως πεποιημένου τοῦ προσώπου αὐτοῦ καὶ ἀναιδοῦς. ὅτι ἁρμόζεται τῇ μορφῇ σου, καὶ προσήκοντα ταῦτα πάντα τὰ τραχέα ῥήματα. τὸ δὲ πρὸς αὐτὸν σὺ γίνου μαλθακὸς, καὶ γνώμων. ἐμοὶ δὲ ἕνεκα τῆς αὐθαδείας μὴ ἐπονείδιζε τὰ ἐκ φύσεως προσόντα. Ὡς κώλοισιν.) ἐν χερσὶ καὶ ποσὶ τὰ δεσμὰ

μὰ

μα ἔχει. Ἐνταῦθα νῦν ὕβριζε.) ἰδὼν τὸ κράτος ἀσφαλῶς δεσμηθέντα τὸν προμηθέα, φησὶ πρὸς αὐτόν· νῦν ὕβριζε καὶ καταφρόνει τοῦ διός. ἐνταῦθα καὶ βλέπων τὴν τιμὴν τοῦ διὸς δίδου τοῖς ἀνθρώποις. τί δύνανταί σοι οἱ ἄνθρωποι ἐλευθερῶσαι τῶν δεσμῶν. ψευδῶς σε ὀνομάζουσί σε οἱ θεοὶ προμηθέα. χρεία γάρ σοι ἑτέρου προμηθέως δυναμένου σοι σαφηνίσαι ποίῳ τρόπῳ ἐλευθερωθήσῃ τῶνδε τῶν δεσμῶν. ἀπὸ τοῦ οἰκείου ὀνόματος διαβάλλει αὐτόν. ὅτι προνοητὴς ὢν τῶν μελλόντων. τοῦτο γὰρ δηλοῖ τὸ προμηθέως ὄνομα, οὐκ ἐνόησε τὰ μέλλοντα αὐτῷ συμβῆναι. οὔτε δύναται ἑαυτὸν ἐλευθερῶσαι ἀπὸ τῶν δεσμῶν. Ὦ δῖος αἰθήρ.) ἁρμοζόντως φησὶν ὁ ποιητὴς μηδ' εὐθὺς ἀντειπεῖν τὸν προμηθέα. ἵνα μὴ δόξῃ ἄφρων καὶ αὐθάδης. μετὰ δὲ τὸ ὑποχωρῆσαι τοὺς κολαστὰς προμαρτύρεται τὸν αἰθέρα. καὶ τοὺς ἀνέμους, ἤτοι τὰ ἀέρια στοιχεῖα. τοὺς ποταμοὺς καὶ τὰς πηγάς. τὴν ὑγρὰν φύσιν, καὶ τὴν γῆν τὴν ξηρὰν φύσιν, καὶ τοῦ ἡλίου τὴν φύσιν. καὶ λέγει αὐτοῖς θεάσασθέ μοι οἷα πάσχω κακὰ καὶ πρὸς τῶν θεῶν, καὶ ἐγὼ θεὸς ὤν. ἀλλάσσει δὲ αὖθις τὴν λέξιν. καὶ φησὶ δέρχθητε ἀντὶ τοῦ ἴδετε οἵαις τιμωρίαις διακοπτόμενος κακοπαθήσω ἐς τὸν δηνεκῆ χρόνον. τοιοῦτον γὰρ δεσμὸν ἐξεῦρεν ὧδί μοι ὁ νέος ἡγεμὼν τῶν θεῶν ἤγουν ὁ Ζεύς: Ὦ δῖος αἰθήρ.) μεγαλοφυῶς δὲ τὰ τέσσαρα στοιχεῖα ἐπικαλεῖται μόνος. Γέλασμα.) καλῶς εἶπε. τὸ γέλασμα κυ-

μα ἐκ μεταφορᾶς τῶν γελώντων, καὶ δια-
χεομένων. ὥσπερ γὰρ ἐκεῖνοι εὐφραινομένης τῆς
καρδίας γελῶσι, γελῶντες δὲ διαχέονται καὶ εὐρύ
τατοι ποιοῦνται τῶν σωμάτων αὐτῶν, ὥσπερ
πάλιν οἱ λυπούμενοι συστέλλονται τοῦ ἐν ἡμῖν ἐμ-
φύτου καὶ θερμοῦ αἵματος συστελλομένου, οὕτως
καὶ τὸ κῦμα ὡσανεὶ γελᾷ καὶ διαχέεται συχνὸν
ὀρχόμενον καὶ ἐπάλληλον. Τὸν μυριετῆ.) πολυ-
ετῆ, ἐν γὰρ τῷ πυρφόρῳ τρεῖς μυριάδας φασί.
Τῶν δ' ἐπιτεῖλαι.) ἀντὶ τοῦ τελεσθῆναι ὡς τόδε,
νόσον οὖν ἐκ τροίας ἐπετέλλετο παλλὰς ἀθήνη.
Καίτοι τίφημι.) ἀποδυρόμενος ὁ προμηθεὺς ὡ-
σανεὶ ἄγνοιαν προβαλλόμενος τῆς τελευτῆς, καὶ
τῶν συμβαινόντων αὐτῷ κακῶν. ἐρωτᾷ πότε ἥξει
ἐλευθερία τῶν δεσμῶν. εἶτα γνοὺς ὡς αὐτὸς ὁ προ-
μηθεὺς καὶ οὐ μόνον τὰ αὐτῷ συμβησόμενα ἐπί-
σταται, ἀλλὰ καὶ τὰ ἑτέροις, φησί. τί φημι ἐγὼ;
τὰ πάντα ἐπίσταμαι ἀκριβῶς. τὰ μέλλοντα δέ
μοι ὦσι συμβήσεσθαι οὐδὲ μίαν βλάβην κομί
σουσί μοι. Σκεθρῶς.) ἀκριβῶς. Ποταίνιον.)
νέον. πρόσφατον, προόρατον. Οὔτε σιγᾶν.) οὔτε
σιγᾶν δύναμαι, ἀλγῶ γάρ, οὔτε μὴ ἐλέγχειν, εὐ-
λαβοῦμαι γὰρ τὸν δία. Πηγὴν κλοπαίαν.) πη-
γὴν εἶπεν, καὶ γὰρ αὕτη ἐκ τοῦ τυχόντος αὔξε-
ται. καὶ πρότερον. σπέρμα πυρός, καὶ τὸ σπέρ-
μα γὰρ ἐξ ἐλαχίστου αὔξεται. Ὁρᾶτε δεσμώ-
την.) διὰ τοῦτο δεσμώτης ἐπιγέγραπται. Τίς
ἀχὼ, τίς ὀδμά.) ἴσως αἱ ὠκεανίδες εὐωδίαν

ἔπνεον

ἔπνεον. αἰσθητὴ δὲ ἡ ὀσμὴ οὐχ ὁρατή. διὸ καὶ ἀφεγγῆ ταύτην φησὶν ὡς ἀθεώρητον εἶναι, διὰ τῆς ὀσμῆς προνοεῖν τὴν τῶν ὠκεανίδων ἄφιξιν. Τερμόνιον ἐνθὶ πάγον.) ἐνθὶ τελευταῖον μέρος τῆς γῆς. ἐπειδὴ τέλος τῆς οἰκουμένης ὁ καύκασος. ἢ ἐγὼ πρὸς τὸ πέρας εἰμὶ δεδεμένος. ἐνθὶ γὰρ ἀκήρυκτος δέδεμαι. Τὸν πᾶσι θεοῖς ἐχθρόν.) πάντες οἱ θεοὶ ὀργίζονται τῷ προμηθεῖ διὰ τὸ πῦρ. ἐκ γὰρ τούτου πάντα ῥᾶστα εἶχον οἱ ἄνθρωποι καὶ οὐκέτι ἔθυον συνεχῶς. φασὶ τὸν προμηθέα κεκλοφέναι ἀπὸ τοῦ διὸς τὸ πῦρ βαλεῖν τε νάρθηκι, καὶ τοῖς ἀνθρώποις καταγαγεῖν. τοῦτο μὲν μυθῶδες. τὸ δ' ἀληθὲς οὕτως ἔχει. πῦρ καλεῖται ἡ γνῶσις διὰ τὸ δραστήριον. προμηθεὺς δὲ καλεῖται ἡ προμήθεια, καὶ ἡ πρόγνωσις, καὶ ἡ πρωτόπλασις, ἣν δέδωκεν ὁ θεὸς τοῖς ἀνθρώποις ἔχειν, καὶ φυλάττειν. καὶ μή τινος φροντίζειν, ὁ δὲ ταύτην λαβὼν οὐκ ἐφύλαξεν. ἀλλ' ἤρξατο φροντίζειν, καὶ λέγειν τὰ μὴ δέοντα, καὶ προβουλεύειν, οὕτως οὖν κλέπτης λέγεται τῆς προμηθείας τῶν θεῶν. ὅτι δὲ νάρθηκι ἔβαλε τὸ πῦρ, καὶ αὐτὸ προσφόρως. ἀπὸ γὰρ τῆς οἰκείας σαφρότητος, τοῦ νοός, ἤρξατο φροντίζειν, καὶ προλέγειν τὰ μὴ δέοντα.

4 Φεῦ φεῦ.) πλησιέστερον γενομένης τῆς τῶν ὠκεανίδων πλήθυος, ἤδη καὶ τῆς τῶν πτερύγων ἠχοῦς αἰσθάνεται. καὶ φησί. τί δή ἐστι τὸ κίνημα τῶν ὀρνέων, ὅπερ ἀκούω. πλησίον ὑποσυρίζει γὰρ ὁ αἰθὴρ ἀνθυδιειναῖς πνοαῖς πτερύγων. φησὶν οὖν ὁ χορὸς πρὸς αὐτὸν τῶν ὠκεανίδων. μηδαμῶς φοβηθῇς

βηθῇς Προμηθεῦ. προσέβη γὰρ ἐνταῦθα πλη-
θὺς φίλων ἐν ταχυτάτοις κινήσει τῶν πτερύγων.
Κινάθισμα.) κίνημα πλήθους. ποιητικῶς. Ῥι-
παῖς.) ὁρμαῖς. Μηδὲν φοβηθῇς.) ὁ ῥυθμὸς ἀνα-
κρέοντος ἐστὶ κεκλασμένος εἰς τὸ θρηνητικόν, ἐπε-
δήμησε γὰρ τῇ Ἀττικῇ Κριτίου ἐρῶν, καὶ ἠρέσθη
λίαν τοῖς μέλεσι τοῦ τραγικοῦ. ἐχρῶντο δὲ αὐτοῖς
οὐκ ἐν παντὶ τόπῳ, ἀλλ' ἐν τοῖς θρηνητικοῖς, ὡς
καὶ Σοφοκλῆς τηρεῖ. ἐστὶ δὲ ταῦθ' ὅμοια τούτου. οὐ δεά-
σεισμε μεθύοντ' οἴκαδ' ἀπελθεῖν. ταῦτα δέ φασι
διὰ μηχανῆς ἀεροδονούμεναι, ἄτοπον γὰρ κάτω-
θεν διαλέγεσθαι τῷ ἐφ' ὕψους. Φιλία γὰρ ἥδε.)
αὕτη ἡ φάλαγξ, ἡ συστοιχία, αἵ τι τοῦ ἡμεῖς ταῦ-
τα φασὶν ἁβροδρομοῦσαι. ἄτοπον γὰρ κάτωθεν
διαλέγεσθαι τῷ Προμηθεῖ. Κραιπνοφόροι δέ μ'
ἔπεμψαν αὖραι. ἐκόμιζον δὲ ἐμὲ ἐνταῦθα, αἱ
ταχύταται πνοαὶ τῶν ἀνέμων. ἡνίκα γὰρ ἐπασ-
σαλοῦ τῇ πέτρᾳ προσηλούμενος, ὁ κτύπος τοῦ
χαλκοῦ, σιδήρου διῆλθεν εἰς τὸν ἐσώτατον τόπον
τῶν ἡμετέρων οἰκημάτων. τοῦτο δὲ δηλοῖ, ὅτι καὶ
μέχρι τοῦ ὠκεανοῦ ὁ κτύπος ἀφίκετο. ἀπεσεῖσαι
δέ με, καὶ ἀπορρίψαι πεποίηκε τὴν πολλὴν θερ-
μὴν αἰδῶ, ἤγουν τὴν καλλίστην τὴν ἐξ ἀναδόσεως
αἵματος γενομένην. καὶ τολμηρότερον ἐνταῦθα
παρεῖναι, ἦλθον δέ, καὶ ἄρμησα ἀπέδιλος ὄχῳ
πτερωτῷ, ἤγουν τῇ δι' ἀέρος πτήσει. διὰ τοῦτο
δὲ δηλοῖ ὡς σπουδαίως παρεγένοντο. Τὰν θερμερῶ-
πιν αἰδῶ. τὴν ἐπικειμένην θερμότητα τοῦ προ-

σώπου

σώπου μου ἤτοι τὴν ἐρυθρότητα, ἣν οὐκ ἔστιν ἐν ἀνδρὶ βλέπειν. καὶ ἡ παρθένος ἐρύθημα ἔχει ἐν τῷ ἑαυτῆς προσώπῳ. οὔπω γὰρ συνεζεύχθη ἀνδρί. Αἲ αἲ φεῦ φεῦ τέκνα.) τῆς πολυτέκνου τηθύος, ἤγουν τῆς γῆς, καὶ τοῦ ὠκεανοῦ τοῦ περικυκλοῦντος ἐν πολυκοίτῳ ῥεύματι. ἤτοι πολυησύχῳ. τὸ γὰρ α κατ' ἐπίτασιν κεῖται. εἰ γὰρ ἦν ταραχῶδες τὸ τοῦ ὠκεανοῦ ῥεῦμα κυκλοῦντος πᾶσαν τὴν γῆν, ἀνάγκη ἦν καὶ τὴν γῆν κυμαίνεσθαι ὡς ἐν αὐτῷ ἀναπεπταμένην: ὕδατος δὲ ἀρεταὶ τέσσαρες. τὸ ψυχρὸν τὸ λευκὸν. τὸ ἡδὺ. καὶ τὸ ἠρεμαῖον τῆς ῥεύσεως: Λεύσσω προμηθεῦ.) βλέπω ὦ προμηθεῦ ἃ πάσχεις φοβερά. ἤγουν φόβου ἄξια, εἰσῆλθε τοῖς ἐμοῖς ὀφθαλμοῖς νεφέλη πλήρης δακρύων εἰσιδούσῃ τὸ σὸν σῶμα πρὸς τῇ πέτρᾳ ξηραινόμενον, καὶ κατηκόμενον ταῖς τοῦ δεσμοῦ σιδήρου βλάβαις. νέοι γὰρ βασιλεῖς κρατοῦσι τοῦ ὀλύμπου. λέγει δὲ τοῦτο, διὰ τὸν δία. ἤδη γὰρ ἔρριψε τὸν ἑαυτοῦ πατέρα κρόνον τῆς βασιλείας, καὶ νέοις νόμοις, καὶ ἀσυνήθεσι τὰ πάντα διεξάγει ἀδίκως. οἰακονόμοι δὲ λέγονται οἱ κυβερνῆται τῶν νηῶν. ὥσπερ γὰρ ἐκεῖνοι φέρουσι τὴν ναῦν ἔνθα βούλονται, οὕτω καὶ ὁ βασιλεὺς ποιεῖ ἃ βούλεται: Ὁμίχλη.) ταύτην φησὶν ἀπὸ τοῦ νέφους, καὶ τῆς ὁμίχλης, ἐκ τούτων γὰρ τὸ ὕδωρ καταρρήγνυται, οὕτω δὴ καὶ ἐνταῦθα νέφους ἐπιγενομένου, τὸ δὲ δάκρυον οἱ ἄνθρωποι καταχέουσιν: Πελώριον.) ἐτυμολογεῖται, ἀπὸ τοῦ πέλω,

λω, τὸ πλησιάζω, καὶ τοῦ ὥρα ἡ φροντίς. ἀλλ' ὡς πελώρια λέγει τοὺς τιτᾶνας, πρὶν γὰρ ὡς λέγουσί τινες οἱ τιτᾶνες ἐβασίλευον. ἐλθὼν δὲ ὁ ζεὺς, καὶ καταβαλὼν τούτους, ἐβασίλευσεν· πελώρια δὲ λέγει καὶ τιτᾶνας, καὶ νόμους αὐτῶν. Εἰ γὰρ μ' ὑπὸ γῆν.) εἴθε, φησὶν, οὕτως ἀπηνῶς ὑπολαβών με ὁ ζεὺς τοιούτοις ἀλύτοις δεσμοῖς, ἔπεμψεν ἂν ὑπὸ τὴν γῆν κάτωθεν τοὺς νεκροὺς δεχομένου ἅδου. λέγει δὲ εἰς τὸν ἀκατανόητον καὶ ἀμέτρητον τάρταρον. ἐπεὶ καὶ ἐν τῷ ἅδῃ θεοί εἰσιν πλεῖστοι. ἡ περσεφόνη, καὶ ἄλλοι. Αἰθέριον κίνυγμα.) ὥσπερ εἴδωλον κρέμαται ὑπὸ τὸν ἀέρα ἐπίχαρτα πεπονθὼς τοῖς ἐχθροῖς. Δίχα γε διός.) πλὴν διὸς Οὐρανίαν γένναν.) τὴν τιτανικὴν τὴν ἐξ οὐρανοῦ. παλάμη.) μηχανή.

5 Ἦ μὴν ἔτ' ἐμοῦ.) ἐμοῦ χρείαν ἕξει ὁ πρύτανις ὁ διοικητὴς, καὶ ἡγεμὼν τῶν θεῶν ὁ ζεὺς. καίτοι αἰκιζόμενος με ἤγουν δεσμῶν ἰσχυραῖς γυιοπέδαις καὶ δεσμοῖς τῶν μελῶν, ἢ αἰκιζομένου ἐμοῦ παρ' ἐκείνου. ἕξει δὲ χρείαν ἐμοῦ δεῖξαι αὐτῷ τὸν νεωστὶ ἀποσυλήσοντα τὴν ἐξουσίαν αὐτοῦ. καὶ εἰπεῖν αὐτῷ βούλευμα, ὑφ' οὗ τὴν ἀρχὴν μέλλει ἀφαιρεθῆναι. λέγει δὲ τὸν ἔρωτα τῆς θέτιδος, ὃν ἔσχεν ὁ ζεὺς. οὗτος γὰρ ἐρασθεὶς αὐτῆς, ἐδίωκεν αὐτὴν ἐν τῷ καυκάσῳ ὄρει, ὅπως συγγένηται αὐτῇ. ἐκωλύθη δὲ ὑπὸ προμηθέως εἰπόντος αὐτῷ, ὁ μέλλων γεννηθῆναι ἐξ αὐτῆς ἔσται κρείττων κατὰ πολὺ τοῦ ἰδίου πατρός. Φοβηθεὶς οὖν ὁ ζεὺς περὶ

τῆς

τῆς βασιλείας ἀπείχετο τῆς πρὸς θέτιδα συνουσίας. Φησὶν οὖν ὁ προμηθεὺς, ὅτι ἕξει ποτὲ χρείαν ἐμοῦ ὁ πρῶτος τῶν θεῶν δεῖξαι αὐτῷ τὸν ἀφ' οὗ ἀφαιρεθήσεται. τὴν βουλευτικὴν πρόνοιαν. τὴν ἐξουσίαν, τὰς τιμάς. οὐδαμῶς δέ με τοῖς μειλιχίοις καὶ γλυκέσι ῥήμασι τῆς οἰκείας πειθοῦς θέλξει, ἤγουν ἀπατήσει. οὔτε μὴν διαπειλῶν πλήξει ἐμὲ εἰπεῖν αὐτῷ πρὶν ἂν λύσῃ με τούτων τῶν ἀγρίων δεσμῶν. βουληθῇ δὲ δοῦναι ἐμοὶ ἀνταπόδοσιν ταύτης τῆς τιμωρίας. ἧς ἐτιμωρήσατό με: Σὺ μὲν θρασύς τε.) σὺ μὲν εὔτολμος, καὶ ἀναιδὴς γίνῃ. καὶ οὐδαμῶς ἐπικάμπτῃ ταῖς πικραῖς ταύταις αἰκίαις καταπονούμενος, καὶ πιεζόμενος. ἐγὼ δὲ λίαν φοβοῦμαι περὶ ταῖς σαῖς τύχαις ὃ λογίζομαι ποῖ ποτε παύσονται καὶ ἐλλιμενισθήσονται. ἀπὸ μεταφορᾶς τῶν προσορμιζόντων νηῶν. ἤγουν, τί δεῖσε τέρμα καὶ τέλος ἰδεῖν τῶν δεινῶν πόνων. ἀκαμπῆ γὰρ καὶ σκληρὰν ψυχὴν ἔχει ὁ ζεύς: Ἄλλως.) ἐγὼ ἀπορῶ φησὶν, εἰ ὅλως σε ὁ ζεὺς ἀπολύσει τῶν δεσμῶν. σὺ δὲ καὶ ἀντίποινα λαβεῖν ἀξιοῖς, τὸ δὲ κελεύσαντα αἰτεῖ τοῦ παυσάμενον. ἐκ μεταφορᾶς τῶν προσορμιζομένων νηῶν. Ἀπαράμυθον.) οὐ μύθῳ παραγόμενον, καὶ πειθόμενον τὸ τοῦ διὸς κέαρ. καὶ παραμύθιον, τὸ δίκαιον ἔχον, πάντα δικαίως οἰόμενος ποιεῖν αὐτὸς ἑαυτῷ ἀρέσκων. καὶ δίκαιον νομίζων εἶναι ὅπερ ἂν βούλοιτο πράττειν. διάτορος φόβος.) ὁ διατορεῖν δυνάμενος, καὶ τιτρώσκειν. Οἱ δ' ὅτι

θρασύς τε.)

θρασὺς τι.) οἶδα φησὶν ὁ προμηθεὺς ὅτι ἀμετάβλητος ἐστὶν ὁ ζεὺς, καὶ τὸ δόξαν αὐτῷ δίκαιον νομίζει εἶναι. ἀλλ' ὅμως ἔσται πραῢς, ὅταν τοῦτον τὸν τρόπον ῥαισθῇ καὶ κρατηθῇ τὴν δὲ σκληρὰν καὶ ἀκατάπαυστον αὐτοῦ ὀργὴν καταπραΰνας, καὶ ἥξει ἐμοὶ εἰς φιλίαν, καὶ συντυχίαν ἀναγκαζόμενος ἀναγκαζομένῳ. ἢ ποθῶν μαθεῖν τὰ περὶ ἑαυτοῦ, συνέλθῃ ἐμοὶ ποθοῦντι λυθῆναι τῶν δεσμῶν: Μαλακογνώμων.) οὕτω τυφθῇ ἀπὸ τοῦ ἀναγκαίου ὥσπερ ἀπὸ ῥαιστῆρος, ἐκ μεταφορᾶς τῶν σιδηρῶν: Πάντ' ἐκκάλυψον.) ἐκκάλυψον, καὶ φανέρωσον, καὶ εἰπὲ ἡμῖν ποίαν αἰτίαν, καὶ τὸν τρόπον, ἐν ποίῳ πταίσματι λαβών σε ὁ ζεὺς αἰκίζεται. καὶ τιμωρεῖ οὕτως ἀτίμως, καὶ ὀδυνηρῶς. δίδαξον ἡμᾶς τόδε, εἰ μὴ βλάπτῃ, καὶ ὡσανεὶ αἰσχύνῃ περὶ λόγῳ, καὶ περὶ φανερῶσαι. Βουλόμενος τοίνυν ὁ ποιητὴς διδάξαι τὴν ὑπόθεσιν, προσεποιήσατο ἐρωτῶσαι αὐτὸν προμηθέα τὰς ὠκεανίδας: Ἀλγεινὰ μέν μοι καὶ λέγειν ἐστὶν τάδε.) ἄλγους μὲν αἴτια ὑπάρχουσί μοι ἐν τῷ λέγειν ταῦτα. λύπη δὲ πάλιν ἐστὶ σιγᾶν τινὰ τὰς οἰκείας λύπας, καὶ τοὺς ἑαυτοῦ πόνους. εἰ γάρ τις ἐκκαλύπτει πρός τινα τὴν ἑαυτοῦ θλίψιν, δέχεται παρηγορίαν τινὰ παραμυθούμενος παρ' ἐκείνου. πανταχόθεν δέ μοι δυστυχήσαντι ἐπῆλθε. καὶ λεγόμενα ταῦτα λυπηρά εἰσι· καὶ σιωπώμενα ἀλγεινά. Ἐπεὶ τάχιστ' ἤρξατο.) ἐπεὶ φησὶν ἔρις καὶ στάσις τοῖς θεοῖς ἐγένετο, τοῖς μὲν ἐθέλουσιν ἐκβαλεῖν

τῆς

τῆς βασιλείας τὸν κρόνον. τοῖς δ᾽, μὴ ἐγὼ συνε=
βούλευον τούτοις τ᾽ ἀγαθά. ἀλλὰ πείθειν οὐκ εἶ=
χον. ἀπὸ τούτων δ᾽ προλέγει τινὰς ὑβριστείας γε=
νομένας τῷ διὶ παρ᾽ αὐτοῦ. ἵνα ἀχάριστον, καὶ
ἀγνώμονα αὐτὸν δείξῃ. Ἐμοὶ δ᾽ μήτηρ.) ἐμοὶ φησὶν
ὁ προμηθεὺς, ἡ μήτηρ προεῖπε τὰ μέλλοντα γενέ=
σθαι. οὐχ ἅπαξ μόνον θέμις, ἀλλὰ καὶ γαῖα,
οὕτω νοητέον. ἐὰν καὶ ἡ ἐμὴ μήτηρ, καὶ θέμις,
καὶ γαῖα λέγεται, οὐ κενὸν, καὶ γὰρ ἄλλην μορ=
φὴν ἔχουσιν οἱ θεοὶ, πολλοῖς δ᾽ ἐν ὀνόμασι καταμε=
ρίζονται. ἄλλως. ἐμοὶ δ᾽ προεῖπε τὸ μέλλον ὥσπερ=
γενήσεται, ἡ μήτηρ οὐ μόνον θέμις λεγομένη, ἐλ=
λειπτικῶς κατὰ ἀττικὴν συνήθειαν, ἀλλὰ καὶ γῆ,
καὶ τοῦτο ἐλλειπτικῶς. ἡ γαῖα πρόσεστι, μορφὴν γὰρ
πολλῶν ὀνομάτων κατέχει. λέγεται δ᾽ καὶ ζείδω=
ρος. καὶ βωτιάνειρα: Ἄλλως.) τὸ θεῖον φύσει μὲν
ἐστὶν ἕν. ὀνόμασι δὲ πολυμερές. ἢ οὕτως, ἐμοὶ δὲ
ἡ θέμις, ὡς μήτηρ τὸ μέλλον τι προεῖπε. καὶ τελε
σθήσεται. τὸ δὲ πολλῶν ὀνομάτων μορφὴ, λέγει
ὅτι τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ γῆν καὶ θέμιν ὠνόμα=
ζεν: Ἐμαῖς τε βουλαῖς.) διὰ τῶν ἐμῶν βουλῶν φη
σὶ καλύπτει, καὶ κατέχει ὁ κατώτατος τόπος τοῦ ἅ
δου ὁ σκοτεινότατος, τὸν παλαιγενῆ κρόνον, σὺν
τοῖς αὐτοῦ συμμάχοις τοῖς τιτᾶσιν: Ἔνεστι γάρ=
πως.) τοῦτο φυσικῶς. πρόσεστι τοῖς τυράννοις, τὸ
ἐπιλανθάνεσθαι τῶν οἰκείων φίλων. καὶ τιμω=
ρεῖν ἐκείνους ὡς ὑπόπτους. τὸ δὲ τῆς τυραννίδος ὄνο=
μα, τοῖς μὲν παλαιτάτοις ἄγνωστον ἦν. οὗτος
δὲ

δὲ ὁ ποιητὴς οἶδεν αὐτό. πρὸ αὐτοῦ δὲ καὶ ὁ ἀρχίλοχος λέγων. μεγάλης δ' ἐν καιρῷ τυραννίδος. οὐδὲ ἐν ὅπερ δὲ ἐρωτᾶς με, ἤγουν δι' ἣν αἰτίαν κολάζει με ὁ ζεῦς, λέξω: Ἄλλως κατ' ἐρώτησιν ἑρμηνευτέον. ἐρωτᾶτέ με, πρὸς τὰς ὠκεανίδας φησὶ, καθ' ἣν αἰτίαν, δι' ὃν τρόπον, ὅδε, καὶ οὗτος ὁ ζεῦς τιμωρεῖ με, τοῦτο ἐρῶ ὑμῖν: Ὅπως τάχιστα.) ἡνίκα ἐνιδρύνθη περὶ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ θρόνῳ, ἤγουν ἐδράξατο ὁ ζεὺς τῆς τοῦ πατρὸς αὐτοῦ κρόνου ἐξουσίας, τηνικαῦτα μερίζει, καὶ διανέμει γέρα τοῖς θεοῖς. ἤγουν. ἐξουσίας. τιμάς. δυνάμεις. ἄλλῳ ἄλλας. καὶ ἄλλῳ ἄλλας. ἐστοιχίζετο, ἤγουν ἠσφαλίζετο, ἠδραίου τὴν ἑαυτοῦ βασιλείαν, καὶ τὰς τάξεις ἔνεμε τῆς ἀρχῆς. ἢ τὸ ὅπως ἀντὶ τοῦ ἐπειδή. Βροτῶν δὲ τῶν ταλαιπώρων.) τῶν δὲ τληπαθῶν ἀνθρώπων, οὐδένα ἔσχε λόγον. ἀλλ' ἤθελε τὸ πᾶν γένος αὐτῶν, τὸ τότε ὄν, ἀφανίσαι καὶ ἄλλο γεννῆσαι, καὶ πλάσαι νέον. τούτοις τοῖς βουλεύμασι, καὶ λόγοις τοῦ διὸς, οὐκ ἄλλος οὐδεὶς ἀνθίστατο, καὶ ἠναντιοῦτο. ἐγὼ δὲ καὶ τόλμης ἤγουν τολμηρὸς, ἐλυτρωσάμην καὶ ἐξέβαλον τοὺς ἀνθρώπους περὶ μὴ φθαρέντας αὐτοὺς εἰς τὸν ᾅδην παραγενέσθαι. διὰ τοῦτο καταπονοῦμαι, καὶ δαμάζομαι τοιαύταις βλάβαις ἀλγειναῖς μὲν οὔσαις τοῖς πάσχουσι ταύτας. ἐλέους δὲ ἀξίαις τοῖς βλέπουσι, καὶ τοὺς βροτοὺς ὠκτισάμενος, αὐτὸς οἴκτου οὐκ ἠξιώθην. ἀλλ' ἀπηνῶς ἐρρύθμισμαι. ἤγουν ἐσταύρωμαι, καὶ ἐκτέταμαι. τῶν δὲ

μέσων.

μέσων, τὸ ῥυθμίζειν ἐστίν. ἡ δὲ μεταφορὰ ἀπὸ τῶν
χορδῶν, ἐξ ὧν δὲ τόλμης.) ἕνεκεν. ἐγὼ δ' ἐτόλμη-
6 σα. Σιδηρόφρων τε.) ὁ τῶν ὠκεανίδων γυναι-
κῶν χορὸς ἰδὼν τὸν προμηθέα κακῶς καὶ ἀθ-
λίως πάσχοντα, φησὶ πρὸς αὐτόν. ὡς ἄγαν σκληρό-
ψυχος, καὶ ἀμείλικτος, ὅστις οὐ συναλγεῖ τοῖς σοῖς
κακοῖς. ἐγὼ γὰρ οὔτε εἰσιδεῖν ἤθελον ταῦτα. εἰσι-
δοῦσα τε ἠνιάθην τὴν ψυχήν: Μή τι προὔβης.)
ἐπεὶ προηγήσατο ὁ προμηθεὺς, καὶ εἶπεν ὅτι αἰτέ-
λειον ὑπὸ διὶ, καὶ οὐκ εἴασα τοὺς ἀνθρώπους πά-
λιν διαφθαρῆναι, διὰ τοῦτό με ἐτιμώρησεν ὁ ζεὺς
οὕτως, ἐρωτᾷ πάλιν αὐτὸν ὁ χορός. μὴ γὰρ ἕτερον
τι ἥμαρτες ἁμάρτημα, ὁ δὲ φησὶν ἐποίησα τοὺς
ἀνθρώπους μὴ πρὸ ὀφθαλμῶν ἔχειν τὸν θάνα-
τον, κατοικίσας ἐν αὐτοῖς ἐλπίδας τυφλάς.
ἤγουν ἐν αὐτοῖς ἐποίησα τὸ νομίζειν, καὶ ἐλπίζειν
σήμερον, αὔριον θανεῖν. ἢ τόνδε τὸν καιρόν. καὶ οὔ-
τως διόλου κοπιᾶν καὶ ζῆν: Θνητοὺς ἔπαυσα.)
πρῶτον φησὶν οἱ ἄνθρωποι πρὸ ὀφθαλμῶν ἔχον-
τες τὸν θάνατον, οὐκ ἐξήρχοντο εἰς τὸ ἐργάζεσθαι,
ἢ ναυτίλεσθαι. ἢ ἄλλο τι ποιεῖν, φοβούμενοι τὸν θά-
νατον, μὴ ἐπέλθῃ αὐτοῖς. ἐγὼ δὲ αὐτὸν ποιήσας
ἀπρόοπτον, καὶ ἐλπίδας αὐτοῖς ἐνθεὶς τοῦ ζῆν, καὶ
μὴ γινώσκειν, πότε μέλλει αὐτοῖς ἐπελθεῖν ὁ θά-
νατος αὐτοὺς παρώτρυνα. Πρὸς τοῖς.) καὶ ἔτι ἐγὼ
φησὶν, ἀνθρώποις παρέσχον, καὶ ἔδωκα τὸ πῦρ.
εἶτα ἔφη ὁ χορός. ὅτι καὶ νῦν ἔχουσιν οἱ ἄνθρωποι
τὸ φλόγας ἐκπέμπον πῦρ. ὁ δὲ φησὶν ἀφ' οὗ γε

πολλὰς ἐκμαθήσονται τέχνας: Φλογωπόν.) δύο εἰσὶν ὀνόματα τῷ πυρί. τὸ στοιχειακὸν, καὶ τὸ διακονικὸν, καὶ στοιχειακὸν μὲν πῦρ, αὐτὸ τὸ στοιχεῖον ὁ αἰθὴρ, διακονικὸν δὲ αὐτὸ, τὸ πρὸς ὑπηρεσίαν ἡμετέραν χρησιμεῦον, ὅπερ φλογωπὸν ὁ αἰσχύλος φησί. παρὰ τὸ ὑποκεῖσθαι τῇ ὀπωπῇ, καὶ λάμπειν. τὸ γὰρ αἰθέριον οὐχ ὑποπίπτει τῇ ὁράσει: Οὐ μήν τοι πημοναῖς.) ὅτι μὲν φησὶν ἥμαρτον, οἶδα καὶ αὐτός. οὐ μὴν δὲ ὑπελάμβανον τοιαύταις τιμωρίαις τιμωρηθῆναί με, καὶ καταξαίνεσθαι, ἤγουν κρατεῖσθαι, καὶ δεσμεῖσθαι ἐν πέτραις πεδαρσίοις, καὶ ὑπαιρομέναις τῆς γῆς, ἤτοι ὑψηλαῖς ἐπιτυχόντα τοῦ πάγους, καὶ τοῦ τόπου τούτου. τοῦ μὴ κατοίκους ἔχοντος. Μὴ ὀδύρεσθαι, ἄνθρωπον.) πάσχω κακά. πρὸς τὴν γῆν δὲ βᾶσαι, καὶ πορευθεῖσαι. ἀέριαι γὰρ ἐφέροντο, ἀκούσατε ἅπαν τὸ ἐμόν: Ταῦτά τοι πλανωμένη.) ἡ περὶ τὰ αὐτὰ πλανωμένη ἄλλοτ᾽ ἐπ᾽ ἄλλου προσιζάνει: Ἄλλως. οὐκέτι ἐπιμένει μοι ἡ θλίψις περὶ ἓν ἱσταμένη. ἤτοι οὐκ ἐφ᾽ ἑνὶ κακῷ ἀνιῶμαι. ἀλλ᾽ ἐπὶ διαφόροις ἀσχάλλω, καὶ ἅπαντα ὑμῖν ἀφηγήσασθαι βούλομαι. ἄλλως. τὸ ταῦτα ἀντὶ τοῦ αὕτη ἡ βλάβη οὐκέτι ἐμοὶ μόνη ἐγένετο, ἀλλὰ περιερχομένη. τοῦτο γὰρ ἐστὶ τὸ πλανωμένη, ἄλλοτε πρὸς ἄλλον καὶ ἄλλον ἀπέρχεται. Τύχας.) γράφεται. βλάβας. βούλεται γὰρ στῆσαι τὸν χορὸν, ὅπως τὸ στάσιμον ᾄσῃ. Οὐκ ἀκούσαις.) καὶ μὴ βουλομέναις ἡμῖν τοῦτο εἶπας, τὸ ἔλθετε καὶ ἀκούσατε ἵνα

μάθητε ἅπαν τὸ κατ' ἐμέ. ἀλλὰ θέλομεν τοῦτο καὶ ἡμεῖς: Καὶ νῦν ἐλαφρῷ ποδί.) νῦν φησὶν ὁ χορὸς, ἐπεὶ καλῶς πρὸς αὐτὸν ἡμᾶς ἐν ταχύτητι προσδοὺς τῇ ἀερίᾳ πτήσει τὸν κραιπνόσυτον τὸν ταχινῶς κινούμενον θρόνον τὸν αἰθέρα τε τὸν ἁγνὸν, πόρον τῶν οἰωνῶν, ἤγουν τὸν ἀέρα, ἐν ᾧ τὴν πορείαν ποιοῦνται τὰ ὄρνια, προσπελάζω ταύτῃ τῇ τραχείᾳ γῇ, λέγει δὲ τοῦτο διὰ τὸν καύκασον. οὐ γὰρ πᾶσα γῆ σκληρὰ καὶ τραχεῖα. τοὺς σοὺς δὲ πόνους θέλω ἀκοῦσαι. Ἥκω δολιχῆς.) ὁ ὠκεανὸς φησὶ πρὸς τὸν προμηθέα, ἥκω πρὸς σὲ διαμειψάμενος, καὶ διελθὼν τὸ τέρμα, καὶ τὸ τέλος τῆς δολιχῆς, καὶ μακρᾶς ὁδοῦ. Ἥκω δολιχῆς.) καιρὸν δίδωσι τῷ χορῷ καθήκασθαι τῆς μηχανῆς ὠκεανὸς ἐλθὼν, ὑπερβολῇ δὲ ἐχρήσατο, ὅπερ γε ὅμηρος οὐκ εἰσήγαγεν ὠκεανὸν εἰς τὸν σύλλογον τῶν θεῶν. Τὸν πτερυγωκῆ οἰωνὸν τόνδε.) ἤτοι τοῦτον τὸν ἐν τοῖς πτεροῖς ταχύτατον οἰωνὸν τὸν γῦπα, διευθύνων καὶ ἄτων γνώμῃ, καὶ θελήσει οἰκείᾳ χωρὶς χαλινῶν. ἤτοι αὐθαίρετον. οὐ βίᾳ, χωρὶς χαλινοῦ, οὐδὲ γρυπὸς γὰρ τετρασκελινοῦ ὀχεῖται ὁ ὠκεανός: Ταῖς σαῖς δὲ τύχαις.) ταῖς σαῖς φησὶ κακοπαθείαις, γίνωσκε, ἀνιῶμαι. ἡ γὰρ συγγένειά με ἀναγκάζει λυπεῖσθαι. καὶ χωρὶς τοῦ εἶναί μοι σὲ συγγενῆ, οὐκ ἔστιν εὑρεθῆναι ὡς ἂν πλείονα παρέχοιμι φιλίαν τινὶ πρὸ σοί. ὑπερβολῇ δὲ ἐχρήσατο, ὡς εἶπον, ὁ ποιητής. ὁ γὰρ ὅμηρος οὐκ εἰσήγαγεν ὠκεανὸν εἰς σύλλογον τῶν θεῶν. Νήσεις δὲ φη-

σὶν τὴν πρὸς ἐμοῦ διάθεσιν ἀληθῆ. καὶ ὡς οὐ μάτην σοι διὰ λόγου χαρίζομαι. φέρε γὰρ εἰπὲ τί σοι πρέπει συμπράττειν. οὐ γὰρ πρὸς με λέξεις, ὡς ἄλλος τις φίλος ἐστὶ βεβαιότερος παρὰ τὸν ὠ-
7 κεανόν: Ἔα τί χρῆμα.) δυσχεραίνει ὅτι προμηθεὺς ἔπως τὸ ἴδιον ἀξίωμα οὐκ ἐτήρησεν ὁ ὠκεανός. φησὶ δὲ τί ἰδοῦ πρᾶγμα, καὶ σὺ ἥκεις ἰδεῖν τοὺς ἐμοὺς πόνους, πῶς ἐκαρτέρησας καταλεῖψας τὸ ἐπώνυμον ῥεῦμα τὸ ὀνομαζόμενον ὠκεάνιον, καὶ τὰ αὐτόκτιστα ἄντρα τὰ αὐτοκατασκευασμένα καὶ περιρεφῆ. τὰ πέτραις ἐστεγασμένα, ἐλθεῖν εἰς τὴν γῆν τὴν σιδηρομήτορα, τὴν γεννῶσαν τὸν σίδηρον. λέγει δὲ τὴν σκυθίαν. οἱ γὰρ χάλυβες σκυθικὸν ἔθνος, καὶ πολὺς ἐν σκυθίᾳ χαλκός. ἢ παρεγένου φησὶ θεωρήσων τὰς ἐμὰς δυστυχίας, καὶ συλλυπησόμενος τοῖς ἐμοῖς κακοῖς. Ἴδε οὖν θέαμα.) ἤτοι παράδοξον τέρας, καὶ ἐμὲ τὸν φίλον τοῦ διὸς τὸν τὴν τυραννίδα καὶ τὴν βασιλείαν οἰκονομήσαντα, καὶ συνοργίσαντα εἰς ταύτην, ποίαις βλάβαις ὑπ' αὐτοῦ τοῦ διὸς δαμάζομαι. Ὁρῶ προμηθεῦ.) εἰπόντος τοῦ προμηθέως πρὸς τὸν ὠκεανόν. ἴδε οἷα πάσχω. φησὶν ὁ ὠκεανὸς πρὸς αὐτὸν ὁρῶ οἷα πάσχεις. καὶ παραινέσαι ἐθέλω τὰ ἀγαθὰ καὶ περ φρονίμῳ ὄντι, γνῶθι σαυτόν, καὶ νόησον ὅτι ἐλάττει τοῦ διός. καὶ ἄλλαξον τοὺς τρόπους, καὶ κτῆσαι ἄλλους νέους. ἐπεὶ καὶ τύραννος ἐν θεοῖς νέος. εἰ δὲ οὕτω τραχεῖς καὶ σκληροὺς καὶ ἀναιδεῖς λόγους τεθηγμένους, ἤγουν δυναμένους λυπῆσαι. ῥίψεις δὲ

αὐτὶ

ἀντὶ τοῦ ἐκπέμψῃς τοῦ στόματός σου. τάχα δ᾽ ἂν καὶ μακρὰν ὢν σου καθήμενος ὁ Ζεὺς ἀκούῃ. ὥστε τὴν νῦν προσοῦσαν ὀργὴν αὐτοῦ, παίγνιον εἶναι δοκεῖν σοι. ἀλλὰ δὲ χαλεπώτερα παθῇς: Ἀρχαῖ᾽ ἴσως.) ἀρχαῖα λέγονται τὰ μωρὰ, διότι οἱ ἀρχαῖοι τοιοῦτοι ἦσαν ἁπλούστατοι, καὶ ἀήθεις. ἢ οἱ γέροντες οἱ ἔξωροι τοιοῦτοι εἰσί. Τοιαῦτα μέντοι τῆς ἄγαν.) τῆς μεγαλορρημονούσης γλώσσης ὦ προμηθεῦ τὰ ἐπιτίμια οἷα πάσχεις νῦν, αὐτὸς ἀντιλέγων πρὶν τῷ διΐ. σὺ δὲ καὶ τοιαῦτα πάσχων, οὐκ ἔτι ταπεινὸς εἶ, οὐδ᾽ ὑποτάσσῃ. σὺν οἷς δὲ πάσχεις κακοῖς θέλεις λαβεῖν καὶ ἕτερα. ἀλλ᾽ ἐάν μοι πεισθῇς, οὐ βλάψεις σεαυτόν. καὶ οὐ πρὸς κέντρα τὸν πόδα ἐκτενεῖς: ὁρῶν ὅτι κυρίων πάντων χαλεπὸς, καὶ ὀργίλος θεὸς ὁ Ζεὺς, ὅτι μόνος ἄρχει τῶν ἄλλων πάντων. οὐδ᾽ ἔστιν ὑπεύθυνος, ἤτοι ἐξουσιαζόμενος παρά τινος, ἢ ὃν οὐ δύναταί τις τιμωρήσασθαι. καὶ νῦν μὲν ἐγὼ ἀπέρχομαι πρὸς αὐτὸν, καὶ πειράσομαι ἐὰν πῶς ἰσχύσω, ἀπολύσαι σε τῶν δεσμῶν. σὺ δὲ μὴ μεγαλορρημόνει, μηδ᾽ ὑπέρογκα, καὶ αὐθάδη λάλει. ἢ φρόνιμος ὢν οὐκ οἶδας ὅτι βλάπτεταί τις ἐκ γλώσσης ἀκολάστου καὶ φλυάρου; Πρὸς κέντρα τὲ κῶλον ἐκτείνει ὁ βοῦς.) λακτίζει γὰρ κεντούμενος ὑπὸ κέντρου. ὥστε λακτίζειν πρὸς κέντρον, καὶ τὸ κῶλον αἱμάσσει, ὁ γὰρ πρὸς κέντρα λακτίζων τοὺς ἰδίους πόδας αἱμάσσει: Ζηλῶ σ᾽ ὅθ᾽ οὕνεκα.) θαυμάζω πῶς οὐδὲν ὑπ᾽ αὐτοῦ δεινὸν πεπονθὼς ἐμοὶ συναλγεῖς. καὶ νῦν ἄφες τὸ

προσελθεῖν τῷ διὶ δυσωπήσων αὐτὸν ὑπὲρ ἐμοῦ, ἵνα ἀπολύσῃ με τῶν δεσμῶν. πάντως γὰρ οὐκ ἀναπείσεις αὐτόν. σκληρὸς γάρ ἐστι, καὶ οὐκ εὐκαμπής, σὺ δὲ ἐπιτήρει καὶ περίβλεπε μή τι ἐν τῇ ὁδῷ βλαβήσῃ. Πολλῷ γ' ἀμείνων.) φησὶν ὁ ὠκεανὸς πρὸς αὐτόν. ὅτι κατὰ πολὺ ἐγεννήθης κρείττων καὶ βελτίων εἰς τὸ φρονίμους ποιεῖν καὶ σωφρονίζειν ἑτέρους ἤπερ σεαυτόν. τοῦτο δὲ ἐξ ἔργων αὐτῶν νοῶ ἀληθῶς καὶ οὐκ ἀπὸ λόγου. ἐμὲ δὲ προθυμούμενον ἀπελθεῖν πρὸς τὸν δία, μηδαμῶς κωλύσῃς. θαῤῥῶ γὰρ ταύτην τὴν δωρεάν, ἤτοι τὸ ἀπολῦσαί σε τῶν δεσμῶν, ἐμοὶ δοῦναι αὐτόν: Τὰ μέν σ' ἐπαινῶ.) εἰς ταῦτα μέν σε ἐπαινῶ, ὅτι πᾶσαν προθυμίαν καὶ σπουδὴν δεικνύεις ὑπὲρ ἐμοῦ. καὶ οὐδὲ παύσομαι ποτὲ τοῦ ἐπαινεῖν σε. ἀλλὰ μηδὲν πόνει ὑπὲρ ἐμοῦ. ἔτι γὰρ ἂν καὶ πράξῃς πρὸς ὠφέλειαν ἐμὴν σπουδὴν, μάτην ποιήσεις. προγινώσκει γὰρ, ὅτι οὐ πείσει τὸν δία: Ἐγὼ γὰρ οὐκ εἰ δυστυχῶ.) ἐγὼ φησὶ καὶ ἐὰν δυστυχῶ, καὶ τοιαύτας βλάβας πάσχω. ἀλλ' οὐχὶ διὰ τοῦτο ἵνα καὶ ἄλλοι τὰ ὅμοια ἐμοὶ πάσχωσι θέλω. ἢ καὶ ἄλλους ἐπιτυχεῖν τῆς ὁμοίας βλάβης: Οὐ δῆτ' ἐπεί με καὶ κασιγνήτου τύχαι.) ἰαπετὸς ὁ τοῦ κρόνου ἀδελφὸς ἐκ θυγατρὸς τοῦ ὠκεανοῦ κλυμένης λεγομένης ἔσχεν ἄτλαντα καὶ μενοίτιον καὶ προμηθέα. καὶ τὸν μὲν προμηθέα προσήλωσεν ὁ ζεὺς εἰς τὸ καυκάσιον ὄρος ἐπίβουλον αὐτὸν καὶ ἐχθρὸν φανέντα. ὡς καὶ τοὺς λοιποὺς ἀδελφούς. τὸν δὲ ἄτλαντα ἐποίη-

σεν ἐπ' ὤμων βαστάζειν τὸν οὐρανόν. τὸν δὲ μενοίτιον ἐκεραύνωσε. φησὶν οὖν ὁ ὠκεανὸς πρὸς τὸν προμηθέα. δαμάζουσί με, καὶ ἀνιῶσιν αἱ δυστυχίαι τοῦ ἀδελφοῦ σου τοῦ ἄτλαντος. ὅστις πρὸς τοὺς δυτικοὺς τόπους ἵσταται ἐν ὤμοις βαστάζων τοῦ οὐρανοῦ καὶ γῆς κίονας. βάρος δυσμεταχείριστον καὶ οὐ ῥᾳδίως βασταζόμενον. Τὸν γηγενῆ.) μυθεύεται ὅτι τιτᾶνες τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς ὄντες, ἀνῆραν πόλεμον πρὸς διῒ, καὶ ἀντέστησαν αὐτῷ. ἐπεὶ δὲ δέκα ἔτη ἐμάχοντο καὶ λύσις τοῦ πολέμου οὐκ ἦν. ἀλλ' ἴσος ἦν τοῖς θεοῖς καὶ τοῖς τιτᾶσιν ὁ πόλεμος, ὁ ζεὺς συνεργοὺς πρὸς τὴν μάχην λαβὼν τοὺς τρεῖς μονοφθάλμους κύκλωπας. τὸν βρόντην. τὸν στερόπην. καὶ τὸν ἄργον. καὶ τοὺς τρεῖς ἑκατόγχειρας. τὸν κοῖον. τὸν βριαρέων. καὶ τὸν γύγην. οἵτινες δὲ καὶ οὗτοι παῖδες τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς ἐχρημάτιζον. καὶ νέκταρ κεράσας, ηὔφρανε, καὶ πρὸς τὴν μάχην προέτρεψε. καὶ πόλεμον συνάρραξας μετὰ κρόνου τοὺς τιτᾶνας κατετροπώσατο. καὶ τῇ γῇ προσέδησε, καὶ κατεταρτάρωσε. μετὰ ταῦτα ἡ γῆ πρὸς εὐνὴν μιγεῖσα τῷ ταρτάρῳ, τὸν ἑκατοντακέφαλον τυφῶνα ἐγέννησεν. ἁπάντων θηρίων ἀγρίων ἔχοντα κεφαλάς. καὶ τέρας δεινόν, καὶ παμμεγέθες χρηματίζοντα. καὶ ἐξ ὀφθαλμῶν σέλας καταπληκτικὸν ἀστράπτοντα, οὗτος πάλιν ἑτέραν μάχην τῷ διῒ συνῆψε. κεραυνωθεὶς δὲ καὶ αὐτὸς ἐν σικελίᾳ περὶ τὴν αἴτνην, ὑπὸ ταρτάρῳ ἐκρύβη. ἐξ οὗ μυθολογεῖται πάντας τοὺς ἀνέμους σφο-

δροὺς κυΐσκεσθαι χωρὶς ζεφύρου, καὶ βορρᾶ. θεογενεῖς γάρ οὗτοι. ἰστέον δὲ ὅτι ἐν κιλικίᾳ μὲν, ἐγεννήθη ὁ τυφώς. ἐκολάσθη δὲ ἐν σικελίᾳ. καὶ ἡσίοδος, τὸν ποτὲ κιλίκιον θρέψεν πολυώνυμον ἄντρον: Ἑκατοντακάρηνον.) φησὶν οὖν ὁ ὠκεανὸς ᾠκτείρησα καὶ τὸν τυφῶνα τὸν οἰκήτορα τῶν κιλικίων σπηλαίων τὸν ἑκατὸν κεφαλὰς ἔχοντα τὸν ὁρμητικὸν πρὸς πόλεμον. ὃς πᾶσι τοῖς θεοῖς ἀντέστη. καταπληκτικαῖς σιαγόσιν ἠχῶν φόνον, γράφεται καὶ φόβον, ἐξ ὀφθαλμῶν δὲ ἤστραπται σέλας καταπληκτικόν. ἀλλ' ἦλθε τὸ τοῦ διός βέλος ὁ κεραυνὸς, καὶ ἔπαυσεν αὐτὸν τῶν κενοδόξων καὶ μεγάλων κομπασμάτων. εἰς αὐτὰς γὰρ τὰς φρένας πληγεὶς ὑπὸ τοῦ κεραυνοῦ κατεκάη, καὶ νῦν κεῖται πλησίον τοῦ σικελικοῦ πορθμοῦ μεταξὺ σικελίας, καὶ ἰταλίας. δέμας ἀχρεῖον καὶ παρήορον ἤγουν ἔκλυτον, καὶ ἡπλωμένον. γράφεται δὲ καὶ πανάωρον ἀντὶ τοῦ παντελῶς ἀφρόντιστον καὶ μηδεμιᾶς φροντίδος ἄξιον. σημείωσαι δὲ ὅτι τὸ δέμας ἐπὶ τοῦ ἀψύχου λαμβάνει οὗτος ὁ ποιητής: Σμερδναῖσι.) καὶ ἐκπληκτικαῖς παρὰ τὸ μερίζειν καὶ δονεῖν τὸ παρασείειν. τὸ γὰρ καταπληκτικὸν, ποιεῖ καὶ δειλὸν μερίζεσθαι εἰς φόβους, καὶ ἄλλας ἐννοίας: Ἄγρυπνον βέλος.) τὸ πῦρ τὸ ποιοῦν τοὺς ἀνθρώπους ἀγρυπνεῖν, καὶ ἀσχολεῖσθαι περὶ τὸ ἐργάζεσθαι, λέγουσι γὰρ, ὅτι ἐν τῇ αἴτνῃ ἡμέρας ἀναθρώσκει καπνὸς. νυκτὸς δὲ φλὸξ: Φεψαλός.) λέγεται ὁ μικρὸς σπινθὴρ

ἀπὸ

ἀπὸ τοῦ φλέγειν τὸ ἅπτεσθαι. ἐξεβροντήθη ἤτοι ἐξησθένησε καὶ ἀφῆκε τὴν δύναμιν ὃν τρόπον καὶ οἱ ἐμβρόντητοι. οἱ γὰρ βροντῆς ξηρᾶς ἀΐοντες ἐκπλήττονται.

8 Μύδρος.) καλεῖται ὁ πεπυρακτωμένος σίδηρος παρὰ τὸ μὴ, καὶ τὸ ὕδωρ. ὁ γὰρ πεπυρακτωμένος σίδηρος, οὐδόλως ὑγρότητος μετέχει. ἀλλὰ καὶ μᾶλλον ξηροῦ: Ἔνθεν ἐκραγήσονταί ποτε.) κατὰ τὴν σικελίαν ὄρος ἐστὶ τὸ καλούμενον αἴτνη. ἐξ οὗ πῦρ πολὺ ἀναδίδοται ἐκρέον ποταμηδόν. ἐκ τούτου οὖν φησὶ ποτὲ ἐκχυθήσονται ποταμοὶ πυρός. κατεσθίοντες πᾶσαν γῆν τῆς καλικάρπου σικελίας. ζάλην δὲ πυρίπνοον λέγει τὴν ἀνάδοσιν. καὶ τὴν ἀνακάχλασιν τοῦ αἰτναίου πυρός. θερμὴν δὲ αὐτὴν καλεῖ, διὰ τὸ ἐκεῖσε καυθῆναι τὸν τυφῶνα. ἄπληστον δὲ, διότι τὸ πῦρ ὕλης δραξάμενον, οὐ κορέννυται. ἀλλὰ μᾶλλον ἐπὶ πλεῖον καταφλέγει τὰ προστυχόντα καὶ οὐχ ἵσταται: Ἐν καιρῷ.) νῦν δὲ ὅτι ἐν ἀκμῇ ἐστὶν ὁ τοῦ διὸς χόλος, οὐ πείσεται εἰ μὴ ὥριμος γένηται ἡ ὀργὴ. καὶ οἱονεὶ μαλακισθῇ, ὥσπερ καὶ ἱπποκράτης. πέπονα φαρμακεύειν μὴ ὠμά. Σφριγῶντα.) νεάζοντα, καὶ αὐξάνοντα. Ἐν τῷ προθυμεῖσθαι.) γράφεται καὶ προμηθεῖσθαι. ἤγουν. ἐν τῷ προνοεῖσθαι σου καὶ πειρᾶσθαι τὸν δία πείθειν. Ἔα με τῇδε τῇ νόσῳ.) ἄφες φησὶν ἐμὲ παρακινδυνεύειν ὑπὲρ σοῦ, καὶ δοκεῖν τοῖς πολλοῖς ἄφρονα εἶναι, εὐφρονοῦντά σοι. Στέλλου.) κομίζου. πορεύου

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

ῥᾳδίου εἰς τὸν οἶκον σου. καὶ φύλαττε τὸν παρόντα νοῦν. τὸ μὴ λυπεῖν δία: Ὁρμωμένῳ μοι.) ἄτοπον ἦν τὸν πάντων γένεσιν ἔχοντα χρονίζειν ἐπὶ τῆς κινήσεως, εἰ καί τις ἥλιον εἰσαγαγὼν, ἐπὶ πολὺ τὸν κόσμον ἀνήλιον εἴασε. δεῖ οὖν μεμετρημένως τὰ τοιαῦτα ποιεῖσθαι. τοῦτο δὲ φησὶν ὁ ὠκεανὸς πρὸς τὸν προμηθέα, ὅτι οὐκ ἀκαίρως μοι εἶπας, ἄπελθε. ὁ γὰρ τετρασκελὴς οἰωνὸς ὁ γρυπὸς ᾧ ἐποχοῦμαι, διακόπτει τὴν ὁμαλὴν ὁδὸν τοῦ αἰθέρος, ἐν τοῖς οἰκείοις πτεροῖς. ἤτοι ἄρχεται πέτεσθαι. Ψαύει πτεροῖς.) γράφεται καὶ ψαίρει. καταχρηστικῶς δὲ καὶ ἐνταῦθα ἡ λέξις αὕτη. Στένω σε.) στάσιμον ᾄδει ὁ χορὸς τῶν ὠκεανίδων ἐπὶ τῆς γῆς κατεληλυθὼς καὶ φησί. στενάζω, καὶ κλαίω σε ἕνεκα τῆς ὀλεθρίας τύχης, ἀπὸ δὲ τῶν ὀφθαλμῶν δακρυσίστακτον στάζουσα ῥεῦμα, τὴν ἐμὴν παρειὰν ἔβρεξα ὑγραῖς πηγαῖς ἤτοι δάκρυσιν. ἀμέγαρτα γὰρ καὶ ἀφθόνητα κακὰ, ἃ οὐδεὶς ζηλώσει. δείκνυσιν ἡμῖν ὁ ζεὺς τοῖς πρώην θεοῖς ἰδίοις νόμοις ἰσχυροποιῶν τὴν ὑπερήφανον ἀρχήν. ἢ τὴν βίαν. ὥσπερ πίνδαρος αἰχμητὰν κεραυνὸν τὸν βίαιον λέγει. ἅπασα δὲ χώρα λέλακε, καὶ στενάζει, καὶ τὴν μεγάλην τε, καὶ πολυφανοῦς σχήματος οὖσαν τιμὴν τὴν σὴν καὶ τῶν ξυνομαιμόνων, ἤτοι τῶν ἀδελφῶν σου, τοῦ ἄτλαντος, καὶ τοῦ μενοιτίου. ὧν τὸν μὲν ἄτλαντα ἐποίησε βαστάζειν τὸν οὐρανόν. τὸν δὲ ἐκεραύνωσε. σὲ δὲ δεσμεῖ ἐνταῦθα εἰς τὸ καυκάσιον ὄρος. οὗτοι δὲ παῖδες ἦσαν τοῦ ἰαπετοῦ. ὃς

ἦν

ἦν ἀδελφὸς τοῦ κρόνου τοῦ πατρὸς τοῦ διός. Ῥαδι-
νῶν.) εὐκινήτων. Ὁπόσοι τ' ἔποικον.) ὅσοι τε ἄν-
θρωποι κατοικοῦσι τὸ ἔδαφος, καὶ τὸν χῶρον τῆς
καθαρᾶς ἀσίας συγκάμνουσιν ὑμῖν, καὶ συναινῶν-
ται ταῖς σαῖς βλάβαις, παρθένοι αἱ ἐγκάτοι-
κοι τῆς κολχίδος. ἤγουν αἱ ἀμαζόνες, αἱ ἄτρε-
πτοι καὶ ἄφοβοι ἐν ταῖς μάχαις, ἀνιῶνται τοῖς
σοῖς κακοῖς. Ἁγνᾶς ἀσίας.) ἁγνὴν λέγει τὴν ἀ-
σίαν διὰ τὸ προφερεστέραν εἶναι πασῶν. καὶ διὰ τὸ με-
γάλας πόλεις, καὶ πλουσίας ἔχειν. Ὀξυπρώροι-
σι.) ὀξυκεράτοις.

Ἀραβίας ἄρειον ἔθνος.) πῶς τὴν ἀραβίαν
9 καυκάσῳ συνῴκισεν ὁ στράβων φησίν. οἱ τρωγλο-
δύται μεταξὺ μαιώτιδος καὶ καυκασίας. Ἁγνο-
ρύτων.) καθαρῶς ῥεόντων. Μήτι κλιδῆ.) σιω-
πῶσι παρὰ ποιηταῖς τὰ πρόσωπα, ἢ δι' αὐθά-
δειαν, ὡς ἀχιλλεὺς ἐν τοῖς φρυξὶ σοφοκλέους, ἢ διὰ
τὴν συμφορὰν, ὡς ἡ νιόβη παρ' αἰσχύλῳ. ἢ διὰ
πρόσκεψιν ὡς ὁ ζεὺς παρὰ τῷ ποιητῇ, πρὸς τὴν
τοῦ τῆς θέτιδος αἴτησιν. τοῦτο δὲ φησὶν ὁ προ-
μηθεὺς πρὸς τὸν χορόν. μή μοι δοκεῖτε σιγᾶν ἢ ἐν
ὑπερηφανίᾳ ἢ ἐν αὐθαδείᾳ, ἤτοι ἐκ κενοδοξίας μὴ
συνομιλοῦντι ἡμῖν, καὶ καταλέγοντι τὰ ἐμά. ἐν
συννοίᾳ δὲ κόπτομαι τὴν ψυχὴν βλέπων ἐμαυτὸν
οὕτως ὑβριζόμενον. τοῦτο γὰρ δηλοῖ τὸ προσελού-
μενον. ὅθεν καὶ οἱ ἀρκάδες πρόσελοι ἢ προσέλη-
νοι, ὑβρισταὶ γάρ. Καίτοι θεοῖσι.) καίτοι τίς φησὶν
διώρισε τιμὰς ἄλλος τοῖς νέοις τούτοις θεοῖς. τοῦτο
δὲ

δὲ λέγει πρὸς τὸν δία τὸν λόγον ἀποτεινόμενος, διὰ τὸ συμβαλέσθαι αὐτῷ δὶ κατὰ τῶν τιτάνων. ἢ ὅτι εἰ καὶ ὁ ζεὺς ἐπένειμεν ἑκάστῳ θεῷ τιμὴν, ἀλλὰ σχεδὸν οὐδιὸς, ἀλλὰ προμηθέως τὸ κατόρθωμα, οὗτος γὰρ τὸ προσῆκον ἀξίωμα διετάξατο ἑκάστῳ, ἀλλὰ ταῦτα μὲν σιωπῶ φησὶν, ἐν γινώσκουσι γὰρ ὑμῖν λέγω ταῦτα, τὰς ἀνθρώποισ δὲ βλάβας, ἃς εἶχον πρώην, διὰ τὸ μηδὲν τῶν συμφερόντων εἰδέναι, ἀλλὰ οἵτινες πρῶτα μὲν βλέποντες, οὐκ ἔβλεπον. καὶ ἀκούοντες οὐκ ἤκουσαν. διότι νοῦν καὶ φρόνησιν οὐκ εἶχον. νοῦσ γὰρ ὁρᾷ καὶ νοῦς ἀκούει. Ὥσπερ οἱ ἀεὶ συρόμενοι.) ἢ ἀεὶ ἕρποντες, μύρμηκες. καὶ δὴ καὶ μηχανήματα ἐξεῦρον αὐτοῖς. γραμμάτων συνθέσεισ ἐδίδαξα; Ἔφυρον.) ἐκ μεταφορᾶς τῆς γυναικὸς. ὅταν μέλλῃ ζυμῶσαι, μιγνυούσης ἄλευρον. ὕδωρ. ἅλασ. καὶ τριβούσης τὸν ἄρτον, ἐκεῖνοι γὰρ ἔμιγον τὰ πάντα. Δυσκρίτους.) δυσκαταλήπτους. δυσγνώστους, οἷον ὅτι ὠρίων ὅταν δύνῃ χειμῶνα ποιεῖ, ταύτην τὴν εὕρεσιν, καὶ παλαμήδης προσῆψεν. Καὶ μὴν ἀριθμὸν ἔξοχον σοφισμάτων. γράφεται καὶ νοσφισμάτων. καὶ γὰρ τὶς μέτρον γινώσκων τῶν πραγμάτων, αὐτοῦ οὔποτε τοῦ εἰκότος ἐκπέσοι: Μνήμην δ᾽ ἁπάντων.) ἐγὼ φησὶ καὶ μνήμην ἁπάντων λόγων μητέρα, τοὺσ ἀνθρώπους ἐδίδαξα. καὶ ἔζευξα ἐν ζυγοῖς κνώδαλα, καὶ βόασ ἐν ζεύγμασι, καὶ ἐφ᾽ ἅρματα ἤγαγον τοὺς ἵππους, ὅπερ ἐστὶ καλλώπισμα τῆς ὑπερπλούτου χλιδῆς.

δῆς. καὶ τὰ ἐν θαλάσσῃ δὲ πλανώμενα ἅρματα τῶν ναυτίλων, ἤγουν τὰς ναῦς, τὰ λινόπτερα τὰ ἔχοντα τὰ ἄρμενα ὡς πτερὰ οὐδεὶς ἄλλος ἐφεῦρε χωρὶς ἐμοῦ: Πέπονθας ἀεικὲς πῆμα.) ἔπαθες βλάβος ἀπρεπὲς μὴ καλῶς φρονῶν. ἀλλ' ἀφρόνως ἀντιλέγων τῷ Διὶ καὶ ἀντιστάμενος αὐτῷ. ἢ ἔπαθες βλάβην ἀπρεπῆ, τὸ δὲ πλανᾷ δηλοῖ, ὅτι ἀποσφαλεὶς τῶν φρενῶν οὐχ εὑρίσκεις ἐν φρονήσει μηχάνημα, δι' οὗ ἂν ἀπαλλαγῇς. ὥσπερ δέ τις ἄτεχνος ἰατρὸς εἰς νόσον πεσὼν ἀθυμεῖ, καὶ οὐκ ἔχεις εὑρεῖν ποίοις μηχανήμασιν ἑαυτὸν θεραπεύσεις. ἐκ τοῦ χοροῦ δὲ μεσολαβοῦσι τὴν ἔκθεσιν τῶν κατορθωμάτων διαναπαύουσαι τὸν ὑποκριτὴν αἰσχύλον: Τὰ λοιπά μου κλύουσα.) τὰ ἄλλα μου σοφίσματα ἀκούουσα, πλέον θαυμάσει τε οἵας τέχνας, καὶ μηχανὰς ἐβουλευσάμην. τὸ μὲν μέγιστον εἴ τις ἀρρωστήσειεν, οὐκ ἦν οὐδὲν βοήθημα θεραπείας οὔτε διὰ βρώσεως προσφερόμενον, οὔτε δι' ἐπιχρίσεως ἔξωθεν. οὔτε διὰ πόσεως. τοῦτο δὲ δηλοῖ τὸ πιστὸν ἀπὸ τοῦ πίω ῥήματος. ἀλλὰ πάντες διεφθείροντο τῇ ἀχρείᾳ τῶν φαρμάκων. πρὶν ἂν ἐγὼ ἔδειξα αὐτοῖς κεράσματα θεραπείας πρᾳϋνούσης τὰς νόσους. Ἐστοίχισα.) ἐκόσμησα καὶ διεταξάμην. καὶ ἔκρινα τίνας τῶν ὀνείρων δεῖ ἐξελθεῖν, καὶ τίνας μή, μαντείας τε δυσκόλους εἰς κατάληψιν, καὶ γνῶσιν ἐγνώρισα αὐτοῖς, ἤγουν τοῖς ἀνθρώποις τὰ κατὰ τὴν ὁδὸν γινόμενα σημεῖα καὶ τεκμήρια. καὶ ἀκριβῶς ἐδίδαξα καὶ ἑρμήνευσα

τὴν

τὴν πτῆσιν τῶν ὀρνέων τῶν ἐπικαμπεῖς ὄνυχας ἐχόντων. οἵτινές τε δεξιοί, καὶ οἵτινες εὐώνυμοι. καὶ τὴν διαγωγὴν ἥντινα ἔχουσιν ἕκαστοι. καὶ τίνες πρὸς ἀλλήλους εἰσὶν ἔχθραι, καὶ φιλίαι, καὶ μίση, καὶ συνεδρεύσεις. τὸ γὰρ συνδιάγειν ὁμοῦ τοὺς οἰωνοὺς καὶ τὸ ἔχθραν ἔχειν πρὸς ἀλλήλους, ἢ καὶ φιλίαν σημαντικὰ μαντειῶν, καὶ ἀδήλων τεκμήρια παρὰ τοῖς μάντεσι πέφυκεν. ἰστέον δὲ ὅτι πολλὰ, καὶ διάφορα εἴδη μαντειῶν καθεστήκασιν. ἐνταῦθα δὲ περὶ τούτων μόνων διαλαμβάνει, περὶ τοῦ ὀνειροκριτικοῦ. τοῦ οἰωνιστικοῦ. τοῦ ἡπατικοῦ. καὶ τοῦ θυτικοῦ. Κνίσῃ τε κῶλα τὰ τῶν μηρῶν ὅσα συγκεκαλυμμένα κνίσῃ.) τῷ ἄνωθεν ἐπιτεθειμένῳ αὐτῶν λίπει, καὶ τὴν μακρὰν ὀσφὺν, γαστέρα, κοιλίαν, πυρώσας, καὶ εἰς πῦρ νοουμένην. ἤτοι τὴν θυματικὴν μαντείαν. εὐκίνητος γὰρ οὖσα καὶ σπέρματα ἔχουσα ἡ γαστὴρ, θύεται θεοῖς, ἀφ' οὗ καὶ κλονὶς ὀνομάζεται διὰ τὸ εὐκίνητον. καὶ τὰ φλογωπὰ σήματα, ἤτοι τὰς διὰ πυρὸς μαντείας τυφλὰς οὔσας πρὶν, καὶ οὐ φαινομένας διὰ τομὴν γινώσκεσθαι, βλέψαι ἐποίησα, καὶ εἰς τὸ ἐμφανὲς ἤγαγον καὶ πᾶσιν ὑπέδειξα: Ἐπάργεμα τυφλά.) ἐκ τοῦ ἀργὸν τὸ λευκόν. λεύκωμα νόσος γίνεται περὶ τὸν ὀφθαλμόν. ὅπερ ἀβλεψίαν ποιεῖ. διὰ τοῦτο γοῦν τὰ σκοτεινὰ φησὶν ἐπάργεμα κατὰ ἀντίφρασιν ἀργὸν λέγεται τὸ λευκόν: Ταῦτα μὲν δὴ ταῦτα.) ταῦτα μὲν φησὶν, ὅσα εἴποι, οὕτως ἔχουσιν. τίς δ' εἴποι ἄλλον τινὰ πρὸ ἐμοῦ ἐξευρεῖν τοῖς ἀνθρώποις

θρώποις ὠφέλιμα κεκρυμμένα ὑπὸ κάτω τῆς γῆς, χρυσὸν. ἄργυρον. χαλκὸν. σίδηρον. καὶ ἄλλα τινὰ οὐδεὶς εἴποι τοῦτο σαφῶς γινώσκων. ἐὰν μὴ μάτην φλυαρῇ. ἐν ὀλίγῳ δὲ λόγῳ συλλήβδην μάθε, ὅτι πάσας τέχνας ἐγὼ ἐφεῦρον.

Μὴ νῦν βροτοὺς μὲν ὠφέλει.) μὴ νῦν φησὶ τοὺς ἀνθρώπους ὠφέλει μακρὰν τοῦ προσήκοντος, σαυτοῦ δὲ ἀφρόντιστος κακῶς πάσχοντος, ὡς λίαν ἐγὼ ἐλπίζω τοῖς λόγοις οἷς λέγεις, τοῦτο γὰρ δηλοῖ τὸ εὔελπις εἰμὶ, τῶν δὲ ἀντὶ τούτων, ὧν λέγεις, ὡς καὶ λυθήσῃ τῶν δεσμῶν καὶ πλέον τοῦ διὸς ἰσχύσεις: Τί γὰρ πέπρωται.) τί οὖν ὑπόκειται τῷ διὶ, οὐδὲν ἄλλο, ἢ τὸ ἀεὶ ἄρχειν. φησὶν οὖν ὁ προμηθεὺς, ὡς εἴτε κρατήσειεν ἀεί. εἴτε μὴ, οὐδαμῶς μάθῃς ἂν ἐξ ἐμοῦ. μὴ δὲ παρακάλει με ὑπὲρ τούτου προσφωνεῖν λεληθότα τὸν τῆς δέσποτος ἔρωτα: Μηδάμ' ὁ πάντα νέμων.) ὁ πάντα κρατῶν φησὶ καὶ διοικῶν ζεὺς. ταῦτ' οὖν ποτὲ ἀντίπαλον κράτος οἱονεὶ ἐχθρὸν ποιήσειε τῇ ἐμῇ γνώμῃ, ἤγουν μηδέποτε ἐναντίος μοι γένηται. μὴ δὲ βραδύναιμι πορευομένην πρὸς θεοὺς ἱεραῖς θοίναις καὶ θυσίαις. βουφόνοις, ταῖς μεγάλους ποιούσαις φόνους, καὶ σφαγὰς τῶν ἱερείων. ἤτοι μηδέποτε παυσαίμην τοῦ τιμᾶν τοὺς θεοὺς, καὶ θυσίας τούτοις προσχύνειν παρὰ τὸν τοῦ ὠκεανοῦ πόρον, μὴ δὲ διαλοίπων εἰς αὐτοὺς ποτὲ τοὺς θεοὺς ἁμαρτήσαιμι. ἀλλά μοι τόδε, τουτέστι τὸ τιμᾶν αὐτοὺς εἴη διὰ παντὸς, καὶ μηδέποτε πληρωθείη. ἐκ μεταφορᾶς τοῦ κηροῦ.

κηροῦ. τὸ γὰρ τήκεσθαι, ἴδιον τοῦ κηροῦ καὶ τῆς χιόνος κυρίως λέγεται. Ἡδύ τι θαρσαλέαις.) εὐφραντὸν ἐλπίσι θαρραλέαις τὸν μακρὸν τείνειν βίον. ἐν εὐφροσύναις φανεραῖς φέρβομαι τὴν ψυχὴν ἐμήν· ἄλλως. καλὸν δὲ ἀπ' ἀγαθοῦ συνειδότας, ἀγαθὸν ἐλπίζειν πείσεσθαι ὑπὸ τῶν θεῶν. Φρίσσω δέ σε.) δειλιῶ καὶ τρέμω βλέπουσά σε διακοπτόμενον μυρίοις πόνοις. τὸν Δία γὰρ οὐ φοβούμενος, ἐν ἰδίᾳ γνώμῃ καὶ αὐθαιρέτως ἄγαν ὑπερβολικῶς σέβῃ, καὶ τιμᾷς τοὺς ἀνθρώπους. Φέρ' ὅπως χάρις.) φέρε σκόπησον ὅτι ἡ χάρις ἣν ἐχαρίσω τοῖς ἀνθρώποις, ἄχαρις ἦν. καὶ ἀμείψασθαί σε μὴ δυναμένη. πῶς γὰρ θεῷ βοηθήσει ἄνθρωπος, οὐδὲ προεσκόπησας ἀσθενέσι χαριζόμενος. τὸ δὲ ἰσόνειρον, ὅτι σκιᾶς ὀνείρων οἱ ἄνθρωποι παρεμφερεῖς κατὰ τὸν Πίνδαρον: Οὔποτ' ἂν Διὸς.) ὑψηλῶς καὶ τραγικῶς δὲ τῆς εἱμαρμένης ὄνομα Διὸς ἁρμονίαν εἶπεν. ἀλλ' οὐ τὴν εἱμαρμένην. φησὶ δὲ ὅτι οὔποτε αἱ τῶν ἀνθρώπων βουλαὶ διαφεύγουσι τὴν μοῖραν. ἀλλ' ὃ αἱ μοῖραι βούλονται, τοῦτο καὶ ποιοῦσιν, ἔμαθον ταῦτα οὕτως καὶ τὰς σὰς ὀλεθρίας ἰδοῦσα τύχας ὦ Προμηθεῦ. Τὸ ἀμφίδιον δέ μοι μέλος.) τοῦτό φησιν ὅτι ἐπεγένετο καὶ ἐπῆλθέ μοι τὸ δισσὸν μέλος τοῦτο ὃ νῦν θρηνῶ ἐπὶ τῷ σῷ πάθει. καὶ ἐκεῖνο ὅπερ ἐτραγῴδουν περὶ τὸν καιρὸν τοῦ σοῦ γάμου. ὅτε τὴν Ἡσιόνην πρὸς γάμον ἤγαγε. οὐ γὰρ μόνη καθαρά μοι ἡ ἡδονὴ ἐκείνη καθέστηκε. ἀλλ' ἔχει ἐν ταυτῷ καὶ τὸ λυπηρόν.

τὸ λυπηρόν. τουτέστιν ὁμοῦ προσεγένετό μοι καὶ ἡ
11 ἡδονὴ καὶ ἡ θλίψις διὰ σέ: Τίς γῆ; τί γένος.) τὸ τῆς ἰοῦς πρόσωπον μονῳδεῖ μέν. ἔχει δὲ προσυπακείμενον συναφές, ὅτι μαντεύεται αὐτῇ προμηθεὺς τὰ μέλλοντα γενέσθαι. ὥσπερ ἀπ' αὐτῆς ἔσται τρεῖς καὶ δέκατος κατὰ γενεάν, ὃς αὐτῷ ὕστερον τῷ χρόνῳ ποτὲ ἐπαμυνεῖ. ἄλλως τε αὐτὴ ὑπὸ διὸς φησὶν ἠδικῆσθαι. καὶ διὰ τοῦτο παραμυθεῖται τὸν προμηθέα. λέγει δὲ περὶ τοῦ ἡρακλέους, οὗτος γὰρ ἔλυσεν αὐτὸν ἀπὸ τῶν δεσμῶν: ἡ ἰὼ ἡ τοῦ ἰνάχου θυγάτηρ. ἐρασθεῖσα ὑπὸ διὸς, ἐπεὶ τοῦτο ἔγνω ἡ ἥρα καὶ ἔμελλε καταλαμβάνεσθαι παρ' αὐτῆς μετεβλήθη παρὰ τοῦ διὸς εἰς βοῦν ἵνα μὴ γνωσθῇ τίς εἴη. ἡ ἥρα δὲ προσελθοῦσα τῷ διῒ, ἐζήτησε ταύτην καὶ ἔλαβε δῶρον παρ' αὐτοῦ. καὶ ἔδωκεν ἄργῳ τῷ πανόπτῃ φυλάττειν αὐτήν. ὁ δὲ ζεὺς πάλιν ἐρασθεὶς αὐτῆς ἔπεμψε τὸν ἑρμῆν. ἀφελέσθαι ταύτην τοῦ ἄργου καὶ διακομίσαι αὐτῷ. καὶ ἐπεὶ ἄλλως λαθεῖν ἄργον τὸν πανόπτην οὐκ ἦν, διὰ βολῆς λιθείας τοῦτον ἀνῄρηκεν. οὗ τὸ φάσμα ἡ ἥρα τῇ ἰοῖ, καὶ μετὰ τὸν αὐτοῦ θάνατον, προεδείκνυεν ὥστε τῷ μάλιστα ἐκφοβεῖν αὐτήν. ἡ δὲ πολλὰ πλανηθεῖσα καὶ διαφόρους τόπους, τελευταῖον ἀπῆρε καὶ πρὸς τὸν καύκασον ὀψομένη τὸν προμηθέα: Κεντᾷ με τις τὴν ἀθλίαν οἶστρος.) τοῦτο δὲ εἶπε παραδηλῶν καὶ δεικνύων τὸ χρίει τίς αὖ με: Εἴδωλον ἄργου.) τινές οὕτω φασίν ἀλεῦ ἀντὶ τοῦ ἀναχώρει. καὶ ἔκκλινε. τοῦτο γὰρ δηλοῖ τὸ ἄλευε. τὸ

δὲ ἆ, δᾶ. ἀντὶ τοῦ ὦ γῆ δωρικῶς. οἱ γὰρ δωριεῖς τὴν γῆν δᾶν φασί. καὶ τὸν γνόφον δνόφον. ἄλλοι δὲ γράφουσιν ἀλευάδε παρώνυμον ἀπὸ τῆς ἀλεύας εὐθείας ἤτοι φοβοῦμαι τὸ εἴδωλον ἄργου τοῦ ἀλευάδε καὶ τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀλεύα. ὁ γὰρ ἀλεύας, πατὴρ ἦν τοῦ πανόπτου. ὃν δεῖ φυλάξασθαι καὶ ἐκκλῖναι. θαυμάζει γὰρ αὐτὸν καὶ μετὰ θάνατον φοβουμένη: Τὸν μυριωπὸν.) τὸν πολυόφθαλμον. πολλοὺς γὰρ ὀφθαλμοὺς εἶχεν ὁ ἄργος ὡς μυθεύεται. ὅθεν καὶ πανόπτης ἐλέγετο. βούτην δὲ αὐτὸν καλεῖ ἤτοι βουκόλον, διὰ τὸ αὐτῆς τῆς ἰοῦς ἐπιστατεῖν μεταβληθείσης εἰς βοῦν: Ὃν οὐδὲ κατθανόντα.) ὅντινα τὸν ἄργον οὐδὲ θανόντα ἅδης κατέχει. ἀλλ' ἐκ τῶν νεκρῶν ἀνερχόμενος, ἐμὲ τὴν ἀθλίαν ὀπίσω καταδιώκει καὶ ποιεῖ πλανᾶσθαι νῆστιν: Ὑποδοῦται νόμον.) ἔπειτα φησὶ καὶ ἡ σύριγξ ἠχεῖ, αὐτὸ δηλοῖ οὐ, δόναξ. τὸ δὲ ἀχέτας. ἀντὶ τοῦ πολυήχητος. ὃς πρὸς ἑσπέραν ἐστὶν αὐλικὸς τοῖς ποιμέσι διὰ τὴν τῶν ποιμνίων εἰσαγωγήν: Εἴ πέμοι τᾶ μογερᾶ,) εἴπέμοι τῇ ἀθλίᾳ. τίς οὖν σὺ οὕτως ἀληθῶς προσφωνεῖς καὶ ὀνομάζεις ἐμὲ τὴν ἐκ θεᾶς τε τῆς ἥρας ἀπελθοῦσάν μοι νόσον εἴρηκας. λέγει δὲ τὸν τῆς πλάνης οἶστρον. ἥπερ μαραίνει με καὶ καίει με κεντοῦσα βέλεσι φοιταλέοις τοῖς ποιοῦσιν ἐμὲ ἁπανταχοῦ περιέρχεσθαι πλανωμένην. Σκηρτημάτων δὲ νήστισιν.) αἰκίαις. ἐν μάστιξι δὲ σκηρτημάτων τῶν ἀπὸ τοῦ οἴστρου κινήσεων. καὶ πλανῶν νήστισιν ἤγουν πεινώσαις ἐμὲ ἀσιτεῖν,

τῶν, περιεγενομένην λαβρόσαντος καὶ ταχεῖα καὶ ἄγαν ὁρμητικὴ, δαμασθεῖσα μύωψι, καὶ βουλεύμασι τῆς ἥρας ἐπικότοις καὶ ὀργίλοις, καὶ μανικοῖς. γρ. δὲ καὶ νήστησιν διὰ τοῦ η. ἤγουν ποιούσαις ἐμὲ πλανᾶσθαι τῇδε κακεῖσε, ἀπὸ τοῦ νῆ στερητικοῦ μορίου καὶ τοῦ στάσις. Δυσδαιμόνων.) οἵτινες ὅλως τῶν τε δαιμόνων τοιαῦτα μογοῦσιν οἷα ἐγώ. Λέξω τορῶς σοι.) φανερῶς καὶ διαδήλως εἴπω σοι οὐκ ἐμπλέκων λόγους ψευδεῖς ἀλλὰ πιθανῶς ὥς τε τούτους δοκεῖν ἀληθεύειν. Ὦ κοινὸν ὠφέλημα.) ὦ κοινὴ ὠφέλεια γεγωνὼς ὅλου τοῦ γένους τῶν ἀνθρώπων ἄθλιε προμηθεῦ. ὑπὲρ ποίου ἁμαρτήματος ἀνταποδίδωσι ταύτην τὴν τιμωρίαν: Οὐκ ἐμπλέκων αἰνίγματα.) οἱ γὰρ παλαιοὶ τὰ ποιήματα αὐτῶν πρῶτον μὲν αἰνίγμασι γέγραφασιν. ὕστερον δὲ καθόλου φανερῶς ἐχρῶντο τῷ λόγῳ. Ἀρμοῖ πέπαυμαι.) νεωστὶ, ἀπὸ μεταφορᾶς τῶν ἁρμάτων τῶν συντιθεμένων, καὶ ἁρμοζόντων νεῶν. Οὔκουν πόροις ἄν.) τί οὖν παράσχοις ἐμοί φησι ταύτην τὴν δωρεὰν, ἤτοι τὸ ἀναδεῖξαι αὐτὴν τίς ὁ δεσμῶν ἐν τῷ ὄρει τῷ καυκάσῳ. τὸ δὲ δωρεὰν ἐπὶ συμφορᾶς λαμβάνεται, καὶ ἐπὶ κακοῦ, καὶ ἀρχίλοχος, κρυπτῶμεν ἀνιαρὰ ποσειδῶνος ἄνακτος δῶρα. Ὤχμασεν.) ἐποίησεν ἀναβασταχθῆναι, ὀχμὴ λέγεται τὸ μέσον ἐχόμενον. ἢ παρὰ τὸ ἔχειν ἔχημα καὶ ἔχμα κατὰ συγκοπήν: Βούλευμα μὲν τὸ δῖον.) φησὶν ὅτι τὸ δῖον βούλευμα ἤτοι ἡ βουλὴ μὲν τοῦ διὸς τὴν δέσιν ἐπεβουλεύσα

τόμοι. ἡ χεὶρ δὲ τοῦ ἡφαίστου ὑπουργήσασα αὐτῷ καὶ πρὸς τὴν ἐμὴν δέον προσπελάσων ἐμοὶ μοῖραν θανατηφόρον. καὶ κῆρα. ᾠδήν.) ὅθεν καὶ τὸ νόμιμον μέλος. τοιαύτην ᾠδὴν ἄδει, οἵαν ἄδουσιν οἱ ποιμένες, ὁπόταν τὰ θρέμματα εἰς τὰς μάνδρας κατάγουσι κοιμηθησόμενα. οὐ μὴν δὲ οἵαν ὁπόταν εἰς νομὴν αὐτὰ ἐξάγουσιν. ὑποδεικνύει δὲ τάχα οὐδ' ὅλως ἐᾶμε ἱστασθῆναι, καὶ βοσκηθῆναι. Τὸ διαπρὸν μέλος, ἐπῆλθε τόδε.) καὶ τοῦτο ὅπερ νῦν τραγῳδῶ εἰς τῷ σῷ πάθει. ἐκεῖνο τὸ ὅπερ ἧδον περὶ τὰ λουτρὰ καὶ τὴν κοίτην ἐν ἰότητι γάμων τοῦ πόσιν ἐν συνόδῳ παρὰ τὸ ἰέναι πρὸς συνουσίαν. Ἕδνοις καταπείσας.) ἕδνα δὲ εἰσὶ τὰ εἰς προικὶ διδόμενα πράγματα: Καὶ πρόσγε τούτοις.) δίδαξόν με ποῖος χρόνος γενήσεται πλήρωμα τῆς ἐμῆς πλάνης. ἀντὶ τοῦ ἐν ποίῳ καιρῷ τοῦ πλανᾶσθαι παυθήσομαι.

12 Μήπωγε.) ὁ χορὸς λέγει, μήπω εἴπης τὰ τῆς ἰοῦς, ἀλλὰ δὸς κἀμοὶ μερίδα ἡδονῆς ἔχειν τοῦ ἀκοῦσαι τῶν ταύτης παθῶν. ἀπ' αὐτῶν δὲ πρῶτον λεγούσης τὰς πολυφθόρους ἑαυτῆς τύχας, μάθωμεν καὶ ἀκούσωμεν τὴν αὐτῆς νόσον. τὰ ἐπίλοιπα δὲ τῶν ἄθλων καὶ τῶν πόνων, ὧν μέλλει ἔτι παθεῖν, διδαχθήτω παρὰ σοῦ: Τοῦτο ἅμα καὶ σαφηνίζων τῷ ἀκροατῇ τὰ πράγματα τῆς ἰοῦς προμηθεὺς παραμυθούμενος, ὅπως ἐν τῷ μεταξὺ, τά τε τῆς ἰοῦς ῥηθείη. εἶτα πάλιν τὰ παρ' αὐτοῦ ἡ ἐξαλλαγὴ τῆς τάξεως νεαροποιήσῃ τοὺς ἀκούοντας: Καὶ

κατα-

κασιγνήταις πατρός. εἰκότως φησὶ τὸν ἴναχον ποταμὸν ἀδελφὸν εἶναι τῶν νηρηΐδων. ἐπειδὴ φησὶ τὸν ὠκεανὸν πατέρα εἶναι πάσης ὑγρᾶς οὐσίας. Ὡς ἀποκλαῦσαι.) τὸ δὲ τοιοῦτο ἐστίν. ὅτι πᾶς ὃς μέλλει οἴσεσθαι δάκρυ, καὶ οἰκτειρηθῆναι παρὰ τῶν ἀκουόντων, ἀξίαν τριβὴν καὶ ἐπιμονὴν τῆς διηγήσεως ἔχει ἐκεῖ. Ἡ σύναξις ἐν τούτῳ ὅπου μέλλει τις οἰκτειρηθῆναι παρὰ τῶν ἀκουόντων, ἤγουν ὅπου εἰσὶν ἀκροαταὶ συμπαθεῖς ἀξίαν ἐστὶ πρέπουσαν σχολὴν ἔχει ἀποκλαῦσαι, καὶ θρηνῆσαι τὰς οἰκείας τύχας. Οὐκ οἶδ᾽ ὅπως.) ἡ ἰὼ φησὶ πρὸς τὸν χορόν. ὅτι οὐκ οἶδα πῶς ἀπειθήσω ὑμῖν θέλουσι μαθεῖν τὰ περὶ ἐμοῦ. ἐν λόγῳ δὲ ἀληθεῖ μαθήσεσθε. ἅπαν ὅπερ θέλετε. καίτοι καὶ εἰς δάκρυα ἐμβαλλόμεναι διηγουμένη τὴν ἐκ θεῶν ἀπελθοῦσαν μοι ζάλην, καὶ τὴν κλύδωνα τῶν συμφορῶν. καὶ τὴν ἀλλοίωσιν τῆς ἐμῆς μορφῆς, ὅθεν μοι ἐπῆλθεν. εἶτα ἀφηγεῖται τὴν πᾶσαν ὑπόθεσιν, καὶ λέγει ἀεὶ ὄψεις νυκτεριναί, ὄνειροι ἀναστρεφόμενοι εἰς τοὺς ἐμοὺς οἴκους, ἔλεγον ἐν λόγοις ὁμαλοῖς πρὸς ἐμέ. ὦ μεγάλως εὐτυχεστάτη κόρη. τί παρθένος μένεις ἐπὶ πολύ, δυνατοῦ σοι ὄντος γάμου τυχεῖν. ὁ γὰρ ζεὺς κατακαίεται βέλει τοῦ σοῦ ἔρωτος. καὶ θέλει συμβοηθῆσαι αὐτῷ καὶ τὴν ἀφροδίτην. σὺ δὲ μὴ ἀπορρίψῃς τὴν τοῦ διὸς συνουσίαν. ἀλλ᾽ ἔξελθε πρὸς τὴν λέρνην ἵνα ὁ ζεὺς παυθῇ τοῦ ἔρωτος. Τοιοῖσδε πάσας εὐφρόνας ὀνείρασι.) τοιούτοις ὀνείροις συνειχόμην ἡ ἀθλία κατὰ

πᾶσαν νύκτα ἕως οὗ ὑπέμεινα ταῦτα ἀναγγεῖ-
λαι, καὶ εἰπεῖν τῷ πατρί μου. ὁ δὲ πατήρ μου εἰς
τὴν πυθὼ καὶ εἰς τὴν γῆν τῆς δωδώνης εἰς τὰ τοῦ
ἀπόλλωνος μαντεῖα ἔπεμπε πολλοὺς θεοπρέπους
ἢ θεωροὺς μηνυτὰς τῶν μαντειῶν, ἵνα μάθῃ τί ποιή-
σειε, ἢ εἴποι. καὶ ἦλθον οἱ ἀποσταλέντες παρ' ἐκεί-
νου ἀναγγέλλοντες μαντείας ποικίλους καὶ αἰνιγ-
ματώδεις καὶ ἀσαφεῖς. τοῦτο γὰρ δηλοῖ τὸ ἀσή-
μους ἀντὶ τοῦ φανερούς. τὸ δὲ δυσκρίτως εἰρημένους
ἀντὶ τοῦ αἰνιγματωδῶς καὶ λοξῶς λεχθέντας. ὕ-
στερον δὲ ἦλθε τῷ ἰνάχῳ μαντεία φανερὰ λέγουσα
καὶ παραινοῦσα ἐκβάλλειν ἐμὲ τῶν τε οἴκων πόρ-
ρω καὶ τῆς πατρίδος ἀπόλυτον πλανᾶσθαι ἕως
ἐσχάτου τῆς γῆς. ἐὰν δὲ οὐ θέλῃ εἰς αὐτὸν, τὸν πυρὸς
ὄψιν ἔχοντα κεραυνὸν τοῦ διὸς ἀπελθεῖν ὃς πᾶν τὸ
γένος αὐτοῦ ἀφανίσει. Τοιοῖσδε πεισθείς.) τοιού-
τοις μαντείαις τοῦ ἀπόλλωνος πεισθεὶς ὁ πατήρ
μου ἴναχος, ἐξεδίωξέ με ἀπὸ τῶν οἴκων ἄκουσαν
ἄκων. μήτε ἐκεῖνος θέλων μήτε ἐθέλουσαν. ἀλλ'
ἐβιάζεν αὐτὸν κατὰ ἀνάγκην ταῦτα ποιεῖν ὁ
τοῦ διὸς χαλινὸς, τὸ βούλημα τοῦ διός. τηνικαῦ-
τα δὲ μετάμειψις καὶ ἀλλοίωσις γέγονε τῆς ἐμῆς
μορφῆς, μετεβλήθην γὰρ εἰς βοῦν. καὶ αἱ φρένες
διεστραμμέναι ἦσαν ἐμοί. οὐ γὰρ εἶχον ἀνθρωπί-
νως. Κεράστης.) ἤτοι κέρατα ἔχουσα βοῦς κε-
ροσφόρος γενομένη ὡς βλέπετε, φωθεῖσα μύωπι
ὀξυστόμῳ τῷ οἴστρῳ ὀξέως δάκνοντι μανικῶς ὥρ-
μων ἢ ἐκινούμην πρὸς τὴν ῥοῦν τῆς κέγχρης, ἤ-

ις

τὰς πηγὴν ἐστὶν ἄρχους, καὶ πρὸς τὴν λέρνην τὴν πηγήν: Ἄκρατος.) ὁ μηδὲν ἡμερότητος ἐν ἑαυτῷ φέρων. ἀλλ' ἄκρατος ὢν τὴν ὀργὴν, ἤτοι ἀκαταπαύντος μὴ κρατούμενος: Οἰστροπλὴξ.) οἰστροπλὴξ ὁ ὑπὸ οἴστρου πληττόμενος. καὶ βουπλὴξ, ὁ τὴν βοῦν πλήσσων. Κλύεις τὰ πραχθέντα.) ἤκουσας ἃ πέπονθα. εἰ δὲ ἄλλο τι ἔχεις σὺ ἐπίλοιπον τῶν ἐμῶν πόνων λέγε μοι. μὴ δὲ οἰκτίσας, ξυνθάλπε λόγοις ψευδέσι. οἱονεὶ μήμε αἰδούμενος μὴ δὲ ἐλεῶν παρηγόρει λόγοις, παρὰ τὸ μηδὲ τί μ' αἰδόμενος μειλίσσεο, μηδ' ἐλεαίρων, ἀλλ' εὖ μοι κατάλεξον.

13 Πρό γε στενάζεις.) ἤτοι πρὶν μάθῃς καὶ τὰ λοιπὰ, δυσφορεῖς καὶ θαυμάζεις ταῦτα καὶ περίφοβος εἶ. καρτέρησον. ἕως οὗ καὶ τὰ λοιπὰ μάθῃς. Τὴν πρὶν γε χρείαν.) ὑμεῖς μὲν οὖν ὃ ἐχρήζετε, ἐτύχετε καὶ ἤδη τὸ παρ' ἡμῶν ζητούμενον ἤνυσται. τοῦτο γὰρ ἦν τὸ μαθεῖν τὰ τῆς ἰοῦς καὶ ὅσα πέπονθεν ἐξ αὐτῆς, καὶ μὴ παρ' ἄλλου τινός: Πρό γε στενάζεις.) τοῖς κακῶς πάσχουσιν εὔφραντον προγνώσκειν εἰ ἔτι ἄλλο λυπηρὸν μέλλουσι παθεῖν: Οἱ πλεκτὰς στέγας.) ὅπου δὴ οἱ σκύθαι ναίουσι καὶ κατοικοῦσι πλεκτὰς δηλονότι στέγας πεδάρσιοι καὶ ἀπὸ τῆς γῆς ἐπαιρόμενοι καὶ ὑψούμενοι. καὶ γὰρ ἐν ταῖς ἁμάξαις αἴωθεν. (τοῦτο γὰρ δηλοῖ τὸ ἐπ' εὐκύκλοις ὄχοις) τὰς σκηνὰς ἑαυτῶν οἱ σκύθαι ποιοῦνται, τόξα ἔχοντες: Οἷς μὴ πέλαζε.) οἷς σκύθαις, μὴ πλησίαζε. διότι ἀναιρέται τῶν ξένων εἰσίν. ἀλλὰ χρίμ

πλέουσα καὶ προσεγγίζουσα ταῖς ῥαχίαις, καὶ ταῖς θαλασσίαις πέτραις. Ἁλισόνοις.) ταῖς ἀπὸ τῆς ἁλὸς στεναζούσαις καὶ ἠχούσαις. Γυπόδων.) γύποδες ὄνομα ἔθνους. ἕτεροι δὲ τὸ γύποδας τὸ γυ, ποιοῦνται γε. καὶ τὸν τόνον καταβιβάζοντες, λέγουσιν οὕτως. ἁλισόνοις γε πόδας χρίμπτουσα ῥαχίαισιν ἤτοι προσεγγίζουσα τοὺς πόδας ταῖς ῥαχίαις πέτραις. ἄλλοι δὲ γυμνόποδας. κατὰ γυμνοὺς πόδας, ἐξεδέξαντο κατὰ συγκοπήν: Λαιᾶς δὲ χειρός.) ἐν τοῖς ἀριστεροῖς δέ φησι μέρεσι κατοικοῦσιν οἱ τὸν σίδηρον ἐργαζόμενοι χάλυβες. Ἥξεις δ' ὑβριστήν.) ὑβριστὴν ποταμὸν τὸν ἀῤῥαξιν φησίν. ἀῤῥαξις δὲ λέγεται, παρὰ τὸ ἀράσσειν καὶ ἠχεῖν τὰ κύματα αὐτοῦ. τὸ γὰρ ὄνομα τούτου καὶ πρᾶξις συνᾴδουσα ἐστί. τοῦτο γὰρ δηλοῖ τὸ οὐ ψευδώνυμον. ἤτοι οὐ μάτην λέγεται ἀῤῥαξις, ὃν μὴ περάσῃς. δύσκολος γὰρ καὶ οὐκ εὔβατος ἐστί. Πρὶν ἂν μόλῃς. Τὸν καύκασον.) ἤτοι πρὸς τὸ ἕτερον μέρος τοῦ καυκάσου. ὁ γὰρ προμηθεὺς ἔν τινι μέρει καὶ ἀκρωρείᾳ τοῦ καυκάσου ἐσταυρώθη, ὁ δὲ καύκασος ὄρος ἀπέραντον: Ἔνθ' ἀμαζόνων.) ὅπου εὑρήσεις τὸν συνήγορα ἤγουν τοὺς ἄνδρας μισοῦντα στρατὸν τῶν ἀμαζόνων, αἵτινες κατοικήσουσι ποτὲ τὴν θεμίσκυραν περὶ τὸν θερμώδοντα ποταμὸν πόλιν, ὅπου ἐστὶν ἡ τραχεῖα τῆς θαλάττης γνάθος. ὀξεῖα σιαγὼν διὰ τὸ εἰς αὐτὴν πλέοντας καταναλίσκειν. γνάθος οὖν εἶπε, διότι σαλμυδησσία θάλασσα τοιοῦτον σχῆμα ἔχει, οἷον καὶ ἡ τοῦ

ὄνου

ὄνου γνάθος. τὸ δὲ ἐχθρόξενος καὶ μητρυιὰ νεῶν, τροπικῶς εἴρηκεν. ἐκ μεταφορᾶς τῶν μητρυιῶν τῶν κακῶς καὶ ἀπεχθῶς διακειμένων πρὸς τοὺς προγόνους αὐτῶν, οἱ γὰρ ἐκεῖσε διαπλέοντες καταποντίζονται. Ἔνθ' ἀμαζόνων.) τὸ σχῆμα ἀναχρονισμὸς, τὸ γὰρ πολλῶν χρόνων γινόμενον ὡς γινωσόμενον λέγει, λέγονται δὲ ἀμαζόνες ἢ ὅτι μαζοῖς καὶ ἄρτοις οὐκ ἐχρῶντο, ἢ ὅτι ἔκαιον τοὺς μαζούς. ἢ ὅτι οὐδόλως εἶχον μαζούς. ἢ ὅτι μαζῶν οὐκ ἐθήλαζον. ἀλλὰ φορβάδων γάλα ἤσθιον οὖσαι νεογνοί. Τοὺς κιμμερίους.) οἱ πολλοὶ, ἔθνος φασὶν ὑπάρχειν περὶ τὸν ταῦρον τὸν σκυθικὸν ἐπὶ τὴν μαιῶτιν λίμνην. ἔστι δὲ ἀφώτιστοι εἰσὶν, ἥλιον οὐχ ὁρώντων, ἐν σκότῳ δὲ διάγουσιν ὡς ἐν νυκτί: Μὴ δ' ἐπῶν προοιμίοις.) δῆλόν ἐστι τοῦτο. ἃ εἶπεν ἀληθῆ λίαν νόμιζε καὶ γὰρ οἱ σοφοὶ ἐν τοῖς λόγοις τῶν προοιμίων αὐτῶν ἔλεγον τὰ ψευδῆ ἡνίκα δὲ περὶ τῶν πραγμάτων γυμνῶς ἔλεγον. ἢ ὅτι οὐδὲ χώραν ταῦτα ἔχουσι προοιμίου. ἃ γὰρ εἶπον μικρὰ ἐστὶ πρὸς τὰ ἄλλα: Σὺ δ' αὖ κέκραγας.) ἀποκλαίεται ὁ προμηθεὺς βλέπων αὐτὴν κακῶς πάσχουσαν παρὰ τοῦ διός: Ἢ γάρ τι λοιπόν.) ὁ χορὸς ἀκούσας τοῦ προμηθέως εἰπόντος πρὸς τὴν ἰὼ, σὺ δὲ κλαίεις ἐπὶ τούτοις οἷς ἤκουσας, τί ποιήσεις λοιπὸν ἐὰν μάθῃς, καὶ ἃ μέλλεις ἔτι παθεῖν, φησὶ πρὸς αὐτὸν κατ' ἐρώτησιν. ἆρα λέξεις τι ἐπίλοιπον τῶν βλαβῶν ταύτῃ; ἀντὶ τοῦ ἄλλο τι λυπηρὸν εἴπῃς αὐτῇ, ὁ δὲ προμηθεὺς ἀποκριθεὶς, λέγει τὸν δι-

χείμε

χείμερόν γε πέλαγος τῆς ἀτηρᾶς καὶ βλαβερᾶς δύης, καὶ κακοπαθείας εἴποιμι ἤτοι τὸ πλῆθος τῶν ἐσομένων αὐτῇ κακῶν. τὸ δὲ δυσχείμερον. πρὸς τὴν τῶν κακῶν αὐτῆς ποιότητα ἔφη.

14 Τί δῆτ' ἐμοὶ κέρδος.) ἀκούσασα ἡ ἰὼ τοῦ προμηθέως εἰπόντος, ὅτι καὶ ἄλλα πολλὰ κακὰ μέλλει παθεῖν αὐτὴ φησί. ποία μοι ὠφέλεια τοῦ ζῆν. ἀλλ' οὐ ταχέως ἔρριψα ἐμαυτὴν ἀπὸ ταύτης τῆς τραχείας πέτρας, καὶ ὑψηλῆς, ὅπου ἦν ἐσταυρωμένος ὁ προμηθεύς, ὥστε εἰς τὴν γῆν καταπεσοῦσα καὶ φονευθεῖσα ἀπηλλάγην τῶν πολλῶν πόνων, Ἢ δυσπετῶς.) ὁ προμηθεὺς ἰδὼν τὴν ἰὼ λυπουμένην, δι' ἃ πάσχει κακά, φησὶ πρὸς αὐτήν. δυσχερῶς ἂν τὰς ἐμὰς κακοπαθείας ἔφερες, τὸ γὰρ φέροις ἀντὶ τοῦ ἔφερες. τοῦτο δὲ ἀττικόν. τοὺς ἀττικοὺς ἐνεστῶτας ἀντὶ τῶν παρῳχημένων λαμβάνεσθαι. μοὶ δὲ οὐκ ἔστι πεπρωμένον ἀποθανεῖν οἷα θεός. τοῦτο γὰρ τὸ θανεῖν ἦν μοι ἐλευθερία τῶν δεινῶν. νῦν δὲ οὐκ ἄλλό τι τέλος πρόκειται τῶν ἐμῶν κακοπαθειῶν, πρὶν ἂν ὁ ζεὺς ἐκβληθῇ τῆς βασιλείας: Ὡς τοίνυν ὄντων.) ἤτοι ὡς βεβαίων καὶ ἀληθινῶν τούτων ὄντων, πάρεστι μαθεῖν. Γαμεῖ γάμον τοιοῦτον.) ἤτοι οὐκ εἰδὼς γὰρ φησὶ λήψεται τὴν θέτιν ἥτις τέξεται τὸν μέλλοντα ἐκβαλεῖν αὐτὸν ἀπὸ τῆς ἀρχῆς. Θέορτον ἢ βρότειον.) ζηλοτυποῦσα ἐρωτᾷ ἡ ἰὼ τὸν προμηθέα. ὅτι ὁ γάμος ὃν μέλλει γαμῆσαι ὁ ζεύς, ἔσται ἤτοι θεᾶς τινός, ἢ αὐτοῦ εἰπέ μοι, ἐὰν ἔστι σοι δυνατὸν ῥηθῆναι τοῦτο.

τοῦτο. ὁ δὲ φησὶ πρὸς αὐτήν. τίν᾽ δ᾽ ὅντινα, ἀντὶ τοῦ διὰ τί ἐρωτᾷς. ὄντινα καὶ ποῖον γάμον γαμήσει ὁ Ζεύς. οὐ γὰρ πρέπει λέγεσθαι τοῦτο. εἶτα πάλιν ἐρωτᾷ ἡ ἰώ. ἆρα παρὰ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ ἥρας ἐκβληθήσεται τῆς βασιλείας, ὁ δὲ προμηθεὺς, ἀξυμφανῶς φησὶν, ἥτις τέξεται παῖδα κρείττονα τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. ἐκεῖνος καταβιβάσει τῆς βασιλείας αὐτόν. Θέορτον.) ἀπὸ τοῦ θεοῦ κινηθέντα, ἐκ τοῦ ὄρρω τὸ διεγείρω καὶ τοῦ θεός. Οὐκ ἔστιν αὐτῷ.) τῷ διὶ τίς ἀποδίωξις τῆς τοιαύτης τιμῆς, ἤτοι τοῦ μὴ συνελθεῖν τοιούτου γάμου. τίς οὖν ἐστὶν ὅστις μέλλει λῦσαί σε ἀπὸ τῶν δεσμῶν μὴ βουλομένου τοῦ διὸς καὶ θέλοντος: Τούτων σὺ τὴν μὲν τῆδε.) ἀκούσας ὁ χορὸς τοῦ προμηθέως εἰπόντος πρὸς τὴν ἰὼ δυοῖν λόγοιν σε θατέρῳ δωρήσομαι, φησὶ πρὸς αὐτὸν ὁ χορός. τὴν μὲν μίαν χάριν θέλησον πληρῶσαι τῇ ἰοῖ. ἤτοι τὸ εἰπεῖν αὐτῇ τὴν λοιπὴν πλάνην ἣν ἔτι μέλλει πλανηθῆναι. ἐμοὶ δὲ τὴν ἑτέραν. ἤτοι ἀναδιδάξαι με τίς ὁ μέλλων λῦσαί σε. τοῦτο γὰρ θέλω μαθεῖν. εἶτα κοινῶς πρός τε τὸν χορὸν καὶ τὴν ἰὼ φησὶν ὁ προμηθεύς. ἐπεὶ θέλετε καὶ προθυμεῖσθε μαθεῖν, οὐκ ἀντιστῶ ὑμῖν εἰς τὸ εἰπεῖν καὶ σαφηνίσαι πᾶν ὅσον θέλετε μαθεῖν. καὶ πρῶτον σοὶ ὦ ἰοῖ εἴπω τὴν πολύστροφον πλάνην. ἥντινα ἐγγράφου σὺ ἐν ταῖς δέλτοις καὶ τοῖς βιβλίοις τῆς διανοίας σου. Ταῖς μνήμοσι.) ταῖς μνημονευτικαῖς. τοῦτο δὲ καὶ πίνδαρος φησὶ πού φρένας ἐμὰς γέγραπται, τὴν ἀκριβῆ κατάληψιν αἰνιττόμενος.

νιπτόμενος. Φλογωπάς.) ἡλιοστιβεῖς ἤγουν πρὸς τὴν ἀνατολὴν ἔνθα βαδίζει ὁ ἥλιος. Πρὸς γοργόνεια πεδία.) ἥτις σκυθίνη πόλις ἐστί. περὶ τὰ μέρη δὲ αὐτῆς κατοικοῦσιν αἱ φορκίδες καὶ αἱ γοργόνες οὕτω καλούμεναι θυγατέρες φόρκυνος τοῦ υἱοῦ πόντου καὶ τῆς γῆς, καὶ αἱ μὲν φορκίδες ἦσαν τρεῖς. ἡ ἐνυὼ. ἡ πεφρηδὼ. καὶ ἡ δεινώ. καὶ εἶχον εἶδος κύκνων. ἦσαν δὲ καὶ μονόδοντες. εἶχον δὲ καὶ αἱ τρεῖς ὀφθαλμὸν ἕνα. καὶ ἑτέρα παρ' ἑτέρας λαμβάνουσαι τὸν ὀφθαλμὸν, ὅτε ἤθελον, ἔβλεπον: αἱ γοργόνες ἦσαν σθενὼ. ἡ εὐρυαλεία. καὶ ἡ μέδουσα. εἶχον δὲ καὶ αὗται ἕνα ὀφθαλμὸν ὥσπερ αἱ φορκίδες. ἦσαν δὲ πτερωταί. καὶ τρίχας δρακόντος ἔχουσαι ἃς εἴ τις εἶδεν ἄνθρωπος, εὐθὺς ἐτελεύτα, εἶχον δὲ καὶ συῶν μεγάλων ὀδόντας, χεῖρας χαλκᾶς καὶ πτέρυγας, αἷς ἐπέτοντο: Τοιοῦτον μέντοι.) τοιοῦτον μέντοι λέγω τοῦτο ἄξιον φυλάξασθαι, ἄλλην δὲ μάθε δυσχερῆ, καὶ κακίστην ὄψιν, φυλάξαι δὲ μήπως ἀπέλθῃς, ἔνθα εἰσὶν οἱ ἀκραγγεῖς κύνες. ἤγουν οἱ γρύπες. οἱ ἀεὶ κράζοντες λίαν. ἢ κράζοντες, περὶ ὧν ἡσίοδος ἐτερατεύσατο. φύλαξαι καὶ τὸν μονώπα στρατὸν ἤτοι τὸν μονόφθαλμον τὸν ἀριμασπὸν τὸν ἐν τοῖς βαίνοντα. ἤτοι τὸν πολεμικόν. οἵτινες οἰκοῦσι περὶ τὸ νᾶμα τοῦ πόρου, καὶ τοῦ ὁρισμοῦ τοῦ πλούτωνος. πλούτων δὲ ἐστὶ ποταμὸς αἰθιοπίας. οὗτος δὲ ἀπὸ τοῦ πολὺν ἐκεῖσε καταρρεῖν τὸν χρυσόν, τούτοις σὺ μὴ πέλαζε. εἰς μακρὰν δὲ γῆν ἔλθῃς. Καὶ εἰς τὸ κελαι-

νὸν

νὸν φῦλον.) ἤτοι εἰς τὸ μέλαν γένος. λέγει τοὺς αἰθίοπας. οἵτινες κατοικοῦσι πρὸς ταῖς πηγαῖς τοῦ ἡλίου, ἔνθα ἐστὶ καὶ ὁ ποταμὸς ὁ λεγόμενος αἰθίοψ. καὶ περὶ τὰς ὄχθας καὶ τὰ χείλη τούτου τοῦ αἰθίοπος ποταμοῦ ἕρπε καὶ βάδιζε, ἕως ἂν ἐξέλθῃς τὸν καταβασμόν. ὁ δὲ καταβασμὸς, ὄρος ἐστὶ διορίζον καὶ διαχωρίζον λιβύην καὶ αἴγυπτον. ὅπου εἰς τὸν καταβασμὸν τοῦ ὄρους ἐκπέμπει ὁ νεῖλος γλυκὺ ῥεῦμα ἵμμον τοῖς ἐκεῖ οὖσιν ἀπὸ τῶν ὀρῶν τῶν βυβλίνων. ἡ δὲ βύβλος πόλις ἐστὶν αἰγύπτου: Οὗτός σ' ὁδώσει.) οὗτος φησὶν ὁ καταβασμὸς ὁδηγήσει σε καὶ ἄξει εἰς τὴν γῆν τὴν νειλῶτιν, ἤγουν τὴν αἰγυπτίαν, καὶ τὴν τρίγωνον. καὶ διὰ τοῦτο λέγεται τρίγωνος αὕτη, ὅτι ἐν αἰγύπτῳ ὁ νεῖλος ἐξερχόμενος κατὰ καιρὸν, τὰ τῆς αἰγύπτου πάντα πεδία καταρδεύει. ἔνθα καὶ ἐστὶν ἰδεῖν ἔριν πρὸς ἀλλήλους τῶν αἰγυπτίων φιλονεικούντων. ὡς τοῦ μὲν, τὴν γῆν πλεῖον. τοῦ δ' ἧττον, ἢ οὐκ ὀλίγον καταρδεύει. ταῦτ' ἄρα καὶ οἱ αἰγύπτιοι ὅρους ταῖς αὐτῶν γαῖς ἐπιθεῖναι σπουδάζοντες. σχηματογραφοῦντες αὐτὰς ἐνεχάρασσον. τὴν μὲν τρίγωνον, ἑτέραν δὲ τετράγωνον σχηματίζοντες, ἀφ' ὧν καὶ τοῖς φιλοσόφοις τὰ γραμματικὰ σχήματα ἐφευρέθησαν: Ψελλόντε καὶ δυσεύρετον.) ἀπὸ τούτων ὧν σοι εἶπεν ἔτι δύγνωστον, ἀπὸ μεταφορᾶς τῶν ψελλιζόντων παιδίων καὶ ἄγνωστον ποιούντων τὸ ἀληθὲς, πάλιν ἐρώτησον, καὶ διασαφηνίσω σοι τοῦτο.

Εἰμέντοι

15 Εἰ μέντοι τῆδε λοιπόν.) ὁ χορὸς φησὶ πρὸς τὸν προμηθέα εἰ μέντοι καὶ ἕτερον μέλλεις εἰπεῖν τῇ ἰοῖ, ὃ οὐκ ἔφθης εἰπεῖν αὐτῇ διὰ τὸ παρασύρα μὲν τὸν σὸν λογισμὸν, πάλιν εἰπὲ αὐτῇ τὸ ἴδιον, εἰ δὲ πάντα εἶπες, πλήρωσον καὶ ἡμῖν τὴν χάριν, ἣν ἐζητοῦμεν. μέμνησαι δέ που τίς ἐστιν αὕτη. λέγει δὲ τὸ εἰπεῖν τίς ἐστιν ὁ μέλλων λῦσαι αὐτὸν τοῦ δεσμοῦ: Τὸ πᾶν πορείας ὅδε τέρμ' ἀκήκοεν.) ὁ προμηθεὺς πρὸς τὸν χορὸν ὅτι ἰὼ ἅπαν πλήρωμα τῆς ἑαυτῆς πλάνης μεμάθηκεν. ἵνα δὲ γνῷ, καὶ μάθῃ ὅτι οὐ ψευδῶς ταῦτα εἶπον αὐτῇ. φράσω καὶ διηγήσομαι ἃ ἐκακοπάθησε πρὸ τοῦ ἐλθεῖν ἐνταῦθα, δοὺς τεκμήριον καὶ σημεῖον τῶν ἐμῶν λόγων ὅτι ἀληθεῖς εἰσί, τοῦτο, τὸ εἰπεῖν τὰ προγεγονότα εἰς αὐτήν, τοὺς μὲν οὖν πολλοὺς λόγους ἐάσω. πρὸς αὐτὸ δὲ τὸ κεφάλαιον τῶν σῶν πλανημάτων πορεύομαι: Ἐπεὶ γὰρ ἦλθες πρὸς μολοσσὰ δάπεδα.) ἐπεὶ γὰρ ἦλθες πρὸς τὴν γῆν τῶν μολοσσῶν, καὶ περὶ τὴν δωδώνην τὸ ὄρος. Τήν αἰπύνωτον.) ὑψηλήν, ὅπου μαντεῖα εἰσί. Θῶκος.) θρόνος τοῦ θεσπρωτοῦ διός. καὶ ὅπου εἰσὶ τὸ σημεῖον τὸ ἄπιστον αἱ προσαγορεύουσαι ἡ μαντευόμεναι δρύες, ἄπιστον γὰρ τέρας τὰς δρῦς ἐκπέμπειν φωνάς, ὑφ' ὧν μαντειῶν ἐξέλθῃ σοι φανερῶς καὶ οὐκ αἰνιγματωδῶς, ὅτι μέλλεις γενέσθαι γυνὴ τοῦ διός. Μέγαν κόλπον τῆς ῥέας.) λέγει δὲ τὸν νῦν καλούμενον ἰόνιον. πρώην γὰρ οὗτος ῥέας κόλπος ἐλέγετο, ἀφ' οὗ κλυδωνίζῃ ἐν πλανωμένοις δρόμοις. Χρόνον δὲ μέλλοντα.)

λοντα.) καὶ τὸ τοῦ ὕστερον, ὁ θαλάσσιος οὗτος τόπος ἰόνιον πέλαγος ὀνομασθήσεται. ἀπὸ σοῦ μνημόνευμα τῆς σῆς πορείας: Προχώματος.) σημείωσαι ὅτι προχώματα λέγονται οἱ ἀναχωματισμοὶ καὶ οἱονεὶ ὑπερανεστηκότες τόποι. λέγεται δὲ πρόχωμα ἐκεῖνο ἔνθα καταρρέει ὕδωρ ἰλὺν περιέχον καὶ ψάμμον σωρηδὸν ἐπιτίθησιν: Πέμπτη δ᾽ ἀπ᾽ αὐτοῦ.) πέμπτη δέ φησι γέννα ἀπὸ τοῦ ἐπάφου πεντήκοντα παῖδας ἔχουσα, πάλιν μὴ θέλουσα, παραγενήσεται εἰς τὸ ἄργος, φεύγουσα τὸν συγγενικὸν γάμον τῶν ἀνεψιῶν. πέμπτην δὲ γενεὰν λέγει ἀπὸ τοῦ ἐπάφου. τὰς πεντήκοντα τοῦ δαναοῦ θυγατέρας. πρώτη γενεά, ἔπαφος. οὗ λιβύη. ἧς βῆλος. οὗ δαναός. οὗ αἱ πεντήκοντα θυγατέρες. ἃς ὁ ποιητὴς πέμπτην γενεὰν ἀπὸ τοῦ ἐπάφου ὠνόμασεν. ἱστορεῖται δὲ ἀδελφοὺς εἶναι αἴγυπτον καὶ δαναόν. παῖδες δὲ ἀγχινόης καὶ βήλου υἱοῦ ποσειδῶνος. καὶ λιβύης. ἀφ᾽ ἧς καὶ ἡ χώρα λιβύη ὠνόμασται, ὃς βῆλος τὸν μὲν ἕνα παῖδα αὐτοῦ δαναὸν κατῴκισεν. τὸν δὲ ἕτερον ἤγουν τὸν αἴγυπτον ἐν ἀραβίᾳ. ὅστις τοὺς μελάμποδας χειρωσάμενος ἀφ᾽ ἑαυτοῦ τὴν χώραν αὐτοῦ ὠνόμασεν αἴγυπτον. γίνονται δὲ ἐκ πολλῶν γυναικῶν αἰγύπτῳ μὲν, πεντήκοντα παῖδες. δαναῷ δὲ θυγατέρες πεντήκοντα. ἐπεὶ δὲ μέσον αὐτῶν φιλονεικία ἐγένετο ἑκάστου τῆς ἀρχῆς ὄγκον ἐφέλκοντος πρὸς ἑαυτὸν φοβηθεὶς ὁ δαναὸς μήπως ἀναιρεθήσεται ὑπὸ τῶν υἱῶν αἰγύπτου. ἦν γὰρ χρησμὸς αὐτῷ δοθεὶς

πάλαι

πάλαι περὶ τούτου, ναῦν κατεσκεύαζε τὴν κληθεῖσαν πεντηκόνταρον ὡς ἀπὸ τοῦ ἀριθμοῦ ὧν ἐγέννησε θυγατέρων. ἣ τὰς οἰκείας κόρας ἐνθέμενος εἰς τὸ ἄργος ἀπῄει. φυγὼν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ αἴγυπτον, ὡς εἴπομεν ἄνωθεν, ἔχειν υἱοὺς πεντήκοντα. οἳ τὰς τοῦ δαναοῦ θυγατέρας ἐζήτουν ἵνα παρὰ συνοικήσωσιν αὐταῖς. καὶ τὸ μὲν ἀληθὲς τῆς ἱστορίας οὕτως ἔχει. ὁ δὲ παρὼν ποιητὴς φησὶ διὰ τοῦτο ἐλεύσεται εἰς τὸ ἄργος ἡ θηλύσπορος γέννα. ἡ πέμπτη ἀπὸ ἐπάφου. ἤγουν. αἱ πεντήκοντα θυγατέρες τοῦ δαναοῦ, διὰ τὸ μὴ θέλειν συνελθεῖν εἰς γάμον τοῖς ἐξαδέλφοις αὐτῶν. τέως οὖν ὕστερον πεισαμένων τοῦ τε δαναοῦ καὶ τοῦ αἰγύπτου, ἔδωκεν ὁ δαναὸς τὰς οἰκείας θυγατέρας εἰς γάμον τοῖς υἱοῖς αἰγύπτου. ἐπεὶ δὲ ἐπτοεῖτο κατὰ τὸν χρησμὸν, ὅτι ἀναιρεθήσεται ὑπὸ ἑνὸς ἐκείνων, παρήγγειλε ταῖς θυγατράσιν αὐτοῦ ἀνελεῖν νυκτὸς τοὺς νυμφίους. καὶ αἱ μὲν ἄλλαι πᾶσαι οὕτως ἐποίησαν. μία δὲ θελχθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἔρωτος, οὐκ ἀνεῖλε τὸν ἑαυτὸν νυμφίον. ἀλλ' εἴασε ζῆν, περὶ ἧς καὶ ὁ ποιητὴς φησί: Κίρκοι πελειῶν.) πελείας τὰς νύμφας, ἤτοι τὰς τοῦ δαναοῦ θυγατέρας. ἀφροδισιαστικὸν γὰρ τὸ ὄρνεον τοῦτο ἡ περιστερά. Κίρκους δέ. ἤτοι ἀετοὺς, τοὺς νυμφίους ἤγουν τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ αἰγύπτου διὰ τὸ ἁρπακτικόν: φθόρον δὲ σωμάτων.) αὐτοῖς σώμασι τιμωρηθήσονται θεῶν νεμεσησάντων αὐτοῖς: Νυκτιφρουρήτω.) παρὰ νυκτὸς ἐπιτηρήσαντι. νυκτὸς γὰρ ἀνεῖλον

λον αὐτοὺς: Τοιάδ' ἐπ' ἐχθρούς.) ἡ ἀφροδίτη ἐπιστάτης τῶν ἀφροδισίων ἐστίν. αὕτη γὰρ γάμων ἔφορος. ἡ δ' εἰας τὰς συνουσίας ποιοῦσα. νῦν δὲ λέγει ὁ προμηθεὺς ὅτι αἰτία θανάτου γένοιτο ἀφροδίτη τοῖς ἐμοῖς ἐχθροῖς. ἤγουν τοῖς τοῦ αἰγύπτου υἱοῖς. ἐχθροὺς δὲ καλεῖ αὐτούς, ὡς καταιομένους ἀπὸ τοῦ διός: Ὅπως δὲ χ' ὤπῃ.) ὅπως λυθήσομαι καὶ πῶς καὶ δι' ἣν τίαν. μακροῦ καὶ πολλοῦ λόγου ἐστὶν εἰπεῖν. εἰς μνήμην ἔρχεται καὶ εὐφραίνεις σε διὰ τὸ εἶναι ἀληθές: Τῶν δὲ προσαίνεις.) ἀφ' ὧν εἴρηκας ὑπομιμνήσκει. χαίρει γὰρ ὀνομασθεῖσα γυνὴ τοῦ διός: Κόλπον ῥέας.) κόλπος ἐκαλεῖτο ὁ ἰόνιος πόντος: ἔστι πόλις κώναβος. τὸ σχῆμα διηγηματικὸν τῆς τῶν αἰγυπτίων χθονὸς οὐχὶ πάσης: Κρίει μ' ἄπυρος.) πολύπυρος διὰ τὸ σφοδρὸν τοῦ πάθους ἢ πολὺ ἡ ἄπυρος δίκην πυρὸς ἐμπιπρῶσα καὶ κατακαίουσα, μὴ ἔχουσα δὲ πῦρ: Καρδία δὲ φόβῳ.) ἀντὶ τοῦ παράφρων γίνεται. ἀπὸ τοῦ φόβου ἡ καρδία μου διαπαντὸς ἐκ τοῦ φόβου λακτίζει. νεῖν ὑπὸ τοῦ πάθους. Τὸν πιττακὸν λέγει ὁπότε βιαζόμενος ὑπὸ δύο γυναικῶν. τῆς μὲν μιᾶς οὔσης πλουσίας τῆς δὲ ἑτέρας πενεστέρας, καὶ τοῦ γένους αὐτοῦ ἀξίας. καὶ ἀπορῶν ποίας κληθείη ἀνήρ, ἠρώτησε, ποίᾳ χρήσεται γυναικί. τοῦ δὲ εἰπόντος, μέτιθι πρός τοὺς παῖδας τοὺς πλησίον ἡμῖν τοὺς βέμβικας παίζοντας ὅ ἐστι τὰς στρόμβας. καὶ ἀπ' αὐτῶν μαθήσῃ, ποίᾳ ἂν χρήσαιο γυναικί. καὶ ἀπελθὼν ἐκεῖνος,

ἠκροάσατο τῶν παίδων, λεγόντων πρὸς τὴν οἰκείαν στρόμβαν τὴν καθ' ἑαυτὸν ἔλαυνε. καὶ αἰδούμενος τοῦ λόγου τοῦ παιδὸς, τὴν μὲν πλουσιωτέραν ἀφῆκε. τῇ δὲ πενεστέρᾳ ἐχρήσατο γυναικὶ, τῇ καὶ τοῦ γένους αὐτοῦ ἀξίᾳ. τοῦτο οὖν ὁ χορὸς ἐνθυμούμενος, λέγει ὅτι σοφὸς ἦν ἐκεῖνος. ὁ εἰπὼν τὸ ἐδεῖ μακρῷ χρόνῳ καὶ ἀριστεύειν καὶ εὐημερεῖν αὐτοὺς, τοὺς τοῖς ἀξίοις τοῦ γένους αὐτῶν ἐπιγαμβρεύοντας. ἐὰν γὰρ ἡ Ἰὼ συνεμίγη τινὶ ἀνδρὶ, καὶ ἀξίῳ ὄντι τοῦ γένους αὐτῆς. καὶ πόῤῥω ἦν τῆς μίξεως τοῦ διὸς, οὐκ ἂν νῦν ἐπλανᾶτο.

16 Χερνήτων.) φορτικὸν ἐστὶν ἐκ τῶν ἀπόρων γυναικῶν. αἳ οἰκείαις χερσὶ νήθουσιν ἔρια, ἑαυταῖς ἐκ τούτων τροφὴν κομίζουσαι. ἄλλως, εὐτελῆ διὰ τῶν χειρῶν νήθοντα ὅ ἐστι ἐργαζόμενος: Μήποτ' ὦ μοῖραι.) ὁ χορὸς φησὶ βλέπων τὴν ἰὼ κακῶς πάσχουσαν διὰ τὸ ἐρασθῆναι αὐτῆς τὸν δία, εἴθε ὦ μοῖραι, μὴ ἴδοιτέ με ποτὲ ὑπάρχουσαν εὐνάτειραν καὶ σύγκοιτον τοῦ διὸς, ἤτοι μὴ ἐρασθείη μου ὁ ζεύς ποτέ. μὴ δὲ προσπελάσω τινὶ γαμέτῃ τῶν ἐξ οὐρανοῦ ἤτοι τινὶ θεῷ ἔχοντι γυναῖκα. τοῦτο γάρ ἐστι τὸ, γαμέτᾳ. ἢ μηδὲ δι' ἔχθρας γενοίμην ὁ μανέτις τινὸς τῶν οὐρανίων. φοβοῦμαι γὰρ βλέπουσα τὴν τῆς ἰοῦς παρθενίαν τὴν ἀστεργάνορα. ἣν οὐ στέργει ὁ γενόμενος αὐτῆς ἀνήρ. ἢ τὴν ὑπὸ ἀρσένων λίαν στεργομένην περὶ γάμῳ τοῦ διὸς δαπτομένην καὶ ἐν ἀλητείαις καὶ πλάναις πόνων δυσπλάγχνοις ἥρας ἤτοι ἀφορήτοις ἃς οὔτις ἐπενεγκεῖν ἐν τοῖς αὐ-

τοῦ

τοῖς σπλάγχνοις δύναιτο. μὴ δὲ ὁ ἔρως τῶν κρειττόνων θεῶν ἐπίδοι με. εἶτα παρακαλῶν ἐφορμηνεύων τὸν ἔρωτα, φησὶν ὅς ἐστιν ὄμμα ἄφυκτον. Ἀπόλεμος.) ἀκαταμάχητος, καὶ πολλὰ μηχανησαμένη, οὐ φεύξομαι: Ἄπορα πόριμος.) οἷον. οὗτος ὁ πόλεμος ὁ ἐρωτικὸς ἐστὶ πόρον διδοὺς καὶ εἰς τὰ ἄπορα καὶ οἷον εἰπεῖν καὶ τοῖς ἀδυνάτοις τοῖς ἐπιχειρεῖν. Ἦ μὴν ἔτι.) ὅπερ προείρηκεν προμηθεὺς ἐν οἷς ἔλεγεν ὅτι ὁ ζεὺς ἐκβληθήσεται τῆς βασιλείας, εἰς γάμον συνελθὼν τῇ θέτιδι. τοῦτο καὶ ἐνταῦθα πάλιν φησί. λέγει οὖν ὅτι ὄντως δὴ ὁ ζεὺς καίπερ αὐθάδης, καὶ ἐπηρμένος ὢν καὶ ὑπέρογκος ἔσται ταπεινός. ἑτοιμάζεται γὰρ γάμον γαμεῖν, ὃς αὐτὸν βασιλείας ῥίψει. καὶ τότε πληρωθήσεται ἡ τοῦ κρόνου κατάρα ἐπ' αὐτῷ τῷ διΐ. ἐκπίπτων τῶν μακροχρονίων καὶ παλαιῶν θρόνων τῆς βασιλείας ἀποστολὴν καὶ ἐκ φυγὴν καὶ φύλαξιν τῶν ἀπὸ τοῦ εἰρημένου γάμου κακοπαθειῶν. μελλόντων ἐπελθεῖν αὐτῷ οὐδεὶς τῶν θεῶν ἰσχύσει ἀποδεῖξαι χωρὶς ἐμοῦ, ἐγὼ ταῦτα γινώσκω καὶ ποίῳ τρόπῳ γενήσεται. πρὸς ταῦτα οὖν καθήσθω νῦν ἐν τοῖς ὑψηλοῖς καὶ τῆς γῆς ὑπεραιρομένοις τόποις, ἢ ἐν τῷ ὑψηλῷ ὀλύμπῳ, πιστὸς καὶ θαρρῶν. ἢ πιστὸς ἢ ἀπίστος καὶ διάδηλος, καὶ ἔντιμος ἐν βρονταῖς ἤγουν διὰ τοῦ ποιεῖν βροντὰς μεγαλυνόμενος. καὶ ἐκπέμπων βέλος πυρπνόον. λέγει δὲ τὸν κεραυνόν. οὐδὲν γὰρ ταῦτα αὐτῷ βοηθήσει εἰς τὸ μὴ καταπεσεῖν

πήματα ἀνυπομόνητα καὶ ἀναφόρητα. τοιοῦτον
ἀντίπαλον καὶ ἀντίμαχον νῦν εὐτρεπίζει αὐτὸς
ἑαυτῷ ὅστις καὶ ὑπὲρ κεραυνὸν κατὰ φλέξει αὐτὸν,
καὶ τὸν γενναῖον κτύπον τῆς βροντῆς καὶ τὴν τρίαι-
ναν αἰχμὴν τοῦ ποσειδῶνος, δι' ἧς σαλεύει τὴν γῆν,
διασκεδάσει, καὶ ἀφανίσει, καὶ διαλύσει. λέ-
γει δὲ ὃν ἔμελλε γεννῆσαι ὁ ζεὺς, μιγεὶς τῇ θέτι-
δι. Ὅς δὴ κεραυνοῦ.) ταῦτα αἰνιγματωδῶς
φησὶ καὶ διὰ τοὺς κύκλωπας τὸν βρόντην καὶ
τὸν στερόπην, οἳ ἀδελφοὶ ἦσαν τοῦ κρόνου τοῦ πα-
τρὸς τοῦ διός. εἶχον δὲ πρὸς ἕνα μόνον ὀφθαλμὸν
τοῖς μετώποις. οὓς ὁ κρόνος μὲν τῷ ταρτάρῳ
προσέδησεν, ὡς ἐπιβούλους ὑποπτευόμενος. ὁ δὲ ζεὺς
τῆς βασιλείας κρατήσας, τὸν μὲν πατέρα κρό-
νον εἰς τάρταρον κατάγει. τοὺς δὲ εἱργμένους ἀνάγει,
καὶ συνεργοὺς τοῦ κράτους ἐσχήκει. τὸν μὲν βρόν-
την μηχανώμενον αὐτῷ, τὸν δὲ στερόπην ἀστραπὴν
εἰς ἐκφόβησιν τῶν ἑτέρων πάντων θεῶν. φησὶν οὖν
ὁ προμηθεὺς ὅτι ὁ μέλλων γεννηθῆναι ἀπὸ τοῦ διὸς
συνευνασθέντος τῇ θέτιδι. καὶ ὕστερον ὑπὲρ τὸν στε-
ρόπην, καὶ τὸν βρόντην ἔσται. ἐπεὶ δὲ ᾤετο καὶ τὸν
ποσειδῶνα φοβηθῆναι αὐτῷ τῷ διὶ ὡς ἀδελφὸν
αὐτοῦ ὄντα. φησὶν ὅτι οὐδὲ ἡ τὴν γῆν σαλεύουσα
τρίαινα τοῦ ποσειδῶνος ἔσται τῷ διὶ εἰς βοήθειαν.
τρίαιναν λέγουσι κρατεῖν τὸν ποσειδῶνα. ἢ διὰ τὸ
τρίτον στοιχεῖον εἶναι αὐτόν. ἢ διὰ τὸ εἰς τρία διαι-
ρεῖσθαι τὸ ὕδωρ, εἰς ποτάμιον. εἰς θαλάσσιον.
καὶ εἰς λιμναῖον: Ἀλλ' ἄθλον αὐτοῖς.) ἀλλὰ καὶ

εἰμὴ

εἰμὴ ἔστι σοι τὸ πεπρωμένον ἀποθανεῖν. πόροι ἤγουν δώσει σοι πόνον. ἀλλ' ἀλγεινότερον καὶ λυπηρότερον τούτου οὗ νῦν πάσχεις. ὥσπερ δὲ ὁ βελτίω καὶ καλλίω. οὕτω καὶ τὰ ἀλγίω αἱ πάλιν ἡ. ἐστὶ ἀπὸ τῆς ἀλγείων εὐθείας: Τὴν ἀδράστειαν.) τὴν δίκην. θεὰ γὰρ ἐστὶ τοὺς ὑπερηφάνους τιμωροῦσα. Ἄλλως ἀδράστεια.) παραινεῖ δὲ προσεύχεσθαι μήποτέ τις νεμεσήσῃ δικαίως αὐτῷ ὡς τὸν δία ὑβρίζοντι. Σέβου.) προσεύχου. σὺ σέβου καὶ θέλγε τὸν δία τὸν ἀεὶ κρατοῦντα. τοῦτο δὲ κατ' εἰρωνείαν φησίν. ἐλπίζειν γὰρ ὅσον οὔπω περὶ τῆς βασιλείας ἐκπεσεῖν αὐτόν. ἐμοὶ δὲ μικρὸν καὶ ὀλίγον. ἢ οὐδόλως φροντίς ἐστὶ τοῦ διός. τοῦτον τὸν καιρὸν δράτω καὶ πραττέτω ἃ βούλεται καὶ βασιλευέτω ἤδη· οὐ πολὺ γὰρ οὐκ ἄρξει. καὶ βασιλεύσει τοῖς θεοῖς. ἀλλὰ βλέπω τοῦτον τὸν ἄγγελον τοῦ διὸς λέγει δὲ τὸν ἑρμῆν. πάντως τι νέον ἦλθε μηνύσων ἡμῖν. Καὶ ταῦτα μέντοι μηδὲν αἰνικτηρίως.) ὁ ζεὺς ὁ πατὴρ τῶν θεῶν κελεύει σοι εἰπεῖν οὕστινας λέγεις γάμους, καὶ τοὺς ἀνθρώπους, παρ' ὧν ἐκεῖνος τῆς βασιλείας ἐκβληθῇ καὶ ταῦτα μέντοι λέγε μηδ' ὅλως αἰνιγματωδῶς. ἀλλ' αὐτὰ ἐκεῖνα ἕκαστα φανερά. μὴ δ' ἐμοί ὦ προμηθεῦ προξενήσεις. καὶ δώσεις διπλᾶς ὁδούς. ἤτοι μὴ ποιήσης ἀπελθεῖν κενὸν καὶ πάλιν πεμφθῆναι πρὸς σέ. βλέπεις γὰρ ὅτι τοῖς τοιούτοις ὁ ζεὺς οὐ καταπραΰνεται.

17 Σεμνόστομός γε.) κατ' εἰρωνείαν ὁ προμηθεὺς μὲν φησὶ ὁ μῦθος καὶ ὁ λόγος οὗτος, προσήκων ἐστὶ καὶ

καλῶς εἰρημένος. ἢ φρονήσεως γέμων ὡς ῥηθεὶς ὑπὸ ὑπηρέτου τῶν θεῶν, ἢ τὸ σεμνόστομος, ἀντὶ τοῦ κενόδοξος καὶ ἐπηρμένως εἰρημένος, καὶ γέμων οἰήσεως: Νέον νέοι.) νῦν νέοι θεοὶ βασιλεύετε ἢ νομίζετε χωρὶς πένθους ἀεὶ κατοικεῖν τὰς τοῦ ὀλύμπου ἀκρωρείας καὶ μέρη ἐκ τούτων δὲ, τῶν τοῦ ὀλύμπου μελάθρων καὶ ἀκρωτηρίων, κατενόησα καὶ εἶδον δύο τυράννους ἐκπεσόντας ἢ ἐκβληθέντας τῆς βασιλείας. λέγει δὲ τὸν ὀφίωνα ἢ τὸν εὐρυνόμην. ἢ τὸν κρόνον ὃν ἔρριψεν ὁ ζεύς. τρίτον δὲ καὶ τὸν νῦν τυραννοῦντα δία θεάσομαι ἐκπεσόντα ἢ κακῶς, ἢ ἐφυβρίστως ἢ συντόμως. μὴ δοκῶ σοι φοβεῖσθαι τοὺς νέους θεοὺς, ἐγὼ δὲ πολλοῦ ἐλλείπω τοῦ φοβεῖσθαι αὐτούς. σὺ δὲ τὴν ὁδὸν ἣν ἐβάδισας ἐρχόμενος ἐνταῦθα πάλιν βάδιζε. οὐδὲν γὰρ εἴπω σοι ὧν ἐμὲ ἐρωτᾷς: Τρίτον.) ἐβασίλευσε πρῶτον μὲν, ὁ ὀφίων ἢ εὐρυνόμης. ἔπειτα κρόνος ἢ ῥέα. μετὰ ταῦτα δὲ ζεὺς καὶ ἥρα: Τοιοῖς δε.) ἐν ταύταις ταῖς κενοδοξίαις καὶ ὑπερηφανίαις ἢ ἀναισχυντίαις. ἢ πρὶν σαυτὸν εἰσήγαγες καὶ ἐνέδησας εἰς τὰς βλάβας ἃς πάσχεις νῦν: Τῆς σῆς λατρείας.) τοῦτο φησὶν ὁ προμηθεὺς πρὸς τὸν ἑρμῆν. σαφῶς γίνωσκε, ὅτι οὐκ ἂν ἀλλάξαιμι τῆς σῆς λατρείας, τὴν ἐμὴν δυσπραξίαν. ἤγουν οὐ προτιμήσομαι τὸ λατρεύειν τῷ διῒ, τῷ ὑπηρετεῖν αὐτῷ ἢ εἶναι ἄγγελος αὐτοῦ ὥσπερ σὺ, τοῦ πάσχειν οὕτως κακῶς. τουτέστι κρεῖσσον ἡγοῦμαι τοῦ λατρεύειν καὶ ἀγγελίαν φορεῖν τῷ διῒ ὡς σὺ, τὸ προσηλῶσθαι

σηλῶσθαι τῇ πέτρα ταύτῃ, καὶ πάσχειν κακῶς. Χλιδᾶν ἔοικας.) φυσᾶν καὶ χαίρειν τοῖς κακοῖς οἷς πάσχεις. Κλύωσ' ἐγώ. (νοσῶσε φησίν. ἐγώ με μηνότα καὶ παραφρονοῦντα. καὶ πάσχοντα νόσον κακήν. ὁ δὲ πρὸς αὐτὸν ἔστω νοσεῖν με κατὰ σὲ κρίσιν ἐὰν νόσημα ἐστὶ καὶ παραφροσύνη καὶ μανία τὸ μισεῖν τοὺς ἐχθρούς: Οὐχ ὁρῶ φησὶν ἀλλὰ κλύω.) οὐ γὰρ δι' ἔργων ὕβριζεν ὁ προμηθεὺς τοὺς θεοὺς, ἀλλὰ διὰ λόγων. Οἱ προσκυνοῦντες τὴν ἀδραστείαν,) ἤτοι τὴν τύχην τὴν μὴ ἐῶσαν ἡμᾶς δρᾶν τὸ θελητόν. Τρόχιν.) τὸν ἄγγελον ἀπὸ τοῦ τρέχειν. δηλοῖ δὲ τὸν σπουδαῖον οἰκέτην τὸν σπουδαίως πράττοντα τὰ προστάγματα τοῦ κυρίου αὐτοῦ. καὶ μὴ βραδύνειν καὶ χρονίζειν. Τὸν ἐφημέροις. γρ. ἡμέροις. ἤγουν τοῖς ἀνθρώποις. ἢ τοῖς ἡμέροις πρὸς ἀντιδιαστολὴν τῶν ἀγρίων ζώων: Μὴ δ' ἐμοὶ διπλᾶς.) μὴ κάματόν μοι διπλοῦν προξενήσῃς. τὶ γὰρ αἰνίττεται διὰ τοῦ λόγου. μὴ βούλοιο αὖθις ἀπελθεῖν με κἀκεῖ πρὸς τὸν δία ἤγουν. ἅπερ εἴπας κατὰ τοῦ διὸς κρύψεις. κἀκεῖνος πάλιν πρὸς σὲ ἀντιστρέψει: Τοῖς μὴ πειθομένοις.) αὐτῷ ἢ τοῖς ψευδέσι λόγοις χρωμένοις, οὐκάμπτεται. οὔτι μειλίσσεται. ἀλλ' ἔτι πολὺ θυμοῦται καὶ ἀμείλικτος γίνεται τοῖς μὴ πειθομένοις τῷ διΐ: Σύθην ἀχρῄζω. τοῦ γὰρ σύθην ἔνθα ἡ ἑρμηνεία τοῦ ὄπισθεν κειμένου ἀναφέρεται. Λέγων ἔοικα. πολλὰ φησὶ λέγω, καὶ ἔοικα ταῦτα λέγειν μάτην. οὐδὲν γὰρ μαλθάσσῃ. καὶ πρᾶΰνῃ

καὶ τέγγῃ ἤγουν ἐνδίδως τῆς ἐνστάσεως ὥσπερ δὲ νεοστὶ ἀχθεὶς εἰς ζυγὸν πῶλος. δάκνων τὸν χαλινὸν βιάζῃ σύ, καὶ ἀνθίστασαι. ἤγουν πρὸς τοὺς χαλινοὺς ἀντιμάχῃ καὶ σφοδρύνῃ καὶ θρασύνῃ ἐν οὐδαμινῷ σοφίσματι, μὴ δυναμένῳ τι ὠφελῆσαι. Σκέψαι δέ.) σκόπησον ποταπὸς χειμὼν καὶ ζάλη τῶν ἀθλίων ἤγουν τῶν κακῶν τρικυμία ἄφυκτος, ἣν οὐ δυνήσῃ ἐκφυγεῖν ἔπεισι καὶ ἐπέρχεται ἤγουν ἐπὶ σέ, πρῶτα μὲν τὴν ὀκρίδα φάραγγα, τραχεῖαν δὲ λέγει φάραγγα τὸ τραχὺ ὄρος τὸν καύκασον βροντῇ καὶ κεραυνῷ διασχίσει ὁ ζεύς. ἤγουν ἔνδον ταύτης καλύψει τὸ σῶμα. ἡ πετραία δὲ ἀγκάλη καὶ κοιλότης σὲ βαστάσει καὶ δέξεται. πολὺ δὲ μῆκος χρόνον τελειώσας, ἄψορρον καὶ ὀπισθόρμητον ἥξεις. Πετραία δ᾽ ἀγκάλη σε.) ἀγκάλη λέγεται τὸ ἀπόρρημα καὶ κοίλωμα τῆς πέτρας. τούτου γοῦν φησὶν ὅτι χάσματος γενομένου, μετέωρος ἔσῃ, κρεμάμενος τῶν χειρῶν:

18 Πτηνὸς κύων.) μυθεύεται ὅτι ὁ ζεὺς εἰς ὄρος τὸν καύκασον προσηλώσας τὸν προμηθέα μέσον κίονος, ἐποίησεν ἀετὸν κατέρχεσθαι, καὶ ἐσθίειν καθημέραν τὸ ἧπαρ αὐτοῦ, διὰ πάσης μὲν ἡμέρας βιβρωσκόμενον. νυκτὸς δὲ πάλιν ἀναπληρούμενον. ἤγουν οἷον ἀνακαινιζόμενον, ἕως οὗ ὁ ἡρακλῆς τοξεύσας τὸν ἀετὸν ἀπέκτεινε. τὸν προμηθέα δὲ κακῆς μερίμνης ἀπέλυσε. Ἄλλως τοῦτο φησίν, ὅτι ὁ τοῦ διὸς κύων ἀετός, τῷ διῒ γὰρ ὁ ἀετὸς ἀνατίθεται ὡς ζῷον βασιλικὸν διακόψει μέγα. ῥά-

κος

κος τοῦ σώματος τοῦ περὶ μέρος· καὶ ἀπόκομμα, ἀκάλεστος ἐρχόμενος εὐωχητὴς, ἐκθοινήσεται δὲ τὸ ἧπαρ τὸ ἐκ τῆς βρώσεως μελαινόμενον. τοῦ τοιούτου δὲ δεσμοῦ καὶ τῆς τοιαύτης κακοπαθείας μηδέν τι προσδόκα τέλος, πρὶν ἂν τις τῶν θεῶν διάδοχος φανῇ τῶν σῶν πόνων. καὶ εἰς τὸν σκοτεινὸν ᾅδην θελήσῃ παραγενέσθαι. καὶ εἰς τὸν τάρταρον ὡς τοῦ βοηθοῦντος αὐτῷ πάντα πεισομένου: Ἅδην κνεφαῖα.) τοῦτο λέγει ὁ μέλλων βοηθήσασθαι καὶ ἀπολυτρῶσαι τοῦ πόνου τούτου εἰς τὸν ᾅδην ἥξει καὶ ταρταρωθήσεται: Πρὸς ταῦτα βούλευε.) πρὸς ταῦτα βουλεύου. καὶ σκόπει τὸ προσῆκον ὅτι ταῦτα ἅ σοι λέγω οὐκ εἰσὶ πεπλασμένα, ψευδῆ. ἀλλὰ καὶ λίαν ἀληθῆ. οὐ γὰρ οἶδεν στόμα, ἤτοι οὐ τοῦ Διὸς, οὐκ ἐπίσταται ψευδολογεῖν. ἀλλὰ πᾶν ὃ εἴπῃ, καὶ εἰς τέλος καὶ πλήρωμα ἄγει σὺ δὲ ἐπιτήρει καὶ πρόσεχε. μὴ δὲ τὴν αὐθάδειαν ἡγήσῃ ποτὲ κρείττονα τῆς εὐβουλίας: Πρὸς ταῦτ᾽ ἔστω ἐμοί.) πρὸς ταῦτα ῥιπτέσθω μὲν ἐπ᾽ ἐμοὶ ἡ ἑλικοειδὴς τοῦ πυρὸς καταφορά. ἀμφήκης δὲ ἐστὶν ὁ ὀξύς. ὁ αἰθὴρ δὲ, καὶ ὁ ἀὴρ ἐρεθιζέσθω καὶ κινείσθω ἐν βροντῇ σφακέλῳ τε ἀγρίων ἀνέμων τοῦ περὶ συντόνῳ κινήσει. σφάκελος δὲ κυρίως ἡ σῆψις τοῦ ἐγκεφάλου. τὴν γῆν δὲ ἐκ τῶν πυθμένων τῶν κατωτάτων τόπων σὺν αὐτοῖς θεμελίοις κραδαίνοι καὶ κινήσειεν. τὸ κῦμα δὲ τῆς θαλάσσης ἐν τραχεῖ ῥεύματι συγχώσειεν ἐμέ. καὶ τὸ σῶμα τὸ ἐμὸν ἀναρρίψει εἰς τὰς διόδους τῶν οὐ-

ρανίων

ρανίων ἄστρων. ἤτοι εἰς τὸν οὐρανὸν ὅπου εἰσὶ τὰ ἄ=
στρα; ἀλλ' οὖν ὑμεῖς γε πημοσύναις. πρὸς ὠκεανί=
δας φησὶν ὁ ἑρμῆς. ἀλλ' οὖν ὑμεῖς ὦ γυναῖκες συλ
λυπούμεναι καὶ συγκακοπαθοῦσαι ταῖς τοῦ προ=
μηθέως βλάβαις, ἀποχωρεῖτε ταχυτάτως ἐκ
τῶν ἐνταῦθα τόπων. μὴ τὰς φρένας ὑμῶν μα=
ταίας καὶ μωρὰς ἢ παραπλῆγας ποιήσῃ τὸ ὄχη=
μα τῆς τοῦ διὸς βροντῆς. τὸ ἀτέραμνον καὶ σκλη=
ρὸν καὶ μέγα: Ἄλλο τι φώνει.) ἄλλο τι λέγε,
καὶ παραμυθοῦ, καὶ παραλογίζου. καὶ ἀπά=
τα ἐμέ, εἰς ὅπερ καὶ πείσεις καταλεῖψαι τὸν προ
μηθέα. οὐ γὰρ τοῦτο ἔπος δηλαδὴ τὸ μὴ ἠλιθιώσῃ
τὰς φρένας ὑμῶν τὸ τῆς βροντῆς ὄχημα. πλὴν τὸν
καὶ ὑπομονητὸν καὶ καρτερικὸν παρέρριψας καὶ
παρήγαγες εἰς τὸ καταλεῖψαι τὸν προμηθέα.
Πῶς με κελεύεις.) κακίαν ἀγαπᾶν καὶ μισεῖν τοῦ
τον. Ἀλλ' οὖν μέμνηθ' ἅτ' ἐγώ.) ἀλλ' οὖν
μέμνησθε ἅπερ προλέγω ὑμῖν. μὴ δὲ παρ' ἄτης
θηραθεῖσαι ἤγουν εἰς βλάβην ἐμπεσοῦσαι, μέμ=
ψοισθε τὴν δυστυχίαν ἣν μέλλετε παθεῖν. μὴ δὲ
ποτὲ εἴπητε, ὅτι ὑμᾶς ὁ ζεὺς καὶ ἀπροσδόκητον ἢ
ἀνέλπιστον καὶ ἀφνίδιον βλάβας εἰσέβαλε. αὐ=
ταὶ δὲ ὑμᾶς αἰτιᾶσθε. εἰδυῖαι γὰρ καὶ ἐπιστάμε=
ναι καὶ οὐκ ἀγνοοῦσαι. οὐ δὲ ἐξαίφνης καὶ λαθραίως
ἐμπλεχθήσεσθε εἰς τὸ δίκτυον τῆς βλάβης τὸ ἀ=
πέραντον· οὗ τέλος οὐχ εὑρήσετε. Καὶ μὴν ὄρ=
γῳ.) καὶ δὴ ἐν ἔργοις αὐτοῖς οὐκ ἐν μύθῳ ὡς ἁ=
πλῶς ἐμοῦ λέγοντος ὅτι μέλλει γενέσθαι τόδε,

ἡ γῆ. σεσάλευται. ἡ τῆς βροντῆς δὲ φωνὴ ἡ βρύχουσα παραμυκᾶται καὶ ἠχεῖ καὶ βοᾷ. ἐκλάμπουσι δὲ αἱ πολύπυροι ἕλικες τῆς στεροπῆς. ἤτοι αἱ ἑλικοειδεῖς κατὰ τὰ νέφη τῶν ἀστραπῶν κινήσεις. οἱ στρόμβοι δὲ καὶ αἱ ἕλικες τῶν ἀνέμων συστρέφουσι τὴν κόνιν. σκιρτᾷ δὲ τῶν ἀνέμων πάντων τὰ πνεύματα ἀποδεικνύντα πρὸς ἄλληλα στάσιν ἀντίπνουν. ἤγουν τῇ ἐναντίᾳ ἀλλήλων πνοῇ πρὸς ἄλληλα ἀνθιστάμενα. ξυντετάρακται δὲ ὁ ἀὴρ ἐν τῇ θαλάσσῃ τοιαύτη ἐπ' ἐμοὶ ἐπέρχεται καὶ κινεῖται ῥιπὴ καὶ κίνησις, καὶ ζάλη ἀπὸ τοῦ διὸς κατασκευάσασα στ' ἐμοὶ φόνον. ὦ μητρὸς ἐμῆς. τοῦ δὲ φραστικῶς ὦ μήτηρ ἐμὴ ὦ θέμις.

ΤΕ΄ΛΟΣ.

Κάδμου πολῖται χρὴ λέγειν τὰ καίρια.

1 ΚΑΔΜΟΥ πολῖται.) ὁ Ἐτεοκλῆς προλογίζει, καὶ παρασκευάζων τὸν λαὸν ἅπαντα πρὸς φρουρὰν τῆς πόλεως φησίν· Ὦ Κάδμου πολῖται.) ἤτοι ὦ Θηβαῖοι πρέπει λέγειν τὰ καίρια καὶ τὰ ἐνδεχόμενα ἢ τὰ ἀναγκαῖα τὸν ἄνθρωπον ἐκεῖνον. ὅστις φυλάσσει καὶ ἔχει καὶ φέρει τὸ πρᾶγος ἤγουν πρᾶγμα καὶ ἐξουσίαν ἐν πρύμνῃ ἤγουν ἐν τῇ ἀρχῇ νωμῶν καὶ κινῶν καὶ οἰακονομῶν οἴακα πόλεως ἤγουν τὴν τῆς πόλεως κυβέρνησιν. μὴ κοιμῶν καὶ ἀναπαύων τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐν ὕπνῳ. Οἴακα νωμῶν.) κυβερνήτης ὢν τῶν τῆς πόλεως πραγμάτων καλῶς ὁ ποιητὴς τὸν ἄρχοντα τῆς πόλεως ἐξισοῖ τῷ τῆς νηὸς κυβερνήτῃ. ὃν γὰρ τρόπον ὁ κυβερνήτης ἐν τῇ νηΐ. τοῦτο αὐτὸ καὶ ἀρχηγὸς ἐν τῇ πόλει. μὴ κοιμώμενος ἀλλὰ φροντίζων τῆς πόλεως· καὶ Ὅμηρος. οὐ χρὴ παννύχιον εὕδειν βουληφόρον ἄνδρα: Εἰ μὲν γὰρ εὖ πράξαιμεν. εἰ μὲν γὰρ καλῶς φησὶ πράξαιμεν τῆς εὐπραξίας. ἡ αἰτία ἐπὶ τοὺς θεοὺς ἀναφέρεται. τῆς δὲ δυσπραξίας, ἐπὶ τοὺς ἄρχοντας. διὸ καὶ φησὶ, εἰ δ' αὖτε καὶ πάλιν συμφορὰ καὶ δυστυχία τύχοι, ἤγουν ἐὰν δυστυχήσωμεν καὶ κακῶς πάθωμεν ὅ-

πορ

πῦρ. μὴ γένοιτο, ὁ ἐτεοκλῆς αὖ τουτέστιν ἐγὼ εἷς ὢν πολλὺς κατὰ πόλιν ὑμνοῖτο καὶ λοιδοροῖτο καὶ ὑβρίζοιτο ὑπὸ τῶν πολιτῶν διὰ κακῶν καὶ πολυρρόφων ὕβρεων, καὶ ψόγων καὶ ὀνειδισμῶν, ὧντινων τούτων ὁ ζεὺς γένοιτο ἀλεξητήριος ἐπώνυμος τῇ πόλει καδμείων. οὕτω γὰρ ἔχει ἐπώνυμον ἐν θήβαις ὁ ζεύς. καὶ ἐκεῖ ζεὺς τιμᾶται ἀλεξητήριος: Ὑμᾶς δὲ χρή.) καὶ τὸν ἐλλείποντα ἔτι ἡλικίας ἀκμαίας καὶ ὀξυτάτης, ἤτοι τὸν νεάζοντα καὶ τὸν ἔξηβον χρόνῳ, ἤτοι τὸν γηραιὸν, καὶ παρηβηκότα καὶ παρακμάζοντα ὑπὸ τοῦ χρόνου. ὥραν, φροντίδα, ἢ ἡλικίαν, ἵν' ᾖ ὁ νοῦς οὕτως ἕκαστον ἡμῶν ἔχοντα φροντίδα τῆς πόλεως ἢ ἕκαστον πρὸς ἡλικίαν ἑαυτοῖς: βοηθεῖν τῇ πόλει ὡς πρέπον ἐστίν: Ἀλλ' ἐπ' ἐπάλξεις.) ἀλλὰ πάντες σὺν παντευχίᾳ καὶ σὺν πᾶσι τοῖς ὅπλοις, ἤγουν ὡπλισμένοι, ὁρμᾶσθε. σοῦσθε ὁμοίως ἐς τὰς ἐπάλξεις τῶν πύργων. καὶ ἐπὶ τὰς πύλας καὶ ἐπὶ τοῖς σέλμασι, καὶ ταῖς καθέδραις καὶ ταῖς κατασκευαῖς τῶν πύργων στάθητε, μίμνοντες δὲ καὶ καρτεροῦντες, θαρσεῖτε. μὴ δὲ λίαν φοβεῖσθε τὸν ὅμιλον καὶ τὸ πλῆθος τῶν ἐπηλύδων ἤγουν τῶν ἀπὸ ξένης ἐλθόντων πολεμίων. εὖ καὶ καλῶς ὁ θεὸς παράσχοι ἡμῖν, καὶ ἀγαθὰ πράξειεν. Πληροῦτε θωρακεῖα.) τὰ τείχη διὰ τὴν πόλιν ὡς θώρακα ἔχειν αὐτά: Σέλμασι.) ταῖς καθέδραις μεταφορικῶς ἀπὸ τῶν νηῶν. Σκοποὺς δὲ κἀγώ.) καὶ ἐγὼ δέ φησιν ἐτεοκλῆς ἔπεμψα σκοποὺς τοῦ στρατοῦ

στρατοῦ τῶν ἑλλήνον οὔσιναο πέποιθα καὶ θαῤῥῶ μὴ ματαιοπονεῖν ἐν τῇ ὁδῷ. τουτέστι μὴ μάτην ἀπελθεῖν. ἀλλὰ μαθεῖν ἅπαντα καὶ κατοπτεῦσαι τὸν στρατὸν τῶν ἑλλήνων. καὶ ἀπὸ τούτων μαθὼν ἐγὼ. ὅτι οὐδαμῶς ληφθῶ, καὶ κρατηθῶ τῶν ἑλλήνων δόλῳ. οὐ δὲ μὴ παρέλκον: Ἐτεόκλεις φέριστε.) ἄγγελος ἐλθὼν φησὶ πρὸς τὸν ἐτεοκλέα. ὦ φέριστε βασιλεῦ τῶν καδμείων ἥκω φέρων σοι σαφῆ καὶ φανερὰ πάντα τὰ ἐκεῖσε. καὶ αὐτὸς δ' ἐγὼ εἰμὶ κατάσκοπος τῶν πραγμάτων. οὐχ ὑπ' ἄλλων ταῦτα μαθών: Ἄνδρες γὰρ ἑπτά.) θούριοι καὶ ὁρμητικοὶ πρὸς πόλεμον λοχαγέται καὶ στρατηγοί. ταυροσφαγοῦντες ἐς σάκος μελάνδετον ἤτοι τὸ μελανθὲν τῷ αἵματι. ἢ τὸ ἐκ μελαινῶν βυρσῶν κατεσκευασμένον. ἢ δὲ περιφέρειαν σιδηρᾶν ἔχον. μέλας γὰρ ὁ σίδηρος: Ὁρκωμότησαν.) ὅρκους ἐποίησαν εἰς τὸν ἄρην τε καὶ τὴν ἐνυὼ, καὶ τὸν φιλαίματον φόβον. φόβος δὲ καὶ δῆμος θεράποντες ἄρεος. ὅτι ὤμοσαν ἢ ἀλαπάξειν καὶ κατασκάψειν τὴν πόλιν τῶν θηβαίων, ἢ ἀποθανεῖν ἐν ταύτῃ τῇ γῇ: Μνημεῖα θ' αὑτῶν.) περόνας ἢ τρίχας ἤ τι τοιοῦτον, ἔθος γὰρ ἦν τοὺς ἐν πολέμῳ τοῖς οἰκείοις πέμπειν σημεῖα. ἢ περόνας ἢ ταινίας. ἢ βοστρύχους ἢ τι τοιοῦτον. Τὸ δὲ ἔστεφον.) αὐτὶ τοῦ ἐπλήρουν. πρὸς ἅρμα δὲ ἀδράστου, ἐπεὶ ἀμφιάραος αὐτοῖς ἐμαντεύσατο μόνον ἄδραστον σωθήσεσθαι. ὅτι δὲ ἀπὸ τῆς ἱστορίας ἔλαβεν ὅτι ἐσώθη ὁ ἄδραστος ἐπεὶ πόθεν ᾔδεισαν ὅτι δὴ φεύξεται.

φθέγξεται: ἄλλως ὁ ἀμφιάραος εἷς τῶν ἀργείων ὢν, ὁ καὶ μάντις προεῖπεν αὐτὸν μόνον τὸν ἄδραστον καὶ τὸ αὐτοῦ ἅρμα ὑποστρέψαι ἐκ θηβῶν. τοὺς δὲ ἄλλους ἐκεῖσε ἀπολωλέναι. διὰ τοῦτο γοῦν ἕκαστος τῶν ἀργείων ἐζωγράφει τῷ ἅρματι τοῦ ἀδράστου τὴν οἰκείαν μορφήν. ἵνα ἐὰν συμβῇ ἀπολωλέναι αὐτοὺς ἐκεῖσε, ὑποστρέψει δὲ ὁ ἄδραστος μόνος μετὰ τοῦ οἰκείου ἅρματος θεῶνται ἐν εἰκονίσμασιν ὑπό τε τῶν γονέων καὶ φίλων καὶ πολιτῶν: Οἶκτος δ' οὔτις ἦν.) οὐκ ἦν ἔλεος διὰ τῆς γλώττης αὐτῶν ἐκθηλύνων τὴν ὁρμήν. ἤγουν οὐκ ἦν παρ' αὐτοῖς φιλόψυχος λογισμός. οὐδ' οἶκτον ζωῆς ἐν γλώττῃ προέφερον ἀνακόπτοντα αὐτοὺς τοῦ ἐγχειρήματος. σιδηρόφρων γὰρ καὶ ἀκαμπὴς καὶ σκληρὸς θυμὸς αὐτῶν, ἔπνει ἀναπτόμενος τῇ ἀνδρείᾳ δεδορκότων καὶ βλεπόντων αὐτῶν, ἄρην ἤτοι φονικὸν καὶ πολεμικὸν ὁρώντων, ὡς λεόντων.

2 Καὶ τῶνδε πύστις,) εἰς ἐπέκτασιν πολλοῦ καιροῦ. μετ' οὐ πολὺ δὲ ταῦτα γνώσῃ τῇ πείρᾳ. ἡ πύστις τούτων γὰρ ἀκοὴ, οὐ βραδέως ἠγγέλθη ἀλλὰ ταχέως: Κληρουμένους δ' ἔλιπον.) κατέλειψα δὲ αὐτοὺς ἐκεῖσε κλῆρον ποιουμένους. ὅπως ἕκαστος αὐτῶν ἄγοι λόχον καὶ ἔνεδραν. καὶ τάξιν πολεμικὴν πρὸς πύλας πάλῳ καὶ κλήρῳ τοῦτο λαχών. κλήρους γὰρ ποιησαμένων τῶν ἑπτὰ λοχαγῶν, μία πύλη, ἑκάστῳ ἐδόθη πρὸς φυλακήν: Σὺ δ' ὥς τε νηός.) σὺ δ' ὥσπερ ἀγαθὸς κυβερνήτης νεώς. φράξαι καὶ φρούρησον τὴν πόλιν. πρὶν σφοδρῶς πνεῦσαι τὰς

πνοὰς

πνοὰς τοῦ πολέμου. τροπικὸς δὲ ὁ λόγος. Ἑλλάδος φθόγγον χέουσαν.) ἤγουν τὴν μὴ βάρβαρον οὖσαν ἀλλ' ἑλληνίδα ἐν αὐτῇ: Μήποτε ζεύξειν.) τὸ ἀπαρέμφατον ἀντὶ τοῦ προστακτικοῦ. ἀντὶ τοῦ μήποτε ζεύξητε ἐν ζυγοῖς τοῖς δουλείοις τὴν ἐλευθέραν πόλιν: Θρέομαι φοβερὰ μεγάλ' ἄχη.) ἤτοι θρηνῶ. βοῶ. φοβερὰς μεγάλας θρηνῳδίας. ὑπόκειται δὲ ἡ τῶν παρθένων ἡλικία πρὸς φόβον. μάλιστα πρὸς πολιορκίαν οὖσι δὲ διὰ φοβερὰ ἢ διὰ τὰ φοβερὰ ἄχη, ἢ φοβερὰ γινομένη ὅ ἐστιν ἐπίφοβος: ὁ ἱππικὸς στρατὸς πρὸς τὴν πόλιν ὁρμᾷ πρόδρομος. ἤτοι προτρεχόμενος τῶν ἑτέρων. τὸ τοῦ στρατοῦ ὅλον τουτέστιν ἅπαν τὸ τοῦ στρατοῦ. μὴ πλῆθος ἐάσας, ῥεῖ ὁρμᾷ. χέεται, κινεῖται. ἀσυνδέτως ταῦτα. πείθει δέ με ταῦτα σκοπεῖν ὁ ἐν τῷ ἀέρι ἀναφερόμενος κονιορτός. ὁ ἄναυλος καὶ ἄφωνος ὤν. σαφὴς δὲ καὶ φανερὸς, ἀληθὴς μηνυτὴς τούτων, ἤγουν τοῦ κονιορτοῦ κίνησις ἱππέων πλῆθος σημαίνει ἐπέρχεσθαι. Πολὺς ἔμπροσθεν λαὸς ἱππότας.) φαντάζονται δὲ ταῦτα. αἰθερία δὲ κόνις ἡ χυγὴ ἡ αἰρομένη ἄχρι τοῦ αἰθέρος. καίτοι ἄφωνος οὖσα, ἐναργὴς ἐστὶν, ὥσπερ ἄγγελος ἀληθής: Ἐλεδέμνας.) ὁ ἑλκύνων καὶ διεγείρων τῶν δεμνίων. Πεδιοπλόκτυπος.) καὶ τὰ τῆς τῆς δέμου πέδου κατακτυπούμενα τοῖς ποσὶ τῶν ἵππων καὶ τῶν ὅπλων, ποιεῖ μου προσπελάζειν τὸν ἦχον τοῖς ὠσίν: Βοᾷ ὑπὲρ τειχέων.) καὶ θορύβῳ, καὶ ὄχλῳ ὁ ἀργεῖος λαὸς ὁ λευκὰς ἀσπίδας ἔχων.

ὄρνυται

ὄρνυται καὶ ὁρμᾷ ὑπεράνω τῶν τειχέων, εὐπρεπὴς, ἤτοι τοῖς ὅπλοις κεκοσμημένος. προορᾷ γὰρ ὡς συνεὶς ὁ τῶν παρθένων χορὸς πῶς ὁ τῶν ἀργείων ὄχλος ἄνοδον ἐπὶ τῶν θηβαϊκῶν τειχῶν μέλλει ποιήσασθαι. Πότερα ἄρα ἐγὼ πέσω.) πρὸς τὰ εἴδωλα τῶν θεῶν, παρακαλῶν καὶ δυσωπῶν αὐτοὺς, ἢ ἄλλο τι πράξομεν: Ἀκμάζει βρετέων.) ἔχεσθαι. τοῦτο φησὶ καιρὸς ἐστὶ νῦν ἔχεσθαι βρετέων, ἤτοι προσπίπτειν τοῖς εἰδώλοις τῶν θεῶν, καὶ παρακαλεῖν αὐτοὺς, τί βραδύνομεν, οὐχ ἱκετεύομεν, ὦ ἀγάστονοι ὑμεῖς αἱ ὑπὸ τοῦ στόνου ἀγόμεναι καὶ μαχόμεναι ἢ λίαν θρηνοῦσαι. ταῦτα δὲ τινὲς τῶν τοῦ χοροῦ γυναικῶν πρὸς τὰς ἑτέρας φασί:

Κτύπον δέδορκα.) μετήγαγε τὰς αἰσθήσεις πρὸς τὸ ἐναργέστερον. ὁ μέντοι ὀκτάσημος ῥυθμὸς. ὡς καὶ παρ' εὐριπίδῃ ἐγὼ δὲ οὔ τοι πυρὸς ἀνῆψα φῶς νόμιμον ἐν γάμοις. πολύς ἐστιν ἐν τραγῳδίᾳ καὶ ἐπιτήδειος πρὸς θρήνους καὶ στεναγμούς:

Τί ῥέξεις ὦ παλαίχθων.) αἰτιᾶ τοῦ ὁ ἐκ παλαιοῦ κληρωσάμενος τήνδε τὴν γῆν, τιμᾶται γὰρ παρὰ θηβαίοις ὁ ἄρης. διὸ καὶ ἄρειον τεῖχος καὶ ἀρητιὰς κρήνη παρ' αὐτοῖς; ἄρης ἀττικὸν. ὦ ἄρης κλητικόν. οἱ δὲ γράφουσιν ὦ ἄρη. ἱερὰ δὲ ἐν τῇ θήβῃ τοῦ ἄρεος: Ἔπιδ' ἔπιδε πόλιν.) ἠθικὸν. τὸ δὶς ἀναφωνῆσαι, δειλίαν γὰρ ἐμφαίνουσι διὰ τοῦτο: Ἴθ' ἴτε πάντες.) τινὲς δὲ ἴτε φασί, διὰ τὸ κακόφωνον εἶναι τὸ τ, τὸ θ, ἄλλοι δὲ ἴθι ἑνικῶς λέγουσι πρὸς τὸν ἄρην τοῦτο ἀποτείνοντες. τὸ δὲ ἕτερον εἰς

τοὺς θεούς. ὁ δὲ νοῦς ἐστὶ τοιοῦτος. ἔλθετε ὦ θεοὶ σύμπαντες ἴδετε καὶ θεάσασθε τὸν ἱκέσιον λόχον τῶν παρθένων ἤγουν τὸ πλῆθος καὶ τὴν συνάθροισιν τῶν παρθένων γυναικῶν τὴν ἱκετεύουσαν ὑμᾶς ὑπὲρ τοῦ μὴ γενέσθαι δούλας αὐτὰς τοῖς ἐχθροῖς:

Κῦμα γὰρ δοχμολόφων ἀνδρῶν περὶ τὴν πόλιν καχλάζει.) ταῦτα τροπικῶς εἶπεν. ἤτοι ὀργὴ, καὶ θυμὸς τῶν δοχμολόφων ἀνδρῶν ταῖς πνοαῖς ταῖς ἐκπεμπομέναις τοῦ στόματος αὐτῶν καχλάζει καὶ τῶν ῥινῶν ἔξωθεν. δοχμολόφων δὲ τῶν ἐπινευόντων τοὺς λόφους ἤτοι τὰ κράνη αὐτά. ἐν γὰρ τῇ κινήσει, συμβαίνει πλαγιάζεσθαι τοὺς λόφους. ἢ δοχμολόφων τῶν κορυθαιόλων. καὶ ὅμηρος ἔφη. κορυθαίολος ἕκτωρ. τὸ γὰρ κινούμενον κράνος τῇδε κἀκεῖσε, δόχμιον γίνεται. ἡ δὲ κίνησις κατηγορεῖται τοῦ ἐμπράκτου. ἄλλοι δὲ δοχμολόφων φασὶ, διότι οἱ πολεμοῦντες κόρυθας ἐν τῇ κεφαλῇ ἐπεφέροντο τρεῖς λόφους ἐχούσας νευούσας τῇδε κἀκεῖσε: Διάδετοι γενύων ἱππείων.) οἱ χαλινοὶ δὲ οἱ διάδετοι ἤγουν οἱ κρεμάμενοι τῶν ἱππικῶν γενύων ἢ στομάτων κινύρονται. φόβον ἤτοι ἦχον τινὰ φονικὸν καὶ φονοεργάτην ἐκπέμπουσιν:

3 Καὶ κύπρις ἅτε γένους.) κύπρις ἡ ἀφροδίτη λέγεται. ταύτης δὲ καὶ ἄρεος θυγάτηρ ἡ ἁρμονία ἐγένετο, ἣν ὁ κάδμος ἔλαβεν εἰς γυναῖκα. ἀφ᾽ ἧς οἱ ἀπὸ τοῦ κάδμου πάντες γεγόνασι. φησὶν εἶναι ὁ χορὸς πρὸς τὴν ἀφροδίτην, καὶ τὴν ταύτης θυγατέρα

ἀμφιβάντες.) ὦ θεοὶ πολλὴν τὴν πόλιν ἐλθόντες λυτήριον, ἤτοι ἀφανισαὶ τῶν κακῶν, καὶ σωτῆρες δὲ ἔργων αὐτῶν δείξατε ὅτι φιλοπόλιδες ἐστέ, ἤτοι τὴν ἡμετέραν ἀγαπῶντες πόλιν. Μέλεσθε δ' ἱερῶν δημίων.) ἤτοι φροντίζετε τῶν ἀνακειμένων καὶ ἀνατεθειμένων ἐν τοῖς ἡμῶν ναοῖς ἱερῶν· δημίων τῶν ἀπὸ τοῦ δήμου. κοινῇ γὰρ πάντες ἐκείνοις ἐπεδίδουν χρήματα. περιφραστικῶς οὖν εἶπε τοῦτο μέλλων εἰπεῖν, φροντίζετε τῶν ναῶν ὑμῶν μὴ κατασκαφθῶσιν ἀπὸ τῶν πολεμίων.

4 Ὑμᾶς ἐρωτῶ θρέμματ' οὐκ ἀνασχετά.) καθ' ὑπόκρισιν, ἢ ἐν ἐρωτήσει μετ' ἐπιτιμήσεως ἀναγνωστέον. ὁ Ἐτεοκλῆς ἀκούσας τῶν παρθένων ὀδυρομένων καὶ παρακαλουσῶν, τοὺς θεοὺς, φησὶ πρὸς αὐτὰς ἐρωτῶ ὑμᾶς θρέμματα οὐκ ἀνασχετά. ἆρα ταῦτα ἃ ποιεῖτε σωτήρια τῷ στρατῷ, καὶ τῇ πόλει τυγχάνουσι δηλονότι. τὸ πεσούσας ὑμᾶς πρὸς τὰ εἴδωλα τῶν πολιούχων θεῶν, αὔειν ἤτοι βοᾶν καὶ θρηνεῖν. καὶ φωνεῖν σωφρόνων μισήματα. τοῦτ' ἔστι τὰ μισούμενα τοῖς σώφροσιν. Αὔειν, λακίζειν.) ταῦτα ἰδίᾳ τῶν ὀρνέων λέγεται. ἀλόγοις γοῦν ζώοις παρενέβαλεν τὰς παρθένους ὅτι ἐν φαντασίᾳ γεγόνασι. πρῶτον μὲν. γυναικείᾳ δειλῇ, δεύτερον δὲ οὐκ ἀληθεῖ. λακίζειν λέγεται τὸ ἠχεῖν. ἀπὸ τοῦ λήκω ῥήματος λακάζω κατὰ παραγωγήν. Αὐτοὶ δ' ὑφ' αὐτῶν ἔνδοθεν.) αὐτοὶ δὲ καὶ ἡμεῖς ὑπ' αὐτῶν ἤτοι ὑφ' ὑμῶν τῶν γυναικῶν δεικτικῶς πορθούμεθα. τουτέστι καὶ μὴ πο-

λεμούμενοι, πολεμούμεθα. γράφεται καὶ ὑφ' ἑαυτῶν. ἤτοι αὐτοὶ δι' ἑαυτῶν: Κεἴ μή τις ἀρχῆς τῆς ἐμῆς.) τοῦτό φησιν ὁ Ἐτεοκλῆς πρὸς τὸν χορόν, ὅτι ἐὰν μή τις ἀκούσηται τῆς ἐμῆς ἐξουσίας καὶ τὸ ἐμὸν ποιήσῃ πρόσταγμα, εἴτε ἀνὴρ εἴτε γυνή, εἴτε καὶ τούτων μεταίχμιον, καὶ μέσον, ὀλεθρία ψῆφος κατ' αὐτοῦ συμβουλεύσεται. τὸν θάνατον δὲ λιθόλευστον τὸν διὰ βολῆς λίθων γενόμενον, ὅτι μὴ φύγῃ. οὐδαμῶς ἐκφύγῃ. τὸ δὲ μή, παρέλκον: Μεταίχμιον.) καὶ τὸ μέσον λέγεται μεταίχμιον. εἰπὼν οὖν ἄνδρα καὶ γυναῖκα ἀναγκαίως ἔστι νοῆσαι τὸ τούτων μέσον. καὶ παῖδα νεογνὸν πρὸς τὴν τῶν ἑκατέρων ἡλικίαν. Μέλει γάρ.) ἀνδρὶ γὰρ διὰ φροντίδος ἐστὶ τὰ ἔξωθεν, μὴ γυνὴ περὶ τούτων βουλευέτω. ἔνδον δὲ οὖσα ἡσύχαζε καὶ μὴ βλάβην ποίει τῇ πόλει δειλαινομένη καὶ κλαίουσα.

Σύριγγες ἔκλαγξαν.) περιφραστικῶς τοὺς χοροὺς φησί. σύριγγες δὲ εἰσὶ τὰ ξύλα τὰ μέσων τοῦ περιφεροῦς ξύλου τοῦ τροχοῦ περονούμενα. Ἀλλ' οὖν δαιμόνων πρόδρομος ἦλθον.) ὅτε βρόχος καὶ ἦχος καὶ κτύπος γέγονεν ἐν πύλαις. τοῦτο δὲ ἔξωθεν νιφάδος ὀλοῆς νιφομένης. τότε δὲ ἦλθον πρὸς ἀρχαῖα εἴδωλα τῶν θεῶν θαρρῶν τοῖς θεοῖς. τότε ἤρθην πρὸς μακάρων λιτὰς: ἀσυνδέτως ταῦτα. ἢ δὴ ἦλθον θαρρῶν τοῖς θεοῖς. ἢ οὕτως. οὖν δαιμόνων ἦλθον βρέτη. διότι βρόμος ἐν πύλαις νιφάδος ὀλοῆς νιφομένης, ἤγουν. συχνῶν βελῶν καταφερομένων πρὸς τὴν πόλιν, καὶ οὕτω τὸ ἑξῆς.

τότε

πέρα ἁρμονίαν. βοήθησον ἢ μὴν ὅτι ἀντὶ τοῦ αἵματος τοῦ σοῦ ἐγεννήθημεν, ἀντὶ τοῦ ἀντὶ σοῦ καταγόμεθα: Λύκει᾽ ἄναξ.) λύκειον φασὶ τὸν ἀπόλλωνα, ἢ διὰ τὸ ἐν τῇ λυκίᾳ τιμᾶσθαι αὐτὸν, ἢ διὰ τὸ κατακτεῖναι τούτῳ λύκον ὡς ἱερόν. ἢ διὰ τὸ λύκους ἀνελεῖν. ἢ ὀγκηρέστερον, διὰ τὸ λυκόφως ποιεῖν τῆς νυκτὸς ὑποχωρησάσης. ἀπόλλων γὰρ ὁ ἥλιος: Εὖ πυκάζου.) ἤτοι ἐντέχνως καὶ ἐπιστημόνως ἔντεινε τὸ τόξον. τὸ γὰρ πύκα ἀντὶ τοῦ ἐπιστημόνως παραλαμβάνεται: Ὄτοβον ἁρμάτων.) ἀκούω φησὶ τὸν χνοῶν κτύπον: Ἔλακεν ἀξόνων.) ὅμηρος· παρὰ τὸ μέγα δ᾽ ἔβραχε φήγινος ἄξων ὑπὸ ἄξων εἴρηται. χνοαὶ δέ εἰσι τὰ ἀκροαξόνια, περὶ ἃ αἱ χοινικίδες, αἳ καὶ παραξονίτιδες λέγονται. Ἀκροβόλων δ᾽ ἐπάλξεων.) ἀκροβολίζεσθαι ἐστὶ τὸ ἐν πολέμοις κατάρχεσθαι: Λιθὰς δ᾽) ἤτοι σωροὶ λίθων ἔρχεσθαι ἐπὶ τῶν ἐπάλξεων, τῶν ἀκροβόλων ἤτοι τῶν βαλλομένων διὰ τὸ ἐν ἄκρῳ τῶν τειχῶν, καὶ ἄνωθεν ἵστασθαι. Κόναβος ἐν πύλαις.) κόναβος καὶ ἦχος, καὶ κτύπος τῶν σκευῶν καὶ τῶν ἀσπίδων τῶν ὑπὸ χαλκοῦ συνδεδεμένων. ἐν μάχαις τὸ τέλος καὶ πλήρωμα ζωῆς ἤτοι θάνατος. ἁγνὸν ἐν τῷ πολέμῳ πληρωθὲν ἢ ὑπὸ τοῦ πολέμου γενόμενον. ἐπεὶ δὲ μιαρὸς ὁ ἐν πολέμῳ φόνος, ἁγνὸν μᾶλλον τοῦτο ἔφησεν, ἐπεὶ οἱ πολεμίους ἀποκτείναντες, καθαροὶ εἰσὶ μᾶλλον, ἢ οἱ φίλους ἀνελόντες. τέλος δὲ ὁ φόνος καὶ ὁ πόλεμος, τέλος γὰρ τινες τοῦ βίου

του ἐν τούτῳ πολλάκις εὑρίσκουσι. τέλος γὰρ τῆς τοῦ ἀνθρώπου ζωῆς ὁ θάνατος: Μάκαιρ' ἄνασσ' ὄγκα.) ὄγκα ἡ ἀθηνᾶ παρὰ θηβαίοις ἐτιμᾶτο, ἐπιβόηται δὲ τὴν ἐπιχώριον ἀθηνᾶν καλῶν. εἰς βοήθειαν ὡς ὁ θεσσαλὸς τὸν δία λέγων. ζεῦ ἄνα δωδωναῖε. καὶ ὁ λύκιος τὸν ἀπόλλωνα, κλῦθι ἄναξ ὅς που λυκίης εὐρείης ἀνάσσεις: καὶ ὁ ἰδαῖος. ζεῦ πάτερ ἴδηθεν μεδέων. ὀγκαία τοίνυν ἡ ἀθηνᾶ. τιμᾶται παρὰ θηβαίοις. ὄγκα δὲ παρὰ φοίνιξιν ἡ ἀθηνᾶ. καὶ ὀγκαῖαι πύλαι. μέμνηται τούτου καὶ ἀντίμαχος. φοῖνιξ δὲ τὸ γένος ἄνωθεν ὁ κάδμος ἐτύγχανεν ὁ τῶν θηβαίων οἰκιστής, διὸ καὶ ὡς ἐκ φοινίκων κατηγμένον ὄγκαν ἀθηνᾶν παρὰ θηβαίοις τιμᾶσθαι ἐποίησε. τὸ δὲ πρὸ πόλεως ἑπτάπυλον ἕδος ῥύου, οὕτως ῥητέον. ὦ μάκαιρ' ἄνασσα ὄγκα· ὦ μακαρία θεὰ ἀθηνᾶ πρὸ τῆς πόλεως γενομένη. βοήθησον αὐτῇ κάλλιον δὲ εἰπεῖν τὸ πρὸ τῆς πόλεως, οὕτως. ὦ ὄγκα ἀθηνᾶ ἡ πρὸ τῆς πόλεως ἤτοι οὖσα ἐζωγραφημένη τῆς πόλεως ἔμπροσθεν, ῥύου τὸ ἑπτάπυλον ἕδος, ἤτοι τὴν ἑπτάπυλον πόλιν τῶν θηβαίων. γίνωσκε γὰρ ὅτι ἐζωγράφουν ταύτην πρὸ τῶν πυλῶν τῆς πόλεως. ἣν καὶ ὁ λυκόφρων πυλαῖτιδα λέγει, διὰ τὸ ἄνωθεν ἱστορεῖσθαι ταύτην τῆς πόλεως πυλῶν:

Κλύετε παρθένων.) ἀκούετε ἡ μῶν τῶν παρθένων. δικαίως εἰς οὐρανὸν ἀνεχουσῶν τὰς χεῖρας. τοῦτο δὲ τὴν ἐκ ψυχῆς ἱκετείαν δηλοῖ, καὶ ὅμηρος χεῖρας ἀνασχόντες. μεγάλ' εὐχετόωντο: Λυπηεὶ

ἀμφι-

τότε δὴ ἦλθον πρὸς μακάρων λιτάς. Πύργων στέγειν εὔχεται.) τὸν πύργον ἤτοι τὰ ἡμέτερα τείχη μένειν ἀσφαλῶς. καὶ στέγειν, καὶ ὑπομένειν τὸ πολεμικὸν δόρυ. οὐκ οὖν ταῦτα, ἃ φής, ἔσται πρὸς θεῶν ἤτοι τὴν ἀλκὴν καὶ βοήθειαν παρέχειν ἡμῖν. οὐκ ἀλόγως λέγει, τοὺς τῆς πόλεως θεοὺς φεύγειν, πορθηθείσης αὐτῆς. λέγεται γάρ, ὅτι ὅταν ἔμελλε πορθηθῆναι ἡ τροία, ἐφαίνησαν οἱ θεοὶ τοῖς τρωσὶν ἀνελόμενοι ἐκ τῶν ναῶν τὰ ἀγάλματα αὐτῶν.

Μὴ ποτ' ἐμὸν κατ' αἰῶνα.) μὴ δέποτε αὕτη ἡ πανήγυρις τῶν θεῶν ἤγουν ἡ συναγωγὴ τῶν ἐν ταύτῃ ὄντων θεῶν καταλείψοι τὴν πόλιν κατ' ἐμὸν χρόνον. ἤγουν ἡμῶν ζώντων: Πειθαρχία γάρ ἐστι.) πάνυ εὐφυῶς ὁ αἰσχύλος τὴν πειθαρχίαν ὡς γυναῖκα ὠνόμασε μητέρα τῆς εὐπραξίας τῆς σωτῆρος. λέγων ἡ πειθαρχία γυνή ἐστι μήτηρ τῆς σωτῆρος εὐπραξίας. οὕτως λέγεται λόγος ἐμφαίνων, ὅτι καλόν ἐστι τὸ πειθαρχεῖν. πειθόμεναι γὰρ αἱ πόλεις τοῖς κρατοῦσιν σώζονται; Ἔστι θεοῖς δ' ἔτ' ἰσχύς.) ὁ χορὸς φησὶ πρὸς τὸν ἐτεοκλέα. ἀλήθεια ἐστὶν ὅτι ἡ πειθαρχία μήτηρ τῆς σωστικῆς εὐπραξίας πέφυκεν. ἔστι δὲ καὶ τοῖς θεοῖς δύναμις ὑπερέχουσα πάντα. πολλάκις δὲ ἡ τῶν θεῶν ἰσχύς, τὴν ἀμήχανον νεφέλην καὶ ἐκ χαλεπῆς δύης κρεμαμένην ὕπερθεν τῶν ὀμμάτων ὀρθοῖ καὶ ἀποσοβεῖ αὐτήν: Διὰ θεῶν πάλιν.) διὰ τῆς ἐπικουρίας τῶν θεῶν, νεμόμεθα τὴν πόλιν ἀδάμαστον, μὴ δαμαζομένην παρὰ τῶν πολε-

μίων τὸν ὄχλον ἢ τῶν ἐχθρῶν, ἀποστέγει τὸ ὑπομένει ὁ πύργος καὶ τὸ τεῖχος τῆς πόλεως: Τί τάδε νέμεσις συγεῖ.) ὁ χορός φησι πρὸς τὸν ἐτεοκλέα. τί τάδε ἃ φημὶ περὶ τῶν θεῶν, ὑβρίγεις τούτους ἀπεικαλῶν συγεῖ ἡ νέμεσις, ἤτοι ἡ ἀρχὴ σοῦ μέμψις. Ποταίνιον κλύουσα.) ὁ χορὸς πάλιν ἀνελθὼν εἰς τὸ τεῖχος τῆς πόλεως. φησί. νεωστὶ κτύπον καὶ ἦχον ἀκούσασα, σὺν φόβῳ παρεγενόμην εἰς ταύτην τὴν ἀκρόπολιν: Μὴ νῦν ἐὰν θνήσκοντας.(ἐτεοκλῆς φησὶ πρὸς τὸν χορὸν ἐπὶ τῆς ἀκροπόλεως ἱστάμενον. μὴ ἁρπαλίζητε οἰκωκυτοῖς. μὴ ἁρπάζητε τὸ θρηνεῖν ἐάν τινας ἀκούσητε σφαττομένους ἢ ἡττημένους. Βόσκεται ὁ ἄρης.) ἤτοι φέφεται ἐν αἵμασι τῶν σφαττομένων ὑπὸ φόβῳ τῶν βροτῶν, χαυνούμενοι γὰρ ὑπὸ τῶν θρήνων καὶ τῶν ὀδυρμῶν, οὐκέτι κυρίως μαχόμενοι ἵστανται ἀνδρείως κατὰ τῶν ἀντιπάλων ἀνδρικῶς στρατευόμενοι. ἀλλὰ τὰ νῶτα κλίνοντες, ἀναιροῦνται εὐθύς: Σιγῶ σὺν ἄλλοις.) τὸ σὸν βούλημα ποιῶ. ἰδού σιγῶ σὺν τοῖς ἄλλοις πᾶσι πείσομαι, καὶ πάθω τὸ μόρσιμον ἤγουν τὸ πεπρωμένον. τουτέστι τὸ εἱμαρμένον μετὰ πάντων τῶν ὅλων πάθω ἐγὼ ἅπερ μοι ἀπόκειται: Αἱρουμένωμοι.) ἐὰν ἐμοὶ ζητοῦντι σοι τὸ σιωπᾶν παράσχοις τέλος. καὶ ποιήσης τὸ ἐμὸν θέλημα ἀβαρές σοι: Τοῦτ' ἀντ' ἐκείνων.) καὶ τοῦτο τὸ ἔπος τὸ ὅτι σὺν τοῖς ἄλλοις πείσομαι τὸ μόρσιμον, μᾶλλον προκέκρικα ἀντ' ἐκείνων, ἤτοι τῶν ἄλλων τῶν ἐπῶν ὧν εἴρηκας.

6 Ἑλληνικὸν νόμισμα θυσιάδος βοῆς. ἤτοι κατὰ τὸν νόμον τὸν ἑλληνικὸν τῆς βοῆς τῆς θυσίας γενομένης. ἢ ὡς νενόμισται τοῖς ἕλλησι περὶ ταῖς θυσίαις ὀλολύζειν. Θάρσος φίλοις.) ἤτοι διὰ τῶν τοιούτων εὐχῶν, θάρσος ἐμποιοῦσαι τοῖς φίλοις καὶ λύουσαι ἐν αὐτοῖς ἐνόντα τὸν πολεμίων φόβον. κενὸς δὲ λέγουσι τὸν πολέμιον φόβον, ὃν ὁ χορὸς ἐποίει ὑπὲρ ὀλολύζειν, καὶ κλαίειν. Πεδιονόμοις τε.) ἤτοι τοῖς κλήροις τῶν ἀλσῶν καὶ τῶν πεδίων ἀφωρισμένον ἔχουσιν ἑαυτοῖς, ἄλση γὰρ καὶ παραδείσους καὶ πεδία λιπαρὰ οἱ πολῖται ἐκτέμνοντες τῶν ἰδίων κτημάτων, ταῦτα τοῖς θεοῖς ἀνετίθεσαν: Οὐδ' ἀπ' ἰσμηνοῦ λέγω, καλῶς εἶπεν οὐκ ἀριθμῶ τοὺς ἀπὸ τῶν θηβῶν τῆς ἐμῆς δηλαδὴ πόλεως (ἰσμηνὸς γὰρ ποταμὸς τῶν θηβῶν) ὅτι τιμῶνται καὶ ἐγγράφονται τοῖς τιμωμένοις. πῶς γὰρ οὔ; ὅτι τοῖς ἀπὸ τοῦ ἰσμηνοῦ θύω πᾶσιν αὐτοῖς τῶν πραγμάτων εὐτυχῶς ἀποβαίντων: Ἐγὼ δ' ἐπ' ἄνδρας.) ἐγὼ δὲ παραγενόμενος ἐπ' ἄνδρας ἓξ σὺν ἐμοὶ ἑβδόμους, τάξω εἰς ἑπτατειχεῖς ἐξόδους, ἤτοι εἰς τὰς ἑπτὰ πύλας τῆς πόλεως ἀντηρέτας καὶ ἀντιμάχους τοῖς ἐχθροῖς. ἀπὸ τοῦ ἀνταίρω ῥήματος. πρὶν ἵκεσθαι, καὶ παραγενέσθαι πρὸς ἡμᾶς λόγους μηνυτὰς συνεχεῖς καὶ κατεπείγοντας ἡμῶν τὴν ἔξοδον: Μέλει φόβῳ δ' οὐχ.) φησὶν ὁ χορὸς, μέλει ἡ ψυχή μου ἤτοι φροντίζειν ἅπερ εἶπεν ὁ ἐτεοκλῆς. ἀλλ' ὁ ἐν ἐμοὶ φόβος οὐκ ἠρεμεῖν ἐᾷ, καὶ ἡσυχάζειν ἐμέ. ἡ δὲ ἐν τῇ καρδίᾳ μου μέ-

ριμνα

Κάδμου πολῖται χρὴ λέγειν τὰ καίρια.

1 ΚΑΔΜΟΥ πολῖται.) ὁ Ἐτεοκλῆς προλογίζει, καὶ παρασκευάζων τὸν λαὸν ἅπαντα πρὸς φρουρὰν τῆς πόλεως φησίν· Ὦ Κάδμου πολῖται.) ἤτοι ὦ Θηβαῖοι πρέπει λέγειν τὰ καίρια καὶ τὰ ἐνδεχόμενα ἢ τὰ ἀναγκαῖα τὸν ἄνθρωπον ἐκεῖνον. ὅστις φυλάσσει καὶ ἔχει καὶ φέρει τὸ πρᾶγος ἤγουν πρᾶγμα καὶ ἐξουσίαν ἐν πρύμνῃ ἤγουν ἐν τῇ ἀρχῇ νωμῶν καὶ κινῶν καὶ διανομῶν οἴακα πόλεως ἤγουν τὴν τῆς πόλεως κυβέρνησιν. μὴ κοιμῶν καὶ ἀναπαύων τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐν ὕπνῳ. Οἴακα νωμῶν.) κυβερνήτης ὢν τῶν τῆς πόλεως πραγμάτων καλῶς ὁ ποιητὴς τὸν ἄρχοντα τῆς πόλεως ἐξισοῖ τῷ τῆς νηὸς κυβερνήτῃ. ὃν γὰρ τρόπον ὁ κυβερνήτης ἐν τῇ νηΐ. τοῦτο αὐτὸ καὶ ἀρχηγὸς ἐν τῇ πόλει. μὴ κοιμώμενος ἀλλὰ φροντίζειν τῆς πόλεως. καὶ Ὅμηρος. οὐ χρὴ παννύχιον εὕδειν βουληφόρον ἄνδρα· Εἰ μὲν γὰρ εὖ πράξαιμεν. εἰ μὲν γὰρ καλῶς φησὶ πράξαιμεν τῆς εὐπραξίας. ἡ αἰτία ἐπὶ τοὺς θεοὺς ἀναφέρεται. τῆς δὲ δυσπραξίας, ἐπὶ τοὺς ἄρχοντας. διὸ καὶ φησί, εἰ δ' αὖτε καὶ πάλιν συμφορὰ καὶ δυστυχία τύχοι, ἤγουν ἐὰν δυστυχήσωμεν καὶ κακῶς πάθωμεν ὅ-

περ

πῦρ. μὴ γένοιτο, ὁ ἐτεοκλῆς αὖ. τουτέστιν ἐγὼ εἷς ὢν πολὺς κατὰ πόλιν ὑμνοῖτο καὶ λοιδοροῖτο καὶ ὑβρίζοιτο ὑπὸ τῶν πολιτῶν διὰ κακῶν καὶ πολυσρόφων ὕβρεων, καὶ ψόγων καὶ ὀνειδισμῶν, ὧντινων τούτων ὁ ζεὺς γένοιτο ἀλεξητήριος ἐπώνυμος τῇ πόλει καδμείων. τοῦτο γὰρ ἔχει ἐπώνυμον ἐν θήβαις ὁ ζεύς. καὶ ἐκεῖ ζεὺς τιμᾶται ἀλεξητήριος: Ὑμᾶς δὲ χρή.) καὶ τὸν ἐλλείποντα ἔτι ἡλικίας ἀκμαίας καὶ ὀξυτάτης, ἤτοι τὸν νεάζοντα καὶ τὸν ἔξηβον χρόνῳ, ἤτοι τὸν γηραιὸν, καὶ παρηβηκότα καὶ παρακμάσαντα ὑπὸ τοῦ χρόνου. ὥραν, φροντίδα, ἡλικίαν, ἵν' ἡ ὁ νοῦς οὕτως ἕκαστον ἡμῶν ἔχοντα φροντίδα τῆς πόλεως ἢ ἕκαστον πρὸς ἡλικίαν ἑαυτοῖς: βοηθεῖν τῇ πόλει ὡς πρέπον ἐστίν: Ἀλλ' ἐτ' ἐπάλξεις.) ἀλλὰ πάντες σὺν παντευχίᾳ καὶ σὺν πᾶσι τοῖς ὅπλοις, ἤγουν ὡπλισμένοι, ὁρμᾶσθε. σοῦσθε ὁμοίως ἐς τὰς ἐπάλξεις τῶν πύργων. καὶ ἐπὶ τὰς πύλας καὶ ἐπὶ τοῖς σέλμασι, καὶ ταῖς καθέδραις καὶ ταῖς κατασκευαῖς τῶν πύργων στάθητε, μίμνοντες δὲ καὶ καρτεροῦντες, θαρσεῖτε. μὴ δὲ λίαν φοβεῖσθε τὸν ὅμιλον καὶ τὸ πλῆθος τῶν ἐπηλύδων ἤγουν τῶν ἀπὸ ξένης ἐλθόντων πολεμίων. εὖ καὶ καλῶς ὁ θεὸς παράσχοι ἡμῖν, καὶ ἀγαθὰ πράξειεν. Πληροῦτε θωρακία.) τὰ τείχη διὰ τὴν πόλιν ὡς θώρακα ἔχειν αὐτά: Σέλμασι.) ταῖς καθέδραις μεταφορικῶς ἀπὸ τῶν νηῶν. Σκοποὺς δὲ κἀγώ.) καὶ ἐγὼ δὲ φησὶν ἐτεοκλῆς ἔπεμψα σκοποὺς τοῦ στρατοῦ

στρατοῦ τῶν ἑλλήνων οὖσιν ὡς πέποιθα καὶ θαῤῥῶ μὴ ματαιοπονεῖν ἐν τῇ ὁδῷ. τουτέστι μὴ μάτην ἀπελθεῖν. ἀλλὰ μαθεῖν ἅπαντα καὶ κατοπτεῦσαι τὸν στρατὸν τῶν ἑλλήνων. καὶ ἀπὸ τούτων μαθὼν ἐγὼ. ὅτι οὐδαμῶς ληφθῶ, καὶ κρατηθῶ τῶν ἑλλήνων δόλῳ. οὐ γὰρ μὴ παρέλκον: Ἐτεόκλεις φέριστε.) ἄγγελος ἐλθὼν φησὶ πρὸς τὸν ἐτεοκλέα. ὦ φέριστε βασιλεῦ τῶν καδμείων ἥκω φέρων σοι σαφῆ καὶ φανερὰ πάντα τὰ ἐκεῖσε. καὶ αὐτὸς δ' ἐγὼ εἰμὶ κατάσκοπος τῶν πραγμάτων. οὐχ ὑπ' ἄλλων ταῦτα μαθών: Ἄνδρες γὰρ ἑπτά.) θούριοι καὶ ὁρμητικοὶ πρὸς πόλεμον λοχαγέται καὶ στρατηγοί. ταυροσφαγοῦντες ἐς σάκος μελανδέτον ἤτοι τὸ μελανθὲν τῷ αἵματι. ἢ τὸ ἐκ μελαινῶν βυρσῶν κατεσκευασμένον. ἢ τὸ περιφέρειαν σιδηρᾶν ἔχον. μέλας γὰρ ὁ σίδηρος: Ὁρκωμότησαν.) ὅρκους ἐποίησαν εἰς τὸν ἄρην τε καὶ τὴν ἐνυὼ, καὶ τὸν φιλαίματον φόβον. φόβος δὲ καὶ δῆμος θεράποντες ἄρεος. ὥστε ὤμοσαν ἢ ἀλαπάξειν καὶ κατασκάψειν τὴν πόλιν τῶν θηβαίων, ἢ ἀποθανεῖν ἐν ταύτῃ τῇ γῇ: Μνημεῖαθ' αὑτῶν.) περόνας ἢ τρίχας ἤτι τοιοῦτον, ἔθος γὰρ ἦν τοὺς ἐν πολέμῳ τοῖς οἰκείοις πέμπειν σημεῖα. ἢ περόνας ἢ ταινίας. ἢ βοστρύχους ἢ τι τοιοῦτον. Τὸ δὲ ἔστεφον.) ἀντὶ τοῦ ἐπλήρουν. πρὸς ἅρμα δὲ ἀδράστου, ἐπεὶ ἀμφιάραος αὐτοῖς ἐμαντεύσατο μόνον ἄδραστον σωθήσεσθαι. ὥστε δὲ ἀπὸ τῆς ἱστορίας ἔλαβεν ὅτι ἐσώθη ὁ ἄδραστος ἐπεὶ πόθεν ᾔδεισαν ὅτι δὴ. φεύξεται.

φθέγξεται: ἄλλως ὁ ἀμφιάραος εἷς τῶν ἀργείων ὤν, οἰαμάντις, προεῖπεν αὐτὸν μόνον τὸν ἄδραστον καὶ τὸ αὐτοῦ ἅρμα ὑποστρέψαι ἐκ θηβῶν. τοὺς δὲ ἄλλους ἐκεῖσε ἀπολωλέναι. διὰ τοῦτο γοῦν ἕκαστος τῶν ἀργείων ἐζωγράφει τῷ ἅρματι τοῦ ἀδράστου τὴν οἰκείαν μορφήν. ἵνα ἐὰν συμβῇ ἀπολωλέναι αὐτοὺς ἐκεῖσε, ὑποστρέψει δὲ ὁ ἄδραστος μόνος μετὰ τοῦ οἰκείου ἅρματος θεῶνται ἐν εἰκονίσμασιν ὑπό τε τῶν γονέων καὶ φίλων καὶ πολιτῶν: Οἶκτος δ' οὔτις ἦν.) οὐκ ἦν ἔλεος διὰ τῆς γλώττης αὐτῶν ἐκθηλυνῶν τὴν ὁρμήν. ἤγουν οὐκ ἦν παρ' αὐτοῖς φιλόψυχος λογισμός. οὐδ' οἶκτον ζωῆς ἐν γλώττῃ προέφερον ἀνακόπτοντα αὐτοὺς τοῦ ἐγχειρήματος. σιδηρόφρων γὰρ καὶ ἀκαμπὴς καὶ σκληρὸς θυμὸς αὐτῶν, ἔπνει ἀναπτόμενος τῇ ἀνδρείᾳ δεδορκότων καὶ βλεπόντων αὐτῶν, ἀρὴν ἤτοι φονικὸν καὶ πολεμικὸν ὁρώντων, ὡς λεόντων.

2 Καὶ τῶνδε πύστις,) εἰς ἐπίκτασιν πολλοῦ καιροῦ. μετ' οὐ πολὺ δὲ ταῦτα γνώσῃ τῇ πείρᾳ. ἡ πρὸ τούτων γὰρ ἀκοή, οὐ βραδέως ἠγγέλθη ἀλλὰ ταχέως: Κληρουμένους δ' ἔλιπον.) κατέλειψα δὲ αὐτοὺς ἐκεῖσε κλῆρον ποιουμένους. ὅπως ἕκαστος αὐτῶν ἄγοι λόχον καὶ ἔνεδραν. καὶ τάξιν πολεμικὴν πρὸς πύλας πάλῳ καὶ κλήρῳ τοῦτο λαχών. κλήρους γὰρ ποιησαμένων τῶν ἑπτὰ λοχαγῶν, μία πύλη, ἑκάστῳ ἐδόθη πρὸς φυλακήν: Σὺ δ' ὥς τευκός.) σὺ δ' ὥσπερ ἀγαθὸς κυβερνήτης νεώς. φράξαι καὶ φρούρησον τὴν πόλιν. πρὶν σφοδρῶς πνεῦσαι τὰς

πνοὰς τοῦ πολέμου. τροπικὸς δὲ ὁ λόγος. Ἔλλα' δοσ φθόγγον χέου(σαν.) ἤγουν τὴν μὴ βάρβαρον οὖσαν ἀλλ' ἑλληνίδα ἐπὶ αὐτήν: Μήποτε χέθειν.) τὸ ἀπαρέμφατον ἀντὶ τοῦ προστακτικοῦ. ἀντὶ τοῦ μήποτε χῆτε ἐν ζυγοῖς τοῖς δουλείοισ τὴν ἐλευθέραν πόλιν: Θρέομαι φοβερὰ μεγάλ' ἄχη.) ἤτοι θρηνῶ. βοῶ. φοβερὰς μεγάλασ θρηνῳδίασ. εὐπτόητοσ δὲ ἡ τῶν παρθένων ἡλικία πρὸς φόβον. μάλιστα πρὸς πολιορκίαν οὐ δὲ φοβερὰ ἢ διὰ τὰ φοβερὰ ἄχη, ἢ φοβερὰ γινομένη ὁ ἐστὶν ἐπίφοβος: ὁ ἱππικὸς στρατὸς πρὸς τὴν πόλιν ὁρμᾷ πρόδρομος. ἤτοι προπορευόμενος τῶν ἑτέρων. τὸ τοῦ στρατοῦ ὅλον τουτέστιν ἅπαν τὸ τοῦ στρατοῦ. μὴ πλῆθος ἐάσας, ῥεῖ ὁρμᾷ. χέεται, κινεῖται. ἀσυνδέτως ταῦτα. πείθει δέ με ταῦτα σκοπεῖν ὁ ἐν τῷ ἀέρι ἀναφερόμενος κονιορτὸς. ὁ ἄναυλος καὶ ἄφωνος ὤν. σαφὴς δὲ καὶ φανερὸς, ἀληθὴς μηνυτὴς τούτων, ἤγουν τοῦ κονιορτοῦ κίνησις ἱππέων πλῆθος σημαίνει ἐπέρχεσθαι. Πολὺς ἔμπροσθεν λαὸς ἱππότας.) φαντάζονται δὲ ταῦτα. αἰθερία δὲ κόνις ἡ χοῦς ἡ αἰρομένη ἀπὸ τοῦ αἰθέρος. καίτοι ἄφωνος οὖσα, ἐναργὴς ἐστὶν, ὥσπερ ἄγγελος ἀληθής: Ἐλεδέμνασ.) ὁ ἐλαύνων καὶ διεγείρων τῶν δεμνίων. Πεδιοπλόκτυπος.) καὶ τὰ τῆς τῆς δέμους πέδου κατακτυπούμενα τοῖς ποσὶ τῶν ἵππων καὶ τῶν ὅπλων, ποιεῖ μου προσπελάζειν τὸν ἦχον τοῖς ὠσίν: Βοᾷ ὑπὲρ τειχέων.) καὶ θορύβῳ, καὶ ὄχλῳ ὁ ἀργεῖος λαὸς ὁ λευκὰς ἀσπίδας ἔχων.

ὄρνυται καὶ ὁρμᾷ ὑπὲρ ἄκρων τῶν τειχέων, εὐπρεπὴς, ἤτοι τοῖς ὅπλοις κεκοσμημένος. προορᾷ γὰρ ὡς συνεὶς ὁ τῶν παρθένων χορὸς πῶς ὁ τῶν ἀργείων ὄχλος ἄνοδον ἐπὶ τῶν θηβαϊκῶν τειχῶν μέλλει ποιήσασθαι. Πότερα ἄρα ἐγὼ πέσω.) πρὸς τὰ εἴδωλα τῶν θεῶν, παρακαλῶν καὶ δυσωπῶν αὐτοὺς, ἢ ἄλλό τι πράξομεν: Ἀκμάζει βρετέων.) ἔχεσθαι. τοῦτο φησὶ καιρός ἐστι νῦν ἔχεσθαι βρετέων, ἤτοι προσπίπτειν τοῖς εἰδώλοις τῶν θεῶν, καὶ παρακαλεῖν αὐτοὺς, τί βραδύνομεν, οὐχ ἱκετεύομεν, ὦ ἀγάστονοι ὑμεῖς αἱ ὑπὸ τοῦ στόνου ἁπτόμεναι καὶ μαχόμεναι ἢ λίαν θρηνοῦσαι. ταῦτα δέ τινες τῶν τοῦ χοροῦ γυναικῶν πρὸς τὰς ἑτέρας φασί:

Κτύπον δέδορκα.) μετήγαγε τὰς αἰσθήσεις πρὸς τὸ ἐναργέστερον. ὁ μέντοι ὀκτάσημος ῥυθμός. ὡς καὶ παρ᾽ εὐριπίδῃ ἐγὼ δὲ οὔτε τοι πυρὸς ἀνῆψα φῶς νόμιμον ἐν γάμοις. πολὺς ἐστὶν ἐν τραγῳδίᾳ καὶ ἐπιτήδειος πρὸς θρήνους καὶ στεναγμούς:

Τί ῥέξεις ὦ παλαίχθων.) ἀντὶ τοῦ ὁ ἐκ παλαιοῦ κληρωσάμενος τήνδε τὴν γῆν, τιμᾶται γὰρ παρὰ θηβαίοις ὁ ἄρης. διὸ καὶ ἄρειον τεῖχος καὶ ἀρητιὰς κρήνη παρ᾽ αὐτοῖς; ἄρης ἀττικόν. ὦ ἄρης κλητικόν. οἱ δὲ γράφουσιν ὦ ἄρη. ἱερὰ δὲ ἐν τῇ θήβῃ τοῦ ἄρεος: Ἔπιδ᾽ ἔπιδε πόλιν.) ἠθικόν. τὸ δὶς ἀναφωνῆσαι, δειλίαν γὰρ ἐμφαίνουσι διὰ τοῦτο: Ἴθ᾽ ἴτε πάντες.) τινὲς δὲ ἴτε φασί, διὰ τὸ κακόφωνον εἶναι ἐκ τοῦ τ, τὸ θ, ἄλλοι δὲ ἴθι ἑνικῶς λέγουσι πρὸς τὸν ἄρην τοῦτο ἀποτείνοντες. τὸ δὲ ἕτερον εἰς

ἀμφιβαίνετε.) ὦ θεοὶ περὶ τὴν πόλιν ἐλθόντες λυτήριον, ἤτοι ἀφανισταὶ τῶν κακῶν, καὶ σωτῆρες ὑπάρχοντες αὐτῶν δείξατε ὅτι φιλοπόλιδες ἐστέ, ἤτοι τὴν ἡμετέραν ἀγαπῶντες πόλιν. Μέλεσθε δ' ἱερῶν δημίων.) ἤτοι φροντίζετε τῶν ἀνακειμένων καὶ ἀνατεθειμένων ἐν τοῖς ἡμῶν ναοῖς ἱερῶν δημίων τῶν ἀπὸ τοῦ δήμου. κοινῇ γὰρ πάντες ἐκείνοις ἐπετίθουν χρήματα. περιφραστικῶς οὖν εἶπε τοῦτο μέλλων εἰπεῖν, φροντίζετε τῶν ναῶν ὑμῶν μὴ κατασκαφθῶσιν ἀπὸ τῶν πολεμίων.

4 Ὑμᾶς ἐρωτῶ θρέμματ' οὐκ ἀνασχετά.) καθ' ὑπόκρισιν, ἢ ἐν ἐρωτήσει μετ' ἐπιτιμήσεως ἀναγνωστέον. ὁ Ἐτεοκλῆς ἀκούσας τῶν παρθένων ὀδυρομένων καὶ παρακαλουσῶν τοὺς θεούς, φησὶ πρὸς αὐτὰς ἐρωτῶ ὑμᾶς θρέμματα οὐκ ἀνασχετά. ἆρα ταῦτα ἃ ποιεῖτε σωτήρια τῷ στρατῷ, καὶ τῇ πόλει τυγχάνουσι δηλονότι. τὸ πεσούσας ὑμᾶς πρὸς τὰ εἴδωλα τῶν πολιούχων θεῶν, αὔειν ἤτοι βοᾶν καὶ θρηνεῖν. καὶ φωνεῖν σωφρόνων μισήματα. τοῦτ' ἔστι τὰ μισούμενα τοῖς σώφροσιν: Αὔειν, λακίζειν.) ταῦτα ἐπὶ τῶν ὀρνέων λέγεται. ἀλόγοις γοῦν ζώοις παρενέβαλεν τὰς παρθένους ὅτι ἐν φαντασίᾳ γεγόνασι. πρῶτον μὲν. γυναικείᾳ δειλῇ, δεύτερον δὲ οὐκ ἀληθεῖ. λακίζειν λέγεται τὸ ἠχεῖν. ἀπὸ τοῦ λήκω ῥήματος λακάζω κατὰ παραγωγήν. Αὐτοὶ δ' ὑφ' αὐτῶν ἔνδοθεν.) αὐτοὶ δὲ καὶ ἡμεῖς ὑπ' αὐτῶν ἤτοι ὑφ' ὑμῶν τῶν γυναικῶν δεικτικῶς πορθούμεθα. τουτέστι καὶ μὴ πο-

λελυμένοι, πολεμούμεθα. γράφεται καὶ ὑφ' ἑαυτῶν. ἤτοι αὐτοὶ δι' ἑαυτῶν: Κεἰ μή τις ἀρχῆς τῆς ἐμῆς.) τοῦτο φησὶν ὁ ἐτεοκλῆς πρὸς τὸν χορόν, ὅτι ἐὰν μή τις ἀκούσηται τῆς ἐμῆς ἐξουσίας καὶ τὸ ἐμὸν ποιήσῃ πρόσταγμα, εἴτε ἀνὴρ εἴτε γυνή, εἴτε τι τούτων μεταίχμιον, καὶ μέσον, ὀλεθρία ψῆφος κατ' αὐτοῦ συμβουλεύσεται. τὸν θάνατον δὲ λιθόλευστον τὸν διὰ βολῆς λίθων γενόμενον, οὔτι μὴ φύγῃ. οὐδαμῶς ἐκφύγῃ. τὸ δὲ μή, περιττόν: Μεταίχμιον.) καὶ τὸ μέσον λέγεται μεταίχμιον. εἰπὼν οὖν ἄνδρα καὶ γυναῖκα ἀναγκαίως ἐστὶ νοῆσαι τὸ τούτων μέσον. καὶ παῖδα νεογνὸν πρὸς τὴν τῶν ἑκατέρων ἡλικίαν. Μέλει γάρ.) ἀνδρὶ γὰρ διὰ φροντίδος ἐστὶ τὰ ἔξωθεν, μὴ γυνὴ περὶ τούτων βουλευέτω. ἔνδον δὲ οὖσα ἡσύχαζε καὶ μὴ βλάβην ποίει τῇ πόλει δειλαινομένη καὶ κλαίουσα.

Σύριγγες ἔκλαγξαν.) περιφραστικῶς τοὺς χοροὺς φησί. σύριγγες δὲ εἰσὶ τὰ ξύλα τὰ μέσων τοῦ περιφεροῦς ξύλου τοῦ τροχοῦ περονούμενα. Ἀλλ' ἐνθεῖ δαιμόνων πρόσδρομος ἦλθον.) ὅτε βρόχος καὶ ἦχος καὶ κτύπος γέγονεν ἐν πύλαις. τοῦτο δὲ ἔξωθεν νιφάδος ὀλοῆς νιφομένης. τότε δὲ ἦλθον πρὸς ἀρχαῖα εἴδωλα τῶν θεῶν θαρρῶν τοῖς θεοῖς. τότε ἤρθην πρὸς μακάρων λιτάς: ἀσυνδέτως ταῦτα. ἢ δὴ ἦλθον θαρρῶν τοῖς θεοῖς. ἢ οὕτως. ἐνθεῖ δαιμόνων ἦλθον βρέτη. διότι βρόμος ἐν πύλαις νιφάδος ὀλοῆς νιφομένης, ἤγουν. συχνῶν βελῶν καταφερομένων πρὸς τὴν πόλιν, καὶ οὕτω τὸ ἑξῆς.

τότε

τέρα ἁρμονίαν. βοήθησον ἢ μὴν ὅτι ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ σοῦ ἐγεννήθημεν, ἀντὶ τοῦ ἀπὸ σοῦ κατηγόμεθα: Λύκει᾽ ἄναξ.) λύκειον φασὶ τὸν ἀπόλλωνα, ἢ διὰ τὸ ἐν τῇ λυκίᾳ τιμᾶσθαι αὐτὸν, ἢ διὰ τὸ καὶ ἀνατιθέναι τούτῳ λύκον ὡς ἱερόν. ἢ διὰ τὸ λύκους ἀνελεῖν. ἢ ὅπερ κρεῖττον, διὰ τὸ λυκόφως ποιεῖν τῆς νυκτὸς ὑποχωρησάσης. ἀπόλλων γὰρ ὁ ἥλιος: Εὖ πυκάζου.) ἤτοι ἐντέχνως καὶ ἐπιστημόνως ἔντεινε τὸ τόξον. τὸ γὰρ πύκα ἀντὶ τοῦ ἐπιστημόνως παραλαμβάνεται: Ὄτοβον ἁρμάτων.) ἀκούω φησὶ τὸν χνοῶν κτύπον: Ἔλακεν ἀξόνων.) ὅμηρος περὶ τὸ μέγα δ᾽ ἔβραχε φήγινος ἄξων παρὰ τὸ ἄξων εἴρηται. χνοαὶ δὲ εἰσὶ τὰ ἀκροαξόνια, περὶ ἃ αἱ χοινικίδες, αἳ καὶ παραξονίδες λέγονται.. Ἀκροβόλων δ᾽ ἐπάλξεων.) ἀκροβολίζεσθαι ἐστὶ τὸ ἐν πολέμοις κατάρχεσθαι: Λιθὰς δ᾽ ἤτοι σωροὶ λίθων ἔρχεσθαι ὑπὲρ τῶν ἐπάλξεων, τῶν ἀκροβόλων ἤτοι τῶν βαλλομένων διὰ τὸ ἐν ἄκρῳ τῶν τειχῶν, καὶ ἄνωθεν ἵεσθαι. Κόναβος ἐν πύλαις.) κόναβος καὶ ἦχος, καὶ κτύπος τῶν σκευῶν καὶ τῶν ἀσπίδων τῶν ὑπὸ χαλκοῦ συνδεδεμένων. ἐν μάχαις τε τέλος καὶ πλήρωμα ζωῆς ἤτοι θάνατος. ἁγνὸν ἐν τῷ πολέμῳ πληρωθὲν ἢ ὑπὸ τοῦ πολέμου γενόμενον. ἐπεὶ δὲ μιαρὸς ὁ ἐν πολέμῳ φόνος, ἁγνὸν μᾶλλον τοῦτο ἔφησεν, ἐπεὶ οἱ πολεμίους ἀποκτείναντες, καθαροὶ εἰσὶ μᾶλλον, ἢ οἱ φίλους ἀνελόντες, τέλος δὲ ὁ φόνος καὶ ὁ πόλεμος, τέλος γὰρ τινες τοῦ βίου

τότε δὴ ἦλθον πρὸς μακάρων λιταῖς. Πύργων στέγειν εὔχεται.) τὸν πύργον ἤτοι τὰ ἡμέτερα τείχη μένειν ἀσφαλῶς. καὶ στέγειν, καὶ ἀπομάχειν τὸ πολεμικὸν δόρυ. οὐκ οἶμαι ταῦτα, ἅ φῃς, ἔσται πρὸς θεῶν ἤτοι τὴν ἀλκὴν καὶ βοήθειαν παρέχειν ἡμῖν. οὐκ ἀλόγως λέγει, τοὺς τῆς πόλεως θεοὺς φεύγειν, πορθηθείσης αὐτῆς. λέγεται γὰρ, ὅτι ὅταν ἔμελλε πορθηθῆναι ἡ τροία, ἐφάνησαν οἱ θεοὶ τοῖς τρωσὶν ἀνελόμενοι ἐκ τῶν ναῶν τὰ ἀγάλματα αὐτῶν.

5 Μή ποτ' ἐμὸν κατ' αἰῶνα.) μὴ δέ ποτε αὕτη ἡ πανήγυρις τῶν θεῶν ἤγουν ἡ συναγωγὴ τῶν ἐνταῦθα ὄντων θεῶν καταλείψοι τὴν πόλιν κατ' ἐμὸν χρόνον. ἤγουν ἡμῶν ζώντων: Πειθαρχία γάρ ἐστι.) πάνυ εὐφυῶς ὁ αἰσχύλος τὴν πειθαρχίαν ὡς γυναῖκα ὠνόμασε μητέρα τῆς εὐπραξίας τῆς σωτῆρος. λέγων ἡ πειθαρχία γυνή ἐστι μήτηρ τῆς σωτῆρος εὐπραξίας. οὕτως λέγεται λόγος ἐμφαίνων, ὅτι καλόν ἐστι τὸ πειθαρχεῖν. πειθόμεναι γὰρ αἱ πόλεις τοῖς κρατοῦσιν ἐστάσει; Ἔστι θεοῖς δέ τ' ἰσχύς.) ὁ χορὸς φησὶ πρὸς τὸν ἐτεοκλέα. ἀλήθεια ἐστὶν ὅτι ἡ πειθαρχία μήτηρ τῆς σωτηρικῆς εὐπραξίας πέφυκεν. ἔστι δὲ καὶ τοῖς θεοῖς δύναμις ὑπερέχουσα πάντα. πολλάκις δὲ ἡ τῶν θεῶν ἰσχὺς, τὴν ἀμήχανον νεφέλην καὶ ἐκ χαλεπῆς δύης κρεμαμένην ὑπέρθεν τῶν ὀμμάτων ὀρθοῖ καὶ ἀποσοβεῖ αὐτήν: Διὰ θεῶν πάλιν.) διὰ τῆς ἐπικουρείας τῶν θεῶν, νεμόμεθα τὴν πόλιν ἀδάμαστον, μὴ δαμαζομένην παρὰ τῶν πολε-

μίων τὸν ὄχλον τῶν ἐχθρῶν, ἀποστέγει τὸ ὑπομέ-
νει ὁ πύργος καὶ τὸ τεῖχος τῆς πόλεως: Τί τάδε
νέμεσις συγεῖ.) ὁ χορός φησὶ πρὸς τὸν ἐτεοκλέα.
τί τάδε ἃ φημὶ περὶ τῶν θεῶν, εὐεργέτας τού-
τους ἀποκαλῶν συγεῖ ἡ νέμεσις, ἤτοι ἡ ἀπὸ σοῦ μέμ
ψις. Ποταίνιον κλύουσα.) ὁ χορὸς πάλιν ἀνελ
θὼν εἰς τὸ τεῖχος τῆς πόλεως. φησὶ. νεωστὶ κτύπον
καὶ ἦχον ἀκούσασα, σὺν φόβῳ παραγενόμην εἰς
ταύτην τὴν ἀκρόπολιν: Μὴ νῦν ἐὰν θνήσκοντας. (
ἐτεοκλῆς φησὶ πρὸς τὸν χορὸν ἐπὶ τῆς ἀκροπό-
λεως ἱστάμενον. μὴ ἀρπαλίζητε οἰκωκυτοῖς. μὴ
ἁρπάζητε τὸ θρηνεῖν ἐάν τινας ἀκούσητε σφαττομέ-
νους ἢ τετρωμένους. Βόσκεται ὁ ἄρης.) ἤτοι τρέφε
ται ἐν αἵμασι τῶν σφαττομένων ὑπὸ φόβῳ τῶν
βροτῶν, χαυνούμενοι γὰρ ὑπὸ τῶν θρήνων καὶ τῶν
ὀδυρμῶν, οὐκέτι κυρίως μαχόμενοι ἵστανται ἀν-
δρείως κατὰ τῶν ἀντιπάλων ἀνδρικῶς στρατευό-
μενοι. ἀλλὰ τὰ νῶτα κλίνοντες, ἀναιροῦνται εὐ-
θύς: Σιγῶ σὺν ἄλλοις.) τὸ σὸν βούλημα ποιῶ.
ἰδού σιγῶ σὺν τοῖς ἄλλοις πᾶσι πείσομαι, καὶ πά-
θω τὸ μόρσιμον ἤγουν τὸ πεπρωμένον. τουτέστι τὸ
εἱμαρμένον μετὰ πάντων τῶν ἄλλων πάθω ἐγὼ
ἔτι μοι ἀπόκειται: Αἰτουμένῳ μοι.) ἐὰν ἐμοὶ
ζητοῦντι σοι τὸ σιωπὴν παράσχοις τέλος. καὶ ποιή
σῃς τὸ ἐμὸν θέλημα ἀβαρές σοι: Τοῦτ᾽ ἀντ᾽ ἐκεί-
νων.) καὶ τοῦτο τὸ ἔπος τὸ ὅτι σὺν τοῖς ἄλλοις πεί
σομαι τὸ μόρσιμον, μᾶλλον προκέκρικα ἀντ᾽ ἐ-
κείνων, ἤτοι τῶν ἄλλων τῶν ἐπῶν ὧν εἴρηκας.

6 Ἑλληνικὸν νόμισμα θυσάδος βοῆς. ἤτοι κατὰ τὸν νόμον τὸν ἑλληνικὸν τῆς βοῆς τῆς θυσίας γενομένης. ἢ ὡς νενόμισται τοῖς ἕλλησι περὶ τὰς θυσίας ὀλολύζειν. Θάρσος φίλοις.) ἤτοι διὰ τῶν τοιούτων εὐχῶν, θάρσος ἐμποιοῦσα τοῖς φίλοις καὶ λύουσα ἐν αὐτοῖς ἐνόντα τὸν πολεμίαν φόβον. τινὲς δὲ λέγουσι τὸν πολέμιον φόβον, ὃν ὁ χορὸς ἐπείοι τοῦ ἠλολύζειν, καὶ κλαίειν. Πεδιονόμοις τε.) ἤτοι τοῖς κλήροις τῶν ἀλσῶν καὶ τῶν πεδίων ἀφωρισμένον ἔχουσιν ἑαυτοῖς, ἄλση γὰρ καὶ παραδείσους καὶ πεδία λιπαρὰ οἱ πολῖται ἐκτέμνοντες τῶν ἰδίων κτημάτων, ταῦτα τοῖς θεοῖς ἀνετίθεσαν: Οὐδ' ἀπ' ἰσμηνοῦ λέγω, καλῶς εἶπεν οὐκ ἀριθμῶ τοὺς ἀπὸ τῶν θηβῶν τῆς ἐμῆς δηλαδὴ πόλεως (ἰσμηνὸς γὰρ ποταμὸς τῶν θηβῶν) ὅτι τιμῶνται καὶ ἐγγράφονται τοῖς τιμωμένοις. πῶς γὰρ οὔ; ὅτι τοῖς ἀπὸ τοῦ ἰσμηνοῦ θύω πᾶσιν αὐτοῖς τῶν πραγμάτων εὐτυχῶς ἀποβαίντων: Ἐγὼ δ' ἐπ' ἄνδρας. ἐγὼ δὲ παραγενόμενος ἐπ' ἄνδρας ἓξ σὺν ἐμοὶ ἑβδόμους, τάξω εἰς ἑπτατειχεῖς ἐξόδους, ἤτοι εἰς τὰς ἑπτὰ πύλας τῆς πόλεως ἀντηρέτας καὶ ἀντιμάχους τοῖς ἐχθροῖς. ἀπὸ τοῦ ἀνταίρω ῥήματος. πρὶν ἱκέσθαι, καὶ παραγενέσθαι πρὸς ἡμᾶς λόγους μηνυτὰς συνεχεῖς καὶ κατεπείγοντας ἡμῶν τὴν ἔξοδον: Μέλει φόβῳ δ' οὐχ.) Φησὶν ὁ χορὸς, μέλει ἡ ψυχή μου ἤτοι φροντίζω ὧν εἶπεν ὁ ἐτεοκλῆς. ἀλλ' ὁ ἐν ἐμοὶ φόβος οὐκ ἠρεμεῖν ἐᾷ, καὶ ἡσυχάζειν ἐμέ. ἡ δὲ ἐν τῇ καρδίᾳ μου μέ-

στος ἔλαβε κλῆρον ἐν ταῖς πύλαις. ἐπειδὴ ἑπτάπυλος ἦν ἡ πόλις τῶν θηβαίων. κλήρους ἔβαλλον οἱ πρώτιστοι τῶν ἄλλων στρατηγοὶ τῶν ἀργείων. ποίαν ἂν πύλην λάβοι ἕκαστος, ἰδὼν οὖν ἅπαντα ἔρχεται, καὶ ἀπαγγέλλει ταῦτα. καὶ φησὶν ὅτι ὁ τυδεὺς ἄρτι μὲν βρέμει, καὶ ἠχεῖ, καὶ ὀργίλον, καὶ μανικὸν πνέει πρὸς ταῖς πύλαις ταῖς προιτίσιν. αἱ γὰρ οὕτω καλούμεναι πύλαι, ἔλαχον αὐτῷ. ὁ δὲ ἀμφιάραος ὁ μάντις, οὐκ ἀφίησιν αὐτὸν περᾶν τὸν ἰσμηνὸν ποταμὸν λέγων, ὅτι οὐκ ἀλλὰ θύματα γίνεται. ὁ δὲ τυδεὺς μαινόμενος καὶ μάχης ἐπιθυμῶν, βοᾷ, καὶ μαίνεται. ὥσπερ ὁ δράκων ὑπὸ τοῦ ἡλίου ὑπεκκαύματι. τότε γὰρ μάλιστα μαίνεται. στένει δὲ καὶ τύπτει: ἐνοδείνει ἤτοι βάλλει ὀνειδισμοῖς τὸν μάντιν τὲ οἰκλείδην τὸν υἱὸν τοῦ οἰκλέους τὸν ἀμφιαρέων: Τοιαῦτ' ἀϋτῶν.) τοιαῦτα φωνῶν, σείει καὶ κινεῖ τρεῖς κατασκίους λόφους. ἡ γὰρ τούτου περικεφαλαία, τρεῖς λόφους ἦν ἔχουσα. χαίτωμα δὲ ταύτας εἴρηκε, διὰ τὸ δίκην χαίτης ἐπικαμπῶς ἵστασθαι ἄνωθεν. ἢ διὰ τὸ τρίχας ἐξ ἵππων χαίτης ἔχειν ἄνωθεν. ἀπὸ δὲ τῆς ἀσπίδος τούτου οἱ κώδωνες οἱ χαλκήλατοι καὶ ἀπὸ τοῦ χαλκοῦ κατεσκευασμένοι κλάζουσι φόβον: Ἔχει δ' ὑπέρφρον σῆμ' ἐπ' ἀσπίδος τόδε.) ἔχει δὲ ἤδη τῆς ἀσπίδος ὑπέρφρον καὶ ὑπερήφανον σημεῖον τοῦτο, κατεσκευασμένον οὐρανὸν λάμποντα ἐν ἄστροις. ἡ λαμπρὰ δὲ πανσέληνος ἤτοι φέγγος τιμιώτατον τῶν ἄστρων. πρέ-

πει

πει ἐν μέσῳ τῷ σάκει, καὶ ἐν μέσῳ τῇ ἀσπίδι, τὸ δὲ νυκτὸς ὀφθαλμὸς ἐστὶν ἐφερμηνευτικόν. τῆς νυκτὸς γὰρ ὀφθαλμὸς ἡ σελήνη ἐστίν. ὥσπερ καὶ τῆς ἡμέρας ὁ ἥλιος: Τοιαῦτ' ἀλύων.) τοιαῦτα ἀλύων καὶ φωνῶν ταῖς ὑπερκόμποις καὶ κενοδόξοις σάγαις καὶ πανοπλίαις, βοᾷ παρὰ τοῖς τείχεσι τοῦ ἰσμηνοῦ ποταμοῦ. τὸ δὲ ἑξῆς οὕτως ἀσθμαίνει ὡς ἵππος πολεμιστὴς σάλπιγγος ἀκούων ἐπιθυμῶν πολέμου εἴρηται πρὸς τοῦ ἐπιβάτου. τὸ δὲ ἵππος ὡς, κατασθμαίνων μένει, ἀντὶ τοῦ ὡς ἵππος: Τίν' ἀντιτάξεις.) ἀντὶ τοῦ τίνα ὦ ἐτεόκλης ἀντιπαρατάξεις καὶ ἀντιστήσεις τούτῳ ἀντίμαχον. τίς βέβαιος, καὶ ἀξιόχρεως. τοῦτο γὰρ δηλοῖ τὸ φερέγγυος, προΐσασθαι τῶν προίτου πυλῶν, λυθέντων τῶν κλείθρων ἤτοι ἀνοιχθέντων τῶν πυλῶν. ἢ τὸ φερέγγυος, οὕτως ῥητέον. τίνα ἀντιτάξεις τούτῳ ὥστε προΐσασθαι τῶν τοῦ προίτου πυλῶν λυθέντων τῶν κλείθρων ἤτοι ἀνοιγεισῶν τῶν πυλῶν, τὸ δὲ ἑξῆς, τίς φερέγγυος ἀντὶ τοῦ τίς φέρων τὸ ἵσασθαι αὐτοῦ πλησίον. γύη γὰρ λέγεται τὸ πλησίον, Ὁ δ' ἑλκοποιά.) ταῦτα παρ' ἀλκαίῳ εἴρηται, οὐ τιτρώσκει τὰ ἐπίσημα ὅπλα. οὐ δὲ αὐτὰ καθ' ἑαυτὰ δύναμιν ἔχει, εἰ μὴ ἄρα ὁ φέρων αὐτὰ, δύναμιν ἔχει καὶ γενναῖος ᾖ: Καὶ νύκτα ταύτην ἣν λέγεις.) τάχα ἂν αὕτη ἡ νὺξ τινὶ γενήσεται. οὕτως γὰρ εἰπεῖν ὤφειλεν. εἶπε δὲ τάχα ἂν ἡ ἄνοια, μάντις τινὶ γένοιτο, ἐπιφέρει δὲ ὥσπερ ἐξηγούμενος. εἰ γὰρ τῷ ἐπιφέροντι

σῆμα

δεκεχειρωμένας.) τὰς δὲ νέας καὶ γηραιὰς ἄγεσθαι κεχειρωμένας ἀπὸ τῶν πλοκάμων, ἱππηδὸν ἤτοι δίκην ἵππων, τουτέστι μετὰ ἀνάγκης. οἱ γὰρ ἵπποι μετὰ ἀνάγκης ἕλκονται. καὶ ὅμηρος φησὶν, ἄκοντε πετέσθην: Βοᾷ δ' ἐκκενουμένα πόλις θρηνεῖ δ' ἡ πόλις ἐκκενουμένη τῆς λαΐδος, τουτέστι τῶν πολιτῶν ἢ ληΐδος ἤγουν τῆς λείας ὀλλυμένης καὶ φθειρομένης τῆς μιξοθρόου, πολλὴν τὴν θρόου καὶ βοὴν ποιούσης ἀναμίκτου. γυναῖκες γὰρ καὶ παῖδες ἀκμάζοντες καὶ ἀρτιγενῆ βρέφη καὶ ἄνδρες καὶ γέροντες ἐποίουν τὸν θρῆνον σύμμικτον: Κλαυτὸν δ' ἀρτιτρόποις ὠμοδρόπων.) ἄξιον μεγάλου κλαυθμοῦ ταῖς κόραις ταῖς ἄρτι δρεπομέναις πρὸ τοῦ ἐλθεῖν εἰς ὥραν γάμου αἰχμαλωτισθῆναι καὶ δούλαις εἰς τὴν ξένην χώραν ἀπελθεῖν: Ὠμοδρόπων.) τῶν ὠμῶς δρεπομένων ἤτοι τὴν ὠμὴν καὶ ἄωρον δρεπομένων τὴν παρθένον: Ἄλλως.) κλαυτὸν δὲ καὶ θρήνου ἄξιον ἔσεται ταῖς ἀρτιτρόποις ταῖς ἄρτι ἀπὸ τῆς παιδικῆς ἡλικίας ἤδη τὴν τελειοτέραν τραπείσαις ἀπὸ τῶν ἑαυτῶν δωμάτων διαμεῖψαι, καὶ ὁδεῦσαι ὁδὸν στυγερὰν, καὶ μίσους ἀξίαν. ἤτοι διακορηθῆναι καὶ διαπαρθενευθῆναι παρὰ τῶν ἐχθρῶν τῶν ὠμοδρόπων πρὸ τοῦ πάροιθεν νομίμων, ἤτοι τοῦ νενομισμένου καιροῦ δρεπομένων καὶ φυτευομένων. τὰ γὰρ ἔξω τοῦ καιροῦ δρεπόμενα καὶ μήπω πεπανθῆναι τὸν χρόνον φθάσαντα, πάντα ἀλλόκοτα τυγχάνουσι, καὶ πικρίας πολλῆς ἀνάμεστα: Ὀρκάνη.)

τὸ δη-

σῆμα τοῦτο τὸ ὑπέρκομπον, ἤτοι ὅπερ ἔχουσιν ἐπὶ τῆς ἀσπίδος τὴν νύκτα ἐζωγραφημένην, ἐπὶ ὀφθαλμοῖς πέσοι ἡ νὺξ ἤγουν καλυφθήσεται τῇ νυκτὶ τοῦ θανάτου, γένοιτο ἂν τοῦτο σῆμα ἐπώνυμον τῇ αὐτοῦ ἀναιρέσει: Τόνδ᾽ ἀντιτάξω.) καλῶς ἀντέταξε τὸν μὴ τοῖς ἤθεσιν αὐτοῦ συμφωνοῦντα, ἀλλ᾽ ἐναντίον. αἰσχυνῆς δὲ θρόνον, αὐτὴν τὴν αἰδῶ ὀνομάζει. ὑπέρφρονας δὲ λόγους τοὺς ὑπερηφάνους φησίν: Ὁ καπανεύς.) εἶχε δὲ ἐν τῇ ἀσπίδι αὐτοῦ ἐζωγραφημένον γυμνὸν ἄνδρα κατέχοντα τῇ χειρὶ λαμπάδα ἀνημμένην. οὐκ ἄλλου δηλοῦντος τοῦ σημείου, ἀλλ᾽ ἢ ὥσπερ ὁ γυμνὸς ἀκωλυσίαν ἔχει εἰς τὸ δραμεῖν, οὕτω καὶ ἡμεῖς ἀκώλυτοι, καὶ χωρὶς ἐμποδίου ταύτην ἂν πρήσομεν. ἢ γυμνὴν αὐτὴν παντελῶς ἐργασόμεθα, ἔπειτα δὲ καὶ καύσομεν: Οὐδὲ τὴν διὸς ἔριν.) ἤτοι οὐδὲ τὴν ὀργὴν καὶ τὸν θυμὸν τοῦ διὸς τῇ γῇ ἐπελθόντα φησὶν ἐκ ποδῶν σχέθειν, καὶ κρατήσειν: Τὰς δ᾽ ἀστραπάς.) τὰς δ᾽ ἀστραπάς τε καὶ τὰς κεραυνίας βολὰς τοῦ διὸς παρείκασε καὶ ὡμοίωσε μεσημβριναῖς θάλπεσιν ἤτοι ἔφησε δύνασθαι φέρειν καὶ ὑπομένειν τὰς τοῦ διὸς κεραυνοὺς ὥσπερ τὰς μεσημβρινὰς τοῦ ἡλίου φορὰς, ἤτοι τὰ μεγάλα καὶ καυστικὰ καύματα: Ἔχει δὲ σῆμα.) ἡ δὲ ἀσπὶς αὐτοῦ σημεῖον ἔχει ἄνδρα γυμνὸν λαμπάδα βαστάζον ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ ἀνθ᾽ ὅπλου. καὶ φωνοῦντα διὰ τῶν ἐν αὐτῷ κεχρυσωμένων γραμμάτων. πρήσω τὴν πόλιν: Καὶ τῷδε κέρδει.) εἰπόντος τοῦ ἀγγέλου

πρὸς

πρὸς τὸν ἐτεοκλέα τίς τῷ τοιούτῳ ἀνδρὶ ξυστήσεται, ἢ τίς ἀντιμαχόμενος ἔσται αὐτῷ φησὶν ὁ ἐτεοκλῆς πρὸς αὐτόν. ὅτι σὺν τῷ δὲ τῷ κέρδει καὶ ἄλλο κέρδος τίκτεται. τουτέστι καὶ σὺν τῷ ἔχειν ἄνδρα ἱκανὸν πρὸς πόλεμον αὐτῷ συστῆναι τῇ μάχῃ ἀντιπαλαμήσασθαι καὶ πόλεμον ἐπίσου τούτῳ προσαγαγεῖν, ἔχομεν τι καὶ ἕτερον κέρδος δηλαδὴ τὸ νικῆσαι: Τῶν τοῖς ματαίοις ἀνδράσιν. ἡ γλῶσσα ἐστὶν ἀληθὴς διδάσκαλος τῶν ἐν ἀνθρώποις ματαίων φρονημάτων. θεατρίζει γὰρ οἷα ἕκαστος φρονεῖ. εἰ μὲν συνετὸς καὶ ταπεινὸς ἐστὶν, συνετὰ, καὶ ταπεινὰ φθέγγεται. εἰ δὲ μωρὸς καὶ ὑπέρκομπος, μωρὰ πάλιν καὶ ἐπηρμένα βοᾷ: Καπανεὺς δ' ἀπειλεῖ.) ὁ καπανεὺς δὲ ὁπλισμένος ἀπειλεῖ κακὰ ποιεῖν εἰς ἡμᾶς τοὺς θεοὺς ἀτιμάζων, καὶ τὸ στόμα μὴ κατέχων, καὶ παιδεύων, ἄνθρωπος ὢν φθαρτὸς, πέμπει εἰς οὐρανὸν τῷ διὶ ἔπη ταραχώδη. ἤγουν ὑβρίζει τὸν θεὸν τὸν δία, ἐν χαρᾷ ματαίᾳ καὶ ψευδεῖ. οὐ γὰρ οἶδεν ὅπως αὐτῷ τὰ κατὰ τὸν πόλεμον ἀποβήσεται. θαρρῶ δὲ αὐτῷ ἐπελθεῖν τὸν καυστικὸν κεραυνὸν κατ' οὐδὲν ἴσον τοῖς μεσημβρινοῖς τοῦ ἡλίου θάλπεσιν, ἀλλὰ φλέγονται καὶ ἀπόλλονται ὅπερ ἐγένετο. Ἀνὴρ δ' ἐπ' αὐτῷ.) ἐπ' αὐτῷ δὲ τῷ καπανεῖ, καὶ ἐὰν φλύαρος καὶ ὑπέρκομπος ἄγαν ἐστὶν, τέτακται ἀνὴρ αἴθων, δηλαδὴ τοὔνομα τὸ αἴθων. οἱ μὲν διὰ τοῦ ω μεγάλου γράφουσιν. καὶ συντάσσεται οὕτως. ἀνὴρ ἐπ' αὐτῷ αἴθων καὶ πρόθυμος καὶ διάπυρος τέτακται ἐν βίᾳ ἤτοι ἐν δυνάμει.

νάμει. λῆμα πολυφόντα περιφραστικῶς ὁ πολυφόντως. οἱ δὲ διὰ τοῦ ο μικροῦ, καὶ συντάσσουσιν οὕτως. ἀνὴρ δ' ἐπ' αὐτῷ τέτακται αἶθον λῆμα ἤτοι φρόνημα δραστήριον καὶ διάπυρον καὶ τὰ πολεμικὰ ἐμπειρότως πολυφόντου βία ἤτοι περιφραστικῶς ὁ πολυφόντης ὡς τὸ ἡρακλείη ἀντὶ τοῦ ἡρακλῆς.

8 Ὄλοιθ' ὃς πόλει.) ὁ χορὸς εὐχόμενος φησὶν εἴθε ὄλοιτο ὃς μεγάλως ἐγκαυχᾶται κατὰ τῆς πόλεως ἡμῶν. βέλος δὲ τοῦ κεραυνοῦ ἐπισχέθοι καὶ κρατήσοι αὐτὸν, πρὶν ἐς τὸν ἐμὸν οἶκον θορεῖν, καὶ πηδᾷν καὶ ὁρμᾷν. ἐκ τῶν πωλικῶν τε, καὶ παρθενικῶν ἑδωλίων καὶ καθεδρῶν. πώλοις γὰρ αἱ παρθένοι εἰκάζονται. ἐκπορθῆσαι καὶ ἐφαρπάσαι ἐμέ. Καὶ μὴν τὸν ἐντεῦθεν.) εἰπόντος τοῦ ἐτεοκλέους, λέγ' ἄλλον ἄλλαις ἐν πύλαις εἰληχότα φησὶν ὁ ἄγγελος. καὶ δὴ λέξω τὸν ἐντεῦθεν λαχόντα πρὸς πύλαις, τῷ τε γὰρ ἐτεοκλῆ τρίτῳ τρίτος ἐξῆλθε κλῆρος. προσβαλεῖν λόχον, καὶ ἔνεδραν, καὶ φυλακὴν ἐν ταῖς πύλαις ταῖς καλουμέναις νηΐτησιν. ἐξῆλθε δὲ ὁ κλῆρος ἐκ τοῦ καλῶς κεχαλκευμένου κράνους, ἤτοι περικεφαλαίας τοῦ ὑπτίου ἤγουν τοῦ ἀνατετραμμένου: Ἀρτέμιδος.) ἀφιέρωται δὲ τῇ ἀρτέμιδι ἡ τῶν θηβαίων πόλις. διὰ τοῦτο οὖν οὕτως λέγει εὐνοίαις ἀρτέμιδος, καὶ τῶν ἄλλων πολιούχων θεῶν: Ἐπεύχομαι δὲ καὶ ταῦτα μὲν εὐτυχεῖν ὦ προμαχέσοι προπολεμοῦντι τῆς οἰκίας ἡμῶν. τοῖ σι δὲ ἤγουν τοῖς

F πολεμίοις

BIBLIOTECA NAZ. VITTORIO EMANUELE ROMA

πολεμίοις ἐπεύχομαι δυστυχεῖν. ὥσπερ δὲ ὑπέραυχα καὶ ὑπέρογκα καὶ κενόδοξα λέγουσιν ἐπὶ τῇ ἡμετέρᾳ πόλει, τῶσιν. οὕτως αὐτοὺς ἐπίδοι ὁ ζεὺς πάντα διανέμων καὶ διοικῶν, κοταίνων, καὶ ὀργιζόμενος κατ' αὐτῶν: Τέταρτος ἄλλος γείτονας πύλας ἔχων.) ἤτοι γείτονας πλησίον οὔσας τῶν ὧν εἶπεν ἄνωθεν. γείτονας οὖν πύλας τὰς τῆς ἀθηνᾶς φησὶν ὀγκαίας ἀφ' ἧς καὶ αἱ πύλαι αὗται ὀγκαῖαι ἐλέγοντο. ἄνωθεν γὰρ ἤγουν τῶν πυλῶν ἐκεῖσε, ἀθηνᾶ ἐγέγραπτο: σημείωσαι δὲ ὅτι ἐξ ἱστορίας τοιαύτης ὄγκα ἡ ἀθηνᾶ παρ' ἀθηναίοις ἐλέγετο, ἀγήνωρ ὁ τύριος ἔσχε παῖδας τρεῖς εὐρώπην, κάδμον, καὶ κίλικα. τῆς δὲ εὐρώπης ὑπὸ τοῦ διὸς ἁρπαχθείσης, ἀπέστειλεν ὁ ἀγήνωρ τοὺς ἑτέρους παῖδας αὐτοῦ εἰς ζήτησιν αὐτῆς. καὶ εἰ μὴ εὕροιεν προσέταξεν μὴ ἐπανήκειν. ὁ οὖν κάδμος ἐλθὼν εἰς ἑλλάδα καὶ μὴ εὑρὼν τὴν εὐρώπην, εἰς δελφοὺς ἦλθεν ἐρωτῆσαι τὸν ἀπόλλωνα ποῦ καταστaίη, ὁ δὲ θεὸς εἶπεν αὐτῷ μετὰ τὸ ἐξελθεῖν τοῦ ἱεροῦ τῷ εὑρεθέντι ἀκολουθεῖν, εὑρέθη βοῦς. ἠκολούθει οὖν αὐτῇ. ἦλθεν εἰς θήβας ὤκλασεν ἡ βοῦς. καὶ ὁ κάδμος ἐκεῖ ᾤκησεν. ἔθυσε τὴν βοῦν ἀθηνᾷ καὶ τῇ αἰγυπτίᾳ φωνῇ ταύτην ἐτίμησεν ἐκεῖ. ὅθεν οὕτως καὶ αἱ πύλαι ὠνομάσθησαν. ἀπὸ δὲ κίλικος τοῦ κάδμου ἀδελφοῦ, κιλικία ἡ χώρα: Ἅλω δὲ πολλήν.) ἅλως ἐστὶ κυρίως, ὅταν νέφη περὶ τὸν ἥλιον ἐκταθέντα λευκὰ φαίνηται καὶ ὡς ἐν κύκλῳ τοῦ ἡλίου γίνηται. νῦν δὲ λέγει τὸ ῥοῖζον καὶ

τὴν

τὴν συνεχῆ κίνησιν τῆς ἀσπίδος. κινήσαντος οὖν φησὶ ταύτην τοῦ ἱππομέδοντος, ἔφριξα οὐ ψευδῆ ὡς λέγω: Ὁ σηματουργὸς δ' οὔτις.) ὁ δὲ ποιήσας τὴν ἀσπίδα καὶ σημεῖα ἐγγράψας αὐτῇ, οὐκ ἦν ὡς ἔοικεν εὐτελής. ὅστις ὤπασεν ἐπὶ τῆς ἀσπίδος τοῦτο τὸ ἔργον καὶ ἱστόρησεν ἐπὶ τῆς ἀσπίδος. τουτέστι τυφῶνα ἀφιέντα ἀπὸ τοῦ στόματος καπνὸν μέλανα τὸν τοῦ πυρὸς ἀδελφόν. τὸ γὰρ πῦρ, καὶ ὁ καπνὸς ἀδελφοί εἰσιν ἐκ τῆς αὐτῆς ὕλης τικτόμενοι. αἰόλην δὲ τὴν εὐκίνητον, καὶ ταχεῖαν ἑλισσομένην συχνῶς: Ὄφεων δὲ πλεκτάναισι.) τὸ κύτος δὲ φησὶ στρογγύλου τοῦ κύκλου δηλαδὴ τῆς ἀσπίδος. τῆς κοιλογάστορος. ὅλη γάρ τις περιφερὴς προσυμπεμφαίνεται περισηδαφίσαι καὶ περιεπέπλεκται πλεκτάναις τῶν ὄφεων. ἤτοι ἡ ἀσπὶς κύκλωθεν ἔχει ἐζωγραφισμένους ὄφεις περιπεπλεγμένους: Ἔνθεος δ' ἄρην βακχᾷ.) βακχᾷ δέ, καὶ ἐνθουσιᾷ, καὶ ὁρμᾷ πρὸς τὸν πόλεμον. ἔνθεος καὶ ὁρμητικὸς καὶ πηδητικὸς πρὸς τὴν ἀλκήν. ὡς θυὰς ἤτοι βάκχηλις φόβον βλέπων. ἤτοι ἐκπληκτικῶς καὶ φοβερῶς. γράφεται δὲ καὶ βάκχα, καὶ συντάσσεται οὕτως. ἔνθεος δὲ καὶ ὁρμητικὸς οὗτος ὁ τυφὼς πρὸς τὸν ἄρην, ὥσπερ τις βάκχα θυὰς καὶ μαινομένη: Ἑρμῆς δ' εὐλόγως συνήγαγεν.) ἰστέον ὅτι πάντα τὰ ὁδαῖα, καὶ τὰ ἕρμαια καὶ κατὰ τύχην συμβεβηκότα τοῖς βροτοῖς, τῷ ἑρμῇ ταῦτα ἀνατιθέασιν ἕλληνες, ἐπεὶ καὶ τούτοις συνέβη τυχηρῶς πως, ἀλλήλοις

9 ἀντιτάξασθαι.. Διὸς τὸ δ' αὐδῶν.) [illegible] φωνεῖ καὶ λέγει τὸ βλάστημα τὸ ἐκ τῆς ὀρεσκόου καὶ ὀρειτρόφου μητρὸς τὸ καλλίπρωρον, καὶ τὸ εὐειδὲς τὴν πρώραν ἐπανθοῦσαν ἔχον τοῖς κάλλεσι. τοῦτο δὲ τροπικὸν ἀπὸ τῆς νεώς. ὥσπερ γὰρ ἡ πρῶρα ταύτης θεωρία τίς ἐστι καὶ ἄποψις τυγχάνει τὴν πρόρωθεν καὶ οἷον δι' αὐτῆς τὸ μακρόθεν διαγινώσκεται, οὕτω καὶ τὸ τοῦ ἀνθρώπου εἶδος πρῳραῖς φαίνεται. καὶ τ' ὥρα γὰρ ἐμφανῶς ἅπασι καὶ ἐν φαίνεται μάλιστα τῶν ἄλλων μερῶν: Ἀνδρόπαις ἀνήρ.) ἢ ὁ παῖς ὁ νεωστὶ εἰς ἄνδρας ἐλθὼν, ἢ ὁ ἐν τῇ παιδικῇ ἡλικίᾳ ἀνδρεῖος ὤν. λέγει δὲ τὸν παρθενοπαῖον τὸν υἱὸν τῆς ἀντιόπης. ἥτις καὶ παρθενόπη ἐλέγετο, ἀφ' ἧς καὶ οὗτος παρθενοπαῖος ἐκλήθη. ὃς ἐξ ἀρκαδίας εἰς τὸ ἄργος μετῴκησε.

Στείχει δ' ἴουλος, ἄρτι.) ἤτοι νῦν ἀπήρξατο γενειάζειν. στείχει δὲ καὶ βαδίζει διὰ τῶν παρειῶν αὐτοῦ. ἴουλος, φησὶ θρὶξ ἀνατέλλουσα καὶ ἀναβλαστάνουσα καὶ ἀναφύουσα, ἀναφερομένη καὶ ἐξερχομένη τῆς ὥρας ἤγουν τῆς αὐτοῦ ἡλικίας φυούσης καὶ ἀναθαλλούσης καὶ ἐπανθούσης. ἢ τοῦ νενομισμένου καιροῦ τοῖς νέοις ἀναφύοντος τὸν ἴουλον:

Ὁ δ' ὠμὸν οὔτι.) εἴπομεν ἄνωθεν ὅτι περὶ τοῦ παρθενοπαίου τοῦ υἱοῦ τῆς ἀντιόπης ἐνταῦθα διαλαμβάνει, φησὶν οὖν. ὁ δὲ, ἤτοι ὁ παρθενοπαῖος προσίσταται ταῖς πύλαις οὔτι καὶ οὐδαμῶς φρόνημα ἔχων παρθένων. χαῦνον δηλαδή, καὶ μαλακὸν ἐπώνυμον αὐτῷ οἷα καὶ παρθενοπαίῳ καλουμένῳ,

μείω, ἀλλὰ ὠμὸν καὶ ἀπηνὲς χαλεπὸν, καὶ γοργὸν ὄμμα ἔχει: Τὸ γὰρ πόλεωσ ὄνειδος.) περὶ τῆς σφιγγὸς φησὶν, ἐξ ἧς τῷ οἰδίποδι προσεγένετο τῇ οἰκείᾳ συμμιγῆναι μητρὶ, ταύτην τῇ εὑρέσει τοῦ αἰνίγματος, ἀνῃρηκότι ὅθεν τῇ πόλει πάσῃ τῶν θηλαίων ἐγένετο ὄνειδος. συντάσσεται δὲ οὕτως. τὸ γὰρ πόλεως ὄνειδος τὸ, δι' ὃ δηλαδὴ περὶ οἰδίποδι καὶ τῇ πόλει πάσῃ ὄνειδος ἐγένετο, τουτέστι τὴν σφίγγα τὴν ὠμόσιτον, ἐνώμα καὶ ἐκίνει, καὶ ἔφερε προσμεμηχανημένην καὶ κατεσκευασμένην ἐν σάκει χαλκηλάτῳ γόμφοις, ἤτοι τοῖς ἥλοις. περὶ τοῦ σώματος προβλήματι. ἔστι γὰρ δηλαδὴ τὸ σάκος: Λαμπρὸν ἔκκρουστον δέμασ.) πρὸς τὸν λαμπρὸν τέθεικε καὶ τὸ ἔκκρουστον. ἤτοι ἐκκροῦον καὶ ἀποτρέπον καταπληκτικὸν καὶ ὑπερεκπλῆττον τῇ λαμπρότητι τοὺς θεατάς. καὶ ὅμηρος ἡνία σιγαλόεντα φησὶ τὰ λαμπρά. καὶ σιγὴν, καὶ ἔκπληξιν ἐμποιοῦντα τοῖς βλέπουσι: Φέρει δ' ὑφ' αὑτῇ φῶτα.) φέρει δὲ ἡ σφὶγξ ἕκαστον τῶν ἀργείων ἐν τοῖσ ὄνυξιν ἑαυτῆς οὕτως, ὥστε δοκεῖν ἐπ' αὐτῷ πλεῖστα βέλη ἰάπτεσθαι καὶ πέμπεσθαι:

: Ἔξωθεν εἰσωφέροντα μέμφεται.) ἤτοι ἡ σφὶγξ ἡ περὶ σάκει ἐγγεγραμμένη ἔξωθεν ἱσταμένη τοῦ τείχουσ καὶ πετροβολουμένη μέμφεται περὶ φέροντα αὐτὴν ἔσωθεν ἤτοι περὶ διὰ τῆς χειρὸς αὐτὴν φέροντα. Ὃς οὐκ ἐάσει γλῶσσαν.) ὅστις ὁ ἄκτωρ ὁ ἀδελφὸς τοῦ παρθενοπαίου οὐκ ἐάσει τὴν γλῶσσαν τῶν ἐργμάτων ἄτερ, ἤτοι ὃς τὸν κόμπον τούτου

τῶν πράξεων ἀποδέονται ἐφέξει, μὴ εἴσω πυλῶν
γενέσθαι τῆς πόλεως. δηλονότι τὸν παρθενοπαῖον
τὸν φέροντα ἐπὶ τῆς ἀσπίδος τῆς πολεμικῆς εἰκό-
να καὶ ἱστορίαν τοῦ μισητοῦ θηρίου. τουτέστι τῆς σφιγ-
γός: Ἔστω γε μὲν δή.) ἔχω γε μὲν δὴ ταύτην τὴν
γῆν πιανῶ, ἐπὶ τῆς πολεμίας γῆς κρυφθεὶς μάν-
τις, κεραυνῷ γὰρ σχισθεῖσα ἡ γῆ ἔλαβεν αὐτόν:
Μαχώμεθ' οὐκ ἄτιμον.) ὁ ἀμφιάραος οἷα μάν-
τις εἰδὼς ὅτι ἐκεῖ καταποθεὶς ὑπὸ τῆς γῆς ὕστερον
μετὰ θάνατον ἔσται μαντεῖα ἐκφέρων τοῖς θέ-
λουσι. καὶ ἡμᾶς ἕξει λαμπρῶς, φησὶ, μαχώμε-
θα. οὐ γὰρ ἄτιμον καὶ ἄδοξον. καὶ ἀφανῆ ἐλπί-
ζω μύρον. αἰνιττόμενος τὴν μετὰ θάνατον αὐτοῦ
τιμήν: Βαθεῖαν ἔχω τὴν ἄλοκα.) ἐξ ἧς φρενὸς
φύεται τὰ ἀγαθὰ βουλεύματα. τοῦτο ὁ πλάτων
ἐν τῇ πολιτείᾳ ἀπεδέξατο. τοῦτο οὖν φησὶ καρ-
πούμενος καὶ τρυγῶν βαθεῖαν καὶ λιπαρὰν ἄλο-
κα τῆς φρενὸς. ἐξ ἧς φύεται τὰ ἀγαθὰ βουλεύ-
ματα ὥσπερ βλαστήματα: Τούτῳ σοφούς τε.)
τούτῳ φησὶ τῷ ἀμφιαράῳ. σοφούς τε κἀγαθοὺς
ἀντηρέτας καὶ ἀντιπάλους ἢ ἀντιμάχους ἐπαι-
νῶ, καὶ κρίνω στέλλειν στρατιωτικῶς ὡς ἀπὸ ναυμαχίας:
Φεῦ τοῦ ξυναλλάσσοντος.) ἤγουν συνάγοντος.
10 ἀπὸ μεταφορᾶς τῶν τὰς συναλλαγὰς καὶ συμβό-
λαια ποιουμένων. τοῦτο δέ ἐστιν ὃ λέγει. ἰδὼν τὸν ἀμ-
φιάραον ὁ ἐτεοκλῆς, ἄνδρα ὄντα ἀγαθὸν καὶ εὐσε-
βῆ συστρατευόμενον μετὰ τῶν ἀνθρώπων πονηρῶν
καὶ ἀσεβῶν, ἐπαρᾶται τῇ τύχῃ, καὶ φησί. φεῦ
τοῦ

τῦ ὄρνιθος ἤγουν τῆς τύχης καὶ τῦ μαντεύματος τῦ συναλλάσοντος, καὶ συνάγοντος, καὶ ἑνοῦντος τὸν δίκαιον ἄνδρα τοῖς δυσσεβεστέροις. ἀποκλαίεται γὰρ αὐτὸν ὁ ἐτεοκλῆς ὡς προλέγοντα ἐκεῖσε θανεῖν αὐτόν: Ἢ γὰρ ξυνεισβάς.) παράγει τῆς κακῆς ὁμιλίας κατὰ μέρος γινόμενα διέξεισι. καὶ φησὶν ὅτι ὁ εὐσεβὴς ἀνὴρ εἴτε ἐν θαλάσσῃ συμπλέει πονηροῖς, καὶ κακοῖς ἀνδράσιν εἴτε ἐν γῇ διάγῃ μετὰ πονηρῶν, καὶ ἀσεβῶν ἀνδρῶν, φθείρεται, καὶ ἀπόλλυται καὶ αὐτὸς σὺν ἐκείνοις, διὰ τὴν ἐκείνων ἀσέβειαν. ἡ δὲ σύνταξις οὕτως ὁ εὐσεβὴς γὰρ ἀνὴρ ἢ εἰς πλοῖον συνεισβὰς, καὶ συνελθὼν ναύταις θερμοῖς καὶ σπουδαίοις εἰς τὸ πανουργεῖσθαι, ὄλωλε σὺν τῷ τοῖς θεοῖς μισητῷ γένει τῶν ἀσεβῶν ἀνδρῶν, ἢ δίκαιος ὢν σὺν πολίταις ἀνδράσιν ἐχθροξένοις τε καὶ ἐχθροῖς τῶν ξένων καὶ ἀμνήμοσι τῶν θεῶν, ἐδάμη καὶ ἐδαμάσθη πληγεὶς θεοῦ μάστιγι παγκοίνῳ: Κυρήσας.) καὶ ἐπιτυχὼν ἐν δίκως, καὶ δικαίως τοῦ αὐτοῦ, καὶ τοῦ ὁμοίου ἐκείνοις ἀγρεύματος. τουτέστι σὺν αὐτοῖς θηραθεὶς καὶ τῇ αὐτῇ παγίδι πλαγείς: Οὕτος δ' ὁ μάντις.) τὸν υἱὸν λέγει τοῦ οἰκλέους. ἤγουν τὸν ἀμφιάραον. σώφρων, καὶ δίκαιος, καὶ εὐσεβὴς ἀνὴρ ὢν, συγκαθελκυσθήσεται, καὶ εἰς τὸν ᾅδην καταχθήσεται μετὰ τῶν ἀσεβῶν συμμιγεὶς ἀνοσίοις, καὶ ἀσεβέσιν ἀνδράσι θρασυστόμοις, καὶ φλυάροις. Δοκῶ μὲν οὖν.) δοκῶ φησὶ τὸν ἀμφιάραον μὴ δὲ προσεγγίσαι ταῖς τῆς ἡμετέραις πόλεως πύλαις οὐχ' ὡς δειλὸς οὐ δὲ ἐν

κακία φρονήματος, ἀλλὰ γινώσκει ὅτι σφὲ καὶ αὐτὸν ἀπόκειται πλουτῆσαι ἐν τῇ μάχῃ. ἐὰν πέων ἔσαι καρπὸς καὶ τέλος τοῖς τοῦ ἀπόλλωνος μαντεύμασιν ἤτοι εἰ ἀληθῆ εἰσὶ τὰ θέσματα τοῦ ἀπόλλωνος: Θορμοῖς πρὸς τὴν κακίαν.) καὶ γελωτοποιοῖς. οἱ γὰρ γελοιαζόμενοι θορμὴν καὶ ἔκλυτον ἔχουσι τὴν ψυχήν: Ἰστέον ὅτι πολλὴ ἐστὶν ἡ διαφορὰ τοῦ διαλελυμένου καὶ τοῦ συνθέτου μέγας μὲν θυμὸς οὐ πολὺ τοῦ χόλου. μεγάθυμος δὲ ὁ μεγαλόφρων καὶ μεγαλόψυχος, καὶ χειροδίκης μὲν συνθέτως ὁ βίαιος. καὶ οὐκ ἐν τοῖς νόμοις ἀλλ' ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ κείμενον ἔχων τὸ δίκαιον. δίκην δὲ ἔχων ἐν χερσὶν ὁ δίκαιος καὶ ἀεὶ πρὸ χειρῶν. οἷον φέρων τὸ δίκαιον οὕτω καὶ θορμὸν ἔργον διαλελυμένον μὲν, οὐκ ἀναιδὲς καὶ θρασύ. θερμουργὸς δὲ ὁ ἀνὴρ ἐν συνθέσει κατὰ λόγον ἐπαινετὸν ὁ θαρραλέος καὶ μὴ ψυχρὸς εἰς ἔργον: Ὅμως δὲ ἐπ' αὐτῷ.) ὅμως δὲ ἐπ' αὐτῷ ἀμφιαράῳ ἀντιτάξομαι πυλωρὸν καὶ φύλακα, τῶν πυλῶν φῶτα καὶ ἄνδρα ἐχθρόξενον. καὶ ἐχθρὸν ὄντα τοῖς ἐξ ἀλλοδαπῆς ἐλθοῦσι πρὸς βλάβην ἡμῶν λαθόντας βίαν περιφραστικῶς τὴν λαθεῖν: τοιαῦτ' αὐτεῖ.) καὶ φωνεῖ, καὶ βοᾷ ἡ πολυνείκους βία, περιφραστικῶς αὐτὸς ὁ πολυνείκης καὶ καλεῖ τοὺς θεοὺς τοὺς γενεθλίους τῆς πατρικῆς χώρας, γενέσθαι παντελῶς ἐπόπτας καὶ ἐπιτηρητὰς τῶν εὐχῶν αὐτοῦ. καὶ βοηθοὺς γενέσθαι αὐτῷ ἐπακούσαντας τῶν εὐχῶν αὐτοῦ: Ἔχει δὲ καινοπηγές.) ἔχει δὲ φησὶν ὁ πολυ-

νείκης

νείκης ἀσπίδα παραδόξως κατεσκευασμένην διὰ κύκλον. ἵσταται δὲ ἐπὶ τῆς ἀσπίδος ἐζωγραφημένος ὁ πολυνείκης. καὶ ἔμπροσθεν ἐκείνου, ἦν εἰκονισμένη γυνὴ σωφρόνως πορευομένη καὶ οὐκ ἀσχημόνως. αὕτη δὲ ἡ δίκη. καὶ εἶχεν ἄνωθεν ἑαυτῆς γράμματα λέγοντα ὅτι ἐγὼ εἰμὶ ἡ δικαιοσύνη. καὶ ἐπεὶ ἀδίκως ἐξῶσεν ὁ ἐτεοκλῆς τὸν πολυνείκην ἀπὸ τῆς ἑαυτοῦ πατρίδος, πάλιν ἐγὼ κατάξω τοῦτον τὸν πολυνείκην εἰς τὴν ἑαυτοῦ πατρίδα, καὶ βασιλέα ταύτης ποιήσω.

11 Ὦ θεομανές τε.) ὦ θεοῖς ἐπιμαινόμενε. ἐπιστρατεύει γὰρ τῇ πατρίδι καὶ πατρῴοις θεοῖς. καὶ ὦ μέγα στύγος καὶ μῖσος τῶν θεῶν. λέγει δὲ ταῦτα ὁ ἐτεοκλῆς πρὸς τὸν πολυνείκην. Φεῦ μοι. αἱ δὲ τοῦ πατρὸς, ἤγουν τοῦ οἰδίποδος κατάραι, νῦν τέλος φέρουσιν ἑαυτῶν. Ἀλλ' οὔτε κλαίειν.) ὁ ἐτεοκλῆς εἰς θρῆνον τραπεὶς διὰ τὰς τοῦ πατρὸς ἀρὰς καὶ διὰ τὴν πρὸς τὸν ἀδελφὸν μάχην, ἵνα μὴ ὑπὸ τοῦ θρήνου ταράξῃ τοὺς πολίτας, πάλιν μεταφέρει ἑαυτὸν καὶ φησί· ἀλλ' οὔτε κλαίειν οὔτε ὀδύρεσθαι πρέπει νῦν, ἵνα μὴ καὶ ἀφόρητος γόος καὶ χαλεπὸς τεκνωθῇ ἤγουν αὐξηθῇ ἐν τῇ πόλει: Ἐπωνύμῳ δέ.) τοῦτο φησὶν ὅτι ταχέως γνώσομεν τὰ ἐπὶ τῆς ἀσπίδος ἐπίσημα ποῦ τελεσθήσεται καὶ εἰς τί καταντήσει τῷ πολυνείκει τῷ ἐπωνύμῳ, πάνυ γὰρ τὸ ἐπώνυμον τῇ φιλονεικίᾳ συμφωνεῖ. ἐτυμολογεῖ γὰρ τὸ ὄνομα. ἀπὸ τοῦ πολὺ καὶ τοῦ νείκους: Εἰ δ' ἡ διὸς παῖς.) ἐὰν δὲ ἡ παρθένος παῖς τοῦ διὸς ἡ δίκη, τοῦ

κη, τοῦ Διὸς γὰρ θυγάτηρ λέγεται, αὕτη παρῆν τοῖς ἔργοις ἐκείνου καὶ ταῖς φρεσί, τουτέστιν ἐὰν τὴν δίκην εἶχεν ὁ Πολυνείκης, συμπαρῆσαν καὶ ἔργοις καὶ λόγοις καὶ ἐνθυμήμασιν ἑαυτοῦ. καὶ οὐ κατὰ πάντα ἦν ἄδικος, τάχα ἂν τοῦτο ὑπῆρχεν, ἤγουν ἡ δίκη βοηθῆσαι αὐτῷ, καὶ εἰσάξαι εἰς τὴν πατρίδα καὶ νικῆσαι ἡμᾶς: Τί μέμηνας τέκνον.) ὁ χορὸς βλέπων Ἐτεοκλέα σπεύδοντα πρὸς Πολυνείκην ἐξελθεῖν, φησὶ πρὸς αὐτὸν τί μέμηνας καὶ ἐμαίνῃ. καὶ ὀργίζῃ. μὴ φερέτω καὶ κινείτω σε τις ἄτα καὶ βλάβη θυμοῦ γέμουσα εἰς πόλεμον μαινομένη. τοῦτο γὰρ τὸ δορίμαργος, ἡ δὲ δορὶ ἐφ' οὗ δηλοῖ τὸν πόλεμον μαινομένη: Ἐπεὶ τὸ πρᾶγμα.) ἐπεὶ βούλημα ἐστὶ τοῦ θεοῦ τοῦ Ἀπόλλωνος τὸ ἡμᾶς ἀποθανεῖν, καὶ αὐτὸς ἐπισπεύδει, καὶ βιάζει τοῦτο, ἐλθέτω πρὸς τὴν ᾅδην ἅπαν τὸ τοῦ Λαΐου γένος ἤγουν ἡμεῖς οἱ ἀπὸ τοῦ Λαΐου καταγόμενοι. ἐλθέτω οὖν φησὶ κατ' εὐθεῖαν τὸ τοῦ Κωκυτοῦ κῦμα, οὗτος γὰρ ποταμὸς ᾅδου. ἐπειδὴ πᾶν δὲ τοῦ Λαΐου γένος κεκλήρωται τούτῳ τῷ Ἀπόλλωνι μισηθέν, ἐπεὶ γὰρ ὁ θεὸς καθαρὸς καὶ ἀμίαντος ὤν. παρήγγειλε τῷ Λαΐῳ μὴ κοινωνεῖν τῇ γυναικὶ μηδὲ συνουσιάζειν αὐτῇ, οὗτος δὲ παρήκουσεν αὐτοῦ καὶ ἐγένετο ἀνόμως πατήρ. διὰ τοῦτο ἐμίσησεν ἅπαν τὸ γένος αὐτοῦ: Κνημῖδας.) τὰς τοῖς ποσὶ καὶ τοῖς σκέλεσι περιβαλλομένας πρὸς φυλακήν. ἢ κνημῖδας τὰ σκουτάρια καὶ ταῦτά τις περιπεφραγμένος ἐντέχνως καὶ περικαλυψάμενος,

μενος φυλάσσει ὅλῳ τῷ ἑαυτοῦ σώματι. καὶ οὐ προσβολαὶ καὶ ῥίψεις συνεχεῖς τῶν βελῶν καθάπτονται καὶ ἐμβέβληνται τῷ ἑαυτοῦ σώματι ὡς περιτετειχισμένῳ, καὶ καλῶς ὡπλισμένῳ: Αἷμα γὰρ καθάρσιον.) τὶ δὲ αἰνιττόμενος διὰ τούτου τοῦ λόγου φησίν. ὅτι πᾶς ἄλλος φόνος καθαίρεται. ὁ γὰρ τῶν ἀλλοτρίων καὶ πολεμίων γινόμενος φόνος, κάθαρσιν ἐπιδέχεται, ἡ δὲ μισητὴ ἀδελφοκτονία, οὐδέπω καθαίρεται:

Αἰσχύνης ἄτερ.) ἀντὶ τοῦ φησὶ τὸ εὐκλεῶς ἀποθανεῖν. διὰ τὸ τιμωρῆσαι τοὺς ἐχθρούς. ὁ γὰρ ἀντικρὺ καὶ ἀντιπρόσωπον τῶν πολεμίων ἀντιστάμενος καὶ ἀντιπολεμούμενος, καὶ μὴ ἀντιστρέψας καὶ νῶτα διδοὺς τοῖς ἐχθροῖς ἐκεῖνος φημὶ τὸν θάνατον ἐπιδέχεται ἐντίμως καὶ εὐκλεῶς καὶ ἀεὶ ἐπαινεῖται καὶ μακαρίζεται: Σαίνοιμεν καὶ ἐκφύγοιμεν, ἀλλὰ μεταφορᾶς τῶν κυνῶν τῶν σαινόντων τὰς οὐρὰς αὐτῶν. ὅτε πρὸς εὐωχίαν οἱ δεσπόται κληθῶσι. τούτους λέγομεν σαινούρους:

12 Ὠμοδακής.) ἄλογος ἄγαν ἐπιθυμία παροργεῖ, καὶ κινεῖ σε τελεῖν, καὶ ποιεῖν ἀνδροκτασίαν πικρὸν καρπὸν, καὶ κέρδος ἔχουσαν ἕνεκεν αἵματος καὶ φόνου οὐ δικαίου. τουτέστιν ὅτι μέλλουσιν οἱ ἀδελφοὶ ἀλλήλους ἀναιρεῖν: Λέγουσα κέρδος.) κέρδος μοι ὑποτιθεμένη τὸ προτερῆσαι ἀποκτείναντα, ἢ ὑστερῆσαι. ὅτι κρεῖττον τὸ προφθάσαι καὶ ἀναιρῆσαι τὸν πολέμιον, ἢ καὶ ἐάσαι ἐκεῖνον ὕστερον ζῆν. ἀναιρεθῆναι ὑπ' ἐκείνου: Ἀλλὰ σὺ μὴ ἐποτρύνου.)

καλῶς

καλῶς γὰρ καὶ ἐναρέτως ζήσας πρὸς τοὺς θεοὺς καὶ τὸν βίον εὖ διάξας οὐκ ὀνομασθήσῃ φαῦλος. ἡ δὲ ἡ τὴν φοβερὰν καὶ μέλαιναν ἔχουσα αἰγίδα ἐριννὺς, ἔσω καὶ εἰσέρχεται ἤδη τὸν οἶκον ἐκείνου τοῦ ἀνθρώπου. οὗ ἂν ἐκ τῶν χειρῶν θεοὶ θυσίαν προσδέχονται. ἀντὶ τοῦ καθαρὰς τὰς χεῖρας ἔχοντος:

Θεοῖς μὲν ἤδη.) τοῖς μὲν θεοῖς φησὶν ἄρτι καταπεφρονήμεθα. ἀγαθοεργία δέ τις ἀφ' ἡμῶν θαυμάζεται. ὀλομένων ἤγουν ἀποθανόντων ἡμῶν. μετὰ θάνατον γὰρ αἱ πράξεις τῶν ἀνθρώπων θαυμάζονται. τί οὐχὶ γενναῖόν τι δράσαντες εὐκλεῶς ἀποθανούμεθα; τὸν πολυνείκην ὡς ἀσεβῆ ἢ ἀδελφὴν ἀνελόντες, ἀλλὰ κολακεύομεν τὸν θάνατον. καὶ οὐχὶ χωροῦμεν πρὸς αὐτὸν ἀδεῶς:

Νῦν ὅτε σοι παρέστηκε.) νῦν κολακευτέον τὸν θάνατον, ὅτε σοι οὗτος παρέστηκε καὶ ἐπῆλθέ σοι. ἐπεὶ ὁ θυμὸς χρόνιος καὶ βραδέως ποτὲ ἴσως ἂν ἔλθοι μετηλλαγμένος, ἐν ἀνακοπῇ καὶ μεταλλειώσει τοῦ φρονήματος ἐν θαλερωτέρῳ, καὶ ἀσθενεστέρῳ καὶ ἀναπεπτωκότι πνεύματι. νῦν δὲ ἀκμὴν ἀναβράζει ὁ θυμός. τοῦτο δὲ λέγει ὑπολαμβάνω, ὅτι ἴσως ποτὲ. ὅπερ ποτὲ ἀναπέσῃς καὶ ῥαθυμήσῃς. καὶ τὸν θυμὸν καταστείλῃς. καὶ οὐ θελήσεις ἀποθανεῖν:

Ἄγαν δ' ἀληθεῖς.) ὡς τοῦτο ἐν τοῖς ὀνείροις ἰδὼν ὁ ἐτεοκλῆς. ὅτι δι' αἵματος αὐτοῖς ἔσται ἡ τῶν χρημάτων διανομή: Νίκην γε μέντοι.) τοῦτο λέγει ὅρα μὴ τὸν ἀδελφόν σου φονεύσας, τιμωρίαν ὑπόσχῃς: τὴν γὰρ κακὴν δίκην ἢ νίκην. λέγει δὲ τὴν

γενο=

γενομένην ἀνόμως, τιμωρεῖται ὁ θεός. ἢ κατ' ἐρώτησιν ἀναγνωστέον, ἀντὶ τοῦ ἀποδέχεται ὁ θεὸς καὶ τιμᾷ τὴν ἐπὶ κακῶν νίκην; Οὐκ ἂν δ' ἐξοπλίτην.) οὐχὶ χρὴ καὶ πρέπει ἐμὲ, καὶ ἀγαπᾶν καὶ στέργειν ὑμέτερον λόγον. ὡς στρατιώτην ὄντα, καὶ ἀποδιδόντα τιμωρήσασθαι τὸν ἐχθρόν: Παλαιγενῆ γὰρ λέγω.) παλαιὰν γὰρ λέγω παραβασίαν, τὴν περὶ τοῦ λαΐου γενομένην. πάλαι παράβασιν τῶν χρησμῶν τοῦ ἀπόλλωνος. τὴν ὠκύποινον τὴν ταχέως τιμωρήσασαν καὶ μετελθοῦσαν ἐκεῖνον. μένει δὲ ἀκμὴ καὶ εἰς τρίτην γενεὰν λαΐου. οἰδίποδος. καὶ τῶν τέκνων αὐτοῦ ἐτεοκλέους, καὶ πολυνείκους: Ἀπόλλωνος εὖτε λάϊος.) ὁ τηνίκα ἦλθεν ὁ λάϊος. λείπει δὲ τὸ [illegible] τοῦ ἀπόλλωνος εἰπόντος πρὸς αὐτὸν ἐν τοῖς πυθικοῖς μαντείοις σώζειν τὴν πόλιν θνήσκοντα γέννας ἄτερ. ἤγουν χωρὶς παιδοποιίας μὴ τεκνοποιήσαντα. δέον δὲ τοῦ εἰπεῖν, ὅτι τρὶς εἶπεν ὁ θεὸς τῷ λαΐῳ μὴ σπείρειν τέκνων ἄλοκα, ἐπεὶ κτανεῖ σε ὁ φὺς, τὸ φιλάνθρωπον ἐμφαίνεται καὶ κηδεμονικὸν τοῦ θεοῦ. αὐτὸς δὲ ὁ λάϊος παρωσάμενος τὰς τοῦ θεοῦ ἐντολὰς ὑπὸ τῶν αὐτοῦ φίλων ἢ ἡδονῶν κρατηθεὶς, ἢ τῆς γυναικὸς, κρείσσω γὰρ τὰ πάθη τῶν λογισμῶν, ἢ τῶν συγγενῶν, οἷς ἀνεκοινώσατο τὸν χρησμὸν, ἐγέννησε μὲν τὸν πατροκτόνον οἰδίποδα θάνατον ἑαυτῷ: Ὅς τε μή.) ὅστις ὁ οἰδίπους ἔτλα καὶ ἐκαρτέρησε, καὶ ὑπέμεινε σπείρας ῥίζαν αἱματόεσσαν, ἤτοι ἀρχὴν γένους ἵνα καὶ ὅπου ἐτράφη

ἤγουν

ἤγουν εἰς τὴν τῆς μητρὸς αὐτοῦ γαστέρα οὐχὶ πρὸς ἁγνὴν ἄρουραν, τουτέστιν οὐ πρὸς ὁσίαν καὶ νομίμην γυναῖκα. ἡ δὲ ἄνοια συνέμιξεν νυμφίους φρενώλεις, καὶ τὰς φρένας ἀπολέσαντας. τὸν οἰδίποδα καὶ τὴν ἰοκάστην: Κακῶν δ' ὥσπερ.) τὰ κακά ὥσπερ θαλάσσης κῦμα ἐῤῥύησαν καὶ τὰ μὲν ἤδη λαΐου γέγονε. τὰ δὲ ἤδη οἰδίποδος. τὰ δὲ νῦν ἄζιμα βρέμει καὶ ἠχεῖ περὶ τὸ ἄκρον τῆς πόλεως. τοῦτο δὲ λέγει ὅτι τὸ μὲν, τῶν κακῶν κῦμα πίπτει. τὸ δὲ, ἐγείρεται. τὸ δὲ περὶ τὴν ναῦν προσρήγνυται:

Μεταξὺ δ' ἀλκά.) μεταξὺ δὲ ἡμῶν, καὶ τῶν πολεμίων τείνεται ἀλκή, καὶ βοήθεια ἡμῶν, καὶ ἀποσόβησις τῶν πολεμίων δι' ὀλίγου. ἴσως δὲ ἐστὶν ἡ ἀλκὴ ἡ μεταξὺ ἡμῶν. ὁ πύργος τῆς πόλεως. τουτέστι μόνον τὸν πύργον τῆς πόλεως ἔχομεν βοηθοῦντα ἡμῖν, καὶ τοὺς ἐχθροὺς ἀποσοβοῦντα:

Δέδοικα δέ.) καὶ φοβοῦμαι μὴ σὺν τῷ πολυνείκει καὶ ἐτεοκλεῖ ἀφανισθῇ καὶ ἡ πόλις. τέλειαι γὰρ καὶ εἰς τέλος ἐξερχόμεναι καὶ πληρούμεναι αἱ πάλαι ῥηθεῖσαι τοῦ οἰδίποδος ἀραί. ἢ αἱ πάλαι χρησμῳδηθεῖσαι τῷ λαΐῳ: Τὰ δ' ὀλοά.) τὰ δὲ δεινὰ καὶ ὀλέθρια. οὐ παρέρχεται ψευδῶς, καὶ μάτην ἀφ' ἡμῶν ὅσον οὔπω τελούμενα. καὶ πληρούμενα: Πρόπρυμνα.) ὁ δὲ ὄλβος. καὶ ὁ πλοῦτος καὶ ἡ εὐτυχία τῶν ἀνδρῶν, τῶν ἀλφηστῶν καὶ τῶν φρονίμων καὶ τῶν ἐφευρετῶν καὶ ἀναγκαίων πραγμάτων. τοῦτο δὲ λέγει διὰ τὸν οἰδίποδα, ἄγαν παχυνθεὶς, ἤτοι πολὺς καὶ μέγας γενόμενος

νόμενος ἐκφορεῖται καὶ ἐκβολὴν πάσχει, καὶ ὑπομένει, ὅπερ δὲ λέγει, ὅτι ἡ δόξα τοῦ οἰδίποδος πολλὴ γενομένη καὶ ἄμετρος, νῦν ἀφανίζεται, καὶ ἐκδιώκεται, καὶ ἀπὸ τῆς πόλεως ἐκβάλλεται. ἐκ μεταφορᾶς τῶν ἐμπόρων. οἵτινες πλοῦτον πολὺν σωρεύσαντες, καὶ παχυνθέντες τῷ ὄλβῳ, ὕστερον ἐκβολὴν ποιοῦνται τοῦ ὅλου φόρτου ναυαγοῦντες, καὶ κλυδονιζόμενοι:

Τίν' ἀνδρῶν γάρ.) τίνα γὰρ ἀπὸ τῶν ὅλων ἀνδρῶν, φησὶ, τοσοῦτον ἐθαύμαζον, καὶ οἱ θεοὶ καὶ οἱ κάτοικοι τῆς ἡμετέρας πόλεως. καὶ ἁπλῶς πάντες οἱ ἄνθρωποι. τοῦτο γὰρ δηλοῖ τὸ, πολύβοτος αἰὼν βροτῶν ἤγουν ἡ ζωὴ, καὶ ὁ βίος τῶν ἀνθρώπων. ὁ πολύβοτος καὶ ὁ πολλοὺς τρέφων, ἢ ὑπὸ τῶν πολλῶν ἐμβατευόμενος. ἢ ὁ ἐπὶ πολὺ ἐκτεινόμενος. ὅσον καὶ ἐτίμων καὶ ἐθαύμαζον τότε τὸν οἰδίποδα ἀφελόντα ἀπὸ τῆς ἡμετέρας πόλεως τὴν θανατοφόρον μοῖραν τὴν ἀναρπαξάνδραν, τὴν τοὺς ἄνδρας ἁρπάζουσαν, καὶ ἐσθίουσαν, λέγει δὲ τὴν σφίγγα:

23 Πόλις πέφευγε.) τῆς προσβολῆς καὶ συγκρούσεως τῶν πολεμίων, καὶ τῆς ἐκ τούτου ζάλης τροπικῶς τῷ λόγῳ ἐχρήσατο, πολλὰ χειμασθεῖσα ἡ πόλις παρὰ τῶν πολεμίων ἀπόρθητος μόλις ἔμεινε καὶ ἀβλαβὴς διεσώθη. Ἄντλον.) ναυάγιον, πλημμύραν. ἄντλον δὲ λέγεται τὸ ἀπὸ τοῦ κλύδωνος εἰσερχόμενον ὕδωρ. ἑτοίμως οὖν οἱ ναῦται ἐξαντλοῦσι καὶ χέουσι καὶ ἔξω τῆς θαλάσσης ἐκ φέ-

ἐκφέρουσιν ἐξ οὗ καὶ τὸ καλούμενον ἀντλητήριον:

Ὁ σεμνὸς ἑβδομαγέτας.) τὸν ἀπόλλωνα λέγει. ὅτι ἐν ἑβδόμῃ ἡμέρᾳ τοῦ μηνὸς γεννηθεὶς ἐκλήθη ἑβδομαγέτας: Εἷλε τ' οἰδίπου γένει.) ἐνέβαλε. προέκρινεν ὥστε φυλάττεσθαι ὑπὸ ἐτεοκλεῖ: Οὐδ' ἀμφιλέκτως.) οὐδ' ἀμφιβόλως. ἀλλ' ἀληθῶς εἰσὶ τῇ σποδῷ κεκονιαμένοι. κατακεχωσμένοι. ἀνῃρημένοι: Παμπησίαν.) τὴν περιουσίαν διανομήν. ὁλοκληρίαν, ἀπὸ τοῦ πᾶς παντὸς καὶ τοῦ πῶ τὸ κτῶμαι, παμπησία δὲ λέγεται, ἡ πᾶσα περιουσία τοῦ ὄλβου βίου: Ὦ μεγάλε ζεῦ.) ὦ μέγιστε ζεῦ. καὶ οἱ τὴν πόλιν συνέχοντες θεοί. οἵτινες δὴ νῦν ῥύεσθε καὶ φυλάττετε τούσδε τοὺς πύργους τοῦ κάδμου ἤτοι τῆς πόλεως τῶν θηβαίων. ἆρα χαίρω καὶ ὑμνήσω καὶ παιανίσω ἐπὶ τῇ τῆς πόλεως σωτηρίᾳ ἢ θρηνήσω καὶ ἀποκλαύσομαι τοὺς τλημπαθεῖς καὶ δυστυχεῖς πολεμάρχους. λέγει δὲ τὸν ἐτεοκλέα καὶ τὸν πολυνείκην, φρονίμως δὲ ὁ ποιητὴς μέσην ὁδὸν ἔδραμεν. καὶ σωθείσης τῆς πόλεως ἄτοπον ἡγεῖται τὸ θρηνεῖν καὶ οὐχ ὅσιον: Ὦ μέλαινα καὶ τελεία.) ἡ συντελουμένη ἐπὶ ὑπὸ γένει τοῦ οἰδίποδος ἀρά. κρύος τις καὶ φόβος κακὸς καὶ χαλεπὸς περιπίπτει τῇ καρδίᾳ μου. ἢ φόβος κακοῦ αἰτί τουτέστιν δύνει: Ἔτευξα τύμβῳ μέλος.) ἤτοι κατεσκεύασα καὶ ἐποίησα μέλος ἐπὶ τύμβῳ, ἤτοι θρῆνον ἐπιτύμβιον. ὡς θυὰς καὶ ὡς βάκχη κλύουσα καὶ ἀκούουσα αὐτοὺς καὶ μαθοῦσα νεκροὺς αἵματι βεβρεγμένους δυσμόρως θανόντας

ὑπὸ

ὑπὸ δορὸς ἀλλήλων: Ἦ δύσορνις.) ὄντως δύσορνις καὶ δυσοιώνυστος, καὶ οὐ κατὰ σκοπὸν γέγονεν αὐτοῖς ἡ συμφορὰ, καὶ ἡ συνέλευσις τῆς μάχης. ἐπεὶ κακῶς συνῆλθον εἰς μάχην. ἡ δὲ τοῦ οἰδίποδος κατάρα ἐξέπραξε καὶ εἰς τέλος ἤγαγε τὰ κακά: Βουλαὶ δ' ἄπιστοι.) αἱ βουλαὶ δὲ τοῦ λαΐου διῆλθον, καὶ διεπληρώθησαν. λέγει δὲ τὰς περὶ τὴν μῖξιν τῆς αὐτοῦ γυναικός. ἄπιστοι δὲ ὅτι οὐκ ἐπείσθη παρὰ ἀπόλλωνι εἰπόντι αὐτῷ, μὴ συνελθεῖν τῇ γυναικὶ ἰοκάστῃ. μέριμνα δ' ἀμφὶ πόλιν. ἡ μέριμνα δὲ ἤτοι ἡ φροντὶς ἣν εἶχεν ὁ λάϊος περὶ τὴν μῖξιν καὶ τὰ θεσπίσματα τοῦ ἀπόλλωνος, οὐκ ἀμβλύνεται, καὶ παρέρχεται ἀλλ' ἔργοις τελεῖται:

14 Ἀλλὰ γόον ὦ φίλε.) ἀλλὰ θρῆνον ἐρέσσεται ἐκ μεταφορᾶς τῶν πλεόντων σὺν τῇ τῆς κρατὸς προσδεούσῃ κρούσει τῶν χειρῶν: Πίτυλος.) ὁ θόρυβος. ἀπὸ τοῦ τύπτω τύπτυλος καὶ πίτυλος· ἔστιν ὁ ἀπὸ τῶν ἐρεσσομένων κωπίων γενόμενος θόρυβος, θεωρίδα οἱ ἀθηναῖοι ἔστελλον ναῦν ἐστεφανωμένην εἰς τὸν ἀπόλλωνα διὰ μαντείας. θεωρίδα γοῦν ἐκείνην ἐκάλεσαν ὡς εἰς θεὸν ἀποδεχομένην. καὶ τοῦ θεοῦ θέσφατα πάλιν μετακομίζουσαν. ἐξ ἐκείνης οὖν καταχρηστικῶς τὴν ναῦν θεωρίδα ἐκάλεσαν: Ἀτρύμονος.) ἀκμῆτες. τῶν καιρῶν ἀκόρεστοι. ταῦτα λέγει ὁ χορὸς πρὸς τὸν ἐτεοκλῆν, καὶ πολυνείκην, ἄλλως. ἀτρύμονος, ἀδάμαστοι. ἀκαταπόνητοι, ὑπὸ τῶν κακῶν μὴ νικηθέντες, ἢ οὓς πολλὰ κακὰ ἐδάμασαν: Διήλλαχθε. κακὴ

διαλλαγὴ ἡ διὰ θανάτου, μὴ ὄντες γὰρ, οὐδὲ μάχην ἔχετε. ἢ διήλλαχθε ἀντὶ τοῦ ἀπηλλάγητε: Κάρτ' ἀληθῆ.) κάρτα δὲ καὶ λίαν ἀληθῆ ἐπέκρανε καὶ ἐπλήρωσε τὰ κατεύγματα τοῦ πατρὸς οἰδίποδος, ἡ σεβασμία καὶ τιμία ἐριννὺς, ἐκείνου τουτέστι τοῦ οἰδίποδος, ἐτελείωσε τὰς ἐκείνου ἀρὰς κατὰ τῶν παίδων: Δι' εὐωνύμων τετυμμένοι.) τὸ ἑξῆς τοῦ λόγου οὕτως νοητέον, ἤδη διήλλαχθε σιδήρῳ οὐκέτ' ἤδη φιλία, ἀλλ' ἤδη φόνῳ διεκρίθητε τετυμμένοι. καὶ τετρωμένοι δι' εὐωνύμων. τοῦτο δὲ συμβαίνει ἐν τοῖς κατὰ τὸ ἐναντίον ἱσταμένοις, οἷον, διαμπὰξ ἀλλήλων τὰς πλευρὰς φράξαντες. ἑκάτερος γὰρ τῶν μονομαχούντων, τὸ ἀριστερὸν πλευρὸν τοῦ ἀντιπάλου τιτρώσκειν βούλεται. οἷον διὰ τῶν πλευρῶν αὐτῶν τεθνήκασιν οἱ ὁμόσπλαγχνοι: Ὁμοσπλάγχνων τι πλευρωμάτων.) ἐν τῷ μέσῳ ἔφησε τὸ ἕτερον ἡμιχόριον, συμμαρτυροῦν καὶ συμφωνοῦν ἐκείνῳ, ἀληθῶς τετυμμένοι: Δόμοισι, καὶ σώμασιν.) εἰπόντος τοῦ ἡμιχόρου, αἲ αἲ. ἰσοφόνων θανάτων ἀραί. καὶ πρὸς τοῦτο ἀντιφήσαντος τοῦ ἑτέρου ἡμιχόρου, ὅτι διανταίαν λέγεις πληγήν. ὥσπερ ἑρμηνεῦον, τί εἶπεν ἄνωθεν τὸ πρῶτον ἡμίχορον, λέγει, ὅτι φημὶ αὐτοὺς στερηθέντας καὶ οἴκων, καὶ σωμάτων διὰ τὸ ἀναιρεθῆναι αὐτοὺς ὑπ' ἀλλήλων: Μενεῖ κτέανα δ' ἐπιγόνοις.) τοῦτο φησὶν ὅτι τὰ χρήματα, ὧν χάριν φιλονεικία ἐγένετο, καὶ θανάτου τέλος τοῖς αἰνομόροις ἀδελφοῖς, μενεῖ καὶ τοῖς

ἐπιγόνοις καὶ τοῖς συγγενέσιν ἐκείνων. τουτέστιν ἄλλοι κερδήσουσι τὰ χρήματα, δι᾽ ἃ ἐκεῖνοι ἀπώλοντο. ἢ οὕτως. τὰ κτέανα ταῦτα οἱονεὶ τὰ ὀνείδη διήξουσι μέχρι τῶν ἐπιγόνων. κτέανα δὲ εἶπεν, ὡς ἐπὶ οὐσίας, οἱονεὶ κληρονόμοι τῶν παθῶν ἐκείνων καὶ τῶν ὀνειδῶν οἱ παῖδες γενήσονται ὀνειδιζόμενοι τὴν τῶν προγόνων ἀπώλειαν: Διανταίαν λέγεις πληγήν.) διαμπὰξ γενομένην καὶ δι᾽ ἐναντίας ἐρχομένην, καὶ ἐπὶ τῶν σωμάτων, καὶ ἐπὶ τῶν οἴκων, ἄμφω γὰρ ἔχει κακῶς: Ἐμοιράσαντο.) ὀξύθυμοι ὄντες ἐμοιράσαντο καὶ διενείμαντο τὰ κτήματα ὥστε ἴσα λαχεῖν. λέγει δὲ τὰς ταφάς: μόνος γὰρ ὁ τάφος αὐτοῖς ἐξ ἴσου μεμέρισται καὶ τοῦτον μόνον ἐκέρδησαν: Διαλλακτηρι οὐκ ἀμεμφία.) οὐδεὶς ἔπαινος. καὶ τιμὴ τῷ καταλλάξαντι αὐτοὺς σιδήρῳ καὶ διαλύσαντι τὸ νεῖκος. ἀλλὰ μέμψις καὶ ὄνειδος οἱονεὶ μέμφονται γὰρ οἱ φίλοι τῷ διαλλακτῆρι αὐτῶν σιδήρῳ, ὡς οὐδ᾽ ἑτέρῳ χαρισαμένῳ ἀλλ᾽ ἀνελόντι καὶ τοὺς δύο: Δόμων μάλ᾽ ἀχώ.) ἀπὸ τῶν δόμων ἠχὴν καὶ βοὴν προπέμπει ἐπ᾽ αὐτοὺς γόος καὶ θρῆνος, δαΐκτηρ, καὶ διακόπτων πάντα, αὐτοπήμων, ἤτοι ἀφ᾽ ἑαυτοῦ ἔχων τὰ κακά, ἐκβαλθοὺς θρηνῶν. ἤ τις ἡ ἠχὼ μινύθει, καὶ ἐλαττοῦται ἐμοῦ θρηνούσης, καὶ σφοδρότερον ἦχον καὶ μείζονα ποιουμένης: Πάρεστι δ᾽ εἰπεῖν.) πάρεστιν εἰπεῖν ἐπ᾽ ἀμφοτέρων τοῦ τ᾽ Ἐτεοκλέους, καὶ τοῦ Πολυνείκους, ὅτι πολλὰ κακὰ ἔπραξαν τοῖς πολίταις. τοῖς μὲν Θηβαίοις ὁ

ἐτεοκλῆς. τοῖς δὲ ἀργείοισι πολυνείκης, ὡς ἐναντίοι γενόμενοι εἰς τε θηβαίους καὶ ἀργείους: Δυσδαίμων σφὶν ἡ τεκοῦσα.) μήτηρ αὐτῶν δυστυχεστάτη πασῶν γυναικῶν, ὅσαι παῖδας ἐποίησαν. θεμσίη καὶ ποιήσασα ἄνδρα ἐχθρῆς τὸν ἴδιον παῖδα τοῦ πέσι δυσδαίμων, ὅτι ὃν ἔτεκεν, ἄνδρα ἔσχε. λέγει δὲ τὸν οἰδίποδα, ἐξ οὗ ἐγεννήθησαν ὁ ἐτεοκλῆς καὶ ὁ πολυνείκης: Ὁμόσποροι.) ἀληθῶς ἀδελφοὶ καὶ πανώλεθροι γεγόνασιν ἀλλήλους διατεμόντες ἐν μαινομένῃ ἔριδι πρὸς τὸ τέλος τῆς φιλονεικίας, ἀποθανόντων γὰρ αὐτῶν ἀπέπαυται τὸ ἔχθος: Ἐν δὲ γαία.) ἐν δὲ τῇ γῇ ῥανθείσῃ τῷ αἵματι, μέμικται ἡ ζωὴ αὐτῶν:

Πικρὸς λυτὴρ νεικέων.) χαλεπὸς, καὶ πικρὸς ὁ δύνης αἴτιος λυτὴρ, τῶν νεικέων καὶ τῶν φιλονεικιῶν, τοῦ ἐτεοκλέους καὶ τοῦ πολυνείκους, ὁ ξένος σίδηρος ὁ πόντιος ὁ ἐκ πυρὸς συθεὶς καὶ ὁρμηθεὶς θηκτὸς, καὶ ἠκονημένος, πικρὸς δὲ μερισμὴς τῶν χρημάτων ὁ σίδηρος. πόντιον δὲ τὸν σίδηρον λέγει, ὅτι οἱ χάλυβες, παράλιοι εἰσὶν ἐν οἷς ὁ σίδηρος γίνεται. ἢ ὅτι ἔθνος ἐν τῷ πόντῳ οἱ χάλυβες, ὅθεν ὁ σίδηρος. πυρὸς δὲ συθεὶς εἶπεν, ὅτι διὰ πυρὸς ἡ κατασκευὴ τοῦ σιδήρου. τὸν δὲ ἄρης ἀραὶ πατρὸς τιθεὶς ἀληθῆ. πικρὸς φησὶν, ὅτι ἐπηράσατο ὁ οἰδίπους διὰ ξίφους τὴν οὐσίαν αὐτῶν μερίσαι. καὶ διανείμασθαι τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ ταύτην δὲ τὴν τοῦ οἰδίποδος ἀρὰν ἐπλήρωσεν ὁ σίδηρος:

Ὑπὸ δὲ σώματι γῆς.) πολλὴ τῆς γῆς ἡ ἀφθονία

νία προκείσεται αὐτοῖς. ἢ οὕτως. ὑπὸ γῆν δὲ ὁ πολὺς πλοῦτος αὐτῶν κέκρυπται: Τελευτᾷ δ' ἐπηλλάλαξαν.) ἐνθὶ δὲ τῇ τελευτῇ τούτων ἠλάλαξαν καὶ ἤχησαν. κατὰ τὸν ὀξύφωνον καὶ μεγαλόηχον νόμον, αἱ ἀραὶ τοῦ οἰδίποδος, ἀντὶ τοῦ θόρυβον μέγαν καὶ θρῆνον αἱ ἀραὶ ἐποίησαν ἐνθὶ τῷ θανάτῳ τούτων. τοῦ γένους. παντὸς τοῦ οἰδίποδος οὐκέτι φέροντος τὰς συμφοράς. ἀλλ' ἡττηθέντος αὐτῶν καὶ οἱονεὶ δεδωκότος νῶτα τοῖς ἐχθροῖς ἤγουν τοῖς κακοῖς τοῖς κατὰ τὸ γένος τοῦ οἰδίποδος αἰχμένοις. τῆς δὲ βλάβης τρόπαιον ἔστησεν. ἐν ταῖς πύλαις ἐθείνοντο καὶ ἐτύπτοντο τοῖς ξίφεσιν οἱ ἀδελφοί. λέγει δὲ τὰς ἑβδόμας πύλας τῆς πόλεως, καὶ τὰς δύο ἀπολέσασα ἡ τύχη ἐπαύθη: Παιαθεὶς.) ἡ ἀντιγόνη φησὶ πρὸς τὸν πολυνείκην, τυφθεὶς καὶ πεσὼν ἔτυψας. φιλικῶς γὰρ διέκειτο πρὸς αὐτόν: Σὺ δ' ἔθανες.) φησὶ δὲ πάλιν ἡ ἰσμήνη. σὺ δὲ ὦ ἐτεόκλεες ὁ θανατώσας τὸν πολυνείκην ἔθανες ὑπ' αὐτοῦ: ἄλλως. οὗτος ὁ πλήξας ἐπλήγης. ὁ δὲ ἀποθανὼν, ἀνελὼν τὸν ἕτερον ἀπέθανες: Ἴτω γόος.) ἴτω δάκρυα. ποτὲ πρὸς τοῦτον, ποτὲ πρὸς ἕτερον ἴτω, καὶ ὁ ἀνελὼν τὸν ἕτερον, καὶ αὐτὸς προκείσεται, τουτέστι τεθνήξεται: Πέλας αἵδ' ἀδελφαί.) ἐγγὺς δὲ τῶν κακῶν, ὧν ἔπαθον οἱ ἀδελφοί, ἐσμὲν καὶ ἡμεῖς αἱ ἀδελφαί. Ἰὼ μοῖρα.) φεῦ μοῖρα βαρέα πάθη παρέχουσα, καὶ ὦ σεβασμία οἰδίπου σκιά. οὔτε ὦ ἐριννὺς ὄντως μεγαλοδύναμος εἶ γενναία τις εἶ:

Τάδ' ἐγγύθεν,) ἀντί τοῦ οὐκ ἀλλότρια. ἀλλὰ τοῖς παθήμασιν ἀγχιστεύοντα. οἰδίπου σκιά.) σκιὰν ὁ οἰδίπους αὐτὸν καλεῖ τὸν οἰδίποδα: τυφλωθεὶς γὰρ εἴδωλον εἶναι δοκεῖ καὶ οὐ τέλειος ἄνθρωπος.

Ἠὲ, φεῦ φεῦ.) τοῦτο ὡς πρὸς πολυνείκην καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ φησὶν, ὅτι ἐκ τῆς φυγῆς ἐπανήκοντες, ἐδείξατε βλάβας ἀφορήτους: Δίυγρα.) πήματα χεόμενα, καὶ πολλὰ, τριπάλτων δὲ πημάτων τῶν σφοδρῶς πηδησάντων: Σὺ τοίνυν οἶσθα.) οἶδας ὦ πολύνεικες τὴν μοῖραν ὅσον δύναται διαβὰς αὐτῆς, ἢ δι' αὐτὴν καταβὰς εἰς τὸν ᾅδην. σὺ δὲ ὦ ἐτεόκλεις. οὐ δὲ μετ' οὐ πολύ. οὐ δ' ὕστερον ἔμαθες ἀντικρὺς τὸν ἀδελφόν σου πολεμήσας: Ἰὼ ἰὼ πῆμα.) ἀπὸ γὰρ τῆς εὐνῆς τῆς τοῦ οἰδίποδος ταῦτα. ἄλλως πάρευνοι παρὰ τὴν εὐνὴν τοῦ πατρὸς τουτέστι πλησίον τοῦ πατρός.

16 Δοκοῦντα καὶ δόξαντα.) ὁ κῆρυξ ἐλθὼν φησὶ πρὸς τὴν ἰσμήνην, καὶ τὴν ἀντιγόνην πρέπει με ἀπαγγεῖλαι ὑμῖν τὰ ἀρέσκοντα τοῖς στρατηγοῖς, καὶ τοῖς προέχουσι τῶν θηβαίων. ταῦτα δέ εἰσι, τὸν ἐτεοκλέα μὲν ταφῆναι περιφανῶς καὶ ἐντίμως. διότι ὑπὲρ τῆς πόλεως τέθνηκε. τὸν δὲ πολυνείκην ἄταφον ῥιφθῆναι, βρωθέντα ὑπὸ τῶν ὀρνέων, διότι ἦλθεν ἀφανίσαι τὴν πόλιν ἡμῶν, ἐὰν οὐχ οἱ θεοὶ διεκώλυσαν: Ὡς ὄντ' ἀναστατῆρα.) ὡς ὑπάρχοντα ἀφανιστὴν καὶ πορθητὴν τῆς πόλεως τῶν θηβαίων: Καὶ μήθ' ὁμαρτεῖν, καὶ μήτε τούτῳ ἐπακολουθῆσαι θύματα ἐπὶ τοῖς νε-

κροῖς

κροῖς διὰ χειρῶν ἐργαζόμενα περὶ τύμβῳ τοῦ νε-
κροῦ. μήτε μὴν ὀξυτάτοις καὶ ὀξυφώνοις θρήνοις
τιμᾶν αὐτόν: Τοιαῦτ᾽ ἔδοξε.) τοιαῦτα ἤρεσε τοῦ-
τῳ τῷ πράγματι πάντων τῶν θηλαίων: Κάνα-
κίνδυνον. καὶ εἰς κίνδυνον ἐμβαλὼν ἐμαυτὴν διὰ
τοῦτον. ἄλλως. καὶ βάλλω αὐτόν ἐν τῇ γῇ ὥστε μή-
τινα κίνδυνος ὑποστῆναι παρά τι θηλείων. εἰ δὲ χρὴ
βαρεῖαν, λέγει δ᾽, καὶ ῥίψω ἐμαυτὴν ἀνακίνδυ-
νον, θάψασα τὸν ἀδελφόν. σημείωσαι, ὅτι τὸ συγκομίζειν
καὶ ἀνακομίζειν καὶ ἐκκομίζειν, ἐπὶ νεκρῶν λέγε-
ται. καὶ συγκομιδὴ μὲν λέγεται ἡ πρὸ τοῦ τά-
φου πᾶσα ἐπιμέλεια, ἐκκομιδὴ ἡ πρὸς τὸν τάφον
ἀπαγωγή. ἀνακομιδὴ ἡ ἐκ τάφου εἰς τάφον με-
τάθεσις: Μήτ᾽ ὀξυμόλποις.) μήτε θῦσαι περὶ
πολυνείκη, μήτε κλαῦσαι ἐπάνω τοῦ τάφου αὐτοῦ
τιμήν. καὶ γὰρ καὶ τοῦτο οἱ παλαιοὶ ὑπελάμβανον,
εἴ τις ἐπὶ τῷ τύμβῳ τοῦ τεθνεῶτος ἔθυσε, καὶ ἐκό-
ψατο, διὰ τοῦτο καὶ ὁ κῆρυξ ἵνα μὴ τιμηθῇ ὁ πολυ-
νείκης, ἐντέλλεται μήτε διὰ θυσιῶν, μήτε δι᾽ οἰ-
μωγμάτων τιμηθῆναι αὐτόν: Κόλπῳ φέρου-
σα.) φέρουσα ἐν τῷ κόλπῳ τοῦ βυσσίνου πέπλου.
διὰ δὲ τούτου τὴν γῆν αἰνίττεται ὡς ἐν ταφιάσαι τοῦ-
τον τῇ γῇ μέλλουσα: ἄλλως τῷ τοῦ βυσσίνου κόλπου
πέπλῳ τὴν γῆν περικομίζουσα καὶ ἐπιβάλλειν μέλ-
λουσα χῶμα διὰ τοὺς πέπλους διὰ τὸ μὴ δύνασθαι
ὀρύττειν: Τραχύς γε μέντοι.) τοῦτο φησὶ ὁ κῆ-
ρυξ, ὅτι ὁ λαὸς τῆς πόλεως ἐλεύθερος τῶν κακῶν
γενόμενος, ὡς ἐκ ποδῶν τῶν πολεμίων γενομέ-

νων, βραχὺς καὶ ἀπηνὴς ἔσαι κατὰ σοῦ. ὡς παρὰ γνώμης αὐτοῦ τὸν πολυνείκην θελούσης θάψαι. ἡ δὲ ἀντιγόνη φησὶ πρὸς αὐτόν. τράχυνε, ἀντὶ τοῦ λέγειν πολλάκις ὅτι βραχὺς ἐστὶν ὁ δῆμος. ἀλλ' ὅμως οὐκ ἐκφοβήσει μεθάψαι τὸν ἀδελφόν: Ἤδη τὰ τῶδε. τὰ πρὶν τῆς τιμῆς τούτου τοῦ πολυνείκους πρὸς θεῶν κέκριται κακῶς. ἀλλὰ τίμιος καὶ οὗτος παρὰ θεοῖς: Οὐ πρίν γε χώραν.) φησὶν ὁ κῆρυξ πρὸς αὐτήν. οὐδαμῶς τὰ τοῦ πολυνείκους ἐτιμήθησαν παρὰ τοῖς θεοῖς, πρὶν κακῶσαι αὐτὸν τὴν πόλιν. ἀλλὰ μετὰ δὲ τὴν πόλιν βαλεῖν αὐτοῖς κακοῖς: Ἀλλ' εἰς ἅπαντας.) ἀλλ' ἀντὶ τοῦ ἑνὸς, ἐτεοκλέους δηλονότι. αὐτὸς γὰρ μόνος ἔβλαψεν αὐτόν, εἰς πάντας τοὺς πολίτας οὐκ ἔδει ἀμείβεσθαι ἐν κακοῖς: Ἀλλ' αὐτόβουλος.) διαιρεῖται ὁ χορὸς τῶν γυναικῶν τῶν μὲν ὑπὲρ πολυνείκους. τῶν δὲ ὑπὲρ ἐτεοκλέους οὐσῶν. ὥσπερ δὲ μεμέρισται ὁ χορὸς, οὕτως καὶ αἱ ἀδελφαί. καὶ ἡ μὲν ἰσμήνη, τῷ ἐτεοκλεῖ ἀκολουθεῖ καὶ τῇ πόλει. ἡ δὲ ἀντιγόνη, τῷ πολυνείκει: Μὴ δὲ τῶδ' ἔξη πάλιν.) μὴ δὲ ἀντιγραμμένως ἐμοὶ, εἴτ' οὖν ἐναντίως τις οἰηθῇ, γενέσθαι τουτὶ δὲ θάψαι τὸν ἀδελφὸν πολυνείκην:

Σὺ γ' ἐμὴν πολλῶν πενθητήρων.) ἐνταῦθα χωρίζονται γυναικῶν τινὲς συγκλαίουσαι τῇ ἀντιγόνῃ ἕνεκεν τοῦ πολυνείκους. αἱ δὲ τῇ ἰσμήνῃ χαίρειν τοῦ ἐτεοκλέους: Τίς οὖν ταῦτα.) τίς οὖν πειθέντων τοῖς δόξασι τῇ πόλει, καὶ τίς ἡ μὴ ὢν ἐστὶ ταύτης τῆς γνώμης: Δράτω πόλις.) λείπει δὲ κακῶς, ἵν' ᾖ

οὕτως

οὕτως δράτω, καὶ μὴ δράτω κακῶς τοὺς κλαίοντας καὶ διὰ τοῦτο τὸν πολυνείκην τιμῶντας: Ἡμεῖς μὲν ἴμεν.) καὶ συνθάψομεν σὺν τῇ ἀντιγόνῃ τὸν πολυνείκην. καὶ γὰρ οὐ πάντοτε τῷ δήμῳ καὶ τῇ πόλει τὰ αὐτὰ δοκεῖ: Μετὰ γὰρ μάκαρας.) μετὰ γὰρ τοὺς θεοὺς καὶ τὴν ἑαυτῶν ἰσχὺν, οὐκ εἴασε πόλιν ἡμῶν ὑπὸ χειμερινοῦ κύματος κατακλυσθῆναι, κῦμα δὲ τὴν ἔφοδον εἴρηκε τῶν ἀργείων.

ΤΕΛΟΣ:

Τάδε μὲν περσῶν τῶν οἰχομένων.

1 ΤΑ'ΔΕ μὲν περσῶν.) τοῦτο δεικτικῶς οἷον φησὶ τίς πρὸς ἑαυτόν. ὅτι τάδε καὶ ταῦτα πιστὰ, καὶ πιστώματα καλεῖται τῶν περσῶν τῶν πορευθέντων εἰς τὴν ἑλλάδα γῆν. αἴτι τοῦ, ἡμεῖς πιστοὶ χρηματοφύλακες τῶν περσῶν καλούμεθα. καὶ ἐσμὲν ἐπόπται τῶν οἴκων αὐτῶν. οὕστινας ἡμᾶς αὐτὸς ὁ ξέρξης ὁ βασιλεὺς, ὁ τοῦ δαρείου υἱὸς ὡς πρεσβύτας, καὶ ἐντίμους ὄντας, τοῦτο γὰρ δηλοῖ τὸ κατὰ πρεσβείαν, προέκρινε τῶν ἄλλων ἐφορεύειν ἤτοι ἄρχειν. καὶ ἐπόπτας εἶναι καὶ ἐπιτηρητὰς τῆς χώρας αὐτοῦ. μὴ δυναμένους πολεμεῖν. τὸ δὲ πιστὰ, τινὲς φασὶν, ὅτι ὑποπτεύσαντες τοὺς κατὰ χορὸν ἑαυτὸν λέγειν πιστώματα περσῶν, ἀγνοοῦσιν ὅτι πόλις δεῖ περσῶν ἔσωθεν, πίστειρα καλουμένη, ἣν συγκόψας ὁ ποιητὴς, πιστὰ ἔφη: Ἀμφὶ δὲ νόστῳ.) ταράσσεται φησὶ καὶ θορυβεῖται ἡ ψυχὴ ἔσωθεν. τοῦτο γὰρ θυμὸς δηλοῖ, κακὰ μαντεύων περὶ τῆς ὑποστροφῆς τοῦ ξέρξου, καὶ τῆς πολυχρύσου καὶ πλουσίας στρατιᾶς τῶν περσῶν. ὁμηρικῶς δὲ πρῶτον τὸν βασιλέα ἔταξεν, εἶτα τοὺς ὑπηκόους. φησὶ γὰρ ἀτρεΐδαι τε καὶ ἄλλοι ἐϋκνήμιδες ἀχαιοί: Πᾶσα γὰρ ἰσχύς.) πᾶσα γὰρ ἡ δύναμις ἡ ἀσιατογενὴς

ἤχου

ἤγουν ἡ περσικὴ ἡ ἐν τῇ ἀσίᾳ γεννηθεῖσα, παρεγένετο καὶ ἐπορθήθη μετὰ τοῦ βασιλέως εἰς τὴν ἑλλάδα. νέον δ' ἄνδρα βαΰζει, ἤτοι νεότητα πᾶσαν τῶν περσῶν ἀνακαλεῖται ἡ ἀσία. γράφεται δὲ, καὶ ἑὸν ἤτοι τὸν ἴδιον ἄνδρα: Καὶ τὸ παλαιὸν κίσσινον ἕρκος.) ἔστι δὲ καὶ τοῦτο πόλισμα περσῶν, ἔβαν καὶ ἐπορθήθησαν εἰς ἑλλάδα. οἱ μὲν ἔφιπποι. οἱ δὲ διὰ πλοίων. ἄλλοι δὲ πεζοί. παρέχοντες καὶ ποιοῦντες στίφους, καὶ πύκνωμα τοῦ πολέμου. τινὲς δὲ τὸ παρέχοντες, ἀντὶ τοῦ ὄντες λέγουσιν, ἕτεροι δὲ ἀντὶ τοῦ διδόντες, καὶ τὸ τοῦ πολέμου, πολέμῳ φασίν: Οἷος ἀμνίστρης.) βασιλεῖς μὲν τῶν ἰδίων πόλεων, ὑποτεταγμένοι δὲ τῷ πέρσῃ. τὰ μὲν τῶν ὀνομάτων ἱστόρησεν. τὰ δὲ τελείως ἔπλασεν οἷος ἢ ὁ ἀμνίστρης. καὶ ὁ ἀρταφρένης καὶ ὁ ἀστάπης ταγοὶ καὶ ἡγεμόνες τῶν περσῶν σειῶται, καὶ ὁρμῶσι πρὸς τὴν ἑλλάδα. βασιλεῖς μὲν τῶν ἰδίων πόλεων ὕπαρχοι δὲ καὶ ὑποκλινεῖς καὶ ὑποτεταγμένοι μεγάλῳ βασιλεῖ τῷ πέρσῃ: Τοξοδάμαντες.) τοξόται διὰ τῶν τόξων δαμάζοντες τοὺς ἀντιπάλους, καὶ ἱππικοὶ φοβεροὶ μὲν εἰς τὸ θεαθῆναι τοῦ τέστιν ἱκανοὶ φοβεῖν ἐκ τῆς ὄψεως. ἐπιτήδειοι δὲ καὶ δεξιοὶ πρὸς πόλεμον ἐν τλήμονι καὶ καρτερικῇ καὶ γενναίᾳ δόξῃ καὶ γνώμῃ ψυχῆς: Δόξῃ.) γνώμῃ. ἡ φιλοτιμίᾳ. ἢ ἐνυποστάτῳ δόξῃ καὶ πείσματι ψυχῆς: Ἀρτεμβάρης.) ὁ διὰ τῶν ἵππων εἰς τὴν μάχην προβιόμενος. ἐπεὶ οἱ αἰγύπτιοι ὑπὸ τὴν χεῖρα τῶν περσῶν ἦσαν τότε: Ἄλλους δ' ὁμέγας.)

γας.) ἄλλους δέ φησιν ἔπεμψε συμμάχους τῶν περσῶν ὁ μέγας καὶ ὁ πολλὰ θρέμματα ἔχων νεῖλος. ὑποχείριοι γὰρ ἦσαν περσῶν τότε οἱ αἰγύπτιοι. εἶτα λέγει τίνες ἦσαν οἱ ἀπ' αἰγύπτου καὶ φησίν. σουσισκάνης. καὶ ὁ πηγασαγὼν ὁ αἰγυπτιογενής. τινὲς δὲ διαιροῦσι τὸ σουσισκάνης. καὶ πηγὰς καὶ ταγὼν. τὰ γὰρ ὀνόματα ὁ ποιητὴς πέπλακε. καὶ οὐκ ἔστιν αἰγυπτιακά. ἕτεροι δὲ πηγὰς καὶ τὸ ταγὼν, ὡς ἓν ἀναγινώσκουσι πηγασαγὼν: Ἑλειοβάται.) οἱ αἰγύπτιον ἕλος οἰκοῦντες, ἢ κοινῶς αἰγύπτιοι λέγονται. ἕλος γὰρ ἡ αἴγυπτος. παράπισι δὲ ἐλειοβάται λέγονται, οἱ ἐπὶ ἕλους ἐλαύνειν δυνάμενοι ναῦς ὅπερ ἐστὶ δυσχερέστατον. τινὲς δὲ οἱ ἐλειοβάται στίζοντες, οἱ ἑξῆς ἐρέται δεινοί, λέγουσιν, ἀντὶ τοῦ κωπηλάται νηῶν ἐπιτήδειοι: Ἁβροδιαίτων.) τοιοῦτοι γὰρ ὄντως οἱ λυδοί. οὓς τὰς σάρδεις οἰκοῦντας, κῦρος ὁ τῶν περσῶν βασιλεὺς, ὁ τοῦ καμβύσου πατὴρ πολεμήσας, κατετροπώσατο. καὶ ὑποχείρια ἑαυτοῦ πεποίηκεν. ἁβροδίαιτοι δὲ οὗτοι καὶ τὸ παρ' ἀνακρέοντι λυδοπαθεῖς τινὲς, ἀντὶ τοῦ ἡδυπαθεῖς: Τοὺς μητραγαθής.) οὕστινας λυδοὺς ἐξορμῶσι καὶ ἐξάγουσι καὶ παρακινοῦσι πρὸς τὴν ἑλλάδα ἐποχουμένους ἐν πολλοῖς ἅρμασι. μητραγαθὴς, ὁ ἀρκτεύς τε ἀγαθός. ἡγεμόνες οἰκονομοῦντες αὐτοὺς, καὶ αἱ πλούσιαι σάρδεις. οὗτοι γὰρ τὰς σάρδεις κατῴκουν: Δίρρυμά τε.) εἰπὼν πολλοῖς ἅρμασι τοὺς λυδοὺς ἐποχεῖσθαι, παρακαλῶν τὴν ἁρματηλασίαν, καὶ ἐκ πόσων

ἵππων

ἵππων αὐτὰ συνίστατο ἐδήλωσεν. εἰρηκὼς τέλη καὶ ἅρματα δηλαδὴ ἐξορμῶσι τῶν σάρδεων τεθρίππια καὶ ἑξάιππα ἅρματα ἢ τάγματα. ἐκ τούτου δὲ τῶν ἵππων τὸ πλῆθος δηλοῖ: Βαβυλὼν δ' ἡ πολύχρυσος.) ἡ πλουσία δὲ βαβυλὼν πάμμικτον ὄχλον. εἶτα ἑρμηνεύων τοῦτο φησὶ, ναῶν τε ἐπόχους, ἤτοι λαὸν ναυτικὸν ταῖς ναυσὶν ἐποχούμενον, καὶ πιστοὺς θαῤῥοῦντας φρονήματι τοξικῷ ἤτοι ἐμπείρους τῆς τοξικῆς: Τοιόνδ' ἄνθος.) τοιοῦτο καλλώπισμα καὶ τὸ ἐξαίρετον μέρος τῶν ἀνδρῶν τῆς γῆς τῆς περσίδος οἴχεται καὶ πορεύεται πρὸς τὴν ἑλλάδα. περὶ οὓς πᾶσα γῆ ἀσιῆτις ἡ ἀναθρεψαμένη αὐτοὺς, στενάζει ἐν πόθῳ μαραντικῷ καὶ καυστικῷ: Τοκέες τ' ἄλοχοί τε.) οἱ πατέρες δὲ αὐτῶν, καὶ αἱ ὁμόκοιτοι αὐτῶν γυναῖκες τρομέουσι τὸν χρόνον τείνοντα καὶ μηκυνόμενον τῇ τῶν ἡμερῶν παραφορᾷ τὸν ἡμερόλεγδον, ἤτοι τὸν ἐκ τῶν ἡμερῶν καταριθμούμενον, παρὰ τὸ ἡμέρα καὶ τὸ λέγω τὸν ἀριθμῶ: Πεπέρακε μὲν.) ἐπέρασε μὲν φησὶν ἤδη εἰς τὴν ἀντίπερον γείτονα χώραν, ἤτοι τὴν εὐρώπην οἱ γὰρ πέρσαι τῆς ἀσίας εἰσὶ κάτοικοι. ὁ τοῦ βασιλέως ξέρξου στρατὸς. ὁ τὰς πόλεις πορθῶν, ἀμείψας καὶ ἀλλάξας τὸν πορθμὸν τῆς θυγατρὸς τοῦ ἀθάμαντος ἕλλης ἤτοι τὸν ἑλλήσποντον. σχεδίᾳ λίνῳ δεδεμένῃ, γεφυράσας γὰρ τὴν θάλασσαν διὰ τῶν νηῶν πεζῇ ταύτην τὸν στρατὸν αὐτοῦ περάσαι πεποίηκεν: Πολυάνδρου.) ὁ θούριος δὲ καὶ ὁ πολεμικώτατος ἄρχων ὁ ξέρξης

ὁ ξέρξης τῆς πολυάνδρου ἀσίας ἐπὶ πᾶσαν χθόνα τὴν εὐρώπην δηλονότι ἐλαύνει. ποιμανόριον θεῖον διχόθεν ἐκ γῆς καὶ θαλάσσης. ποιμανόριον δὲ τὸ πλῆθος τὸ στρατιωτικὸν ἀνδρικὸν πλῆθος. σημαίνει δὲ τὸ στράτευμα παρὰ τὸ τοὺς βασιλεῖς λέγεσθαι ποιμένας. ὅθεν ποιμανόριον, τὸ ἐκ ποίμνης ἀνδρῶν συνιστάμενον βασίλειον: Ἀθαμαντίδος.) ἀθάμας ἔσχε γυναῖκα. ἐξ ἧς τὴν ἕλλην, καὶ τὸν φρύξον πεποίηκεν. τελευτησάσης δὲ τῆς μητρὸς αὐτῶν ἔλαβε τὴν ἰνὼ τὰ δὲ λοιπὰ πάντες οἴδασιν.

Ὀχυροῖσι πεποιθώς.) πεποιθὼς καὶ θαῤῥῶν ἐφέταις ἢ τοξόταις καὶ ἡγεμόσι τῆς χρυσονόμου γενεᾶς, ὀχυροῖς, στυφελοῖς, καὶ σκληροῖς, ὁ ἰσόθεος φὼς καὶ ἀνὴρ τουτέστιν ὁ ξέρξης. τὸ δὲ χρυσονόμου, ἀντὶ τοῦ πλουσίας εἶπε. τινὲς δὲ χρυσογόνου λέγουσι διὰ τὸν περσέα ἀπὸ χρυσοῦ γεγενῆσθαι. ὃ καὶ βέλτιον. ἀπογόνους γοῦν φησὶ τῆς περσέως γενεᾶς. ἢ τῆς τῶν χρυσῶν ἀνθρώπων οἱ πολύχρυσοι:

Πολύγομφον ὅδισμα.) ἀμφὶ τῷ αὐχένι τοῦ πόντου ζυγὸν βαλὼν, πολύγομφον ὅδισμα καὶ βάδισμα τῶν τῆς θαλάσσης δηλονότι, νώτων ἄνωθεν, ἐγεφύρωσε γὰρ τὸ ἑπταστάδιον τῆς θαλάσσης ταῖς ναυσὶ συνδήσας ἐπιβαλὼν ἄνωθεν ὥστε ὁδὸν ποιῆσαι ἐπὶ τῶν νεῶν. διὸ πολύγομφον ὅδισμα εἶπε: Θεόθεν γάρ.) θεόθεν γὰρ ἡ μοῖρα κατεκράτησε τοῖς πέρσαις, ὥστε καὶ πολέμους καὶ μάχας ἐγείρειν. τουτέστιν ἀνέκαθεν ἀνδρεῖοί εἰσιν. καὶ κατὰ τὴν εἱμαρμένην πολεμοῦσι. πολεμι-

κοὶ δὲ

καὶ δὲ ὄντες οὐχ ἡττηθήσονται: Πολέμους πυργο-
δαΐκτους.) ὁ τοὺς πύργους κατακόπτων καὶ καθαι-
ρῶν. ἱπποχάρμας δὲ, λέγει τοὺς πολεμικοὺς
θορύβους: Ἔμαθον δ' εὐρυπόροιο.) ἔμαθον δὲ
ἐσορᾶν ἢ βλέπειν πόντιον ἄλσος τῆς εὐρυπόροιο
θαλάσσης ἤτοι διὰ θαλάσσης τὰς ὁδοὺς αὐτῶν
ποιεῖν, πολιαινομένης αὐτῆς ἐν πνεύματι λάβρῳ,
ἀφριζομένης δηλαδὴ τῇ κωπηλασίᾳ, ἢ τῷ βιαίῳ
ἀνέμῳ. πίσυνοι καὶ θαῤῥοῦντες πείσμασι λεπτο-
δόμοις, ἤτοι ταῖς ναυσί. πλὴν οὐχ οἱ πέρσαι ναυ-
τικοί, ἀλλ' ὑπήκοοι αὐτῶν. ὥς τε τὸ ἔμαθον αὐτὶ
τοῦ μαθεῖν ἐποίησαν, φησίν, οἱ πέρσαι τοὺς ὑπη-
κόους αὐτῶν: Λαοπόροις τε.) ταῖς τοὺς λαοὺς
διαπορθμευούσαις, ἢ ταῖς ἀπὸ τῶν κωπηλασιῶν
πλευσαῖς, ταῖς ὑπὸ τῶν λαῶν γινομέναις. οὐχ ὡς
αὐτῶν τῶν περσῶν θαλαττίων ὄντων, ἀλλὰ τῶν
ἐκείνοις ὑπηκόων παραλίων: Ταῦτα μοι μελαγ-
χίτων.) διὰ ταῦτα ἡ φρήν μου μελαγχίτων καὶ
περὶ θήρης ἐστὶν ἡ ἀμφιμέλαινα ἀμύσσεται φό-
βῳ. ἤτοι διακόπτεται ὑπὸ τοῦ φόβου ἀσυνδέτως.
ἢ οὕτως ἡ φρήν μου ἡ μελαγχίτων. ἤτοι ἡ δεκτική,
καὶ ἐν βάθει μένη, καὶ ἀφανὴς οὖσα, περὶ φόβῳ
διακόπτεται. εἴρηται δὲ παρὰ τὸ σὺ δ' ἔνδοθι θυμὸν
ἀμύξεις. τοῖς γὰρ τοῦ σώματος πάθεσι δοκοῦμεν
συμπάσχειν καὶ τὴν ψυχήν: Μὴ πόλις πύθη-
ται.) μὴ πύθηται φησὶ καὶ μάθῃ καὶ ἀκούσῃ τὶς
τῶν ἑτέρων πόλεων κενὸν ἀνδρῶν ὂν τὸ ἄστυ τὸ τῆς
σουσίδος. οὕτω γὰρ αὐτὸ κισσίων πόλισμα ἀντι-

δουπον

δουπον ἔσεται ἤτοι αὐτηχήσει τοῖς θρήνοις ἐκ τοῦ ἑκατέρου μέρους: Ὀὰ τοῦτ' ἔπος.) ὁ γυναικοπληθὺς ὅμιλος ἐκεῖνος ἀπύων, ὀὰ τοῦτο δηλοῖ, τὸ ἔπος. τὸ δὲ ἀπύων, οὕτως νοητέον. ἢ ἔσται ἀπύων καὶ φωνῶν ἔξωθεν λαμβανομένου τοῦ ἔσται. ἢ τὴν μετοχὴν ἀντὶ ῥήματος. ἀντὶ τοῦ ἀπύσει: Πέσῃ λακίς.) ἀπὸ κοινοῦ τὸ μὴ ἵν' ᾖ οὕτως. μὴ πέσῃ ῥῆξις ἐν τοῖς πέπλοις τοῖς βυσσίνοις ἤτοι μὴ διαρρήξεσι τὰ ἱμάτια αὐτῶν: Πᾶς γὰρ ἱππηλάτας.) πᾶς γὰρ ἱππικὸς λαὸς καὶ πεδοστιβής. ἤτοι ἐν τῷ πέδῳ καὶ τῇ γῇ περιπατῶν. καὶ πεζῇ βαδίζων. καταλελοίπασι τὴν πόλιν ἀκολουθοῦντες τῷ ξέρξῃ. ὥσπερ ὁ σμῆνος τῶν μελισσῶν ἕπεται τῷ ἀρχηγῷ αὐτῶν, λέγεται γὰρ, ὡς εἰ μὴ ἀρχηγὸς τῶν μελισσῶν πρότερον πετάσει ἄλλως οὐχ ἵπτανται: Τὸν ἀμφίζευκτον.) ἐξαμείψασα καὶ περάσας τὸν ἀμφίζευκτον, ἅλιον πρῶνα τῆς ἀμφοτέρας γῆς τῆς εὐρώπης δηλαδὴ καὶ τῆς ἀσίας. ἀμφίζευκτον δὲ, τὸν ζευγνύοντα ἄμφω τὰς ἠπείρους, ἢ ζευγνύμενον ἐξ ἀμφοῖν. ἢ τὸν ὑποζευχθέντα. βατὸν γὰρ ἐποίησεν ὁ ξέρξης. πρῶνα δὲ τὸν προνεύοντα καὶ εἰς τὰς ἀμφοτέρους ἠπείρους. ἢ τὸν κοινὸν ἑκατέρας γῆς. μεταξὺ γὰρ ἐστὶν εὐρώπης καὶ ἀσίας: Λέκτρα δ' ἀνδρῶν.) τὰ λέκτρα δὲ τῶν ἀνδρῶν τῇ αὐτῶν ἀποδημίᾳ καὶ ἀπουσίᾳ πίμπλανται, καὶ πληροῦνται τοῖς δάκρυσιν. αἱ δὲ περσίδες γυναῖκες, ἁβροπενθεῖς καὶ ἐπιμανῶς πενθοῦσαι: Ἑκάστῳ πόθῳ.) ἑκάστη γοῦν περσὶς γυνὴ τὸν ἑαυτῆς εὐνατῆρα καὶ ἄνδρα

ἀποπεμ-

ἀποπεμψαμένη εἰς τὸν αἰχμήεντα θοῦρον, καὶ πόλεμον. λέγεται αὕτη τοῦ λοιποῦ μονόνυξ καὶ μόνη: Ἀλλ' ἄγε πέρσαι.) ἀλλὰ φέρε ὦ πέρσαι ἀνιζόμενοι καὶ ἐγκαθήμενοι εἰς τοῦτο τὸ ἀρχαῖον στέγος ἤγουν εἰς ταύτην τὴν ἀρχαίαν καθέδραν, φροντίσωμεν καὶ βουλευσόμεθα πῶς πράσσει καὶ τί ποιεῖ ἐν ἑλλάδι ὁ ξέρξης. χρεία δὲ προσήκει. τὸ δὲ ἀντὶ τοῦ γάρ. ἡ χρεία προσήκει, καὶ ποιεῖ τὸ βουλεύεσθαι: Τὸ πατρωνύμιον.) ὁ πατρωνύμιον γένος ἤτοι ὁ κατὰ πατέρα συγγενὴς ἡμῶν, τοῦ πέρσου ὁ ἐκ προγόνου ἰθαγενής: Πότερον ἄρα φησίν.) ἡ ὁρμὴ τοῦ τόξου ἐστὶ τὸ νικῆσαν καὶ ἡττῆσαν τοὺς ἀθηναίους ἢ ἰσχὺς τῆς δορυκρανοῦς λόγχης κεκράτηκε καὶ ἐνίκησε τοὺς πέρσας δηλαδή. οἱ μὲν γὰρ πέρσαι, τοξόται. οἱ δ' ἀθηναῖοι λογχοφόροι. ὃ δὲ λέγει, τοῦτό ἐστιν. ἆρα οἱ πέρσαι ἐνίκησαν τοὺς ἀθηναίους, ἢ οἱ ἀθηναῖοι τοὺς πέρσας: Ἀλλ' ἥδε θεῶν.) ἀλλ' αὕτη ἡ τοῦ βασιλέως μήτηρ. ἡ δέσποινα δὲ ἐμοὶ ὑπάρχουσα φῶς τοῖς ὀφθαλμοῖς ἡμῶν ἴσον τῶν θεῶν ὁρμᾶται ἤτοι ἔρχεται. λέγει δὲ τὴν ἄτοσσαν. ἥπερ ἦν θυγάτηρ μὲν κύρου, γυνὴ δὲ δαρείου. μήτηρ δὲ ξέρξου: Καὶ προσφθόγγοις δέ.) καὶ προσηγόροις δὲ λόγοις πρέπει αὐτὸν προσφωνεῖ ἤτοι πρέπει χαιρετίσαι αὐτήν, εἶτα κοινῶς ὁ χορὸς χαιρετίζων αὐτὴν, φησὶν. ὦ χαῖρε βασίλεισσα τῶν περσίδων τῶν βαθυζώνων. βαθύζωνοι δὲ αἱ περσίδες, διὰ τὸ κροσσωτὰς ζώνας ἔχειν: ταῦτα δὴ ἀκούσασα ἡ ἄτοσσα τοῦ χοροῦ εἰπόντος. ὅτε

μὴ ἡ πρὶν εὐτυχία μεθέστηκε· φησί. διὰ ταῦτα καὶ ἐγὼ παραγίνομαι ἐνταῦθα πρὸς ὑμᾶς, καταλείψασα τοὺς χρυσῷ κεκοσμημένους οἴκους, καὶ τὸν βασιλικὸν κοιτῶνα. καὶ ἐμὲ κατὰ τὴν καρδίαν ἔσωθεν κόπτει φροντίς. εἰς ὑμᾶς δὲ εἴπω λόγον οὐδαμῶς ἐμαυτῆς οὖσα. ἤτοι οὐδόλως ἐμαυτῆς κυρία τυγχάνουσα, οὐκ ἄφοβος. δονοῦμαι γὰρ, καὶ τῶν φρενῶν ἐξίσταμαι ὑπὸ τοῦ ὀνείρου.

3 Μέγας πλοῦτος.) δέδοικα φησί, μήπως ὁ μέγας πλοῦτος καὶ ἡ εὐδαιμονία, κονίσας· καὶ κονιθεὶς καὶ βληθεὶς ἐν τῷ ποδί, καὶ ἀφεὶς καὶ λακτισθεὶς εἰς οὖδας, ἀνατρέψῃ τὸν ὄλβον ὃν ὁ Δαρεῖος εἷλεν. ἤτοι τὸ κλέος ὃ ἔλαβεν ὁ Δαρεῖος καὶ εἰς μέγα ὕψωσεν οὐ χωρὶς τῶν θεῶν: Ταῦτά μοι διπλῆ μέριμνα ἄλεκτος.) ἡ δὲ τοιάδε, μήτε χρημάτων πλῆθος σέβειν ἀνάνδρων, ἤτοι ἀνδρῶν ἐκεῖσε μὴ παρόντων: μήτε τοῖς ἀχρημάτοις ἀνδράσι δηλονότι τοῖς πένησι, λάμπειν φῶς εὐτυχὲς, ὅσον ἐστὶ σθένος, ὃ ἐστὶν οὐ πάσης ἀπολαύουσι τῆς τοῦ φωτὸς ἡδονῆς οἱ πένητες. ἑκατέρων γὰρ λειπόντων, τὸ τῆς εὐδοκιμήσεως δυσχερές, χωρὶς μὲν ἀνδρῶν ἄχρηστα εἰσὶ τὰ χρήματα. χωρὶς δὲ χρημάτων οἱ ἄνδρες, καὶ ἁπλῶς οἱ μὴ ἔχοντες ταῦτα, ἄκυροι:

Ἔστι γὰρ πλοῦτος.) ἔστι γὰρ ἡμῖν πλοῦτος ἀμεμφὴς καὶ ἄφθονος, δεδοίκαμεν δὲ διὰ τὸ μὴ ἔχειν ἄνδρας. ὀφθαλμὸν γὰρ καὶ φῶς τὴν τοῦ δεσπότου παρουσίαν νομίζω: Ἀμφὶ δ' ὀφθαλμοῖς.) ἤγουν ἀμφὶ τῷ Ξέρξῃ· ὀφθαλμὸν γὰρ ἐκεῖνον καλεῖ:

λεῖ: Πρὸς τὰ δ' οὕτως ἐχόντων.) πρὸς ταῦτα φησὶ γίνεσθέ μοι σύμβουλοι τούτου τοῦ λόγου ὦ πιστὰ γηραλέα πιστώματα. ἤτοι ὦ ἀρχαῖοι γέροντες πιστοὶ, ὡς τούτων, ὧν εἶπεν οὕτως ἐχόντων ἀντὶ τῶν ἀληθῶν ὄντων: Εὖ τὸ δ' ἴσθι γῆς ἄνασσα.) γίνωσκε ὦ βασίλισσα ἤδη λόγου, καὶ ἔργου, ἐφ' οὗ ἂν δυνώ μεθαπρᾶξαι καὶ εἰπεῖν, οὐδὶς σε φράσαι, ὥστε μὴ ἐν λόγῳ καὶ ἔργῳ βοηθῆσαι σοι:

Πολλοῖς μὲν ἀεί.) ἡ ἄνασσα φησὶ πρὸς τὸν χορόν. πολλὰ μὲν νυκτερινὰ ὀνείρατα φαντάζομαι, ἐξ οὗ καιροῦ ὁ ἐμὸς παῖς ὁ ξέρξης διακομίσας στρατὸν περαιοῦται, καὶ ἄπεισι εἰς τὴν γῆν τῶν ἰαόνων θέλων ἐκπορθῆσαι αὐτήν. ἀλλ' οὐδαμῶς τοιοῦτον ὄναρ φανερὸν εἶδον ποτὲ, ὥσπερ ἤδη τῆς παρελθούσης νυκτός. λέξω δέ σοι τοῦτο. ἰστέον δ' ὅτι ἰάονας οἱ ἀθηναῖοι λέγονται ἔκ τινος ἰάονος βασιλεύσαντος αὐτῶν: Γένους τ' αὐτοῦ.) ἀνδρῶν ὁ ἀλικαρνασεὺς φησὶ τὸν ὠκεανὸν γῆμαι πομφολύγην καὶ παρθενόπην. σχεῖν δὲ ἐκ μὲν παρθενόπης, εὐρώπην καὶ θρᾴκην. ἐκ δὲ πομφολύγης, ἀσίαν καὶ λιβύην. ἀφ' ὧν τὰς ἠπείρους ὀνομασθῆναι συμβέβηκεν. ἡ τοίνυν ἄνασσα φησὶ δύο γυναῖκας κατ' ὄναρ ἰδεῖν, τὰς δύο ἠπείρους ταύτας ἀσίαν καὶ εὐρώπην:

Τούτω στάσιν.) ταύτας φησὶ τὼ γυναῖκε τὴν ἀσίαν καὶ τὴν εὐρώπην, λίαν ἐγὼ ἐδόκουν ὁρᾶν στάσιν τινὰ, καὶ φιλονεικίαν τεύχειν καὶ κατασκευάζειν, καὶ ποιεῖν ἐν ἀλλήλαις. παῖς δὲ ὁ ἐμὸς παθὼν στασιαζούσας ταύτας, κατεῖχε καὶ ἐπράϋνε καὶ ἡμέρου αὐτάς. ἤθελε γὰρ ὁ ξέρξης εἰς ἑνὸς ἀ-

γαγεῖν κράτος τὴν εὐρώπην καὶ τὴν ἀσίαν, ὑπὸ ἅρμασι δὲ ζεύγνυσιν αὐτῷ ἀντὶ τοῦ αὐτὰς καὶ λέπαδνα. ἤτοι ζυγέλωρα ἐπιτίθησιν ἤδη τῶν αὐχένων αὐτῶν: Χ' ἡ μὲν.) καὶ ἡ μὲν ἤγουν ἀσία, ἐπυργοῦτο καὶ ἐκοσμεῖτο, καὶ ἤρετο τῇ στολῇ τῇδε. δεικτικῶς δὲ τοῦτο ἀντὶ τοῦ περσικῇ ταύτῃ, ἣν φορῶ. εἶχε δὲ στόμα εὔαρκτον, καὶ ὑπήκοον καὶ πειθήνιον ἐν τοῖς χαλινοῖς: Ἡ δ' ἐσφάδαζε.) ἡ δὲ εὐρώπη, ἐσφάδαζε, καὶ ὥρμα καὶ ἐπήδα. καὶ διὰ τῶν χειρῶν ἐν τῇ τοῦ δίφρου βίᾳ, ῥήσσει τὸν δίφρον, καὶ ξυναρπάζει ἄνευ χαλινῶν, ἤτοι ἀχαλίνωτον γενόμενον. καὶ τὸν ζυγὸν συνθλᾷ. πίπτει δὲ ἐκ τοῦ ἅρματος ὁ ξέρξης. οὗτος γὰρ ἦν ὁ ὑπὸ ζυγὸν ἔχων αὐτὰς. ὁ πατὴρ δαρεῖος παρίσταται οἰκτείρων αὐτόν, ἐπεὶ δὲ τοῦτο εἶδεν ὁ ξέρξης αἰδεσθεὶς τὸ πτῶμα, διαῤῥηγνύει τοὺς οἰκείους πέπλους: Καλλιρρόου πηγῆς.) πηγή τις ἱερὰ ἀφ' ἧς ἀνιμᾶτο νᾶμα ταῖς θυσίαις ἐπιχέεσθαι. διὰ γοῦν τὸ ἐξ αὐτῆς τὰς θυσίας γενέσθαι, καλλίῤῥοον αὐτὴν ὠνόμασαν. ἀποτροπαστὴν δὲ τῶν ὀνείρων φασὶν εἶναι τὸν ἥλιον. τούτου γὰρ ἐπιλάμψαντος, οἱ ὄνειροι διασκεδάζονται: Μεθύστερον.) μετὰ δὲ τοῦτο ὁρῶ κίρκον ἤτοι ἱέρακα σφαδάζοντα καὶ ὀξέως κινούμενον ἐν τοῖς πτεροῖς, καὶ ἐν τοῖς ὄνυξι, τὸ κάρα, καὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ ἀετοῦ διακόπτοντα. ὁ δὲ ἀετὸς ἤγουν ὁ ξέρξης οὐδὲν ἄλλο ἐποίει, ἢ μόνον παρεῖχε τῷ ἱέρακι τὸ σῶμα χραύεσθαι, ὡς βούλεται. ἀετὸν οὖν τὸν ξέρξην φησί. διὰ τὸ βασιλικὸν καὶ γενναῖον ἱέρακα

δὲ τὸ

δὲ τὸ τῶν ἀθηναίων στράτευμα διὰ τὸ πρὸς τοὺς πέρσας ἐλάττονα ἔχειν κατὰ πολὺ τὴν δύναμιν:

Στείλας στρατόν.) τοῦ πέρι κοσμήσας. ὁ μόνομος γάρ ἐστι λέξις. ἔστι γὰρ στέλλω τὸ κοσμῶ, ὅθεν καὶ στολή. στέλλω τὸ πλέω. ὅθεν καὶ στόλος. στέλλω τὸ ἀποστέλλω, ὅθεν καὶ ἀπόστολος: Λέπαδνα.) οἱ παχεῖς ἱμάντες, οἷς ἀναδεσμοῦνται οἱ τράχηλοι τῶν ἵππων πρὸς τὸν ζυγόν, ἐτυμολογεῖται δὲ ἀπὸ τοῦ λέπω τὸ λεπίζω, λέπανον, καὶ λέπαδνον. τινὲς δὲ λέπαδνα τοὺς μασχαλιστῆρας φασί: Θέλουσα θῦσαι πέλανον.) πέλανος κυρίως. ὁ στεπτικὸς ῥύπος λέγεται. ἄλλως. ὁ ἀφρὸς γινόμενος ἐν τῇ χύφᾳ. ἐτυμολογεῖται δὲ ἀπὸ τοῦ πέλω τὸ ἀναστρέφομαι. ἐνταῦθα δὲ πέλανον, τὴν θυσίαν φασί: Οὐχ ὑπεύθυνος πόλει.) οὐ τιμωρητέος οὐ δίκας ὀφείλων διὰ τὸ ὑμᾶς αὐτὸν παρορμῆσαι. καὶ κοινῷ δόγματι γενέσθαι τὴν ἐκείνου ἔξοδον καὶ πρὸς τοὺς ἀθηναίους ἄφιξιν.

4 Οὔτε βουλόμεθα.) ὁ χορὸς ἀκούσας τοῦ ὀνείρου τῆς ἀτόσσης, φησὶ πρὸς αὐτήν. ὦ μῆτερ τοῦ ξέρξου. οὐδαμῶς θέλομεν οὔτε ἄγαν ἐκφοβεῖν ἐν λόγοις σε, ἤτοι λέγειν ὅτι κακὰ ταῦτα ἐστὶν, ἃ εἶδες, οὔτε παραθαρσύνειν τῷ οἴεσθαι, ὅτι καλά. τοὺς θεοὺς δὲ τοὺς οὐρανίωνας πρῶτον ἐν ἱκεσίᾳ παρακαλέσασα, εἴτι κάκιστον, καὶ μισητὸν εἶδες, ζήτει αὐτοὺς ποιεῖν ἀποσόβησιν τούτων. τὰ καλὰ δὲ πεπληρωμένα γενέσθαι καὶ σῶα, καὶ σοὶ, ξέρξῃ, καὶ τῇ πόλει. δεύτερον δὲ πρέπει σε ἐπιθῦσαι θυσίας τῇ γῇ

τε καὶ τοῖς κάτω νεκροῖς. αἰτοῦ δὲ καὶ ζήτει, καὶ παρακάλει τὸν Δαρεῖον, ὃν λέγεις ἰδεῖν κατ' ὄναρ ταῦτα σοι ἀγαθὰ κάτωθεν ἀπὸ τῆς γῆς πέμπειν εἰς φάος. ἤτοι ἀναδιδόναι σοι ἀγαθὰ τὰ ὀνείρατα ἃ εἶδες. οἱ γὰρ ὄνειροι ἐκ τῆς γῆς ἀνέρχεσθαι λέγονται: Τοὔμπαλιν δέ.) καὶ ταῦτα ἐναντία τούτων τῶν ἀγαθῶν αὐτοῦ κατεχόμενα τῇ γῇ ἀμαυροῦσθαι. ἤτοι ὑπὸ τῆς γῆς κρατηθέντα ἀφανισθῆναι ὑπὸ σκότει: Ταῦτα θυμόμαντις.) ταῦτα φησὶ προμήνεται, οὐ φύσει μάντις ὤν. ἀλλ' ἀπὸ λογισμοῦ κρίνων, καὶ ἐνθυμήσεως. τοῦτο γὰρ δηλοῖ τὸ θυμόμαντις: Τῶν δὲ κρίνομεν πέρι.) τὸ φανερὸν κρίνομεν: εἰς καλὸν τὰ ὁραθέντα μοι ὀνείρατα ἐκβιβασθῆναι. τὸ δ' ἄλλο κρίνομεν τόδε καλὸν γενέσθαι, ἐὰν ἀπελθοῦσα θύσῃς τοῖς θεοῖς, ὡς προέφημεν: ἀλλὰ μὴν οὕτως. ἀλλὰ δὴ σὺ ὁ πρῶτος ἀκούσας τοῦ ὀνείρου, εὐνοϊκῶς συνεβούλευσας ἐξιλεάσασθαι οὐρανίους, καὶ καταχθονίους δαίμονας: Ἐξιλεοῖτο δέ.) σὺ μὲν φησὶν ἐκύρωσας, καὶ ἐβεβαίωσας ταύτην τὴν φήμην τοῦ θῦσαι δηλονότι τοῖς θεοῖς ὑπὲρ τοῦ παιδὸς τοῦ ἐμοῦ καὶ τῶν ἐμῶν οἴκων. εἴθε δὲ ἡ ἐξιλέωσις εἰς ἀγαθὸν ἀποβαίνῃ. ταῦτα δὲ ὡς λέγεις, πάντα ποιήσομεν τοῖς θεοῖς καὶ τοῖς κάτω νεκροῖς, ὁπόταν ἀπέλθωμεν εἰς τοὺς οἴκους ἡμῶν: Τῆλε πρὸς δυσμαῖς.) ἐρωτηθεὶς ὁ χορὸς ποῦ λέγουσι τὰς ἀθήνας κρατεῖσθαι, καὶ ἐν ποίῳ μέρει τῆς γῆς, φησὶν ὅτι μακρὰν πρὸς ταῖς δυσμαῖς τῶν φθινασμάτων τοῦ θεοῦ ἡλίου. ὁ ἥλιος γὰρ

παρα

παρὰ πέρσαις τιμᾶται. φθινασμάτων δὲ τῶν δύσεων ἢ τῶν ἐκλείψεων. ὅτε γὰρ δύει ὁ ἥλιος, ἐκλείπει. ἔνθα καὶ λὶψ ὁ ἄνεμος ἀπὸ δυσμῶν: Πᾶσα γάρ.) ἐὰν ἀθήνας κρατήσῃ ὁ ξέρξης, τηνικαῦτα καὶ τὴν ἑλλάδα πᾶσαν καταδουλώσει. αἱ μὲν ἀθῆναι εἰσὶν ἰσχυρόταται τῆς ἑλλάδος. τοῦτο δὲ λέγει, θέλων ἐπαινέσαι τὰς ἀθήνας μέμνηται. μήδους δὲ τοὺς πέρσας εἴρηκεν: Ἀργύρου πηγή τις.) ἐν θωρείνῳ γὰρ καὶ ἐν θαυρείῳ μέταλλα. ἀργύρου τυγχάνουσιν: Πότερα γάρ.) ἆρα φησὶ διὰ τῶν χειρῶν αὐτοῖς πρέπει ἡ βολὴ ἡ τοξική. ἀντὶ τοῦ οἴδασι τὸ ξύειν οἱ ἀθηναῖοι. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ χορὸς, λέγει, οὐδαμῶς τόξα ἕλκειν οἴδασιν. ἔγχη δὲ σταδαῖα: ἤτοι ξίφη σταδαῖα. δι' ὧν συστάδην καὶ ἐγγύως καὶ πλησίον μάχονται. τοὺς γὰρ ἐκ διαστημάτων μαχομένους κατηυτέλιζον: Τίς δὲ ποιμάνωρ.) τίς δέ φησιν ἐστὶ ποιμάνωρ ἤτοι βασιλεὺς τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ στρατεύματος: ποιμένες γὰρ οἱ βασιλεῖς λέγονται. ὁ δὲ χορὸς ἀποκριθεὶς λέγει οὐχὶ τινὸς ἀνδρὸς ὀνομάζονται δοῦλοι οὐχ ὑπήκοοι: Πῶς ἂν οὖν μένοιεν.) ἀκούσασα ἡ ἄτοσσα ὅτι οὐδέ τινος ἀνδρὸς εἰσὶ δοῦλοι οὐδὲ ἐπήκοοι οἱ ἀθηναῖοι, φησί. πῶς ἂν οὖν εἰ ἀναρχίαν εἶχον, καὶ πρὸς διάφορα διὰ τοῦτο θελήματα μετετράποντο, ἴσχυσαν πολεμῆσαι τοὺς ἐπελθόντας αὐτοῖς, ὡς ἐξ ἑνὸς συνθήματος, πέρσας: Δεινά τοι λέγει.) χαλεπὰ λέγει τοῖς γονεῦσι τῶν ἰόντων καὶ ἐλθόντων εἰς ἀθήνας, ὥστε φροντίσαι αὐτῶν: Ἀλλ' ἐμοί.) ἰδὼν

ὁ χορὸς τὸν ἄγγελον ἐρχόμενον, φησὶ πρὸς τὴν ἄτοσσαν. ἀλλ' ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, ἤτοι κατὰ τὴν ἐμὴν δόξαν καὶ δόκησιν, πάντως γνώσεις ἀληθῆ λόγον. τοῦ δὲ γὰρ, τούτου τοῦ ἀνδρὸς τὸ δράμημα καὶ τὸ βάδισμα περσικὸν φαίνεται. καὶ φέρει ἡμῖν ὥστε ἀκούειν φανερὸν πρᾶγμα ἀγαθὸν, ἢ κακόν: Ὤ μοι κακὸν μὲν.) φεῦ μοι κοινὸν μέν ἐστιν ἀγγέλλειν καὶ μηνύειν καὶ λέγει κακά, στέργει γὰρ οὐδεὶς ἄγγελον κακῶν ἐπῶν. ὅμως δὲ ἀναγκαῖον, ἐστὶν ἀναπτύξαι καὶ ἀνακαλύψαι καὶ φανερὸν θεῖναι ὅλον τὸ πάθος, ἅπας γὰρ στρατὸς τῶν περσῶν ὄλωλεν:

Ἄνια ἄνια.) νεωστὶ μηνυθέντα κακὰ ὑπό τινος τῶν δαιμόνων ἄνια καὶ λυπηρὰ καὶ ἀνίατα: Διαίνεσθε πέρσαι.) κλαίοντες καὶ ἀκούοντες. τὸ δ' ἄχος ἀντὶ τοῦ ταύτην τὴν λύπην: Ὡς πάντα γ' ἔστ' ἐκεῖνα.) τὸ ὡς ἀντὶ ὅτι, καὶ ἀντὶ τοῦ λίαν πάντα ἐκεῖνα ὅσα ἔφην διαπεπραγμένα ἐστί. κἀγὼ δὲ ἀέλπτως νόστιμον βλέπω φάος ἀντὶ τοῦ ἀνελπίστως ὑποστρέψας ζῶ, καὶ βλέπω τὸ φῶς: Ἦ μακροβίοτος.) ὄντως μακροβίοτος, καὶ πολυχρόνιος ὅδε, καὶ οὕτως ὁ αἰὼν καὶ ὁ χρόνος καὶ βίος ἐφάνη ἡμῖν τοῖς γηραιοῖς διὰ τὸ ἀκούειν τοῦτο τὸ πῆμα καὶ τὸ βλάβος τὸ ἀνέλπιστον: καὶ ἄλλως, εἰς τοῦτο ἐμακρώθη ὁ βίος ἡμῶν εἰς τὸ ἀκοῦσαι τὰ τοιαῦτα κακά.

5 Καὶ μὴν.) καὶ μὴν αὐτὸς ἐκεῖσε παρὼν καὶ αὐτοψεὶ ὁρῶν τὰ τελούμενα, καὶ μὴ ἐξ ἑτέρων ἀκηκοώς, φράσαιμι ἂν οἷα καὶ ποδαπὰ κακὰ ἐπορσύνθη, καὶ κατεσκευάσθη καὶ ἐγένετο: Στυγναὶ δ' ἀθῆναι.)

ἀθῆναι.) καὶ αἱ ἀθῆναι στυγναὶ, γεγόνασιν τοῖς πολεμικοῖς πέρσαις. τινὲς δὲ οὐ. στυγναὶ δ' ἀθῆναι, τοιοῦτον φασὶν. ὅτι ἡμῖν τοῖς δαΐοις στυγνότητος αἴτια εἰσὶν αἱ ἀθῆναι. ὅ ἐστι τῶν ἀθηνῶν ἡ μνήμη στυγνοὺς ἡμᾶς ποιεῖ. ἔστι δὲ οὐ πρῶτον κάλλιον: Καὶ ἐποίησαν εὐνίδας.) ἐστερημένας, καὶ ἀνάνδρους: Τίς οὐ τέθνηκε.) καλῶς πρῶτον περὶ τῶν ζώντων ἐρωτᾷ ἡ ἄτοσσα τὸν ἄγγελον ὡς ὄντων ὀλίγων. ὁ δὲ, περιίστησι καὶ τὸ πλῆθος τῶν ἀποθανόντων. ἄλλως κατάστασιν λαβὼν τοῦ θορύβου μὴ θορυβούμενος:

Ὅστ' αὐτὶ σκηπτουχία.) τινὲς οὐ ὥστε, διὰ τοῦ ω μεγάλου γράφουσι. καὶ φασὶ πῶς τεθνηκὼς. ἤγουν αὐτὶ σκηπτουχίας θανών: Ἐμοῖς μὲν εἶπας.) ἡ ἄτοσσα, ἀκούσασα τοῦ ἀγγέλου εἰπόντος ὅτι ὁ ξέρξης ζῇ φησὶν. εἶπας φῶς μέγα τοῖς ἐμοῖς οἴκοις. καὶ λαμπρὰν ἡμέραν ἐκ νυκτὸς μελαίνης. ἐνόμιζε γὰρ καὶ αὐτὸν τεθνάναι Ἀρτεμβάρης δὲ.) ὁ ἀρτεμβάρης δὲ ὁ ἡγεμὼν καὶ ὁ διοικητὴς τῆς μυρίας καὶ πολλῆς ἵππου ἤτοι ὁ ἔχων ἵππους πολλοὺς θείνεται καὶ τύπτεται καὶ σφάλλεται παρὰ τὰς ἀκτὰς καὶ τοὺς αἰγιαλοὺς τοὺς σκληροὺς καὶ τραχεῖς, αἰγιαλὸς ἐστὶ τῆς σαλαμῖνος τῆς λεγομένης τροπαίας ἄκρας. ὡς τιμόξενος ἐν τῷ περὶ λιμνῶν φησί:

Χὠ χιλίαρχος.) καὶ ὁ χιλίων στρατιωτῶν ἄρχων δαδάκης ἐκ τῆς νηὸς ἀφήλατο καὶ ἐπήδησε πήδημα κοῦφον καὶ ἐλαφρὸν καὶ σύντομον καὶ ταχύ. ἐν πληγῇ δορός, ἤγουν διὰ δόρατι πληγεὶς, ἐξέπνευσεν ἔξωθεν τῆς νεώς: Τενάγων ὁ ἄριστος ὁ ἰθαγε-

ἰθαγενής.) καὶ ὁ πολίτης τῶν βακτρίων βάκτρα δὲ πόλις περσίδος, πολεῖ καὶ ἀναστρέφεται τὴν θαλασσόπληκτον νῆσον τοῦ αἴαντος. ἐμφαίνεται γὰρ διὰ τοῦτο ὡς οὐ καλῶς μαχεσάμενος καὶ ἀναιρεθεὶς πρὸς τὰς τῶν μακάρων νήσους αὐλίζεται. φαίνεται δὲ ὁ αἰσχύλος κωμῳδῶν τοῦτον: Λίλαιος ἀρσάκης.) ταῦτα τὰ ὀνόματα οὐκ ἔχει τὸν τῆς αἰγύπτου χαρακτῆρα. ἀλλὰ ποιητικῶς διαπέπλασται: Οἵ δ' ἀμφὶ νῆσον.) οὗτοι περὶ τὴν νῆσον τὴν πελειοθρέμμονα, ἤτοι τὴν σαλαμῖνα. πολυφήρων γὰρ αὕτη. συνέκρουον ἀλλήλοις ἀπὸ μεταφορᾶς τῶν ἀλόγων ζώων τῶν συγκρουόντων τοῖς κέρασι: Μάταλλος.) καὶ ὁ μάταλλος ὁ ἡγεμὼν καὶ ὁ ἄρχων τῆς μελαίνης ἵππου τῆς φισμυείας θανὼν ἔτεγγε καὶ ἔβρεχεν ἐν πορφυρέῃ βαφῇ ἤτοι τῇ διὰ τοῦ αἵματος, τὴν πυρρὰν γενειάδα τὴν ζαπληθῆ καὶ ἄγαν πολλὴν καὶ δασύθριχον: Τὴν πελειοθρέμμονα. ταῦτα οὐκ ἔχει χαρρακτῆρα. ἀλλὰ ποιητικῶς διαπέπλασται. ἐκεῖ ἀπελθὼν κατῴκησε τὴν σαλαμῖνα τὴν σκληρὰν καὶ πετρώδη. ἢ καὶ οὕτως ἐν σαλαμῖνι κατοικήσας δυσφήμως παρόσον ἀνυπόστροφος αὐτῷ ἡ ἐκ ταύτης ἔφοδος γέγονεν. Ὅ θ' ἐσθλὸς.) ὁ ἐσθλός τε καὶ ἀγαθὸς ἀριόμαρδος ὁ παρασχὼν καὶ δοὺς πένθος καὶ θρῆνον τοῖς σάρδεσιν πατρὶς γὰρ αἱ σάρδεις αὐτῷ. ὁ θάμυεις τε ὁ ταγὸς καὶ ἡγεμὼν νηῶν πεντήκοντα πεντάκις τοῦ ἐστιν διακοσίων πεντήκοντα τὸ γένος ὢν ἀπὸ λύρνης τῆς χώρας, κεῖται δείλαιος καὶ ἄθλιος

θλιος θανὼν οὐ μάλα εὐτυχῶς.

6 Συνέσις τε πρῶτος.) ἡ συνέσις τε. ὁ πρῶτος εἰς θαῤῥαλεότητα καὶ ἀνδρείων ὁ ἡγεμὼν τῶν κιλίκων εὐκλεῶς ἀπώλετο ἀντὶ τοῦ καλῶς καὶ ἀνδρείως μαχεσάμενος ἀπώλετο, εἷς ἀνὴρ ὤν. καὶ πολλοὺς πόνους ἐμποιήσας τοῖς ἐχθροῖς ὡς ὑπὲρ πολλοὺς μαχεσάμενος: Μὴ συνδοκοῦμεν.) μὴ δόκει ἡμᾶς ἡττηθῆναι ἐν ταύτῃ τῇ μάχῃ ἤτοι τῇ ναυμαχίᾳ, ἀλλ' οὕτω τίς δαίμων κατέφθειρε τὸν λαὸν, ἤτοι τὸν στρατὸν τῶν περσῶν: Ἀρχή τε ναυσί.) ἀρχὴ δὲ τῆς συμβολῆς τῶν νηῶν. ἤτοι τῆς ναυμαχίας. ἆρα οἱ ἕλληνες, ἢ ὁ παῖς ὁ ἐμὸς ξέρξης καταυχήσας ἐπαρθεὶς καὶ θαρσήσας τῷ πλήθει τῶν νηῶν:

Ἦρξε μὲν.) ἀρχὴ τίς ἐγένετο τοῦ παντὸς κακοῦ ποθὲν ἐλθὼν πελχὶν τὶς ἢ δαίμων, εἶτα διηγεῖται τὸ γεγονός. καὶ λέγει, ὅτι τὶς ἕλλην ἀπὸ τοῦ στρατεύματος τῶν ἀθηναίων ἐλθὼν εἶπε. τῷ ξέρξῃ τάδε, ἃ καὶ κατὰ μικρὸν ἐξείπη. νῦν δὲ τὴν ἱστορίαν ἐροῦμεν. βουληθέντων τῶν ἑλλήνων ἤτοι τῶν λακεδαιμονίων, τῶν τοῖς ἀθηναίοις συμμαχούντων ἀπελθεῖν πρὸς τὴν ἑαυτῶν πατρίδα διὰ τὸ μὴ παραδοθῆναι ταύτην τῷ ξέρξῃ, τῶν αὐτῆς ἀνδρῶν οὖσαν ἄμοιρον. θεμιστοκλῆς σίκινον τὸν παιδαγωγὸν ἔπεμψε πρὸς τὸν ξέρξην λέγων ὅλως τὰ περὶ αὐτοῦ φρονεῖν, καὶ φροντίζειν εὐκαιρίας, πῶς αὐτῷ τὰς ἀθήνας προδώσει, εἶθ' οὕτως εἰπεῖν τὸν σίκινον πρὸς αὐτὸν, ὡς μέλλουσι φυγεῖν οἱ ἕλληνες. τούτου γοῦν ὁ ξέρξης ἀκούσας, πρὸς τὰς διεξόδους τῶν λακεδαιμονίων

μονίων πεπομφὼς νῆας, τὴν ἔξοδον αὐτῶν ὑπέφραξεν. οὗτοι δὲ μὴ ἔχοντες ὅποι τράποιντο, στάντες γενναίως, τὸν μὲν ξέρξου στόλον ἠφάνισαν ἅπαντα, εἶθ' οὕτως καὶ πρὸς τοὺς πλέοντας ἐκείνους ἐλθόντες, ἐκεῖσε καὶ τούτους ἀπέκτειναν: Ἀνὴρ γὰρ ἕλλην. (ἀνὴρ φησὶν ἕλλην ἐκ τοῦ στρατοῦ τῶν ἀθηναίων. ἦν δ' οὗτος σικίνος ὁ τοῦ θεμιστοκλέους παιδαγωγὸς, ἐλθὼν εἶπε τῷ ξέρξῃ ταῦτα, ὅτι εἰ τὸ σκότος τῆς μελαίνης καὶ τῆς ἀφεγγοῦς καὶ σκοτεινῆς νυκτὸς παραγενήσεται, καὶ ἔλθῃ. ἤτοι ἂν γένοιτο νὺξ, οἱ ἕλληνες οὐ καρτερήσοιεν καὶ ὑπομένοιεν. ἀλλὰ καὶ τοῖς καταστρώμασι τῶν νεῶν περιφραστικῶς ταῖς ναυσὶν ἐπιπηδῶντες ἄλλοις ἀλλαχοῦ ἐν φυγῇ κρυφίᾳ τὴν ζωὴν φυλάξουσιν. ὁ δὲ ξέρξης οὐ ξυνεὶς καὶ νοήσας τὸν δόλον τοῦ ἕλληνος ἀνδρὸς· ὃν ἄνωθεν εἴπομεν, εὐθὺς πᾶσι τοῖς ἄρχουσι τῶν νεῶν, προσφωνεῖ τοῦτον τὸν λόγον, ὁπηνίκα δύσει ἥλιος τὴν γῆν καίων ἐν ταῖς οἰκείαις ἀκτῖσι. τὸ κνέφας δὲ καὶ τὸ σκότος λάβῃ τὸ τέμενος, τοῦ αἰθέρος περιφραστικῶς αὐτὸν τὸν αἰθέρα, τότε τάξαι τὰς νῆας ἐν σφισὶ τάξεσι φυλάσσειν τοὺς ἔκπλους ἤγουν τὰς ἐξόδους, καὶ τὰς ἐξελάσεις τῶν ἀθηναίων, καὶ τόπους θαλασσίους. ἄλλας δὲ νῆας τάξαι ἀπὸ κοινοῦ κύκλωθεν περὶ τὴν τοῦ αἴαντος νῆσον, τουτέστι τὴν σαλαμῖνα: Ὡς εἱμόρον.) ἀπὸ τῶν διηγηματικῶν ἦλθε εἰς τὸν μιμητικόν. ὡς πᾶσιν ἦν προκείμενον τῆς κεφαλῆς, ἐὰν οἱ ἕλληνες φεύξοιατο καὶ φύγοιεν τὸν θάνατον τὸν χαλεπόν. εὑρόντες τινὰ δρασμὸν

να δρασμὸν καὶ φυγὴν κρυφαίως διὰ τῶν νηῶν. τουτέσι πᾶσιν ἠπείλει τοῖς ταχθεῖσι παρ' αὐτοῦ φυλάξαι τοὺς ἕλληνας στερίσεσθαι τῆς κεφαλῆς. ἐὰν οἱ ἕλληνες λαβόντες ἐκφύγωσιν. ἄτοπον δὲ ἀπειλεῖν τοσούτῳ πλήθει θάνατον. βέλτιον οὖν εἰπεῖν τὸ κράτος, ἀντὶ τοῦ κράτους κατὰ ἀντίπτωσιν. ἵν' ἢ στερίσεσθαι τοῦ κράτους, ἤτοι τῆς τιμῆς, καὶ τῆς ἀρχῆς: Τοσαῦτ' ἔλεξε.) τοσαῦτα φησὶν εἶπεν ὁ ξέρξης ὑπὸ ἀλαζόνος καὶ τῆς ὑπομένης διανοίας, λίαν, οὐ γὰρ τὸ μέλλον ἠπίστατο. οἱ δὲ ὑπ' αὐτὸν δηλονότι οὐκ ἀπίκτως. ἀλλ' ἐν εὐεικτῷ καὶ πειθηνίῳ λογισμῷ. ἐπορσύνοντο, καὶ κατεσκεύαζον, καὶ ἡτοίμαζον εὐωχίαν, ἵνα πρῶτον εὐωχηθῶσιν. εἶθ' οὕτως ἐξέλθωσι πρὸς τὴν ναυμαχίαν. πᾶς τε ἀνὴρ ναυτικῶς τὸν εὐήρετμον κώπην ἐδέσμευσεν, ἀμφὶ τὸν σκαλμὸν καὶ τὸ ξύλον ἐν τῷ τροπωτῆρι, καὶ τῷ λώρῳ; ἄλλως κώπην εὐήρετμον ἀμφὶ σκαλμὸν ἐδέσμευσεν, τροπωτὴρ δὲ ὁ δεσμεύων τὴν κώπην

7 πρὸς τὸν σκαλμόν. Τό δεξιὸν μὲν.) τὸ δεξιὸν κέρας καὶ μέρος τὸ τοῦ θεμιστοκλέους μετ' εὐταξίας προηγεμόνευε τῶν ἄλλων, καὶ προήρχετο. δεύτερον δὲ ὑπεξεχώρει, καὶ ἐξήρχετο. καὶ ὁ πᾶς στόλος, καὶ παρῆν ἀκούειν ἐσβολὴν πολλήν. ἥτις ἦν ταῦτα, ἔλθετε ὦ ἕλληνες, ἐλευθεροῦτε ἀπὸ τῶν βαρβάρων τὴν πατρίδα ἡμῶν, καὶ τὰς γυναῖκας, καὶ τοὺς παῖδας, καὶ πάντα τὰ ἡμέτερα: Ο' πᾶς στόλος.) τὸ ἔμβολον λέγει, στόλον δὲ λέγει, παρόσον εἰς ὀξὺ συνεσταλμένοι εἰσίν. οὕτως γὰρ ἔλεγον στόλον

λον τὰ ἐπεξυσμένα: Καὶ μὴν παρ' ἡμῶν ὑπηντίαζε.) καὶ ἐναντίως τούτοις ἐφέρετο ὁ ῥόθος καὶ ὁ ἦχος καὶ ἡ φωνὴ τῆς περσικῆς γλώσσης. τοῦ τέως ἀντεφωνοῦμεν ἐκείνοις, καὶ οὐκ ἔτι ἦν ἀκμὴ, ἢ καιρὸς μέλλειν καὶ βραδύνειν: Εὐθὺς δὲ ναῦς.) τηνικαῦτα δὲ ναῦς ἀθηναϊκὰ ἔπαισε, καὶ ἔτυψε τὸν χαλκήρη στόλον, ἤτοι τὸ ἔμβολον, ἐν νηῒ περσικῇ δηλαδή. στόλον δὲ λέγει, πρόσον εἰς ὀξὺ συνεσταλμέναι ἦσαν. Ἦρξε δ' ἐμβολῆς.) ἀρχὴν ἐποίησε τοῦ πρώτου πολέμου ναῦς ἀθηναϊκὴ, ἤγουν ὁ λυκομήδης ὁ αἰσχραίου παῖς, καὶ διακόπτει τηνικαῦτα πάντα τὰ κόρυμβα καὶ τὰ ἀκροστόλια τῆς φοινίσσης ἤγουν τῆς περσικῆς νηός. οἱ γὰρ φοίνικες τῶν περσῶν εἰσίν. ἄλλος δὲ ἐπ' ἄλλην νῆα περσικὴν ἐπιτηδείως ἦγε τὸ δόρυ. τὴν ναῦν δὲ λέγει δόρυ: Τὰ πρῶτα μὲν.) κατὰ τὴν ἀρχὴν μὲν φησὶ τὸ συγκίνημα τοῦ περσικοῦ στρατοῦ ἀνθίστατο καὶ ἀντεμάχετο τοῖς ἀθηναίοις. ἐπεὶ δὲ ἐν στενῷ συνηθροίσθη τὸ πλῆθος τῶν νεῶν, μεταξὺ δὲ σαλαμῖνος καὶ αἰγίνης ἦν τὸ στενὸν καὶ οὐδαμοῦ τις βοήθεια ἀλλήλοις παρῆν. οὐ γὰρ ἠδύνατο ἕτερος ἑτέρῳ συμμαχῆσαι διὰ τὴν στενότητα τοῦ τόπου. αὐτοὶ δὲ οἱ πέρσαι ὑπ' αὐτῶν ἐτύπτοντο ταῖς συγκρούσεσι καὶ προσαράξεσι τῶν νηῶν συνέθλαττον πάντα κωπήρη στόλον, οἱ ἕλληνες δὲ οὐκ ἀβούλως καὶ ἀδιδάκτως κύκλωθεν ἔτυπτον τοὺς πέρσας. ἔπιπτον δὲ αἱ νῆες. θάλασσα δὲ οὐκ ἔτι ἦν ὥστε ἰδεῖν αὐτὴν ἤτοι οὐκ ἐφαίνετο ἡ θάλασσα γέμουσα τῶν νεκρῶν. οἱ αἰγιαλοὶ δὲ

καὶ

καὶ αἰθαλάσσιαι πέτραι, ἔγεμον τῶν σωμάτων, πᾶσα δὲ ναῦς περσικὴ ἠρέσσετο καὶ ἐκωπηλατεῖτο ἐν φυγῇ, ἀκόσμως, καὶ ἀτάκτως. οἱ γὰρ φεύγοντες οὐκ εὐτάκτως πορεύονται: Ναυάγιον.) αὐτὸ τὸ πάθος. ναυάγιον δὲ αὐτὸ τὸ ναυαγῆσαν σκάφος. ναυαγίων δὲ βαρυτόνως τῶν σωμάτων: Τοὶδ᾽ ὥστε θύννους.) ἤτοι δὲ οἱ ἕλληνες ἔπαιον, καὶ ἔκοπτον, ὥσπερ θύννους, θραύμασί τ᾽ ἐρειπίων. ἐρείπια δὲ κυρίως τὰ παραπτώματα τῶν οἴκων λέγεται. ἢ τὰ σώματα τὰ θνησιμαῖα τὰ πτώσει ἀποπεσόντα; καταχρηστικῶς δὲ ἐνταῦθα, ἐρειπίων τῶν νεῶν φησὶ τῶν ἀφανισθεισῶν: Ἕως μελαίνης νυκτὸς, λείπει τὴν μάχην, ἵν᾽ οὕτως ἕως τὸ ὄμμα τῆς μελαίνης, καὶ σκοτεινῆς νυκτὸς, ἤτοι αὐτὴ ἡ νὺξ ἐπιγενομένη ἀφείλετο τὴν μάχην: Κακῶν δὲ πλῆθος.) τὸ πλῆθος δὲ τῶν κακῶν οὐκ ἂν ἐκπλήσαιμι σοι, ἢ ἐκπληρώσαιμι· οὐδ᾽ ἂν εἰ δέκα ἡμέρας στοιχηγοροίην. ἤτοι μετὰ σπουδῆς καὶ κατὰ τάξιν λέγοιμι: Αἶ αἶ φεῦ φεῦ.) μέγα πένθος τῶν κακῶν ἐῤῥάγη πέρσαις, καὶ πᾶσι τοῖς βαρβάροις. εὔκαιρος δὲ ἡ τροπὴ ἀπὸ τῶν ἐνθαλασσίων κυμάτων: Ὡς τοῖσδε καὶ δίς.) γίνωσκε γὰρ, ὅτι ὅσα εἶπον, δὶς τόσα εἰσίν. εὔκαιρος ἡ τροπὴ ἀπὸ τῶν ἐν πελάγει δυστυχησάντων, ἃ ὑπέμειναν κακὰ, ἀντισηκῶσιν, καὶ ἀντισταθμήσιν δὶς τόσα ἔχουσιν, ἢ ὧν εἶπον: Καὶ τίς γένοιτ᾽ ἄν.) καὶ τίς ἂν τύχη γένοιτο ἐχθίων καὶ χείρων ταύτης. λέξον τὴν σὺ λέγεις ταύτην τὴν συμφορὰν ἐλθεῖν ὁρμῶσαν μείζονα τῶν κακῶν: Αὐ-

τῷ τ' ἀνάγκῃ.) καὶ αὐτῷ τῇ ἀνάγκῃ, καὶ τῷ βασιλεῖ τῷ ξέρξῃ:: Νῆσός τίς ἐστιν.) τὴν ψυτταλίαν φησὶν ἥτις ἀπέχει τῆς σαλαμῖνος, ρε. σταδίους, ὅπου φυγόντες οἱ ἡγεμόνες τῶν περσῶν, ὑπὸ τῶν ἀθηναίων ἀπώλοντο:: Ἣν ὁ φιλόχορος.) φιλόχορον τὸν πᾶνα τὸν θεὸν τὸν αὐλητὴν φησίν. ἐμβατεύειν δὲ ταύτης τῆς νήσου τοῦτον φασὶν, ἢ ὡς ἱερᾶς πανὸς οὔσης τῆς νήσου, ἢ ὡς ἐρήμου. ἐρήμοις γὰρ τόποις οὗτος ὁ θεὸς ἐνδιατρίβειν εἰώθει: Ἐνταῦθα πέμπει τούσδε.) ἐνταῦθα φησὶ περὶ τὴν εἰρημένην νῆσον τὴν ψυτταλίαν, πέμπει τούτους ὁ ξέρξης, ὅπως ὅταν οἱ ἐχθροὶ τῶν περσικῶν νεῶν φθαρέντες πρὸς τὴν νῆσον ἐκσώζοιντο, ἀντὶ τοῦ μετὰ φθορᾶς, καὶ βλάβης ἐκσωθῶσιν καὶ ἐξέλθωσι πρὸς τὴν νῆσον, κτείνειεν, καὶ φονεύσειεν ῥαδίως κρατηθέντα τὸν στρατὸν τῶν ἑλλήνων. τοὺς φίλους δὲ πέρσας ὑπεκσώζοιεν ἀπὸ τῶν θαλασσίων πόρων. καλῶς ἱστορῶν, προβλέπων, καὶ νοῶν, καὶ σκοπῶν τὸ μέλλον: ἄλλως ἐκεῖ γὰρ ἔπεμψε τοὺς ἡγεμόνας ὁ ξέρξης ἵνα ἐὰν φεύγοντες οἱ ἀθηναῖοι ἔλθωσιν ἐκεῖσε, καὶ ἀποκτανθῶσι παρ' αὐτῶν. ἐγένετο δὲ τοὐναντίον: Ὡς γὰρ θεός.) ἐπεὶ γάρ φησιν ὅτι ὁ θεὸς ἔδωκε τοῖς ἕλλησι κῦδος καὶ δόξαν νεῶν, ἤτοι ἐν τῇ ναυμαχίᾳ ἐτίμησεν, αὐθήμερον καὶ ἐν αὐτῇ ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐξέθρωσκον καὶ ἐπήδων ἀπὸ τῶν νεῶν φράξαντες τὸ σῶμα ἑαυτῶν ὅπλοις καλῶς κατεσκευασμένοις. περιεκυκλοῦντο δὲ, καὶ συνεῖχον πᾶσαν τὴν νῆσον ὥστε ἀμηχανεῖν τοὺς πέρ-

σας

σας τοῦ φύγοιεν: Πολλὰ μὲν γὰρ.) ἐκ χειρῶν ἠράσσοντο τοῖς ψήφοισιν ἤγουν λίθοις ἐβάλλοντο, καὶ συνετρίβοντο λιθολευσούμενοι. θῶμιγξ δέ ἐστιν ὁ λεπτότατος χοῖνος. μεταφορικῶς δ' ἐνταῦθα λέγει τὴν νευρὰν τοῦ τόξου: Τέλος δ' ἐφορμηθέντος.) ὕστερον δὲ κινηθέντες, ὁμοῦ πάντες οἱ ἕλληνες ἐξ ἑνὸς ῥόθου καὶ ἐκ μιᾶς ῥοπῆς. κρεοκοποῦσι τὰς σάρκας τῶν ἀθλίων περσῶν ἕως ἐθανάτωσαν ἅπαντας. ὁ ξέρξης δὲ ἐθρήνησεν ὁρῶν βάθος κακῶν, ἡ μεταφορὰ ἀπὸ τῶν ὑδάτων. ἕδρας γὰρ εἶχεν καὶ ἐν ὑψηλῷ φησὶν ἐκάθητο τόπῳ. καὶ διὰ τοῦτο ἑώρα τὸν στρατὸν ὁ ξέρξης καὶ τὰ αὐτῶν συμβαίνοντα. ἕδραν γὰρ εἶχε πλησίον τῆς πελαγιζούσης θαλάσσης: Ἕδραν.) ὅθεν ἐδύνατο καλῶς ἄγειν τὸν ὀφθαλμὸν πανταχοῦ, καὶ βλέπειν. ὑψηλὸς γὰρ ἦν. εὐαγῆ, καθαράν, κεχωρισμένην: Ὑψηλὸν ὄχθον.) λέγει δὲ τὸ ἀντικρὺ σαλαμῖνος ὄρος τῶν αἰγαλέων ὥς φησιν ἡρόδοτος. τὸ δὲ εὐαγῆ παντὸς στρατοῦ. ἀντὶ τοῦ καθαράν, κεχωρισμένην δὲ ἔχουσα οἷον τὴν ἀποψιν, ἐπιτηροῦσαν τὸν λεὼν ἅπαντα. ἢ αὐγάζοντα καὶ ὁρῶντα: Ῥήξας δὲ πέπλους.) διαρρήξας δὲ τὰ ἱμάτια ἑαυτοῦ, καὶ ἀνοιμώξας ὀξὺ καὶ μέγα, ὥρμα σὺν φυγῇ, ἤτοι ἔφευγε ταχέως, ἄφαρ καὶ εὐθέως παραγγείλας καὶ συμβουλευσάμενος δηλαδὴ τὸ φεύγειν: Ὦ στυγνὲ δαῖμον.) ὦ τύχη ἡ στυγνάζειν καὶ ἀνιάζειν ποιοῦσα ἡμᾶς, ψευσθῆναι ἐποίησας τῶν φρενῶν τοὺς πέρσας, καὶ ἀποτυχεῖν, ὧν ἤλπιζον: Οὓς

I πρόσθε

πρόσθε μαραθών.) μαραθὼν ὄρος. ὅπου πολλοὶ τῶν βαρβάρων ἀπώλοντο. οὓς ὁ δαρεῖος πολεμήσας τοὺς ἀθηναίους ἀπέστειλε τῷ ἀριθμῷ, ὡσεὶ μυριάδας λ΄. ἐφ᾽ ᾧ ξέρξης μανείς, καὶ τοὺς πέρσας πάντας, καὶ τοὺς ἀπὸ τῶν πέριξ πόλεων συναγωγὴν, τοῖς ἀθήναις ἐπεχωρείαζε: Ναῶν δὲ ταγοί.) οἱ ταγοὶ δὲ καὶ ἡγεμόνες τῶν λελειμμένων νεῶν σύδην ὁρμητικῶς αἱροῦνται φυγὴν κατ᾽ οὖρον οὐκ εὔκοσμον, ἤτοι οὐκ ἐν ἐπιτηδείῳ καιρῷ, ἔφυγον. τροπικῶς ἀπὸ τῶν ἐν χειμῶνι πλεόντων. ὅτε φυσῶσιν ὀλέθριοι ἄνεμοι. τινὲς δὲ τοῦτο φασὶν οὕτως, ὅτι ἐκεῖσε φησὶν ἀπίασιν ὅπου αὐτοὺς ὁ ἄνεμος φέρει: Οἱ μὲν ἀμφὶ κρηναῖον γένος.) τόπος βοιωτίας ὅπου ἐστὶν ἡ κρήνη. οἱ μὲν οὖν φασὶν ἐς τὴν βοιωτῶν χθόνα ὑπὸ δίψει φθειρόμενοι καὶ ἀποθνήσκοντες. οἱ δὲ ἀπολειφθέντες παρειμένοι. καὶ οἷον μικρὸν ἀσθμαίνοντες ἐκπορῶμεν πρὸς τὴν φωκίδα. καὶ τὴν δωρίδα γῆν καὶ τὸν μηλιακὸν κόλπον. ὅπου ῥέει ὁ σπερχειὸς ποταμός. οὗτος γὰρ ἐξ αἰνιανῶν ῥέων εἰς τὸν μηλιακὸν ἐμβάλλει κόλπον: Κἀντεῦθεν ἡμᾶς γῆς.) ἀπὸ δὲ τῆς γῆς τῶν φωκέων ἐδέξατο ἡμᾶς ἡ γῆ τῶν ἀχαιῶν, καὶ ἡ πόλις τῶν θετταλῶν ἐνδεεῖς ὄντας, καὶ χρήζοντας τροφῆς. ὅπου πολλοὶ ἀπέθανον. ἀπό τε δίψης καὶ πείνης. ταῦτα γὰρ ἦν τότε: Βόλβης θ᾽ ἕλειον.) βόλβη ὄνομα λίμνης θρακικῆς. ἥτις ὑλώδης καὶ τελματώδης οὖσα καὶ κάθυγρος, δόνακας πολλοὺς ἀναδίδωσι: Στρυμόνος ἁγνοῦ. ἁγνοῦ διὰ τὸ

καθαρὸν

καθαρὸν καὶ διειδὲς φυλάττειν τὸ ὕδωρ αὐτοῦ,
ἔστιν οὗτος ποταμὸς θράκης: Θεοὺς δέ τις.) ὅσ-
τις δὲ πρὶν οὐκ ἐγίνωσκε τοὺς θεοὺς τῶν περσῶν τό-
τε, προσεκύνει τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν μετὰ λιτῶν
καὶ παρακλήσεων. ἐπεὶ δὲ πολλὰ παρακαλῶν καὶ
γονυπετῶν ὁ στρατὸς ἐπαύσατο, διαπερᾷ τὸν πό-
ρον καὶ τὸν ποταμὸν τὸν κρυστάλλῳ πεπηγότα. λέ-
γει δὲ τὸν στρυμόνα: Χὤστις μὲν.) ὅστις μὲν ὡρ-
μήθη καὶ ὥρμησε περᾶσαι τὸν πεπηγότα ποτα-
μὸν, πρὶν σκεδασθῆναι πανταχοῦ τὰς ἀκτῖνας τοῦ
ἡλίου, ἤγουν πρὸ τοῦ τὸν ἥλιον ἀνατεῖλαι, καὶ τὸ
πεπηγὸς θερμαίναι, κυρεῖ καὶ ὑπάρχει σεσωσμέ-
νος. αἰτία τοῦ ἐσώθη κυρίως δὲ σκεδασθῆναι, τὸ ἀφα-
νισθῆναι καὶ παυθῆναι ἐστίν: Φλέγων γὰρ αὐ-
γαῖς.) ὁ γὰρ λαμπρὸς κύκλος τοῦ ἡλίου περιφρα-
στικῶς ὁ ἥλιος φλέγων καὶ λάμπων ἐν αὐγαῖς καὶ
ταῖς οἰκείαις ἀκτῖσι, διῆκε καὶ διῆλθε τὸν ποτα-
μὸν μέσον ἤγουν λυθῆναι τὸ πεπηγὸς ἐποίησε θερ-
μαίνων ἐκεῖνον. ἔπιπτον δὲ καὶ ἀπεπνίγοντο ἐν τῷ
ποταμῷ συνεχεῖς. εὐτυχὴς δὲ ἦν ὅστις ταχινώτε-
ρον τῶν ἄλλων ἀπέθανεν: Ὅσοι δὲ λοιποί.) ὅσοι
δὲ λοιποὶ οἱ δὲ ἐπίλοιποι καὶ ἔτυχον σωτηρίας ἤτοι
οὐκ ἐπνίγησαν, τὴν θράκην διελθόντες, μόλις ἥκου-
σιν ἐνθάδε τὴν περσίδα γῆν, τὴν ἑστιοῦχον, καὶ ἔχου-
σαν αὐτῶν τὴν ἑστίαν, ὥστε στένειν μετὰ τοσαῦτα κα-
κά, καὶ τὴν πόλιν αὐτῶν τὴν τοὺς αὐτῆς φιλοῦ-
σαν πολίτας, οὓς ἀνεθρέψατο. τινὲς δὲ τὸ, ὥστε στε-
νάζειν, ἐνθάδε τῆς πόλεως ἀποδιδόασι, καὶ φασὶν

ἥκουσιν οὗτοι πρὸς τὴν αὐτῶν πατρίδα ὥστε τούτους τὴν πόλιν στενάζειν: Ταῦτ᾽ ἔστ᾽ ἀληθῆ.) ταῦτα ὅσα εἶπον, ἀληθῆ. πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα παρίημι τῶν κακῶν, ἃ ὁ θεὸς ἐπελθεῖν ἐποίησε τοῖς πέρσαις: Οἲ ἐγὼ τάλαινα.) φεῦ ἐγὼ ἡ ἀθλία ἕνεκεν τοῦ ἀπολλυμένου καὶ ἀφανισθέντος στρατοῦ:

9 Ὦ δυσπόνητε.) ὦ δαῖμον δυσπόνητε, καὶ χαλεποὺς πόνους ἡμῖν ἐμποιήσας. ὡς λίαν βαρὺς ἐνήλλου, καὶ ἐπήδησας πᾶσι τοῖς πέρσαις. ἤγουν ὦ χαλεπὴ τύχη, ὡς ἄγαν βαρεῖα ἐπῆλθες τοῖς πέρσαις: Ὑμεῖς δὲ φαύλως.) πρὸς τὸν χορὸν ἡ ἄτοσσα φησίν. ὑμεῖς δὲ οὐκ ἀληθῶς αὐτὰ τὰ ὀνείρατα ἐκρίνατε. ὀνείρατα δὲ φησὶν ἃ εἴρηκα ἐν τῇ ἀρχῇ λέγουσα. πολλοῖς μὲν αἰεὶ νυκτέροις ὀνείρασιν. καὶ ὁρῶ δὲ φεύγοντ᾽ αἰετὸν πρὸς ἐσχάραν φοίβου:

Ὅμως δ᾽ ἐπειδή.) οὕτως ἡ ὑμετέρα φάτις ἐκύρωσε καὶ κρίσις δηλαδὴ λέγουσά μοι εὔξασθαι θεοῖς θέλω τοῦτο ποιῆσαι πρῶτον, ἔπειτα ἔλθω λαβοῦσα ἀπὸ τῶν ἐμῶν οἴκων δωρήματα τῇ γῇ τε, καὶ νεκροῖς πέλανον. πέλανος δὲ ἐστὶν, ὁ ἐζημωμένος καὶ πεπηγμένος πλακοῦς: Ἐπίσταμαι μέν.) οἶδα μὲν φησὶν ἐγὼ, ὅτι ἤδη ἐξειργασμένοις, καὶ ἤδη φθάσασι γενέσθαι πράγμασι, καὶ φόνοις τῶν περσῶν μέλλω θύειν αὐτὴ, τὸ κακὸν γὰρ ἤδη ἐγένετο. ἀλλ᾽ ὅμως κἂν ἤδη τοῖς ζῶσιν ἀνδράσι εὔξομαι, εἴπως τὸ μέλλον, καλὸν ἀποβήσεται: Ἀλλ᾽ ἐς τὸ λοιπόν.) ἀλλὰ διὰ τοὺς ζῶντας χρὴ θυσίας ποιεῖν, εἴπου τινὲς εἰσὶ ζωοὶ, ἤτοι ζῶντες. Πιστοῖς πιστά.)

συνεισφέρειν τινὰς βουλὰς ἡμῖν τοῖς οὖσιν εἰς ὑμᾶς. εἰ δὲ γράφεται τινούς, λέγει ὑμᾶς δὲ χρὴ τινοὺς ὄντας τι συμβουλεύεσθαι: Πολλαὶ ἁπαλαῖς.) γυναῖκες καταρρηγνύμεναι καὶ σχίζουσαι τὰς καλύπτρας, καὶ τοὺς ἰδίους χιτῶνας, τέγγουσι, καὶ βρέχουσι τοὺς κόλπους ἐν δάκρυσι μυδαλέοις καὶ διύγροις, θλίβομαι. οὕτως δὲ ἔμελλεν εἰπεῖν ὅτι πολλαὶ νέαι γυναῖκες καὶ νῦν ἔτι ἀνδράσι συζευχθεῖσαι, ποιοῦσι τάδε καὶ τάδε. εἰπὼν δὲ, ἁπαλαῖς χερσί, τὸ ὅλον ἀπὸ μέρους ἐδήλωσε: Αἱ δ' ἁβρογόοι πέρσιδες.) καὶ αὐτοὶ σὺν γόοις δακρυόμεναι ποθοῦσαι ἰδεῖν τὴν ἀρτιζυγίαν. ἤτοι τὴν πρὸ μικροῦ γενομένην αὐτοῖς σύζευξιν ἢ συνάφειαν μετὰ τῶν ἀνδρῶν. ἢ ἀρτιζυγίαν τὴν ὑγιοζυγίαν τῶν ἀνδρῶν. καὶ ἀφεῖσαι καὶ καταλείψασαι τὰς ἐν τοῖς λέκτροις εὐνὰς τὰς ἁβροχίτωνας. τὴν τέρψιν καὶ ἡδονὴν τῆς αὐτῶν τρυφερᾶς καὶ διακεχυμένης ἡλικίας πενθοῦσιν ἐν θρήνοις ἀπληρώτοις: Κἀγὼ δὲ μόρον.) κἀγὼ δὲ διὰ μόρον τῶν οἰχομένων αἴρω, καὶ κινῶ πολυπενθῆ δηλονότι γόον: λείπει δὲ τοῦτο: Πόποι καὶ τὸ τοί.) ἐπιρρήματα σχετλιαστικά, ἢ δηλοῦντα, τὸ, ποῦ: καὶ τὸ ἐκεῖσε. εἰ μὲν οὖν ἀναγνώσῃς πόποι, ἔσῃς, ἀντὶ τοῦ φεῦ. εἰ δὲ ποποῖ ἀντὶ τοῦ ἀορίστως, καὶ ἐκεῖσε ἐν ταῖς ἀθήναις δηλαδή: ὁμοίως δὲ καὶ τὸ τοί. εἰ μὲν τὸ τοί ἀντὶ τοῦ φεῦ εἰ δὲ τὸ τοί ὡς εἴπομεν:

Ξέρξης δ' ἀπώλεσεν.) ὁ ξέρξης δὲ πάντα τὰ κακὰ δηλονότι ἐποίησε, καὶ ἐπεσπάσατο τοῖς βα-

εἴδεσι ναυσὶ, ταῖς ἀπὸ τῆς βαρέως οὔσαις. ἥτις ἐστὶ πόλις περσίδος, ἐξ ἧς καὶ αἰνήσου βαρίδου. πάσας γὰρ κατέθραυσεν ἐκεῖσε. ὁ γοῦν πατὴρ αὐτοῦ δαρεῖος ἀβλαβὴς ἦν τόξαρχος καὶ ἡγεμὼν μὴ βλάβην ἐπενεγκὼν περὶ αὐτοῦ στρατεύματι, ὁ φίλος ἄκτωρ καὶ βασιλεὺς τοῖς σουσίδαις: Πεζούς τε γάρ.) πεζούς τε γὰρ καὶ θαλασσίους αἰκυανόπιδος μὲν καὶ αἱ μέλαιναι αἱ ὁμόπτεροι, καὶ τοῖς αὐτῶν πτεροῖς κουφιζόμεναι, ἢ αἱ ὁμοίως πτεροῖς θέουσαι ἤγαγον ποσὶ ἤγουν ἐν τῇ ἑλλάδι καὶ αὐτοὺς ἀπώλεσαν ἐκεῖ: Διὰ δ' ἰαόνων. χέρας.) περισσοὶ οἱ δύο δὲ δὲ σύνδεσμοι, καὶ τὸ ὡς. τὸ δὲ ἑξῆς δηλοῖ οὕτως μόλις καὶ μικρόν. ἔοικε γὰρ δηλοῖ τὸ πυθέσθαι, ἀκούομεν αὐτὸν τὸν ἄνακτα, καὶ τὸν βασιλέα διεκφυγεῖν τὰς χέρας τῶν ἰαόνων, καὶ τῶν ἀθηναίων ἀνὰ τὰς πεδιήρεις κελεύθους καὶ ὁδοὺς τῆς θρᾴκης τὰς δυσχειμάρρους. οὗτοι δὲ ἤγουν οἱ πέρσαι ἄρα πρωτόμοροι. πρῶτοι ληφθέντες πρὸς ἀνάγκην τοῦ μόρου, καὶ τοῦ θανάτου δηλαδὴ περὶ τὰς κεγχρείας ἀκτὰς ἤγουν τὰς ἀττικὰς, ἢ τὰς τῆς σαλαμῖνος, ἢ τὸ λειφθέντες, διὰ διφθόγγου ἀντὶ τοῦ ἀπομείναντες, καὶ κείμενοι τεθνεῶτες περὶ τὰς ἀκτὰς τῆς κεγχρείας καὶ τῆς σαλαμῖνος διὰ τὴν ἀνάγκην τοῦ θανάτου. τὸ δὲ, ἠὲ, καὶ τὸ ὀᾶ, ἀντὶ τοῦ φεῦ: Ὀᾶ στένε καὶ δακνάζου.) πρὸς ἑαυτὸν ἔοικε λέγει ὁ χορὸς στέναζε, καὶ δακνάζου πραγμάτων βαρὺ δ' ἀναβόησον οὐράνι' ἄχη, ἀντὶ τοῦ ὀξέως κώκυσον οὐράνια ἤγουν μέχρι

τοῦ

τοῦ οὐρανοῦ διελθέτω οὐ βόημα ἤδη τὰ νῦν καταλαβόντα ἡμᾶς ἄχη: Τεῖνε δὲ δυσβάϊκτον.) τεῖνε δὲ, αὐδὰν καὶ φωνὴν τάλαιναν, καὶ τληπαθῆ, δυσβάϊκτον καὶ θρηνητικήν. βοᾶτιν, καὶ βοητικήν: Γναμπτόμενοι δ' ἁλί.) γναμπτόμενοι δὲ καὶ συντριβόμενοι οἱ Πέρσαι τῇ δεινῇ θαλάσσῃ. σκύλλονται, καὶ σύρονται, καὶ ἐσθίονται πρὸς τῶν ἀναύδων, καὶ ἀφώνων παίδων τῆς ἀμιάντου δηλαδὴ θαλάσσης. οὐ γὰρ μιαίνεται πώποτε. καὶ πολλῶν μολυσμάτων ἐπιχυθέντων αὐτῇ. ἀναύδων δὲ παίδων τῆς θαλάσσης τῶν ἰχθύων λέγει:

Τοκῆες δ' ἄπαιδες.) οἱ τοκῆες δὲ καὶ οἱ γονεῖς οἱ γέροντες ἔρρανται καὶ βρέχονται τοῖς δάκρυσιν ὀδυρόμενοι τὰ ἐκ τοῦ δαίμονος, καὶ τῆς τύχης αὐτοῖς ἐπελθόντα ἄχη, τὸ πᾶν δὴ κλύουσι, καὶ μανθάνουσιν ἄχος, οἱ δὲ οὐκέτι περσονομοῦνται, καὶ κατὰ τοὺς Περσῶν νόμους πολιτεύονται. καὶ ὑπὸ τῶν Περσῶν ἄρχονται, καὶ διϊθύνονται. οὐ δὲ δασμοφοροῦσι καὶ τοῖς τέλεσι πρόσκεινται, ἃ ἔθος ἦν αὐτοῖς διδόναι τοῖς ἄρχουσιν. ἐφθάρησαν γάρ:

Οὔτ' ἐς γᾶν.) οὔτε εἰς τὴν γῆν προσπίπτοντες ἤτοι προσκυνοῦντες τὸν βασιλέα, ἄρξονται καὶ ὑποκλιθήσονται. ἡ γὰρ βασιλικὴ ἰσχὺς ὤλετο.

Οὐδέ τοι γλῶσσα.) οὐδέ τοι ἡ τῶν Περσῶν γλῶσσα ἐν φυλακαῖς. ἠλευθέρωται γὰρ αὐτοῖς ἡ γλῶσσα, πρὸς τὸ κατηγορεῖν βασιλέα. οὐδὲν γὰρ νῦν δεδίασιν οἱ ὑπήκοοι. ὅτι λαὸς ἐλύθη ὑπὸ τῆς αὐτοῦ δυνάμεως τὸν ζυγὸν, ὑφ' οὗ συνείχετο τὰ

πλεῖσα. καὶ ὑπεκλίνετο. ἢ ἔλυσε τὸν ζυγὸν τῆς ἀλκῆς, ἤτοι τῆς βασιλικῆς δυνάμεως. ἡ γὰρ βασιλικὴ διόλωλεν ἰσχὺς τῶν ἡγεμόνων, καὶ τῶν ἀρχόντων δηλαδή: Αἶμα χθεῖσα.) ἡ ἄρουρα, καὶ ἡ γῆ, καὶ ἡ χώρα τοῦ αἴαντος ἡ περικλύσα, καὶ περικλυζομένη τῇ θαλάσσῃ δηλαδὴ νῆσος ἤγουν ἡ σαλαμὶν, ἔχει τὰ σώματα τῶν περσῶν.

10 Φίλοι κακῶν.) ὦ φίλοι, ὅστις κυρεῖ καὶ ὑπάρχει ἔμπορος τῶν κακῶν, ἤγουν ἔμπλεως τοῖς κακοῖς γινώσκει, ὅτι ὅταν ἐπέλθῃ κλύδων καὶ ζάλη τῶν κακῶν τοῖς ἀνθρώποις, φιλεῖ, καὶ ἔθος ἔχει φοβεῖσθαι εἰς πάντα, ἤγουν καὶ εἰς τὰ μετὰ ταῦτα. ὅταν δὲ ὁ δαίμων καὶ τύχη εὐροῇ καὶ καλῶς καὶ εὐτυχῶς ῥέῃ, καὶ ἀποβρέχεται, ἔθος ἔχει, ἀπὸ κοινοῦ πάλιν, θαῤῥεῖν τὴν αὐτὴν εὐτυχίαν οὐριοδρομεῖν, καὶ εἰς τὸ μετέπειτα: Ἐμοὶ γὰρ ἤδη.) ἐμοί φησι φόβου γέμοντα τὰ πάντα φαίνεται ἐν τοῖς ἐμοῖς ὄμμασιν ἀντίαια καὶ ἐμφανῆ καὶ ἄντην οἷον, καὶ κατὰ πρόσωπον ἀπὸ θεῶν. τινὲς δὲ τὸ πλέα στίζοντες ὡς ἐξ ἄλλης ἀρχῆς τοῦτο συντάσσουσιν, τ' ἀντίαια λέγοντες οἷον ἐν τοῖς ὄμμασι τὰ τῶν θεῶν ἐναντία φαίνεται. τοῦτ' ἔστιν ἀντικειμένους ἡμῖν ὁρῶ τοὺς θεούς: Βοὸς τ' ἀφ' ἁγνῆς.) ἁγνὴν τὴν βοῦν καλεῖ. ἢ διὰ τὸ τοῖς θεοῖς ἀεὶ τὰς βοῦς θύεσθαι, ἢ διὰ τὸ ταύτην εἶναι λευκήν. τὰ γὰρ λευκὰ, καὶ καθαρὰ καὶ φωτεινὰ καὶ ἀῤῥύπωτα. ἢ διὰ τὸ ἀγελαίαν εἶναι, τὰ γὰρ ἐν τοῖς ὄρεσιν διατρίβοντα, καθαρώτερα καὶ ὑγιεινότερα τῶν ἄλλων, ἢ ἁγνῆς

τῆς ἀσινοῦς, καὶ μηδέτινα βλάβην ἐχούσης, ἢ οὔτε ποδὸς στερηθείσης ἢ ὀφθαλμοῦ: Ἀκήρατόν τε ποτόν.) γάνος τόδε ἀπὸ τῆς μητρὸς τῆς παλαιᾶς ἀμπέλου, ἀκήρατον ποτὸν τὸν οἶνον λέγει, τὸν ἔχοντα μητέρα τὴν ἄμπελον. ἀγρίας δὲ τῆς ἀγριοποιοῦ, ἢ τῆς ἀγρίους ποιούσης τοὺς μεθύοντας. ἢ ἐν τῷ ἀγρῷ οὔσης. καὶ γὰρ ἐν τοῖς ἀγροῖς αἱ ἄμπελοι: Πάρα.) πάρεστι γοῦν ταῖς ἐμαῖς χερσὶ καὶ καρπὸς ἐλαίας ξανθῆς αἰὲν θαλλούσης τοῖς φύλλοις. ἀειθαλὴς γάρ, διὸ προσέθηκεν ἐν φύλλοισι θαλλούσης πρὸς τὸν καρπόν. οὐ γὰρ διηνεκὴς ὁ καρπός. ξανθῆς δὲ διὰ τὸ ὄπισθεν μέρος τοῦ φύλλου, ὡς πρασινίζον ἐμφαίνεσθαι: Σύ τε πέμπε.) ὁ χορὸς φησὶ πρὸς τὴν ἄτοσσαν, ὅτι σὺ θυσίαζε τοῖς καταχθονίοις θεοῖς. ἡμεῖς δὲ αἰτησόμεθα ἐν ὕμνοις τοὺς πομποὺς τῶν φθιμένων ἤγουν τοὺς θεοὺς τοὺς κάτω τοὺς πέμποντας ἄνω τοὺς νεκρούς, εἶναι κάτω τῆς γῆς πρᾳεῖς, πρὸς τὸν δαρεῖον. ὥστε συγχωρῆσαι αὐτὸν πρὸς ἡμᾶς ἐλθεῖν: Ἀλλὰ χθόνιοι δαίμονες.) ἀλλ' ὦ χθόνιοι θεοί, γῆ τε, καὶ ἑρμῆ, καὶ ὦ πλούτων βασιλεῦ τῶν νεκρῶν. πέμψατε ἐς φῶς, ἤγουν ἐνταῦθα πρὸς ἡμᾶς ἀπὸ τῶν κάτω, τὴν ψυχὴν τοῦ δαρείου. οὐ γάρτοι ἄλλος τῶν ἡμετέρων κακῶν, πλέον, καὶ ἐπέκεινα οἶδεν, ἤτοι νικήσειεν τὰ ἡμῶν κακά, μόνος αὐτὸς ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων εἴποι ἂν πέρας καὶ πῶς αὐτά, καὶ πότε, καὶ τίνι τρόπῳ ἐκφύγωμεν: Ἦ ῥ' ἀΐει μου μακαρείτας.) ἆρα ἀκούει μου ὁ μακαρίτης θεὸς δαρεῖος ὁ ἰσό=

θεος

θεὸς βασιλεὺς ἱέντος, καὶ πέμποντος τὰ βάρβαρα λόγια σαφηνῆ, καὶ σαφῆ. οὐ γὰρ δυσνόητα ταῦτα φημὶ τὰ ποικίλα βαύγματα καὶ φωνήματα αἰανῆ, καὶ σκοτεινά, καὶ θλίψιν, καὶ ἀκλὴν ἐμποιοῦντα τοῖς κλαίουσιν: Ἀλλὰ σύ μοι γᾶ τε.) ἀλλὰ σύ μοι ὦ γῆ, καὶ ἄλλοι ἡγεμόνες τῶν χθονίων καὶ τῶν νεκρῶν τὸν μεγαλαυχῆ δαίμονα δαρεῖον ἐρχόμενον ἐκ τῶν τοῦ ᾅδου δόμων, αἰνέσατε, ἤγουν συναινέσατε καὶ συναρήξατε αὐτῷ ὥστε ποιῆσαι τουτί, τὸν καταχθόνιον οὖν δαρεῖον αἰνέσατε ἐξ ᾅδου δόμων μολεῖν. τὸν σουσιγενῆ θεὸν τῶν περσῶν, ἤγουν τὸν δαρεῖον: Ἦ φίλος ἀνήρ.) ὄντως φίλος ἦν ἀνὴρ ἐμοὶ ὁ δαρεῖος. ὄντως φίλος καὶ ὁ τάφος, ὃς κρύπτει τὰ φίλα ἤθη, τουτέστι τοὺς προσφιλεῖς τρόπους ἐμοὶ τοῦ δαρείου. ὄχθον γὰρ τὸν τάφον καλεῖ. διὰ τὸν ἀναχωματισμόν: Ἀϊδωνεὺς δ' ἀνίη.) ὁ ἀϊδωνεὺς δὲ ὁ ἀναπομπὸς τῶν νεκρῶν ἀνίη, καὶ ἀναπέμψει, καὶ ἀναδώσει τῆς γῆς τὸν δαρεῖον βασιλέα, οἷον. τὸν, καὶ δαρειὰν κεκλημένον. ἢ τὴν δαρειὰν ψυχὴν ἀναπέμψει ὁ ᾅδης, τοῦτο ἔξωθεν: Θεομήστωρ δ' ἐκικλύσκετο.) θεομήστωρ τε καὶ τὰ θεῖα βουλευόμενος ἐκαλεῖτο τοῖς πέρσαις οὐ μόνον δὲ ἐκαλεῖτο τοῦτο, ἀλλὰ καὶ θεομήστωρ ὑπῆρχεν. ἐπεὶ οὖν καὶ καλῶς ἐποδώκει, καὶ ἴθυνε, καὶ ὑπὸ τὸν ἑαυτοῦ πόδα ἡνιόχει τὸν στρατόν: Βαλλὴν ἀρχαῖος.) βαλλὴν ὁ βασιλεὺς λέγεται. εὐφορίων δέ φησι θουρίων εἶναι τὴν διάλεκτον. ὅθεν καὶ βαλιναῖον ὄρος, ὃ ἐστὶ βασιλικόν.

φησὶν οὖν ἀρχαῖε βασιλεῦ ἴκου καὶ πάρα γενοῦ, καὶ ἐλθὲ ἐπ' ἄκρον κόρυμβον. ὄχθου ἤγουν τὴν ἄκραν ἐξοχὴν, καὶ περιωπὴν τοῦ τάφου, ἀείρων, καὶ ἐπαίρων, καὶ κινῶν τὴν εὔμαριν, καὶ τὸ ὑπόδημα τοῦ ποδὸς κροκόβαπτον, καὶ ἐρυθροῦν, ἔστιν δὲ τοῦτο περίφρασις. ἐπεὶ φάσκων ὁ δεικνύων καὶ ἀναφαίνων τὸν φάλαρον καὶ τὸν λόφον τῆς βασιλικῆς τιάρας ὁ περικεφαλαίας περιφραστικῶς τὸ στέμμα φασί: Βαύσκε πάτερ.) βαύσκε ὁ προφύσθητι ὦ δαρεῖε δέσποτα, ὅπως κλύῃς ὁ ἀκούσῃς, καὶ μάθῃς καινὰ καὶ ἀλλόκοτα, καὶ νέα ἄχη τοῦ ξέρξου, ὡς ἤγουν ὧδε δὲ λέγει βαύσκε πάτερ δαρειάν:

Στυγία γάρ τις. ἐπιπετάννυσαι γὰρ, καὶ ἐξήπλωσαι συγερὰ, καὶ μισητή τις ἀχλὺς καὶ θλίψις: πᾶσα γὰρ νεολαία, καὶ ἡ τῶν περσῶν ἡλικία καὶ νεότης ἐξαπόλωλε, καὶ παρῴχετο: Τί τάδε δυνάστα.) τί ὦ δυνάστα τάδε τὰ δίδυμα καὶ διπλᾶ ἁμάρτια καὶ ἡμαρτήματα. διάγοιεν καὶ διάγουσι περὶ τῇ σῇ γῇ, γῇ τῇδε. δίδυμα δὲ, ἢ διὰ τὸ ἤγουν δαρείου τριάκοντα φονευθῆναι χιλιάδας. νυνὶ ἤγουν τοῦ ξέρξου μυριάδας. ἢ ὅτι ξέρξου καὶ πέρσου τινὸς εἰσὶν ἁμαρτίαι καὶ ἀτυχίαι ἡρμοσμέναι ὁμοῦ. ἢ τὰ δίδυμα τὰ ἐν πλαταιαῖς γεγενημένα κακὰ, καὶ τὰ ἐν σαλαμῖνι.

11 Ὦ πιστὰ πιστῶν.) ὁ τοῦ δαρείου εἴδωλον ἐξ ἅδου ἀνελθὸν φησὶ πρὸς τοὺς πέρσας, ὦ πιστὰ γεννήματα, καὶ ἀναφοραὶ πατέρων πιστῶν ἐμοί: ἥλικές τε καὶ ἰσήλικοι τῆς ἐμῆς ἡλικίας. τίνα πόνον, ὁ

κακο-

κακοπάθειαν πάσχει ἡ πόλις, καὶ στενάζει, καὶ οἷον ἐκ τῶν ὀδυρμῶν κέκοπται, καὶ χαράσσεται ἡ γῆ κάτωθεν. ἴσως δὲ εἴρηκεν ὅτι ἐκ τῶν πολλῶν ὑμῶν στεναγμῶν ἡ γῆ ῥαγεῖσα ἀνέδωκέ με: Λεύσσων δ' ἄκοιτιν.) ἐγὼ δὲ βλέπων ἐγγὺς τοῦ ἐμοῦ τάφου παρακαθημένην τὴν ἐμὴν ὁμόκοιτον γυναῖκα φοβοῦμαι μὴ κακὸν αὐτῇ ἐπεγένετο. τὰς χοὰς δὲ, τὰς θυσίας, ἃς ἐμοὶ ἔθυσεν, ἱλαστηρίους ἀπεδεξάμην: Ὑμεῖς δὲ.) ἐγγὺς ἑστῶτες τοῦ ἐμοῦ τάφου, θρηνεῖτε καὶ καλεῖσθε καὶ ἀνακράζετέ με ἐξελθεῖν ἐκ τοῦ ᾅδου ῥοθιάζοντες, καὶ μεγάλως ἠχοῦντες καὶ θρηνοῦντες, ἐν γόοις ψυχαγωγοῖς ἤγουν τοῖς τὰς ψυχὰς ἐκ τοῦ ᾅδου ἀνακομίζουσι οὐκ ἔστι δὲ ῥᾴδιον τὸ ἐξελθεῖν με ἀπὸ τοῦ τάφου οὐ δὲ δυνατόν: Ἄλλως τε πάντως.) καὶ ἄλλως δὲ φησὶν οἱ κάτωθεν τῆς γῆς θεοί. οἷον ὁ πλούτων καὶ ἡ περσεφόνη καὶ οἱ τῶν νεκρῶν ἁπλῶς κυριεύοντες, ἀμείνους καὶ βελτίονες, καὶ ἑτοιμότεροί εἰσιν εἰς τὸ λαβεῖν παρ' αὐτοῖς τοὺς ἀνθρώπους, καὶ κατέχειν ἐν τῷ ᾅδῃ, παρὰ τὸ μεθιέναι, καὶ καταλεῖψαι, καὶ ἐᾶσαι αὐτοὺς ἀνελθεῖν εἰς τὴν γῆν ἄνωθεν: Ὅμως δ' ἐκείνοις.) ἤτοι μέγα κατὰ συνήθεις τοῖς κάτω θεοῖς διὰ βασιλεὺς καὶ παρ' ἐκείνων τιμώμενος καὶ μὴ λογιζόμενος ὡς οἱ κοινῶς ἀποθνήσκοντες ἥκω ἐπίχειρα δὲ, ὡς μὴ μεμφθῶ τοῦ χρόνου, καὶ τῆς βραδυτῆτος ἕνεκα: Δείδομαι μὲν χαρίσασθαι.) ἴσως φησὶ δὲ διὰ μὲν τὸ κατὰ χάριν εἰπεῖν σε, ἐφ' ᾧ θέλξαι τὴν σὴν ψυχήν. δέδοικα δὲ καὶ ἀληθεῦσαι.

σαι. λυπηθήσῃ γάρ: Ἀλλ᾽ ἐπεὶ δέος.) φησὶ πρὸς αὐτὸν ὁ Δαρεῖος. ἀλλ᾽ ἐπεὶ φοβῇ, ἔασον τοῦτο. εἶτα στρέφει τὸν λόγον πρὸς τὴν Ἄτοσσαν, καὶ φησίν. ὦ εὐγενὲς γύναι ξυνόμευνε καὶ ξυμμεείστρια τῶν ἐμῶν λέκτρων παῦσαι μὲν τῶν δὲ τῶν θρήνων φανερὸν τί μοι εἰπὲ ἵνα μάθω, ὃ πάσχετε: Ἀνθρώπεια δ᾽ ἄν τοι.) ὁ Δαρεῖος παραμυθούμενος τὴν αὐτοῦ γυναῖκα, φησίν. ὅτι πήματα τύχοι, καὶ ἐπέλθῃ ἁπλλάκις ἐν τοῖς βροτοῖς. ἢ οὕτως ἀνθρώπινα καὶ οὐ καινὰ ἂν τοῖς βροτοῖς τύχοι, καὶ ἐπέλθοι ἐν πήμασι, καὶ ἐν βλάβῃ. ὡς γὰρ ἄνθρωποι πάσχουσι καὶ τὰ αὐτῶν πήματα. καὶ οὐ θεῖα τινά. ἀλλ᾽ ἀνθρώπινα κέκληνται: Πολλὰ μὲν γὰρ ἐκ θαλάσσης.) πολλὰ δὲ κακὰ ἐκ τῆς γῆς τοῖς ἀνθρώποις ἐπέρχονται ἢν ὁ μάσσων, καὶ ὁ μείζων βίοτος ἐκταθῇ πρόσω ἤγουν μακρὰ τοῦ βίου χρόνου: Διαπεπέρθηται πάντα.) ὡς ἐν συντόμῳ λόγῳ περιλαβεῖν καὶ εἰπεῖν συλλήβδην πάντα. ὡς καὶ παρὰ τῷ Εὐελπίδει οὐκ ἔστιν οὐδὲν δεινὸν ὧ δ᾽ εἰπεῖν ἔπος: Λοιμοῦ τις ἦλθε.) ταραχὴ ἐμφύλιος πόλεμος, ἀντὶ τοῦ φθορά, ἐπισκήπτειν. ὥσ γὰρ ἐκεῖνος εἴ τινος ἐπιδράζεται, καίει καὶ φθείρει καὶ ἀφανίζει οὕτω καὶ ὁ λοιμός: Ἠπείρου πλάκα τῆς γῆς. περιφραστικῶς δὲ τὴν γῆν τῶν Περσῶν φησὶ πᾶσαν. πεζὸς δὲ ἢ ναύτης, ἤτοι διὰ ξηρᾶς, ἢ διὰ θαλάσσης τις δὲ τὴν πεῖραν ἐμώρανεν αὐτὴν τὸ μωρὸν τινὰ καὶ ἀβούλως καὶ ἀπερισκέπτως ταύτην τὴν πεῖραν παρήγαγε, τὴν πρὸς τοὺς Ἀθηναίους

ναῦς δέ φησιν ἐκ στρατείαν: Διπλοῦν μέτωπον.) καὶ τάγμα δὲ λέγει ἤτοι πεζὸν ναυτικὸν, καὶ διπλοῖ στρατηγοί. καὶ ἡγεμόνες. καὶ βασιλεῖς ἦσαν, καὶ τὰ ἀμφότερα κατά τε γῆν καὶ θάλασσαν:

Γνώμης δέ που.) ἀντὶ τοῦ ἴσως καὶ συνήργησεν αὐτῷ τις δαιμόνων, καὶ ἐβοήθησε. βόσπορον δὲ λέγει τὸν ἑλλήσποντον, ὥστε ἐπέχειν τὸ ὕδωρ καὶ συνέχειν τὸν πόρον: Ὡς ἰδεῖν.) ὁποῖον καὶ εἰς τέλος περιήγαγε. δεινόν τι ὑπὲρ ὄντα ὄλεθρον: Ναυτικὸς στρατός.) τοῦτό φησιν, ὅτι ὁ τῶν περσῶν στρατὸς ναυτικὸς ἀφανισθεὶς ἐν τῇ θαλάσσῃ παρὰ τῶν ἑλλήνων γέγονε ἀπωλείας καὶ φθορᾶς αἴτιος. καὶ τῷ πεζῷ στρατεύματι. οἱ γὰρ ἀθηναῖοι πρῶτον μὲν τοὺς ἐν τῇ θαλάσσῃ ἀνεῖχον πέρσας. εἶθ' οὕτως πρὸς τοὺς πεζοὺς ἐφορμήσαντες, τούτους ἀπέκτειναν. τῶν γὰρ φθαρέντων ναυτικῶν, οἱ ἐν τῇ ψυτταλίᾳ πέρσαι, ἥτις ἐστὶν νῆσος τῆς σαλαμῖνος παρακειμένη, ἀνάλωτοι γεγόνασιν: Βακτρίων δ' ἔρρει.) τῶν βακτρίων δὲ ἔρρει καὶ ἐφθάρη πᾶς δῆμος πανώλης, καὶ ἀνδρεῖος καὶ πολεμικὸς, οὐδέ τις γέρων ἀπώλετο. τουτέστι πάντες οἱ νέοι ἐφθάρησαν. οἱ δὲ γέροντες οὔ. τοὺς γὰρ νέους μόνους ὁ ξέρξης ἐστρατολόγησε. τοὺς δὲ γέροντας ὡς ἀσθενεῖς ὄντας καὶ μὴ δυναμένους κινῆσαι ὅπλα κατέλειψε τῇ περσίδι χώρᾳ ἐπιτηρητάς τε, καὶ φύλακας: Μονάδα ξέρξην.) μεμονωμένον δέ φησι, τὸν ξέρξην ἀπομεῖναι, καὶ ἔρημον οὐ μετὰ πολλῶν ἀνδρῶν φησὶ τὸν ξέρξην διαπεράσαι τὸν ἑλλήσποντον,

τον, τὴν ζευκτηρίαν δηλαδὴ τὴν ἐν δυοῖν μέρεσι
κειμένην, καὶ συζευγνῦσαν αὐτόν. λέγει δὲ τὴν ἀ-
σίαν καὶ τὴν εὐρώπην: Φεῦ ταχεῖα.) ὡς τοῦ δαρείου
χρησμοῦ εἰπόντος καὶ οἷον προμαντευσαμένου τὸν
ξέρξην ἀποβαλεῖν πολὺν λαόν: Ἀλλ' ὅταν σπεύ-
δῃ τις.) ἢ εἰς καλὰ ἢ εἰς κακά, ὁ θεὸς αὐτοῦ ἐπιλαμ-
βάνεται. ἢ ὅταν αὐτὸς τὰ χείρω ἐπίγηται, τότε
συνεφάπτεται καὶ συνάπτεται αὐτῷ καὶ ἡ ἐριννὺς
ἡ τιμωρητικὴ καὶ ἡ ἔφορος τῶν κακῶν θεός: Νῦν
κακῶν.) ἔοικεν εὑρεθῆναι τοῖς φίλοις ἅπασιν ἐ-
μοῦ, ἡ τῶν κακῶν πηγή. ἄλλως. ὡς ἡ πηγὴ τὸ μὲν
δίδωσιν, ἄλλο δ' ἀναβλύζει: Ὅστις ἑλλήσπον-
τον.) ὅστις ὁ ξέρξης, ἤλπιζε σχήσειν καὶ κρατήσειν ὡς
δοῦλον καὶ ἐν δεσμοῖς, τὸν ἱερὸν ἑλλήσποντον. ἱερὸν
δὲ τοῦτόν φησι διὰ τὸ ἱδρῦσθαι αὐτὸ διὸς ἱερὸν ὡς
μνασέας φησίν. ἢ τὸν ἀνειμένον, ἀκωλύτως ὡς τὸν
1 2 ἱερὸν ἰχθὺν φέρεσθαι: Καὶ πόρον μετερρύθμι-
ζε.) καὶ τὸν τῆς θαλάσσης τόπον μετέπλαττε καὶ εἰς
ξηρὰν μετέβαλε καὶ τὸν ἑλλήσποντον δεσμοῖς σιδη-
ροῖς περιβαλὼν, ἤτοι γέφυραν ἐν αὐτῷ διὰ σιδή-
ρων ἐργασάμενος, πολλὴν καὶ μακρὰν κέλευθον
καὶ ὁδὸν, ἐπλήρωσε καὶ ἐποίησε τῷ στρατεύμα-
τι ἀνθρώπους ὧν ᾤετο καὶ ὑπελάμβανε, καὶ ἐνόμι-
ζεν, οὐκ ἐν εὐβουλίᾳ. ἀλλ' ἀβούλως καὶ μωρῶς,
κρατῆσαι πάντων τῶν θεῶν, καὶ τοῦ ποσειδῶνος αὐ-
τοῦ, ὃς κύριος τῆς θαλάσσης ἐστί: Δέδοικα.)
φοβοῦμαι φησὶ μὴ ὁ πολὺς πλοῦτος ὁ ἀπὸ τοῦ ἐ-
μοῦ πόνου κατορθωθεὶς, ἁρπαγὴ ὑπὸ τοῦ φθά-
σαντος,

ζαντος, ἤτοι καταλαβόντος: Ταῦτα.) ταῦτα διδάσκεται ὁ θούριος καὶ ὁ ὁρμητικὸς πρὸς τὸν πόλεμον ξέρξης ὁμιλῶν τοῖς κακοῖς ἀνδράσι. λέγουσι γὰρ αὐτῷ. ὁ γὰρ δὲ ἀντὶ τοῦ γὰρ, ἢ περισσὸς ὁ δὲ, σύνδεσμος, ὅτι σὺ μὲν ὄλβον ἐκτήσω μέγα ἐν τέκνοις, καὶ ἐν ἀνδραγαθίαις. ἕτερον δὲ ὑπ᾽ ἀνανδρίας ἔνδον τῆς οἰκίας κινεῖν τὸ δόρυ. τὸν ὄλβον δὲ τὸν πατρικὸν μὴ αὐξάνειν: Τοιγάρσφιν.) τοιγαροῦνσφιν καὶ αὐτοῖς τοῖς περὶ ξέρξην συμβουλεύσασι ταῦτα, ἔργον ἐστὶν ἐξειργασμένον. εἰς φθορὰν γὰρ πάντες ἐχώρησαν: Ἐξεκένωσε πεσόν.) ἔργον οἷον οὐδέπω, πεσὸν δίκην κύβου. τὰ πράγματα γὰρ κατὰ κύβον πίπτουσιν. ἐξεκένωσε τόδε τὸ ἄσυ. ἔργον δὲ οἷον οὐδέπω γέγονεν. ἐξ οὗ τε, καὶ ἀφ᾽ οὗ καιροῦ ὁ ζεὺς ὤπασε, καὶ παρέσχε, καὶ ἔδωκε ταύτην τὴν τιμὴν, τουτέστι τὸ ταγεῖν καὶ ἡγεμονεύειν, καὶ βασιλεύειν ἕνα ἄνδρα πάσης ἀσίας: Ἄλλος δ᾽ ἐκείνου παῖς.) τὸν ἀρταφρένην φησὶ, περὶ οὗ προκατιὼν λέγει. φρένες γὰρ αὐτοῦ θυμὸν οἰακοστρόφουν. ἐτυμολογῶν αὐτοῦ τὸ ὄνομα. ἀρταφρένης γὰρ, ἐξ ἐτυμολογίας λέγεται ὁ τὰς φρένας ἔχων ἀρτίας καὶ ἀκεραίας: Κύρου δὲ παῖς.) κύρου δὲ υἱὸς ὁ καμβύσης, ἀδελφὸς δὲ κατὰ ἑλλάνικον, μαρφίου καὶ μέμφιδος: Πέμπτος δὲ μάρδος.) ἡ γραφὴ ἡμάρτηται. τὸν γὰρ ἐπιθέμενον τῇ καμβύσου ἀρχῇ μάγον ὄντα, οὐδεὶς μάρδον εἶπεν. οὔτε γένος, οὔτε ὄνομα. μήποτε οὖν γραπτέον μάρδος αἰσχύνη πάτρᾳ. μάγος ἦν ὁ τῆς

ἀρχῆς

ἀρχῆς ἐπιλαμβανόμενος. ἢ ἴσως ὁμώνυμος ὑπεκρίνετο εἶναι μαρδίᾳ τῷ τοῦ κύρου παιδί. ἀδελφῷ τε καμβύσου. αἰσχίνης δὲ πάλιν εἶπεν, ὅτι μάγος ὢν ἐπέσπασε τὴν τῶν περσῶν ἀρχὴν, εἰς μάγους. ἐπειδὴ γὰρ οἱ πέρσαι πάντα τῇ βουλῇ διεπράττοντο, ὁ καμβύσης ἤδη πρὸς ἐκστρατείαν ἀπαίρων τοὺς αὐτοῦ μάγους δύο ὄντας, ἐν τοῖς βασιλείοις κατέλειπεν. οἳ τῇ ἐρημώσει τῶν τῆς πόλεως ἀνδρῶν ἦρξαν τῆς βασιλείας. ἀρταφρένης καὶ δαρεῖος οὐχ ὁ τοῦ ξέρξου πατὴρ, ἀλλ' ἕτερος. καὶ ἄλλοι τινὲς φίλοι αὐτῶν τῆς ἀρχῆς αὐτοὺς καταβιβάσαι συνεβουλεύσαντο. καταγαγόντες δὲ αὐτοὺς ἔριζον περὶ τῆς βασιλείας. οἱ μὲν οὖν ἄλλοι ταύτην λαβεῖν ἀπείπαντο φήσαντες ἐλευθέρους ἑαυτοὺς εἶναι βούλεσθαι, καὶ μὴ ἄρχειν μήτ' ἄρχεσθαι. καὶ ἀπολαύειν τῶν τῆς ἀρχῆς δεινῶν, ἀρταφρένης δὲ, καὶ δαρεῖος ἆθλον ἔθεντο ἐμεθ' ἵππων δραμεῖν, οὗτινος δ' ἵππος πρὸς τὴν νύσσαν ἐλθὼν χρεμετίσειε, πάντως αὐτὸς, καὶ τῆς ἀρχῆς ἐπιλάβηται. ὁ οὖν δαρεῖος τῷ ἱπποκόμῳ αὐτοῦ περὶ τούτου ἀνεκοινώσατο. οὗτος δὲ χιτῶνα λαβὼν, καὶ τῷ τῆς θηλείας προσψαύσας μορίῳ, δέδωκεν αὐτῷ ἐπειπὼν, ἣν δ' ἂν ὥραν ὁ ἵππος τῇ νύσσῃ προσεγγίσῃ, τηνικαῦτα στήσας αὐτὸν τῷ μυκτῆρι αὐτοῦ τὸν χιτῶνα προσάγαγε. καὶ οὗτος τῆς ὀδμῆς τῆς θηλείας αἰσθανόμενος χρεμετίσει. ὃ καὶ πεποίηκε, καὶ κατὰ κράτος νικήσας τῆς ἀρχῆς ἐπελάβετο. τινὲς δὲ οὕτως φασὶ γενέσθαι. ὅτι κατὰ τὸν

καιρὸν τῆς νυκτὸς ὁ ἱπποκόμος ἐν τῷ καμπτῷ διῆγε τὸν ἵππον, καὶ συνουσίαζετο. οὗτος δὲ καὶ κατὰ τὴν ἡμέραν ἐν τῷ καιρῷ τοῦ ἄθλου ἐκεῖσε γεγονὼς τῆς θηλείας ἐμνήσθη καὶ οὕτως ἐχρεμέτισε:

Καὶ γὰρ δ' ἔκυρσα.) καλῶς τοῦτο εἶπε. μετὰ γὰρ τὴν τῶν μάγων καθαίρεσιν δαρεῖος ὁ μέγας ἦρξεν. ἑπτὰ στρατηγοὶ τοῦ καμβύσου ὤμοσαν ἀναιρεθῆναι τὸν μάγον τὸν ὑποκρινόμενον τῷ ὀνόματι μάρδου: Εὖ γάρ.) καλῶς γινώσκετε τοῦτο ὦ ἐμοὶ συνήλικες πέρσαι, ὅτι ἅπαντες ἡμεῖς οἱ κράτη τάγε ἔσχομεν, ἤγουν οἱ πρὸ τοῦ βασιλεύσαντες, οὐκ ἂν ἐφάνημεν πράξαντες τοσαύτην βλάβην τῶν περσῶν, ὅσον νῦν ὁ ξέρξης ἐποίησεν: Αὐτὴ γὰρ ἡ γῆ.) αὐτὴ γὰρ ἡ ἑλλὰς ἡ ἀτθὶς συμμαχεῖ ἐκείνοις τοῖς ἕλλησι διὰ τὸ μὴ ἔχειν καρποὺς αὐτάρκεις, ὥστε τοὺς ἐναντίους ἀποτρέπεσθαι, ἀλλὰ κτείνουσα ἐν λιμῷ τοὺς πολυΐππους πέρσας:

Ἀλλ' οὐδ' ὁ καταλειφθεὶς στρατὸς τῷ μαρδονίῳ.) τριάκοντα μυριάδες ὑποστρέψουσιν εἰς τὴν πατρίδα, καὶ πῶς λέγουσιν ἀποστεῖλαι πάλιν ἕτερον στρατόν. τοῦτο δὲ εἶπε τὴν παντελῆ σημαίνων ἀπώλειαν τῶν περσῶν: Χρὴ θεσφάτοισιν.) ἀφ' ὧν ταῦτα ἐτελέσθη κἀκεῖνα συμβῆναι στοχάζομαι: Συμβαίνει γάρ.) οὐ τὰ μὲν τοῖς ἀνθρώποις συμβαίνει. τὰ δ' οὔ. ἀλλὰ πάντα ὅσα τοῖς βροτοῖς παθεῖν πέπρωται, ἰωθὶ συμβαίνει αὐτοῖς. ἄλλως. οὐ γὰρ τὰ μὲν συμβαίνει, ἀφ' ὧν ταῦτα ἐτελέσθη, κἀκεῖνα συμβήσεται. οὐχὶ τινὰ μὲν συμβαίνει ἐκ

θελημά-

θελημάτων τῶν θεῶν. τὰ δὲ, οὔ. ἀλλ' ὅσα ὑπὸ θεῶν διϊθυνονται βουλεύματα τῶν ἀνθρώπων τελεῖται. ὅσα δὲ οὔ, οὐ τελειοῦται. τοῦτο δὲ εἶπε διὰ τοὺς χρησμοὺς τοὺς κελεύοντας μὴ ἀπελθεῖν εἰς Ἑλλάδα: Κεἴπερ τὰ δ' οὖν.) καὶ ἐάν περ τὰ δὲ τὰ πεπραγμένα ἀληθῆ τυγχάνουσιν, λείπει ἐπὶ τὸ ἔκκριτον πλῆθος τοῦ βαρβάρου στρατοῦ. ἀντὶ τοῦ οἴχεται καὶ θνήσκει. εἶτα δὲ ἐξ οὐδετέρου πρὸς ἀρσενικὸν τὸν λόγον ἔστρεψεν. εἰπών, πεπεισμένος οὗτος ὁ στρατὸς ἐν κεναῖς ἐλπίσι. πέπρωται γὰρ αὐτὸν ἐκεῖ θανεῖν. ἢ λείπει καὶ ἀφίησιν ὁ ξέρξης ἐν ψυτταλίᾳ, τὸ τοῦ στρατοῦ ἔκκριτον πλῆθος, πεπεισμένον ματαίαις ἐλπίσι: Μιμνοῦσιν.) ὁ φίλος ἀσωπὸς τὸ πίασμα τῇ βοιωτῶν χθονὶ, καὶ τὴν γῆν. ἤγουν τὸ λίπασμα τὸ πιαῖνον, ἢ τρέφον αὐτὴν ἄρδει τὸ πεδίον καὶ τὴν γῆν. ἀντὶ τοῦ ἔνθα ὁ ἀσωπὸς λιπαίνει τὴν βοιωτίαν: Κοὐδέπω κακῶν.) ἡ τῶν κακῶν οἷον κρηπὶς καὶ ὑποβάθρα καὶ θέμεθλος, καὶ ὁ ἑσμὸς, οὐδέπω ὑπέστη καὶ εἰς τέλος κατήντησεν. ἀλλ' ἔτι ἐκπαιδεύεται, καὶ αὔξει τὰ δεινά: Θῖνες δὲ νεκρῶν.) οἱ θῖνες δὲ καὶ οἱ σωροὶ τῶν νεκρῶν καίπερ φωνὴν μὴ ἔχοντες, δείξουσι καὶ τρίτῃ γενεᾷ τὰ τῶν περσῶν πτώματα, τουτέστιν, ὅτι καὶ τρεῖς γενεαὶ παρέλθωσιν ἄν. τὰ δὲ τῶν νεκρῶν καὶ ἔτι παραμένουσι πτώματα. διὰ τὸ ἄπειρα εἶναι μὴ ἰσχύσαντος τοῦ χρόνου ἀφανίσαι αὐτά:

13 Ὡς οὐχ ὑπέρφευ.) ὅσον βαρέως οὐ χρὴ φρονεῖν ἀν-

θρωπον ὄντα τινά. ἡ γὰρ κενοδοξία. καὶ ἡ τῶν θεῶν καταφρόνησις ἐξανθοῦσα γεννᾷ στάχυν βλάβης, ὅθεν θρήνου ἄξιον θέρος θερίζει ὁ τὴν τῶν θεῶν ἐνδεικνύμενος ὕβριν, καὶ καταφρόνησιν: Ἑλλάδος τε.) μή δέ τις ὑπερφρονήσας καὶ παραβλεψάμενος τὴν προσοῦσαν αὐτῷ εὐτυχίαν ὡς μείζονος ἐρασθεὶς δόξης, ἐκχέῃ καὶ φθείρῃ ὃν τὸ πρὶν εἶχεν ὄλβον μέγιστον: Πρὸς ταῦτ' ἐκεῖνον.) πρὸς ταῦτα ὑμεῖς οἱ κεχρημένοι τῇ σωφροσύνῃ ἢ οἱ χρήζοντες καὶ ἐθέλοντες σωφρονεῖν πινύσκετε, καὶ συνετίζετε, καὶ σωφρονίζετε ἐκεῖνον τὸν ξέρξην ἐν συνετοῖς νουθετήμασιν, ὥστε λῆξαι καὶ παυθῆναι θεοβλαβοῦντα, καὶ τὴν ἐκ τῶν θεῶν βλάβην πάσχοντα διὰ τῆς κενοδοξίας, ἢ κεχρημένον ἀντὶ τοῦ χρείαν ἔχοντα, καὶ ἄξιον ὄντα σωφρονεῖν: Πάντα γάρ.) ὑπὸ γὰρ τοῦ ἄλγους τῶν ἐπελθόντων τῷ ξέρξῃ κακῶν πάντα τὰ μέρη τῶν ποικίλων ἐσθημάτων αὐτοῦ στημορραγοῦσι καὶ μετὰ τῶν στημόνων αὐτῶν διαρρέουσιν ἐν τῷ σώματι αἱ λακίδες, καὶ διαχύσεις. τοῦτ' ἔστι ὑπὸ τῆς θλίψεως διέρρηξε τὰ ἱμάτια αὐτοῦ ὁ ξέρξης: Ὑμεῖς δὲ πρέσβεις.) πρὸς τὸν χορὸν φησὶν ὁ δαρεῖος ὅτι ἐγὼ μὲν ἄπειμι κάτω εἰς τὸν ᾅδην. ὑμεῖς δὲ ὦ γεραιοὶ χαίρετε ἐν κακοῖς μένοντες. ὅμως δὲ χαίρετε ψυχῇ διδόντες ἡδονήν. ἤγουν θύοντες ἐμοί, τὴν ἐμὴν ψυχὴν ἡδύνοντες διὰ τῶν θυσιῶν. τοῖς γὰρ θανοῦσι θυσία μόνη ἐστὶ προσδεκτέα. πλοῦτος δὲ οὐδὲν ὠφελεῖ: Ἦ πολλά.) ὁ χορὸς ἀκούσας ἀπὸ τοῦ

δαρείου ἃ μέλλουσι καὶ ἔτι παθεῖν οἱ πέρσαι κακά, φησὶν οὕτως, ἤλγησα, καὶ ἀκούσας τοῖς πέρσαις πολλὰ πήματα καὶ παρόντα, ἤτοι ἃ νῦν πάσχουσι, καὶ ἃ μέλλουσιν ἔτι αὐτοῖς ἐπελθεῖν: Οὐ γὰρ τὰ φίλτατ' ἐν κακοῖς.) οὐ γὰρ τοὺς ἐμοὶ φιλτάτους ἐν ταῖς αὐτῶν ἀνάγκαις παροδεύσω, καὶ παραβλέψομαι: Ὢ πόποι.) θαυμαστικῶς σύγκρισιν ποιεῖται τῶν ἐπὶ δαρείου εὐτυχημάτων, πρὸς τὰ νῦν κακά. καὶ φησὶν. οὕτως μεγάλης βιοτῆς, ἀγαθῆς τε πολιτονόμου, καὶ πόλιν καλῶς νεμούσης καὶ διευθετούσης ἐτύχομεν ἐπὶ τοῦ δαρείου:

Εὖθ' ὁ γεραιὸς.) ὅτε καὶ ὁπηνίκα ἦρχε καὶ ἐβασίλευε τῆς ἡμετέρας χώρας ὁ δαρεῖος ἄμαχος βασιλεὺς ὁ ἰσόθεος ὁ παντάρκης καὶ εἰς πάντας ἀρκῶν, καὶ διευεργετῶν καὶ διέπων καλῶς, καὶ παντέπασι γενόμενος: Πρῶτα μὲν.) πρῶτα μὲν ἀπεφαινόμεθα στρατιᾶς εὐδοκίμου, ἤτοι περιβοήτου, καὶ τροπαιοφορούσης. τοῦτ' ἔστι διὰ στρατιᾶς κατὰ πόλεμον εὐδοκιμοῦμεν, καὶ ἐπευθύνον ἤγουν κατὰ τὸ εὐθὺ ἐξήγοντο, καὶ ἐπλατύνοντο πάντα τὰ νόμιμα τῶν πυργουμένων καὶ τετειχισμένων πόλεων. καὶ ὁρμῶμεν κατὰ τὰ νενομισμένα ἔθη τοῖς πόλεσιν. οὐ τεμένη πορθοῦντες, καὶ τάφους ἀνασπῶντες, ὡς ξέρξης τολμήσας ἐποίησε. λέγεται δὲ καὶ πύργινα νομίματα πυργοῦντα καὶ συνιστῶντα τὰς πόλεις: Ὅσας δ' εἷλε πόλεις.) ἰδίως θαυμαστικῶς φησὶν, ὅτι τῇ ἀρετῇ ἕλληνας ὑπέταξε δαρεῖος, ἀλλ' οὐκ ἀνάγκῃ, οἷαι

στρυμονίου πελάγους οἷαι εἰσὶν αἱ ἀχελωΐδες νῆσοι τοῦ στρυμονίου πελάγους αἱ πάροικοι τῶν θρηικίων ἐπαύλεων. ἤγουν τῆς θρᾴκης: Μυχία τε προποντίς.) ἀπὸ κοινοῦ, τὸ οἷαι εἰσὶν αἱ περὶ τὸν ἑλλήσποντον τὴν οἴκησιν ἔχουσαι, ἡ προποντίς τε, ἤτοι τοῦ εὐξείνου πελάγους ἡ μυχία, καὶ ἐν μυχοῖς τοῦ ἑλλησπόντου κειμένη. καὶ τὸ στόμα τοῦ πόντου, ἤγουν ὁ βόσπορος. οὗτος γὰρ στόμα πόντου λέγεται: Νᾶσοι θ' αἳ.) νῆσοί τε, ἀπὸ κοινοῦ τὸ ἦν, οἷαι εἰσὶν. αἵτινες περίκλυστοι καὶ ὑπὸ τῆς θαλάσσης κλυζόμεναι κατὰ τὸν ἑλλήσποντον, ὅπερ δὲ πρῶνα ἅλιον λέγει ὑποτασσόμεναι καὶ προσκαθήμεναι τῇ ἡμετέρᾳ γῇ: Οἷα λέσβος.) μεταβέβηκεν εἰς τὸ αἰγαῖον πέλαγος. ἡ γὰρ λέσβος ἐν τῷ αἰγαίῳ ἐστίν. ὁμοίως καὶ ἡ σάμος, καὶ τὰς ἄγχι τῆς θαλάσσης κειμένας: Τήνῳ τε.) καὶ ἡ ἄνδρος νῆσος ἡ συνάπτουσα τῇ νήσῳ, ἤγουν τῇ τήνῳ. καὶ συνημμένη αὐτῇ καὶ ἀγχιγείτων ταύτης τυγχάνουσα:

Σαλαμῖνα τε.) σαλαμῖνα τὴν ἐν κύπρῳ φησὶν ἧς ἡ μητρόπολις ἡ ἐν τῇ ἀττικῇ δηλαδή, ἡ μὲν αἰτία ἐστὶ τῶν δεινῶν στεναγμάτων, ἄποικοι γὰρ εἰσὶν οἱ ἐν κύπρῳ σαλαμίνιοι τῶν ἐν ἀττικῇ. φασὶ γὰρ ὅτι τοῦ αἴαντος αὐτόχειρος γεγονότος, ὁ τεῦκρος ὁ αὐτοῦ ἀδελφὸς ἐν τῇ σαλαμῖνι τῇ αὐτοῦ πατρίδι, ἀπελθὼν οὐκ ἐδέχθη τῷ πατρὶ αὐτῶν τελαμῶνι. ἀλλ' ἐδιώχθη ἀπὸ τῆς σαλαμῖνος, ὡς μὴ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ αἴαντα κωλύσας σφαγιασθησόμενον ἀφ' αὐτοῦ. κατελθὼν οὖν, ἐν τῇ κύπρῳ

ἀνεδείματο πάλιν, καὶ ταύτην καλέσας σαλαμῖνα ἐπ' ὀνόματι τῆς ἐν ἀττικῇ. Ἐπικούρων νῦν.) νῦν οὐκ ἀμφιβάλλεται ἀλλ' ἀληθῶς ταῦτα φέρομεν ἐν τοῖς πολέμοις δηλαδὴ τὰς ἀπελθούσας ἡμῖν συμφορὰς, τὰς ἐκ θεοῦ ζαπείσας πρὸς ἡμᾶς. ἢ θεόθρεπτα τὰ ἐκ θεῶν. φερόμενα καὶ τυγχανόμενα δι' ἡμᾶς. ἢ ὑπὸ θεῶν ἐνεχθέντα. καὶ θεοῖς δόξαντα:

14 Ἰὼ δύστηνος ἐγώ.) ὁ ξέρξης ὑπομιμνησκόμενος τῶν ὅλων περσῶν ὀλωλότων, αἰσχύνῃ καὶ ἐλέῳ πιεζόμενος θρηνεῖ. λέγων. φεῦ τῆς συμφορᾶς, καὶ μισητῆς ταύτης μοίρας, κυρήσας καὶ ἐπιτυχὼν, κακοτελευτήτου, καὶ εἰς κακὰ καταντησάσης: Ὥς θ' ὤφελε ζεύς.) ὑπομνησθεὶς δὲ ὁ ξέρξης τῶν νέων ἀνδρῶν τῶν οἰχομένων ἐν ἑλλάδι, φησὶ ταῦτα. εἴθε ὤφειλεν ὁ ζεὺς κἀμὲ μετὰ τῶν φθαρέντων ἀνδρῶν καλύψαι τῇ μοίρᾳ τοῦ θανάτου: Ὀτοτοῖ βασιλεῦ.) καὶ ὁ χορὸς ἰδὼν τὸν ξέρξην ὀδυρόμενον, φησὶ πρὸς αὐτόν. φεῦ ὦ βασιλεῦ τῆς ἀγαθῆς δεξιᾶς, καὶ τῆς μεγάλης τιμῆς τῆς κατὰ περσῶν διοικούσης καὶ διεπούσης καὶ διαθετούσης ἅπαντα τοῦ κόσμου τε τῶν ἀνδρῶν, ἤτοι τῆς παρατάξεως τῆς στρατηγίας καὶ τῆς κατὰ λόγου κοσμήσεως, καὶ εὐταξίας τῶν περσῶν οὓς νῦν ὁ δαίμων καὶ ἡ τύχη ἠφάνισεν, ἢ τοῦ κόσμου ἀντὶ τῆς νεότητος περιφραστικῶς τῶν νέων ἀνδρῶν καὶ γενναίων: Γαῖα δ' αἰάζει τὰν ἐγγαίαν.) ἡ γῆ δὲ αἰάζει καὶ θρηνεῖ τὴν ἥβην, καὶ τὴν ἡλικίαν τῶν περσῶν τὴν ἐγγαίαν καὶ τὴν ἐγχώριον τὴν ἀποκτανθεῖσαν ἐν τῷ ξέρξῃ, τῷ σάκτει

καὶ ὑπὸ πληρωτὴν τοῦ ᾅδου, παρὰ τὸ σάζω τὸ ἐπιφορτίζω, καὶ γεμίζω. δι' αὐτὸν γὰρ ἀπέθανον οἱ πέρσαι. καὶ αὐτὸς αἴτιος γέγονε τοῦ θανεῖν αὐτούς, καὶ ὑπὸ τὸν ᾅδην γενέσθαι: Ἀσδαγβάται γὰρ ὅ ἐστιν ἔθνος περσῶν ἐξέφθινται καὶ ἐφθάρησαν. πολλοὶ φῶτες, ἄνθος, καὶ καλλώπισμα τῆς χώρας, τοξοδάμαντες, καὶ τοῖς τόξοις τοὺς ἐναντίους δαμάζοντες, πάνυ φύσις, καὶ ἔκφυσις, καὶ γονὴ μυριὰς ἀνδρῶν. ἤτοι πολὺ γένος τῶν περσῶν. τὸ δὲ γὰρ, παρέλκον: Ἀσία δὲ χθών.) καὶ γῆ ὦ βασιλεῦ, ἤτοι οἱ πέρσαι πάντες ἐπὶ γόνυ κέκλινται, ἀντὶ τοῦ ἐπέκυψαν, καὶ ἐφθάρησαν. ἢ ἐπὶ γόνυ ἀσίας γῆ πέπτωκεν ὀλοφυρομένη οὓς ἀπώλεσε. λέγει δὲ τοὺς πολίτας. τινὲς δέ φασιν ἐπὶ γόνυ αἴας, ἤτοι κατὰ πρόσωπον τῆς γῆς: Μαριανδυνοῦ καὶ θρηνητικοῦ.) μαριανδυνοὶ αὐλοὶ, ἐπιτηδείως ἔχοντες πρὸς θρήνους. καλλίστρατος τιτυοῦ παῖδας εἶναι φησὶ δύο. πριόλαν καὶ μαριανδυνόν. ὧν κυνηγετοῦντα, ἀπολέσθαι, καὶ μέχρι τοῦ νῦν μαριανδυνοὺς ἐν ἀκμῇ θέρους θρηνεῖν αὐτόν. τὸν δὲ μαριανδυνὸν αὐξῆσαι μάλιστα τὴν θρηνητικὴν αὐλῳδίαν καὶ διδάξαι ταύτης ὕαγρον τὸν μαρσύου πατέρα, καὶ αὐλοὶ γὰρ εἰσὶ μαριανδυνοὶ, ἐπιτηδειότατοι εἰς τὰς θρηνῳδίας ὅθεν καὶ τὸ ἐπιφερόμενον. αὐτοῖς αὐλοῖς μαριανδυνοῖς κρούων ἰάσι. Ἥσω.) καὶ πέμψω θρῆνον καὶ λίαν πανόδυρτον, στεβίζων καὶ στεβάζων τὰ λαοπαθῆ, καὶ τὰ τῶν λαῶν πάθη τῆς γύνας, καὶ ἀνατροφῆς

δηλαδὴ

δηλαδὴ τῆς πόλεως τῆς πενθητῆρος, καὶ τῆς ἀξίας πένθους. τὰ βαρῆ, καὶ τὰ δυστυχήματα, τὰ ἀλίτυπα τὰ τῇ θαλάσσῃ τυφθέντα. λέγει δὲ τὰ σώματα τῶν περσῶν: Ἰάνων γὰρ ἀπηύρα ὁ ἄρης.) καὶ γὰρ τῶν ἰώνων ὁ ναύφρακτος ὁ ἑτεροαλκὴς ὁ ἑτέροις ἀλκὴν καὶ βοήθειαν δοὺς, ἀπηύρα καὶ ἀφείλατο τὴν ἰσχὺν τῶν περσῶν, κερσάμενος καὶ κατακόψας αὐτοὺς εἰς πλάκα νυχίαν, ἤτοι νύκτα, καὶ θάνατον γεγονῖαν αὐτοῖς εἰς δυσδαίμονά τε ἀκτὴν, ἤγουν τὴν σαλαμῖνα: Ὀλοοὺς ἀπέλιπον.) ὀλοοὺς καὶ ὀλεθρίους ἀπέλιπον ἔρρόντας καὶ φθειρομένους ἐκ ναὸς τυρίας, ἢ φοινίσσης, ὠδὶ ταῖς τῆς σαλαμῖνος ἀκταῖς: Ἰὼ ἰώμοιμοι φεῦ φεῦ.) τὰς ἀθήνας στυγνότητος καὶ λύπης αἰτίας ἡμῖν γενομένας κατιδόντες οἱ πέρσαι πάντες οἱ τλήμονες ἀπαίρουσι, καὶ ὑποχωροῦσι γε θνήσκουσιν ἐπὶ πτύλῳ, ἤγουν τῷ θορύβῳ τῆς μάχης, καὶ τῇ κραυγῇ: Καὶ τὸν περσῶν.) ἄρα γε τὸν ὀφθαλμὸν τὸν σὸν τὸν κατὰ πάντα πιστὸν τὸν πεμπαστὴν, καὶ ἀριθμητὴν τῶν περσῶν μυρία σὺ τοῦ ἔλιπες, ἔνθα καὶ οἱ λοιποί. τινὲς δὲ τὸν ὀφθαλμὸν πιστὸν λέγουσι διότι ὁ βασιλέως ὀφθαλμὸς ἀριθμεῖ τὰ στρατεύματα. πεμπάζω γὰρ τὸ ἀριθμῶ. κυρίως δὲ τὸ κατὰ πεντάδα ἀριθμεῖν: Μυρία μυρία.) οἱονεὶ μυριάδας ἀριθμοῦντα ὅλας: καὶ ἡγεμονείας. οἱ περσῶν γὰρ βασιλεῖς εἶχον δύο τινὰς οἷς ἐπέτρεπον τὴν τῶν κοινῶν ἐπιτήρησιν. οὓς βασιλέως ἐκάλουν ὀφθαλμούς. γ

Ἰυγγάμοι.

15 Ἴυγγάμοι. τοῦτο φησὶν ὁ ξέρξης πρὸς τὸν χορόν. ὅτι ἴυγγα καὶ φιλίαν καὶ ἡδονὴν τῶν ἀγαθῶν ἑτερώνυμοι περσῶν ἀπομιμνήσκεις, λέγων ἐμοὶ πρόκακα. ἤτοι τὰ προγεγονότα κακά. ἢ πρόκακα. ἀντὶ τοῦ ἁπλῶς κακά, μηδέν τι τῆς πρὸ, προθέσεως σημαινούσης. τὸ δὲ, ἄλαστα στυγνὰ, ἀντὶ τοῦ λυπηρὰ, καὶ κατηφείας αἴτια. κακὰ ἀνεπίληστα, καὶ ἀεὶ μνημονευόμενα: Καὶ μὴν ἄλλο γε ποθοῦμεν.) καὶ μὴν ποθοῦμεν ἕτερόν τι μαθεῖν τὸν μυριόνταρχον τῶν μαρδῶν ἀνδρῶν. οὗτοι δὲ ἔθνος περσικόν: Ἔταφον ἔταφον.) ἀπέθανον ἀπέθανον. οὐκ ἐπὶ ὀχημάτων ὄντες, ἀλλὰ γυμνοὶ καθεστηκότες, ἄλλως οὐχὶ ἑπόμενοι ὄπισθεν ἐν σκηναῖς τροχηλάτοις οἷον ἔθανον. οὐκ ἀσχημόνως δὲ ἐπίφησεν. ἔθος γὰρ ἦν τοῖς πέρσαις σκηνὰς τῶν ἁμαξῶν ἄνωθεν ποιουμένους ἐπιφέρειν ἐκεῖσε τοὺς ἐκείνων νεκροὺς, καὶ οὕτως αὐτοὺς προπεμπεύοντες ἔθαπτον: Δυσπόλεμον.) δυσπόλεμον ἄρα καὶ κακοτυχὲς, καὶ ἄθλιον τὸ γένος τῶν περσῶν:

Πῶς δ᾽ οὐ στρατὸν μὲν τοσοῦτον.) πῶς δὲ οὐχὶ κόπτομαι καὶ πέπληγμαι καὶ θρηνῶ τοσοῦτον στρατὸν ὀλέσας: Τί δ᾽ οὐκ ὤλωλεν.) εἰ μὲν εἰς τὸ τί στίξεις, σιωπητέον οὕτως. τί δὲ, οὐκ ὄλωλε τὰ μεγάλα τῶν περσῶν, διηκτέον ἐν τῷ δὲ τί ὁρᾷς τὸ λοιπὸν τόδε τῆς ἐμῆς στολῆς, ἤτοι θεωρεῖς τὸ ἐπίλοιπον λείψανον τῆς ἐμῆς στρατιᾶς, ἤτοι τὴν φαρέτραν τὴν ἀπολειφθεῖσαν ἀπὸ τῶν ἐμῶν ὅπλων: Βαιά γ᾽ ὡς ἀπὸ πολλῶν.) ἤτοι τὰ ἔσωθεν ἐγκεκρυμμένα ὀλίγα

να ὀλίγα εἰσὶν ὡς ἀπὸ πολλῆς πανοπλίας, καὶ εἶθ' οὕτως ἐπιφέρει τὸ ἑξῆς ὀδυρόμενος, καὶ λέγων, ὡς ἀπὸ πολλῶν ἐσπανίσμεθα βοηθειῶν: Ἰαόνων λαός.) ὁ χορὸς ἐρωτηματικῶς φησὶ πρὸς τὸν ξέρξην, ὁ χορὸς τῶν ἰαόνων, καὶ τῶν ἀθηναίων οὐ φυγαίχμας ἐστίν. οὐ φεύγων τὴν αἰχμὴν, τουτέστι προϊέμενος τὸν πόλεμον, ὁ ξέρξης φησὶ πρὸς τὸν χορὸν. ὁ γανόεις ἐστὶν ὁ λαὸς τῶν ἰώνων, ἤγουν ὁ θαυμαστὸς ὁρᾶσθαι καὶ ἐπιτήδειος εἰς ἀνδρείας. κατεῖδον δὲ βλάβην ἀέλπτον: Τραπέντα ναύφρακτον. τοῦ ξέρξου εἰπόντος ὅτι εἶδον πῆμα ἄελπτον, φησὶ πρὸς αὐτὸν ὁ χορὸς, τὸν ναυτικὸν ἡμῶν λαὸν τὸν ἡττηθέντα παρὰ τῶν ἰώνων λέγεις παθεῖν πῆμα ἄελπτον. ὁ δὲ φησὶ πρὸς αὐτόν. ὅτι τοσοῦτον ἔδοξε τοῦτο χαλεπὸν, ὥστε καὶ τὸν ἱματισμὸν μου διέρρηξα ἐπὶ τῇ συμφορᾷ τούτου τοῦ κακοῦ: Ἴυζε μέλος.) ὁ μουσιθεὶς, ἤγουν ἡρμοσμένον καὶ ἁρμόζον τῇ ἐμῇ συμφορᾷ ἴυζε, καὶ θρήνει: Βόα νῦν.) ἤτοι ἐναντία τῇ ἐμῇ βοῇ, τουτέστι, φώνημοι φωνὰς ἀντηχούσας ταῖς ἐμαῖς φωναῖς: Δόσιν κακάν.) ἤτοι δίδου δόσιν κακὴν, ἤγουν δάκρυα τοῖς κακοῖς τῶν ἐμῶν κακῶν. ἤτοι τῶν συμφορῶν. καὶ δυστυχιῶν τῶν ἐμῶν: Καὶ στέρν' ἄρασσε.) καὶ ἐπιβόα τὸ μύσιον. οἱ γὰρ μυσοὶ, καὶ οἱ φρύγες μάλιστα εἰσὶ θρηνητικοί: Καὶ μοι γενείου.) λεπτέον ἔξωθεν τὸ κόπτε. ἤτοι τίλλε. καὶ τὴν λευκήρη, καὶ γηραιὰν, καὶ πεπολιωμένην τρίχα τοῦ γενείου δι' ἐμὴν χάριν. ὁ χορὸς εἰπόντος τοῦ ξέρξου τίλλε τὴν σὴν γενειάδα, φησὶν

ἀπρὶξ,

ἄπριξ, καὶ διόλου, μάλα γόεδνα, καὶ λίαν λυπηρῶς, ἢ γοερῶς τίλλε τὰς θρίχας τοῦ γενείου μου: Καὶ ψάλλ' ἔθειραν.) ἀπὸ τοῦ ψάλλειν τοῦ σημαίνοντος τὸ κόπτειν λέγεται, καὶ χειρόψαλλας διόνυσος ὅτι τίλλων τὰ μόρια τῶν γυναικῶν: Ἄπριγδ' ἄπριγδα.) τοῦτο ἐπιφώνημα, ἢ ἐπίφθεγμα ἐπὶ τῶν μετὰ σφοδρότητος τιλλόντων τὰς θρίχας ἀντὶ τοῦ ἐπιτεταμένως, ἢ ἄπριξ, ἢ οἷον ἐμμανῶς τίλλε τὰς τρίχας:

Γόεδνα.) ἤτοι ἕδνα, καὶ δῶρα τοῖς γόοις ἢ τοῖς θρήνοις διδόμενα, σύνηθες γὰρ τοῖς θρηνοῦσι τίλλειν τὰς ἑαυτῶν τρίχας: Γοᾶθ' ἁβροβάται.) ἤτοι πέρσαι τρυφηλοὶ ἢ ἁβρῶς βαίνοντες, ὀδύρεσθε:

Δύσβατος.) φησὶ τὴν περσίδα, οὐχ ὡς σκληρὰν καὶ δύσκολον εἰς ἔμβασιν ἀλλ' ὡς ἤδη κακῶς καὶ δυστυχίᾳ βαινομένην τῷ ξέρξῃ: Ἤ ἢ ἢ φεῦ.) ὦ ὀλλύμενοι ἐν ταῖς ναυσὶ βαρέσι ταῖς τρισκάλμοις.

ΤΕΛΟΣ.

Θεοὺς μὲν αἰτῶ τῶνδ᾽ ἀπαλλαγὴν πόνων:

1 ΦΡΟΥΡΑΣ ἐτείας τῶν κατὰ τὸ μῆκος τῆς ἐτείας φρουρᾶς. Μῆκος δ᾽ἴω.) ἴω ἤδη μῆκος κοιμώμενος. Στέγαις ἀτρειδῶν.) πρὸς τὸ φυλακτικὸν καὶ φιλοδέσποτον. τὸ δὲ ἄγκαθεν, κατὰ συγκοπὴν ἀντὶ ἀνέκαθεν. τουτέστιν ἄνωθεν, ἐξ ἀρχῆς. Δυνάστας.) τοὺς δυναμένους παρὰ τὰ ἄλλα σημᾶναι τοὺς καιρούς. Ἀνδρόβουλον.) τὸν μείζονα ἢ κατὰ γυναῖκα βουλευόμενον γενναῖον, ἢ κατὰ ἀνδρὸς βουλευομένης. Φόβος γάρ.) ἢ πρῶτος ὁ γάρ. ἢ λείπει τὸ ἀλύων. Οἴκου τοῦδε.) οἴκου διαπονουμένου, οὐκ ἄρισα ὡς τὸ πρόσθεν. Ὦ χαῖρε.) δεῖ διαστήματος ὀλίγου, εἶτα ἀνακραγεῖν. ὡς θεασάμενον τὸν πυρσόν. Νυκτὸς ἡμερήσιον.) ἐκ νυκτὸς ἡμέραν ἡμῖν ἰδοῦσιν. Τορῶς.) μεγαλοφώνως. Ἐπαντείλασαν.) ὡς ἤδη ἄστρον ἢ σελήνην. Πρέπει.) διαπρεπῶς σημαίνει. Φροίμιον χορεύσομαι.) πρὸ τῆς κλυταιμνήστρας. Θήσομαι.) οἰκειώσομαι. Τρὶς ἕξ.) καὶ παροιμία. ἀεὶ γὰρ εὖ πίπτουσιν οἱ διὸς κύβοι. Βοῦς ἤδη γλώσσῃ μέγας.) παροιμία, ἐπὶ τῶν μὴ δυναμένων παῤῥησιάζεσθαι. Ἀντίδικος.) ἀντὶ τοῦ ἐχθρὸς ἀπὸ τῶν ἐν ταῖς δίκαις ἐχθρῶν.

Χιλιοναύτας.) γράφεται καὶ ἴλιον αὐτῶν.

κλάζοντες

Κλάζοντες ἄρη.) οὐ γὰρ γλώσσῃ. ἀλλ' ἔργῳ θυμούμενοι τοῖς ἔξω τῆς ὁδοῦ. οἵτ' ἐπακτίοις. οἵτινες ὕπατοι ὄντες ὀλέσαντες τὸν πόνον τῶν ὀρταλίχων, τὸν ἐν τοῖς δεμνίοις τηρούμενον, ἤγουν τῶν λεχέων στροφοδινοῦνται. Ὀρταλίχων.) τῶν μηδέπω πετομένων νεοττῶν. Τῶν δὲ μετοίκων.) ἤγουν τῶν μετοικισθέντων νεοσσῶν. Παραβᾶσι.) τοῖς παραβήσασι καὶ μετοικήσασιν αὐτούς. Πολυάνορος.) πολλοὺς μνηστῆρας ἐσχηκυίας. Καὶ γυιοβαρῆ.) βαρέα καὶ μὴ ἐῶντα ἀναπνεῦσαι τοὺς πίπτοντας. Ἐν προτελείοις.) κυρίως τοῖς πρὸ γάμου θυσίαις, νῦν δὲ, ταῖς πρὸ τῆς ἁλώσεως μάχαις.

Ἔστι δ' ὅπη.) παρὰ τὸ, καὶ τὸ μὲν ὥσπερ πέλει, τὼς ἔσται. Ἀπύρων ἱερῶν.) τῶν θυσιῶν τῶν μοιρῶν. καὶ τῶν ἐριννύων. ἃ καὶ νηφάλια καλεῖται. Ἀλαίνει,) ἀλᾶται. Τί χρέος.) διατί. Χρίσματος ἁγνοῦ.) τοῦ ἐλαίου. Μύχοθεν.) κομιζομένων.

Τοτὲ μέν.) ἔσθ' ὅτε μέν. Τὴν θυμοφθόρον.) ἥτις ἐστὶ θυμοβόρος λύπη τῆς φρενός. Κύριός εἰμι θροεῖν.) δυνατός εἰμι εἰπεῖν τὸ συμβὰν αὐτοῖς σημεῖον ἐξιοῦσιν. Ὅδιον.) τὸ ἐν τῇ ὁδῷ ὀφθέν. Θεόθεν καταπνέει.) πείθει γάρ με ἡ παρὰ θεῶν πίστις μέλπειν. καὶ λέγειν, ὅτι εὖ πράξουσιν οἱ ἀτρεῖδαι ὅσον ἀπὸ τοῦ σημείου. Σύμφυτος αἰών.) ὁ γὰρ σύμφυτός μοι αἰὼν, ὅ ἐστι τὸ γῆρας, διὰ τὴν εἰς θεοὺς πειθὼ μολπήν μοι καὶ ἀλκὴν καταπνεῖ. ὅ ἐστιν εἰ καὶ γέρων εἰμὶ, ὅμως μέλψω τὰ γεγονότα, πέποιθα γὰρ, ὅτι ἐσπέρας αὐτὰ ἄξουσιν οἱ θεοί.

ἐλλάδος

Ἑλλάδος ἥβαν,) τοὺς κρατοῦντας τὴν ἑλληνικὴν
ἥβην, καὶ τὴν ὁμόφρονα περὶ τὰ τακτικά. λέ-
γει δὲ τοὺς ἀδελφούς. Δίκας πράκτορι.) τῷ δί-
κην εἰσπραξομένῳ. Ὅτ' ἐξόπιν ἀργίας.) ὁ ἐξοπί-
σω λευκός. ὅ ἐστιν ὁ πύγαργος. Ἐκ δεξιᾶς.) ὅ ἐστιν
3 εὐσυμβόλως. Παμπρεπέτοις.) τοῖς βασιλείοις.
Λαγίναν γένναν.) τὸν λαγωόν. Ἐρικύματα.) πο
λυκύμονα. Βλαβέντα.) πρὸς τὸ σημαινόμενον τὸ,
βλαβέντα. Αἴλινον.) ἐπειδὴ ὁ αἴλινος καὶ ἐπὶ
θρήνου λέγεται. φησὶν ὅτι ἐν τάξει ὕμνου αὐτὸν λέ
γε. Τεραΐζων.) τὰ τέρατα διηγούμενος. Κτήνη.)
κτήματα. Μήτις ἄτα.) μόνον μὴ προτυπὲν ὑπὸ
θεῶν τὸ στρατευθὲν τῆς τροίας. ὅ ἐστι τὸ ὑπὲρ βλά-
βη τροίας στρατευθὲν ἄτη σκολίσῃς. οἴκῳ γάρ. ὑπὲρ
γὰρ οἴκῳ τῶν κυνῶν διὸς, ὅ ἐστι τῶν ἀετῶν, ὀργίζε
ται, ἄρτεμις ἡ τὸν κύοντα τὸν λαγὼν ἀποκτεῖναι.
λοχεία γάρ ἐστιν ἡ θεός. Αὐτότοκον.) σὺν αὐτῷ τό
κῳ. Πτᾶκα.) τὸν λαγωόν. Ἀέλπτοις.) τοῖς ἕπε
σθαι τοῖς γονεῦσι μὴ δυναμένοις. Ξύμβολα φαί-
ναι.) τὰ σύμβολα αἰτεῖ με φαίνειν, τούτων δὲ, δεξιὰ
μὲν, διὰ τὴν νίκην. ἐπίμομφα δὲ, διὰ τὸν χό-
λον ἀρτέμιδος. Στρουθῶν.) τῶν ἀετῶν. Σύμ-
φυτον.) συγγενικήν. Οὐ δεισήνορα.) οὐ φοβουμέ-
νην τὸν ἄνδρα. ἢ τὴν οὐ δεισαμένην τὸν ἄνδρα. Παλί-
νορσος.) ἡ ἐξ ὑστέρου ὁρμωμένη. Ζεὺς ὅστις.) διάφο-
ρος γάρ ἐστιν ἡ περὶ τοῦ θείου δόξα. Εἰ τόδε μά-
ταν.) εἰ τὸ τῆς ματαιότητος ὀφείλει τὶς ἀποσείσα
σθαι τῆς γνώμης, διανομιζέτω. Ἦν μέγας.) διὰ

τοὺς ἰκτῖνας. Βρύων.) ὁ τυφώς. Τριακτῆρος.) νικητοῦ. ἐκ μεταφορᾶς τῶν ἐν τοῖς πεντάθλοις ἀποσφιαδιζόντων. Τεύξηται φρενῶν.) τῆς ἐλπίδος νίκης. ὁλοσχερῶς φρόνιμος ἔσται. Τῷ πάθει μαθών.) παθὼν δέ τε νήπιος ἔγνω. Πρὸς καρδίας μνησιπήμων.) τῷ ἁμαρτάνοντι τοῦτο συμβαίνει.

4 Σέλμα.) τὸν ζυγόν. ὕψιστος γὰρ ὁ Ζεύς. ἡγεμών. μείζων γὰρ μενελάου. Κεναγγεῖ.) νηῶν ἐξέφθιτο ἤια πάντα. Ἔχων.) ἀντὶ ἐχόμενος. Κακόχολοι.) τῆς κακῶς ποιούσαι σχολάζειν. βροτῶν ἄλαι. καὶ δὴ ἄγριοι ἐφέπεσκον ἀλητεύοντες.

Ναῶν καὶ πεισμάτων.) καὶ δὴ δοῦρα σέσηπε νεῶν. Τρίβῳ.) διατριβῇ. Βριθύτερον.) ἐπαχθέστερον. Κὴρ.) τιμωρία. Τέκνον δαΐξω.) πλείων οἶκτος διὰ τὸ τέκνον. Ἀνάγκας ἔδυ λέπαδνον.) ἀντὶ τοῦ ἠναγκάσθη ποιεῖν μεταβολήν. Τὸ παντόλμον.) ὁ θεὸς ἔγνω πάντα τοὺς ἀνθρώπους τολμᾶν ἀπὸ τῆς ἀνάγκης δηλονότι. Αἰσχρόμητις.) αἰσχρὰ ποιεῖν ἀναγκάζουσα. Παρακοπά.) τοῦ νοῦ παρακοπή. Πρωτοπήμων δέ.) ἡ μείζων τῶν ἄλλων πημάτων. Λιτὰς δέ.) καὶ διὰ τὰς λιτὰς δ' ἃς ἐποιεῖτο τὸν πατέρα, παρ' οὐδὲν ἡγήσαντο τὴν ζωὴν αὐτῆς. Περιπετῆ.) περιεσκεπασμένην. Προνωπῆ.) προνενευκυῖαν. Ἀέρδην.) βαστακτικῶς. Καλλιπρώρου.) εὐμόρφου. Βίᾳ χαλινῶν.) τῇ βίᾳ, καὶ τῷ ἀνχύδῳ μένει τῶν χαλινῶν. τῶν μὴ ἐόντων αὐτὴν λαλεῖν. ὡς ἐν γραφαῖς. διὰ τὸ κάλλος, ἢ διὰ τὸ ἀφωνητεῖν. Ἀταύρωτος.) ἄζευκτος παρθενική.

θενικῆ. Εὔποτμον.) ζηλωτὸν ἐποίει δι' ἑαυτὴν τὸν πατέρα. Οὔτ' εἶδον) διὰ τὸ ἀπάνθρωπον εἶναι τὴν σφαγήν. Τοῖς μὲν παθοῦσι.) τοῖς μὲν πεπονθόσιν ἡ δίκη δίδωσι τὸ μαθεῖν, δίκην γὰρ δόντες μανθάνουσι τὸ μέλλον. Τορόν.) φανερόν. τὸ πεπρωμένον φανερὸν ἥξει. Εὐπραξις.) εὐπραγία. Τὸ δ' ἄγχιστον.) τὸ συγγενικόν. Μονόφρουρον.) ἐπειδὴ μόνοι γέροντες ἐφύλασσον τὴν ἑλλάδα. Ἐρημωθέντος.) παρόντος μέντοι οὐδὲ συντυγχάνειν αὐτοῖς.

Κλύοιμ' ἂν εὔφρων.) εἰ μὴ θέλεις εἰπεῖν οὐ μεμψαίμην ἄν. Ἕως γένοιτο.) γένοιτο καλὴ ἡμέρα, ὥσπερ ἡ νύξ. Μὴ δολώσαντος.) εἰ μή πω θεός με ἀπατᾷ. Φανόν.) λαμπάδα. Ἰσχύς.) μεγίστη πεύκη ἰσχὺς πυρός. Νωτίσαι.) ὑπερβῆναι. Μεσσάπιον.) μέσσαπον ὄρος μεταξὺ εὐβοίας, καὶ βοιωτίας.

Θωμόν.) σωρόν. Πλέον καίουσα.) ἢ τοῦ κιθαιρῶνος. Αἰγίπλαγκτον.) ὄρος μεγαείδος. Καὶ σαρωνικοῦ.) κόλπος περὶ τροιζῆνα. Κάτοπτρον.) τὸ κατόψιον. Ἀραχναῖον.) ὄρος ἄργους. Γεινὰ αἱματηρόν.) ἀπὸ τῶν ὑποζυγίων, ἃ οὐκ εἴκοντα τῷ χαλινῷ ἀφρίζει μετὰ αἵματος. ἢ ἐπεὶ αὐτὴ οὐ πείθεται. πρὶν αἱματόσμου τὴν ψυχὴν ἐξαφεῖσαι. ἀντὶ τοῦ πρὶν ὀργισθῆναί με αὐτοῦ. Δᾶ.) γῆ. δωρικῶς. ὅθεν καὶ δημήτηρ. οἷον γῆ μήτηρ. Ποποῖ δᾶ.) προσαναφωνεῖ τὰ ἐσόμενα. Ἀπόλλων.) ἀπολλύων με. παρὰ ὁμωνυμίαν. Ἀπώλεσας.) ἐκείνην γὰρ ἀπώλεσαν μόνως ὁρίζομαι τὴν τῆς δουλείας. οὐ τὴν νῦν. Δεύτερον.) γέγραφε-

του. δι' ὑπερόνμε ἀπώλεσαν οὐ μετὰ καμάτου. Μι-
σόθεον.) ἄθεον. θεοστυγής. Ἀρτάνη.) ἀγχόνη. Ἔοι-
κεν δ' εἶσ.) ἔοικεν ὡς κύων δ'εῖν ἀναζητεῖν, ἐγέγο-
νεν ἐνθάδε παλαιὸς φόνος. Μαρτυρίοις γάρ.)
φαντάζεται γὰρ ὁρᾶν τὰ σώματα τῶν ἀνῃρημέ-
νων παίδων θυέστου. Προφήτας οὔτινας.) τοὺς λέ-
ξαντας ἡμῖν περὶ σοῦ. αὐτοὶ γὰρ αὐτόπται γινό-
μεθα. Δυσίατον ἀλκάν.) τὴν ὀρέστην φησί. Βοᾷ.)
τὰ περὶ θυέστου. Χειρὸς ὀρεγομένα.) διαδέχονται
δὲ ἀλλήλους τοῖς ὀρέγμασι τῶν χειρῶν. αἴγισθος
καὶ κλυταιμνήστρα. Ἐπαργέμοις.) τοῖς τυφλοῖς,
καὶ ἀσήμοις, ἀπὸ τῶν λευκώματα ἐχόντων ὀφ-
θαλμῶν. Τί τόδε.) φαντάζεται τὸν χιτῶνα. Ἡ
ξύνευνος.) ποῦ ἀγαμέμνονος αἰτία ἔσται τοῦ φό-
νου. Φόνου στάσις.) ἡ στάσις φησὶν ἀπολολύξαι μέλ-
λει. ἐπεὶ τῇ λεωργῷ κλυταιμνήστρᾳ. ἡνίκα ἀπόλ-
λυται. παρὰ τό, αἱ δ' ὀλόλυξαν θυγατέρες τε νυοί
τε, καὶ αἰδοίη παράκοιτις. Φαιδρύνει λόγος.)
οὐ σαφηνίζεται. Σταγών.) τὸ αἷμα. Βίου δύντος.)
συμπληροῦται τοῦ βίου δύνοντος ταῖς αὐγαῖς σου
μηκέτι ὁρῶντος ταῖς αὐγαῖς. Ἄπεχε τῆς βοός.)
ἵνα ἂν ἀποστήσειεν αὐτῆς τὸν ἀγαμέμνονα ὅπως ἂν
μὴ ἀπόληται. Μελάγκερων.) τὸν μελάγκερων
ταῦρον λαβοῦσα. τῷ μηχανήματι τῷ διὰ τῶν πέ-
πλων τύπτει. ἐὰν δὲ γράφηται μελαγκέρῳ μη-
χανήματι τύπτει, ἀντὶ κεκρυμμένῳ. Οὐ κομπά-
σομαι.) οὐκ ἀλαζονεύσομαι μάντις ἄκρος ἐπι-
γνώσκων τὰ θέσφατα. ὅμως δὲ στοχάζομαι τι

κακὸν

6 κακὸν ἀποβήσεται. Ἀγαθὰ φάτισ.) γνωμολογῶν φησὶ τὸ, ἐνίοτε γὰρ καὶ ἐπ᾽ ἀγαθοῖς οἱ χρησμοὶ γίνονται. ὡς δὲ ἐπὶ τὸ πολὺ μοχθηρὰ χρησμῳδοῦσιν, ἢ τὸ ὅλον ἐπὶ τοῦ χρησμοῦ κασσάνδρας, ἀπὸ τούτων τῶν θεσπισμάτων, τίς ἀγαθὴ φάτις γίνεται, παρὰ τὸ λεγόμενον ἐν τῇ συνηθείᾳ. οὐδεὶς εὐτυχὴς εἰς μάντιν ἀπέρχεται. Βροτοῖς δὲ.) τοῖς ἐγχωρείοισ. Κακῶν γάρ.) διὰ τὰ προσιόντα κακὰ τοῖς εἰσερχομένοις, καὶ τὰ λεγόμενα φανερά.

Πάθος ἐπεγχέασα.) συναναμίξασα τῷ τοῦ ἀγαμέμνονος καὶ συγκεράσασα. Ἀμφὶ δ᾽ αὐτάς.) περὶ σεαυτῆς ἄτοπα φθέγγῃ. Νόμον ἄνομον.) τὸ ἑξῆς, θρηνεῖ νόμον ἄνομον ἀμφιθαλῆ κακοῖς. Νόμον ἄνομον.) ᾠδὴν ἀηδῆ, παρὰ κιθαριστικὸν δὲ νόμον φησίν. Ἀηδών.) ταύτην ἡ ἡδομένη τῇ μεταμορφώσει τῆς ἀηδόνος φησίν. Ἄγονα.) γρ. αἰῶνα. Κλαυμάτων ἄτερ.) εἰ γὰρ καὶ ἐν ὄρνισιν οὖσα θρηνεῖ, φωνῇ μόνῃ. καὶ οὐ θρήνοις. Δυσφάτῳ κλαγγᾷ.) ἀσαφεῖ. αἰνιγματώδει. ἢ διὰ τὸ δυστυχῆ μαντεύεσθαι. ἢ διὰ τὸ προειδέναι τὰ δεινὰ ἀνωφελῶς θεσπίας τῆς μαντικῆς. Ἠνυτόμαν.) ηὐξόμαν. Κοσμηθεῖσα.) πρέπουσα. Ἴαλτο.) ὑπὸ κλυταιμνήστρας πεμφθεῖσα. ἐπεὶ προΐαλλε συβώτης. Συγκύπτω.) ὅπως ἐναγίζουσα συγκόπτομαι. καὶ θρηνήσω. Ἄλοκι.) αὔλακι, τομῇ. Βόσκεται κέαρ.) ἀντὶ τρέφομαι τῷ θρήνῳ. Λινόφθοροι.) τὰ λινὰ διαφθείρουσαι. τὸ ἑξῆς, οἱ δὲ στολισμοὶ τῶν ὑφασμάτων πρὸς τοῖς στέρνοις, λινοφθόροι λα

κίδδυ ἐῤῥάγησαν. Ὑπ᾽ ἄλγεσιν.) ὑπὸ τῶν κοπετῶν. Ὀρθόθριξ.) ὀρθοῦσθαι ποιῶν τὰς τρίχας. Τορός.) σαφής. Ὀνειρόμαντις.) δι᾽ ὀνείρων τοῖς δόμοις μαντευόμενος. Ἀωρόνυκτον.) κατὰ τὸ μεσονύκτιον. Μυχόθεν ἔλακεν.) ἀνέλακεν, καὶ βοῆσαι τὴν κλυταιμνήστραν ἐποίησεν, ὁ σαφὴς φόβος, δι᾽ ὀνείρων μαντευόμενος. Γυναικείοισιν.) οἱονεὶ τοῖς ἐστερημένοις τοῦ κουριδίου ἀνδρός.

Ὑπέγγυοι.) ἀληθεῖς. θεοφόρητοι. οἱ ἐκ θεῶν ἠσφαλισμένοι τὴν μαντείαν. Περιθύμως.) ὑπερβαλλόντως. Ἐγκοτεῖν.) τοῖς ὀργιζομένοις νεκροῖς ἄχαριν. ἢ ἐμοὶ ἀηδεῖς ὑπηρετούσῃ αὐτῷ.

Ἰὼ γαῖα.) ὦ γῆ μήτηρ. τοῦτο δὲ διαμέσου ἀναπεφώνηται. Μωμένα.) ζητοῦσα. Δύσθεος γυνά.) δεῖ νοεῖν ὅτι ἡ δύσθεος γυνά, ἠρέμα πως ἐφθέγξατο. διό φησι. φοβοῦμαι γὰρ ἔπος τὸ δ᾽ ἐκβάλλειν. Ἀνήλιοι.) ὧν ὁ δὲ ἥλιος ἐπίδοι διὰ τὸ ἀγαμέμνονος μῦσος, φιλοῦντες γὰρ αὐτόν, οὐ δὲ ἀκούειν ἠνείχοντο κατ᾽ αὐτοῦ. Σέβας. ἑκούσιον.) σέβας τὸ μὴ ἐκ φόβου, ἀλλ᾽ ἐξ αἰδοῦς αὐτῆς γινόμενον. τοῦτο δὲ θέλει εἰπεῖν, ὅτι ἡ αἰδὼς περὶ ἀγαμέμνονος ἔχον οἱ δῆμοι. νῦν εἰς φόβον ἐτράπη, ἐκεῖνον γὰρ ᾐδοῦντο, καὶ ἐφίλουν. τόνδε δὲ φοβοῦνται ὡς τύραννον διαπελόμενον. Δαμίας.) τοῦ δήμου. φοβεῖται ἕκαστος φοβεῖται φθέγξασθαι. Ῥοπὴ δ᾽ ἐπισκοπεῖ.) ἡ δὲ τῆς δίκης ῥοπὴ τοὺς μὲν ἐπισκοπεῖ ταχέως καὶ ἀμύνεται. ἄλλοις δὲ ἐν ἀμφιβόλῳ ἔχει τὴν τιμωρίαν, οὐκ ἀθρόως αὐτοὺς ἀμυνομένη,

νομένη, ὥστε τοὺς ἠδικημένους ὑπ' αὐτῶν λυπεῖσθαι. ἄλλους δὲ σκότος καλύπτει, ὡς μὴ δ' ὁρᾶσθαι ὑπ' αὐτῆς. ὁμοίως ὁ φόνος πέπηγε καὶ οὐ διαῤῥεῖ. ἀλλ' ἐπέξεισιν αὐτόν. Βρύει.) ἀνθεῖ. Ἄκραντος ἔχει νύξ.) ἄωρος θάνατος. Τίτας.) τιμωρός.

Οὐδιαῤῥυδᾶν.) ἀντὶ οὐ διαῤῥέων. Διαλγὴς ἄτη.) τουτέστιν ὁ φόνος. Διαφέρει.) διασπαράσσει. Παναρκέτας.) τῆς εἰς πάντα τὸν χρόνον ἀρκούσης αὐτῷ. Τοῦ δ' ἄκραντος.) τοῦτο ὥσπερ ἐπιδόμενον ἐστί. Νυμφικῶν ἑδωλίων.) τὸ γυναικεῖον αἰδοῖον λέγει. ὥσπερ γὰρ ἐπιβάντι νυμφικῆς κλίνης, οὐκ ἐστὶν ἴασις πρὸς ἀναπαρθένευσιν τῆς κόρης. οὕτως οὐδὲ γὰρ φονεῖ πάρεστι πόρος πρὸς ἄρκεσιν τοῦ φόνου. Πάντες ἐκ μιᾶς.) πάντες οἱ ποταμοὶ εἰς ἓν συνερχόμενοι. Ἰοῦσαν ἄτην.) ἀντὶ τῆς ἐπιούσης αὐτῷ ἄτης. ἀττικὸν δὲ τὸ πρὸς αἰτιατικὴν συντάσσειν. καθαίρωσι τὸν φόνον, τὸ δὲ κοινὸν, καθαίρωσι τοῦ φόνου. Ἐμοὶ δέ.) τὸ ἑξῆς, ἐμοὶ πρέποντα καὶ ὀφειλόμενα ἐστὶν ἀπαρχὰς βίου τὰ τῶν βίᾳ μεφερομένων, αἰνέσαι πικρὸν φρενῶν στύγος κρατούσῃ. ἀνάγκην γάρ μοι, οἱ θεοὶ προσήνεγκαν. Δίκαια καὶ μὴ δίκαια.) εἴτε δικαίως, εἴτε μή, ἔστι δὲ παροιμία. δοῦλε δεσποτῶν ἄκουε. καὶ δίκαια καὶ ἄδικα. ἀμφίπτολιν.) τὴν ἐκ διαφόρων πόλεων ἀνάγκην. ὅ ἐστι, πόλεμον, ὡς ἀμφιμάτορας κόρους φησὶν ὁ Εὐριπίδης ἐκ διαφόρων γὰρ πόλεων ἦσαν οἱ Ἕλληνες. Ματαίοισιν.) ἤτοι ματαίαις τύχαις. Κρυφαίοις πένθεσι.) τουτέστι μὴ ὡς φανε-

σὴ δ' ἡ μύσος τὸ κατὰ κλυταιμνήστρας. Εὐθήμονος.) τουτέστιν ὑπηρέτιδος οὖσαι διαθεῖσαι τὰ κατὰ τὸν
8 οἶκον. Πρέποντ' ἀρχαίου βίου.) πρέποντά μοι ἐστὶ καὶ ὀφειλόμενα. ἐξότε τοῦτον ἐπανήρημαι τὸν βίον τὰ τῶν πρὸς βίαν κεκτημένων ἐπαινέσαι, καὶ λυπῆσαι τὴν κατ' αὐτῶν ἀπεσύγησιν, καὶ μηδὲ παρρησίᾳ τὸν δεσπότην κλαύσῃ. Κηδείους.) συγγενικάς. Γέλανον.) πᾶν τὸ ἐπιθυμούμενον οὕτω καλοῦσι. Τάδε.) τὰς χοάς. Τῶν κακῶν.) παρ' ὑπόνοιαν, ἔδει γὰρ τῶν καλῶν εἰπεῖν. Μεταίτιαι.) ἀντὶ σύμβουλοι. Στείχω καθάρματα.) τοῦτο πρὸς δὲ παρ' ἀθηναίοις ἔθος. ὅτι καθαίροντες οἰκίαν ὀστρακίνῳ θυμιατηρίῳ ῥίψαι ἐν ταῖς τριόδοις τὸ ὄστρακον, ἀμεταστρεπτεὶ ἀνεχώρουν. Ἀστρόφοισιν ὄμμασι.) τὸ ἑξῆς δικοῦσα τεῦχος ἀστρόφοισιν ὄμμασιν, στείχω πάλιν, καθάρματα ὥς τις ἐκπέμψας. Τὸ μόρσιμον γάρ.) ἀντὶ οὐδὲν πείσεσθε παρὰ τὸ μόρσιμον. Ὑπερτέρου.) τῶν ὑπ' ἐμοῦ ἀνωτέρω λεγομένων αἰδουμένη λέξω σοι τὸν ἐκ φρενὸς λόγον αἰδουμένη τὸν ἀγαμέμνονος τύμβον, ὡς βωμόν.

Χέουσα τὰς χοάς.) εὖξαι ἀγαθὰ τοῖς εὖ φρονοῦσι τῷ ἀγαμέμνονι δηλονότι. Πρῶτον μὲν αὐτήν.) σεαυτὴν δηλονότι, κἀκεῖνον, ὅστις Αἴγισθον στυγεῖ. Αὕτη σύ.) σὺ σκόπησον τίς στυγεῖ Αἴγισθον. οὐκ ἐμὸν γὰρ εἰπεῖν. Πότερα δικαστήν.) κριτὴν ἢ τιμωρόν. ὁ ἐστὶν ἀκουσόμενον τοῦ πράγματος. ἢ πρὸ ἀκοῆς τὴν τιμωρίαν ἐπάγοντα ὡς ἀναμφιβόλου ὄντος τοῦ κακοῦ. Καὶ ταῦτά μοι.) ἀντὶ τοῦ ταῦτα εἰπεῖν

πολλ

περὶ θεῶν ὅσια κρίνεται. Θρέψασά τι.) θρέψασα ἡ γῆ τὸν σπόρον τοῖς ἔπειτα καρποῖς, ἀπ' αὐτοῦ κύημα λαμβάνει. Πῶς.) ἀντὶ τοῦ ὅπως. Ἀνάξαμεν.) βασιλεύσομεν. πεπραγμένοι.) νενικημένοι
9 κατηγωνισμένοι. Ἀντίδουλος.) ἰσόδουλος. ἐν δούλης τάξει. ὑπερκόμπως.) ὑπερηφάνως. Τοῖς δ' ἐναντίοις.) τοῖς δ' ἐχθροῖς σου λέγουσι φανῆναι τιμωρόν. Ἀπηκατθανεῖν.) γράφεται αὐτίκα κατακτανεῖν. Ἐν μέσῳ.) ἐν κεφαλαίῳ, ἐν ὑποθέσει τίθημι. Ἐπανθίζειν.) στέφειν ὡς ἄνθεσι. Παιᾶνα.) ὅτι ἐπὶ ἀποθανόντος παιᾶνα εἶπε κακῶς. καὶ Εὐελπίδης. παιᾶνα τοῦ κάτωθεν ἀσπόνδῳ θεῷ. Καναχές.) καναχηδόν. Κεχυμένων.) τὸ ἑξῆς ἐκκεχυμένων χοᾶν πρὸς ἔρυμα τόδε ἵετε δάκρυ. ἄγος ἀπευχετον, τὸ δάκρυ γάρ, ἀπευκτὸν ἄγος εἶπεν. ἀπότροπον τῶν ἡμετέρων κακῶν. ἢ τῶν ἀγαθῶν τῶν ἐχθρῶν. Ἐξ ἀμαυρᾶς.) τῆς ἀσθενοῦς ὡς πρὸς σύγκρισιν Ἠλέκτρας, ἢ ὅτι σκιαὶ οἱ νεκροί. Ἀναλυτήρ.) τῶν ἐν τοῖς δόμοις κακῶν. Συνέργῳ πάλλων.) ὅ ἐστι μὴ μόνον φέρων, ἀλλὰ καὶ πράττων. Σχέδια.) γράφεται ἕτοιμα. Αὐτόκωπα.) τὰ ἀφ' ἑαυτῶν ἔχοντα τὴν λαβὴν ξίφη. σχέδια δὲ ἀντὶ σχεδὸν φονεύοντα καὶ οὐ πόρρωθεν ὥσπερ τὰ βέλη. Ἀνορχεῖται.) λίαν κινεῖται. Ὁ δέ.) ὁ πλόκαμος. Ὁμόπτερος.) συγγενής. Καρδίας κλύδων.) κίνησις τῆς χολῆς, τῆς κατ' αὐτόν. Ἐπαίσθην.) ὡς βέλει ἐκρούσθην. ἐξ ἐναντίας τιτρώσκουσι. Δίψιοι.) πρώην ἄγονοι. ὡς δίψιον ἄργος τὸ ποτὲ ἄνυδρον. αὐτῆς

μήτηρ. Φρόνημα.) τὸ δύσθεον φρόνημα. οὐδαμῶς ἐπώνυμον μητρὸς πεπαμένη. Τὰ δ' αἰνέσω.) λείπει οὐκ ἔχω. Σαίνομαι.) παραμυθοῦμαι. Εἰ θ' εἶχε φωνήν.) ὁ πλόκαμος δηλονότι. Δίφροντις.) διχογνώμων. Μὴ κηνυσσόμην. ἐφανταζόμην. κλώνυμα γὰρ τὸ εἴδωλον. Ἀποπτύσαι.) μισῆσαι.

Ναυτίλων.) τρόπον ναυτῶν. Σμικροῦ γένοιτ' ἄν.) ἀντὶ τοῦ εἰ ὀρέστου ἐστὶν ὁ πλόκαμος. γένοιτ' ἂν ἐκ μικρᾶς προφάσεως μέγα ἀγαθόν. Τενόντων θ'.) τὴν εἰς μῆκος τῶν ποδῶν ἔκτασιν, τένοντας φησίν.

Ἐπεὶ τὴν νῦν.) ἐπειδὴ τὴν νῦν λαμβάνω ἐκ δαιμόνων. τύχος γὰρ ἤδη ἐπέτυχον ὑπὸ θεῶν. ὅτι εἶπες τὰ λοιπά. Ἐκπαγλουμένην.) ἐκπάγλως θαυμάζουσαν. Τυγχάνω.) ἐπέτυχον. Δυσμαθεῖς.) ἀπιστεῖς. Κηδείου.) τῆς ἐπὶ κηδεία τετμημένης. Συμμέτρου.) παραπλησίου. Ἰδοὺ δ' ὕφασμα.) οὐ πάντως ἐν τῷ νῦν χιτῶνι, ἀλλ' εἰκὸς αὐτὸν ἔξωθεν ἔχειν παιδικὸν σπάργανον. Δακρυτός.) ἢ ὅτι παρ' ἐλπίδας ὤφθη, ἢ ὅτι φανεὶς, δάκρυα αὐτῇ ἐκίνησε. Ἡ δὲ πανδίκως ἐχθαίρεται.) ἐν σοὶ ὁρῶ μητέρα στεργόμενον, αὕτη δὲ ἀπέχθεταί μου. μητέρα στέργομαι αὐτὴν δὲ ἀπέχθεταί μοι. Οὐ γὰρ ἐντελής.) οὐκ ἔστι γέννα ἐντελής. ὥστε τὴν πατρώαν θήραν προσάγειν τῇ καλιᾷ. Εὔθυνον γέρας.) εὔθυνον. διὰ τοῦ υ τὸ δίκαιον σημαίνει. διὰ δὲ τῆς οι, καλὴν εὐωχίαν ἔχον γέρας παρὰ τοῦ θοινᾶν. Ἀπὸ σμικροῦ.) ἀντὶ τοῦ σῶζε ἡμᾶς. δυνάσαι γὰρ ἀπὸ σμικρᾶς αἰτίας ἀνοικοδομῆσαι τὸν πεσόντα δόμον. Βωμὸς ἀρήξει.)

ξει.) ἀντὶ τοῦ ἐπιμελήσεται τῶν βωμῶν. Πιανήρει.) καιόμενα γὰρ τὰ ξύλα πίοσαν ἀνίησι. Τοῖσι ζημίαισ.) ἢ ἐμέ ζημίαν μεμφόμενος. ἢ αἴγισθον τὸν ζημιωθέντα ποινῆς ἐπὶ τῷ φόνῳ τοῦ πατρός.

Αὐτὸν δ' ἔφασκε.) αὐτὸν δὲ τὸν ἀγαμέμνονα ἔφασκε τελεσιουργεῖν. Μειλίγματα.) τῶν ἐχθρῶν μειλίγματα. αἱ κολάσεις γὰρ τῶν ἀδικούντων, μειλίγματα εἰσὶ τῶν ἀδικηθέντων, ἢ μέχρι γήρως ἀτυχήσομεν, ἢ παρ' αὐτὰ γηράσομεν. πρὸς τὸ αἶψα γὰρ ἐν κακότητι βροτοὶ καταγηράσκουσι. τοὺς μὲν γὰρ πολίτας λιμώξειν ἐκ γῆσ ἔφασκε πρὸς ἀφοσίωσιν ἀγαμέμνονος. ὡς μὴ ἐκδικήσαντας. ἡμᾶς δὲ σωματικῶσ φθαρῆναι. Ἐν σκότῳ.) τὸν ἐν σκότῳ νῦν κινοῦντα τὴν ὀφρῦν, λάθρᾳ ἡμᾶς ἐπεξιέναι ἔλεγεν. Πεπτωκότων.) ἐκ τοῦ ἀγαμέμνονος ἱκετεύσαντος τοὺς θεοὺς ἐκδικήσεως τυχεῖν.

Λυμανθὲν.) λυμανθέντα κακῶς. Ταριχευθέντα.) καὶ ὁ σώφρων τὸ γῆρασ μαραῖνον ταριχεύει.

Τοιοῖσδε.) κατὰ ἀπόφασιν ἀναγνωστέον. Κεἰ μὴ πέποιθα.) καὶ εἰ μὴ διὰ τοῦ χρησμοῦ, ἀλλὰ διὰ τὰ ἄλλα. Ἀντίμεν ἐχθρᾶς.) τοῦτο προστάσσει ἡ δίκη. ἀντὶ λοιδορίας γὰρ λοιδορίαν. ἀντὶ πληγῆς, πληγήν. Ἑκαθενὑείσας.) μακρόθεν ὑειοδρομήσας εἰς τὸν σὸν τάφον, ὅ ἐστιν ἀπὸ φωκίδος ἐλθών. ἄλλως. πόῤῥωθεν σου ἀφοριζόμενος. σὺ μὲν γὰρ ἐν σκότῳ. ἐγὼ δὲ ἐν τῷ φωτί. ἐναντίον μὲν τὸ φῶς τῷ σκότῳ. τουτέστι πολὺ τὸ μεταξὺ τῶν ζώντων, καὶ τεθνεώτων. ὅμως δὲ τοῖς προσαθοδόμοις ἀτρεί

δαις

δαις ὁ γόνος εὐκλεὴς, ὁμοίως χάριτες κέκληνται. Προσθοδόμοις.) τοῖς πρότερον ἐσχηκόσι δόμον. νῦν γὰρ οὐκ εἰσὶ δόμοι. φροῦδα γὰρ τάδε ἤδη. Οὐ δαμάζει.) τουτέστιν οὐ συναλίσκεται τῷ σώματι ἡ ψυχικὴ δύναμις. Γνάθος.) ἡ γνάθος συνήθης, καὶ ὁ κρημνὸς παρὰ πινδάρῳ. καὶ ἡ ἠχὼ. παρὰ σιμωνι. Φαίνει δ' ὕστερον.) ἣν ἔχει ὀργὴν ἡ ψυχὴ ὕστερον φανεροποιεῖ. Ὀτοτύζεται.) δεῖ δὲ ὅμως τὸν ἀποθανόντα θρηνῆσαι. Μαντεύει.) ζητεῖ τὸ ἀντιμωρεῖσθαι. ὅμως οὐκ ἠρεμεῖ ἡ ψυχὴ. ζητεῖ γὰρ παντελῶς παρασομένη τὴν ἐκδίκησιν. Ἐν μέρει.) κατὰ διαδοχὴν, ὡς καὶ τοῦ ἀδελφοῦ. Ἱκέτας.) ἱκέτην μὲν ἐμέ. φυγάδα δὲ ὀρέστην. πληθυντικῶς δὲ ἑκάτερον εἶπεν, ἀντὶ ἑνικοῦ. Οὐκ ἀτρίακτος.) οὐκ ἀνίκητος. ἀλλὰ νενικημένη ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν. ἀπὸ τῶν παλαιστῶν. οἱ ἀποσφιαλίζονται ἀπὸ τῶν ἀντιπάλων. Χρήζων.) ὁ χρησμῳδῶν ἀπόλλων. Νεοκρᾶτα ὀρέστην.) τὸν νεωστὶ συγκραθέντα ἡμῖν. οἱ δὲ, νεοκρᾶτα τὴν ἐπὶ νεκρῷ σπονδὴν. νεωστὶ κεκραμένον κρατῆρα. Κελεύθοις.) ταῖς προσόδοις. Ἐπιστρεπτὸν.) ζηλωτὸν, ὡς τοὺς ὑπαντῶντας ἐπιστρέφεσθαι πρὸς θέαν ἡμῶν. Πολύχωστον.) ὑπὸ πολλῶν κεχωσμένων. Εὐφόρητον.) τάφον εὐτυχῆ. φορὰ γὰρ ἡ τύχη. Χθονίων τυράννων.) πλούτωνος καὶ περσεφόνης. Μόρσιμον λάχος.) τὴν ἐκ μοιρῶν βασίλειαν κεκληρωμένην ἔχων. Πεισίμβροτον.) τὸ σκῆπτρον τὸ τοὺς ἀνθρώπους πειθοῖ μᾶλλον, ἢ βίᾳ διαπράττον. Μὴ δ' ὑπὸ τροίας.) γυναικικῶς οὐδὲ

τούτῳ

τούτῳ ἀρέσκεται. ἀλλὰ τοῦ μὴ δὲ τὴν ἀρχὴν αὐτὴν ῥηθῆναι. Δαμῆναι.) λείπει τὸ ὤφελον. πρὸ τοῦ ἀπο-
11 θανεῖν τὸν πατέρα. Ὑπὸ πρὸς βορέου.) τῆς ἄγαν πνεούσης. Ἀλλὰ διπλῆς.) διπλῇ μάστιγι ἐπλήγημεν. Τῶν μὲν ἀρωγοί.) ἡμῶν οἱ σύμμαχοι οἱ περὶ εἰ ἀγαμέμνονα. Χέρσου οὐχ ὅσιαι.) περὶ ἰδίᾳ ἀνατιφάνηται τὴν ἄγαν συγκερῶν τούτων. περὶ δὲ μᾶλλον ἀγαμέμνονος τοῖς παισὶν αὐτοῦ συμβέβηκεν, πρὸς ὃ ἐπάγει ἡ λέκτρα ὅτι ὡς βέλος μου ὁ λόγος οὗτος ἥψατο. Ὑστερόποινον ἄτην.) τὴν ἐριννῦν.

Καὶ πανούργῳ χειρί.) τῇ χειρὶ κλυταιμνήστρας καὶ αἰγίσθου. Τοκεῦσι.) ἵνα τὸ ὅμοιον, καὶ ἴσον περὶ πασί μου φυλαχθῇ. Ὀλολυγμόν.) πανηγυρικὸν. λαμπρόν. Ἔμπας περιπίπτεται.) ὅμως τὸ εἱμαρμένον περιπίπτεται πάντας. καὶ οὐκ ἂν ἐπιβουλευθείη παρὰ τὸ μοιρίδιον. Πάροιθεν δὲ πρώρας.) τῆς ὄψεώς μου. Ἔγκοτον στύγος.) ὀργίλος μῖσος. Ἀμφιθαλής.) ὁ ποιήσων ἄμφω ἡμᾶς ἀναθηλῆσαι.

Κάρανα.) τὰ τοῦ οἴκου ἄκρα. λέγει δὲ τοὺς περὶ αἴγισθον. Πιστὰ γένοιτο.) καὶ γένοιτο πιστὰ τῇ χώρᾳ. ὅτι σὺ τούτων αἴτιος. Τετιμέναι.) αἱ ἐριννύες παρὰ χθονίων θεῶν τετιμημέναι. Παρὰ τῶν προτέρων.) τοῦ ἀγαμέμνονος. Ἄτην ἑτέραν.) τὸ ἑξῆς, ἄτην ἑτέραν. ἐπάγουσα λοιγὸν ἐπ' ἄτῃ. Νερτέρων.) οἱ κατὰ γῆς θεοί. Ἀραὶ φθιμένων.) ἀνειδωλοποιεῖ τὰς ἀράς. Ἀφειδῶν τὰ λοιπά.) ὑμᾶς τοὺς ὑπολοίπους τῶν ἀφειδῶν ἀπεσπασμένους, καὶ φυγαδευθέντας τῶν οἴκων. Κλύουσαν.) ἀντὶ τοῦ κλυούσῃ.

σῃ. Καὶ τότε.) ὁπότε οἰκτιζόμενον ἴδω ὀρέστα. Κε-
λαινοῦται.) φώσεται. Πρὸς ἔπος.) ἀντὶ τοῦ κλυοῦ-
σῃ τὸν ὑπὸ σοῦ λόγον. Πρὸς τὸ φανεῖσθαι.) πρὸς
τὸ καλά μοι ἐννοεῖν. Τί δ' ἄν.) τί δεινὸν εἰπόντες κα-
τὰ κλυταιμνήστρας τύχοιμεν τῆς σῆς συμμαχίας
ὦ πάτερ, ἃ πεπόνθαμεν. Ὠμόφρων.) ἀκόλα-
κευτος, Ἐπασσυτεροτριβῆ.) ἀλληλοπαλῆ κτύ-
πον ποιοῦντα. Ἄνωθεν.) τῷ ἄνωθεν ἐπαγομένῳ
12 τῆς κεφαλῆς κτύπῳ. Ἐμασχαλίσθη.) κατε-
σκεύασε γὰρ τὸ μασχαλισθῆναι αὐτὸν ἡ κλυταιμνή-
στρα. ἡ καὶ οὕτως ἀτίμως αὐτὸν θάψασα, δυστυ-
χίαν μεγίστην κατασκευάζουσα τῷ σῷ βίῳ ὀρέ-
στα. ὅ ἐστιν ἵνα δυστυχῆ βίον ζήσῃς. τοῦ ἀγαμέμνονος
μὴ δυναμένου σοι συμμαχῆσαι πρὸς τιμωρίαν
κλυταιμνήστρας. Μυχοῦ δ' ἀφ'.) κατάκλειστος
περὶ τὴν εἱρκτήν. Οὐδέποτε.) οὕτως ἑτοίμως ἐ-
γέλασα, ὡς τότε ἑτοίμως ἐδάκρυσα. Τοιαῦτ' ἀ-
κούων.) πρὸς τὸν ὀρέστην φησίν. Ἡσύχῳ φρενῶν.)
ἠρεμαίᾳ τῇ ψυχῇ. ἀντὶ τοῦ προσέχων, καὶ μὴ ἀπο-
πλανώμενος. Τέτραινε.) διατόρει. διακόμιζε.
Τὰ μὲν γάρ.) ταῦτα γὰρ τὰ συμβάντα ἀγαμέμ-
νονι αὐτὸς τουτέστιν ὁ πατὴρ ἐπιθυμεῖ καὶ τὰ λοι-
πὰ γνῶναι. τουτέστι τὴν τιμωρίαν. Πρέπει.) πρέ-
πει δέ σοι ἀμετακινήτῳ δυνάμει ὁρμᾶν κατ' αὐ-
τῶν. Ξυγγενοῦ.) σύμπραξον. Κεκλαυμένα.)
ἐλεεινά, Στάσις γὰρ πάγκοινος.) ἐπιβοᾶσε ἡ σύστα-
σις ἡμῶν ἡ κοινὴ βοηθὸν ἐλθεῖν. Τὸ μόρσιμον μέ-
νει.) πέπηγε μὲν καὶ ὥρισται πάλαι ὑπὸ μοιρῶν,
τὸ τὴν

τὴν κλυταιμνήστραν ἀνδροκτονήσασαν, ἀναιρεθῆναι. τὸ κατ' αὐτῆς δὲ καλῶς κυρωθὲν ὑπὸ τῆς δίκης ἔλθοι. ὁ δὲ μὴ μελλήσοι πρὸς τιμωρίαν κλυταιμνήστρας τὸ θεῖον. Ἐγγενὴς συγγενής. ὅτι ὑπὸ συγγενῶν ἐπάθομεν. Καὶ παράμουσος.) ἐκτὸς τοῦ καθήκοντος. Ὁ δ' ὕμνος.) ταῦτα τὰ ἄσματα τοῖς κατὰ γῆν θεοῖς πρέπει. καὶ οὐ τοῖς οὐρανίοις. Οὐτυραννικοῖς.) οὐχ ὡς βασιλεῖ πρέπει, ἀλλ' ἀδόξως.

13. Προσθεῖσαν. αἰγίσθω.) ὥστε φυγεῖν τὰς ἐπιβουλὰς αἰγίσθου τιμωρησαμένης αὐτόν. Οὕτω γάρ.) οὕτω γὰρ αἴσοι κρατήσαντες, πολυτελῶς θύσομεν. ἔννομοι δὲ αἱ νόμιμοι θυσίαι αἱ πολυτελεῖς. εἰ δὲ μὴ ἄτιμος ἐν πυροῖσι κνισωτοῖς. Παρ' εὐδείπνοις χθονὸς.) ὁ δὲ παρὰ κατοιχομένοις, δείπνῳ τιμώμενος. Ἐκ δόμων γαμηλίους.) εἰ γὰρ αἴγισθος ἀπολεῖται, κἀγὼ γαμηθήσομαι. Προσβεύσω.) τιμήσω. Πέδαις δ' ἀχαλκεύτοις.) ἀσιδήροις δεσμοῖς. λέγει δὲ, τὴν ἀδιεξόδευτον ἐσθῆτα.

Ὦ γαῖα.) ἐν τούτοις, ἀμοιβαῖα τὰ πρόσωπα ὀρέστου, καὶ ἠλέκτρας. πρῶτον δὲ ὀρέστου. Λουτρῶν ἐν οἷς.) οἷς ἀπέθανεν. Βουλευτοῖς.) ἐπιβουλευτοῖσ πέπλοισ. Ἤτοι ἢ τὴν δίκην συμμαχοῦσαν ἡμῖν κατ' αὐτῶν πέμψον, ἢ σὺ κόλασον αὐτούς. Οὕτω γάρ.) ἐὰν ἡμεῖς ὦμεν. Κληδόνευε.) εὐφημίαι. διὰ φήμης σώζοιεν σε. Φελλοί.) ἐκεῖνοι γὰρ ἐπιπλέον σημαίνουσι, τὴν ἐν βυθῷ σαγήνην. οὕτω καὶ ἡμεῖς ζῶντες σε τὸν θανόντα. Φελλοί.) τὰ κοῦφα ξύλα τὰ ἀναβαστάζοντα ἐν τῇ θαλάσσῃ τὰ δίκτυα.

κτυα. Τὸν ἐκ βυθοῦ κλωστῆρα.) ἐν περιφράσει τὸν κλωστὸν λίνον. Ἄκουε.) ἀντὶ τοῦ πείσθητι. Τὸν δὲ τιμήσει λόγον.) ἀντὶ τοῦ ἐπακούσας ἡμῶν. Ἀνοιμώκτου.) πολυθρυλλήτου. Ἔξω δρόμου.) ἔξω τοῦ προκειμένου. Ἀνήκεστον.) ἀνίατον πάθος. Οὐ φρονοῦντι.) τῷ ὑπ' αὐτῆς θανόντι. καὶ μὴ φρονοῦντι τὰ αὐτῆς. Εἰκάζω τάδε.) κουδισάζω ὅτι οὐκ ἐπέμφθη. ἀντὶ τοῦ ὑπερβαίνει τὰ ἁμαρτήματα. τὴν ἀπὸ τῶν δώρων πειθὼ καὶ παρηγορίαν. θέλοντι γάρ. ὁ δὲ ἀντὶ τοῦ γάρ. Πάρει.) γράφεται πάρης. Κρανοῦται.) κεφαλαιοῦται. Ἐν σπαργάνοισι παιδός.) ὡς παῖδα αὐτὸν ἐκτεῖναι ἐν τοῖς σπαργάνοις. ἀπὸ κοινοῦ, τὸ ἔδοξας. Χρήζοντα.) πρὸς τὸν δράκοντα εἰ περὶ τὸ χρήζοντα. Ὑπὸ στάγους. τοῦ μισητοῦ θηρίου. ὥστε ἐν γάλακτι. ἀντὶ γάλακτος αἷμα. Ἀνδρὸς ὄψανον ὄψανον, ὄψις, φαντασία. τὸ χ. γὰρ ὅτι ἀπὸ ὄψεως περιῆξε τὸ ὄψανον. τὸ ἐκ τοῦ ἀνδρὸς ἀγαμέμνονος φάντασμα. Ἐκ τυφλωθέντες.) οἱ σβεσθέντες ἤδη λαμπτῆρες, νὺξ γὰρ ἦν. Κηδείους χοάς.) τὰς πρὸς ἀμείψαν ἀγαμέμνονος. Ἄκος.) θεραπευτικὸν ἴαμα θεράπευμα τμητικὸν τῶν κακῶν οἰηθεῖσα ποιεῖ. Τὸν αὐτὸν χῶρον.) τὴν γαστέρα τῆς
14 κλυταιμνήστρας. Ἐκδρακοντωθείς.) ἀγριωθεὶς κατ' αὐτῆς. Δεῖ τοίνυν ὡς ἔθρεψεν.) ὥσπερ δι' αἵματος ἔθρεψε τὸν δράκοντα, δεῖ αὐτὸν θρέψαι τῷ ἰδίῳ γάλακτι. ὃ δεῖ δι' αἵματος τὴν ἐμὴν ἐπιθυμίαν πληρῶσαι. Τὴν δέ.) τὴν ἠλέκτραν. Ἄνδρα τίμιον.) τὸν ἀγαμέμνονα. Ἦ καὶ λοξίας.) καθό.

τὸ ἑξῆς ἐφήμισε τὸ πρίν. Σάγην.) πανοπλίαν ἢ τελείαν παραβολὴν ἔχων ξείου. Φωνῶ.) οἶμαι δὲ φονικὴν φωνικὴν θέλει. Τί δὴ πύλῃσι.) καὶ μὴ δεξιωθῶμεν μένομεν, πρὸ τῶν θυρῶν ἐνθάδε τοσοῦτον, ὥστε εἰκάζειν τινὰ ὅτι ἠτιμώθημεν. καὶ τοιαῦτα λέγειν. Βηλὸν.) τὸν οὐδόν. σάφ' ἴσθι. τὸ ἑξῆς σάφ' ἴσθι πρὶν αὐτόν. Ποδώκει.) τῷ ταχεῖ ξίφει. ὡς ἐνθάδε ἐμψύχου δὲ εἶπεν. Οὐχ ὑπεσπανισμένη.) οὐκ ἀποτυγχάνουσα. Ἄκρατον αἷμα.) ὡς εἰ ἔφη τοῦ τρίτου κρατῆρος μετὰ Ἀγαμέμνονος τῶν δύο τούτων τὸ αἷμα. Ἀρτίκολλα.) σύμφωνα, καὶ ὑγιῶς συναρμοζόμενα ταῖς νέωστι συνθήκαις ἡμῶν. Τὰ κλίσια.) τὰ κλήσιμα. Ὀρθώσαντί μοι.) συμπράξαντί μοι. Πολλὰ μέν.) πολλὰ τίκτει ὁ ἀὴρ ἐκ τῆς ἡλιακῆς ἀκτῖνος πτηνὰ, καὶ ἑρπετά. εἰσὶ γὰρ ὄφεις ἐξ ἀέρος πίπτοντες. Δεινὰ καὶ δειμάτων.) κατὰ περίφρασιν δείματα. Ἀγκάλαι.) αἱ κοιλότητες. Ἀνταίων.) ἐναντίων. Βλάστουσι.) γεννῶσι καὶ αὔξουσι. Μεταίχμιοι.) αἱ μεταξὺ γῆς καὶ οὐρανοῦ λαμπάδες. τουτέστιν ὁ ὑπὸ ἡλίου φωτιζόμενος ἀήρ. Πεδάμεροι.) εἰ μὴ πεδάοροι. ἵν' ᾖ τὸ σημαινόμενον, μετέωροι. Φράσαι.) ἐννόησον. Ἀλλ' ὑπέρ.) ὁ ἀλλὰ, ἀντὶ δή. Τίς λέγοι.) τίς λέγοι φρεσὶν, ἀντὶ ἐννοήσειεν. Παντόλμους.) ἀπὸ κοινοῦ τὸ τίς λέγοι. Ὁμαυλίας.) ὁμονοίας.

ἀπέρωτος.) στυγνὸς καὶ ὑπερήφανος. Θηλυκρατής.) ὁ γυναικῶν κρατῶν. λέγει δὲ ταῦτα, ὅτι ἡ Κλυταιμνήστρα καταφερείας ἕνεκα τοῦ Αἰγίσθῳ ἐγαμήθη.

ἐγαμήθη. Ἴστω δ' ὅστις.) γινωσκέτω δ' ὁ παιδευθεὶς, οὐχ ὑποπτέροις φροντίσιν ἵν' ᾖ δ' ὃς ὑποτακτικὸν αὐτί. ὃ. προστακτικόν ὁ μὴ κοῦφος, ἀλλ' ἀληθῶς μαθεῖν θέλων. Ἁ παιδολύμας.) ἡ τῷ παιδὶ μελεάγρῳ λυμηναμένη. Ἥντινα.) οὕτω δὲ ἑξῆς. ἥντινα μήσατο πρόνοιαν, τάλαινα θεστιὰς ἡ παιδολύμας καὶ πυρδαής. Ἥλικ' ἐπεί.) ἀφ' οὗ ξύμμετρον τῷ παιδὶ δαλόν. ἐξότε πεσὼν ἀπὸ τῆς μητρὸς ἐβόησε, τουτέστιν ἐξότου γεγένηται. Σύμμετρον.) τὸν συμμετρηθέντα αὐτῷ εἰς τὸ διὰ βίου μοιρόκραντον ἦμαρ. ὅ ἐστιν εἰς τὸ ἦμαρ τῆς ζωῆς, τὸ ὑπὸ μοιρῶν δεσποζόμενον. Χρυσεοδμήτοισιν ὅρμοις.) ὅτι ὅρμον ὑπὸ μίνωος φησὶν εἰληφυῖαν σκύλλαν, οὐ δι' ἔρωτα. Ἀπροβούλως.) ἀπρονοήτως οὐ προσκεψαμένη τὸ ἀποβησόμενον, ὡς προδότης γὰρ τοῦ πατρὸς ἐτιμωρήθη ὑπὸ μίνωος. Νῖσον.) τὸ ἑξῆς ἀπώλεσεν ἁ κυνόφρων νίσον πνέοντα ὕπνῳ. Ἐπ' ἀνδρί.) φοβερῷ, καὶ σεβαστῷ καὶ παρὰ τοῖς πολεμίοις. Ἀθέρματον.) ἀθράσωτον. διὰ τὸ θράσος γὰρ ᾄδονται αἱ λήμνιαι. Τὸ λήμνιον.) τὸ λήμνιον ἔργον μεῖζον ὀνομάζεται. Κατάπτυστον.) μισητόν. Εἴκασεν.) εἰκονίσειε ἔπος. Τὸ δεινόν.) τὸ κατὰ κλυταιμνήστραν. Θεοστυγήτῳ δ' ἄχει.) ὁ δὲ, ἀντὶ γάρ. Οἴχεται γένος.) τὸ τῶν λημνιάδων. Τὸ δ' ἄγχι.) τὸ δὲ ξίφος τῆς δίκης τὸ ἔχον πικρίαν ἀντικρὺ, διὰ πνευμόνων ὁρμῶν. Τὸ μὴ θέμις.) τὸ γὰρ μὴ δίκαιον οὐδεῖ ἀμελεῖσθαι, οὐδὲ παρασιωπᾶσθαι, ἀλλ' ἐκδικήσεως τυγχάνειν.

Τὸ πᾶν=

τὸ πᾶν διός.) λείπει ὁ γάρ. τὸ γὰρ πᾶν τοῦ διὸς σέβας παρεξέβησαν ἀθεμίστως οἱ περὶ τὸν αἴγισθον.

Παρεκβάντες.) ἀντὶ τοῦ παρεξέβησαν. καὶ ἔστι μετοχὴ ἀντὶ ῥήματος. ὡς τὸ καρπῷ βριθομένη. δίκης δ' ἐρείδεται. ῥίζα δικαιοσύνης καταβάλλεται. ἀντὶ τοῦ ποινήν. Τέκνον δ' ἐπεισφέρει.) ἐπεισφέρει δὲ τοῖς οἴκοις τέκνον παλαιῶν δωμάτων. ὅ ἐστι, τίκτει ὁ φόνος ἄλλον φόνον. Ἐκπόρωμα.) ἐκπορᾶσαι ἵνα καλῶ. τὸ ἐκπόρωμά ἐστι τὸν διάκονον τὸν εἰσιόντα καὶ ἐξιόντα πρὸς τὰς ἀποκρίσεις. Νυκτὸς ἅρμα.) περίφρασις, ἡ νύξ. Ἐκ πό-

1 ροις. (ὁδοιπόροις. Ἄγκυραν ἐνδόμοισι,) ἐν τοῖς πανδόκοις δόμοις τῶν ξενοδόκων καιρὸς τὴν ἄγκυραν προσορμῆσαι τοὺς ὁδοιπόρους, ἀντὶ τοῦ καταλῦσαι. Τελεσφόρος.) ἀρχηγός. Εὐπρεπέστερον.) βέλτιον ἄνδρα ἐξελθεῖν. Ἐν λεχθεῖσιν.) ἐν ταῖς πρὸς γυναῖκας ὁμοίαις. Οὐκ ἐπιγέμους.) σκοτεινοὺς, ἀπὸ τῶν περὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς λευκωμάτων. πλεονάζει ἡ οὐ. Δικαίων ὀμμάτων.) ἀντὶ τοῦ δίκαιοι ἄνθρωποι. Βουλιώτερον.) βουλευτικώτερον. ὅ ἐστιν, εἰ οὐ διὰ ξενίαν ἥκετε, ἀλλὰ δι' ἄλλο τι. Δαυλιεύς.) ἐκ τῆς δαυλίδος, ἢ καὶ αὐλίδος. Αὐτόφορτον.) ἤδη ἰδίᾳ πραγματείᾳ. Ἀπεζύγην.) τῆς ὁδοῦ τῆς ὁδοιπορείας ἀπέλυσα. ἤδη δεῖ ξενισθῆναι παρ' ὑμῖν. ἐκ μεταφορᾶς τῶν ἀπολυομένων τοῦ ζυγοῦ ἵππων. καὶ ἤδη φάτνην ὁρμώντων.

Ἐξιστορήσας, ἐρωτήσας καὶ μαθών. Πεύθομαι.) ἤκουσα γὰρ ἐν τῷ πρὸς αὐτὸν διαλόγῳ, ὅτι στρο-

φιος προσαγορεύεται. Ἄλλως.) δι' ἄλλην χρείαν.
Τὸ ἐξαγνῶς.) πρὸς ἀγνῶτα εἶπεν· ἐπεί περ ὦ
ξένε. τὶ δὲ ἄλλα, διὰ μέσου. Μηδαμῶς.) μηδα=
μῶς λάθοι με ἡ βουλὴ τῶν φίλων. λέγει δὲ τῶν πε-
ρὶ αἴγισθον. μέτοικον εἰς τοὺς οἴκους. Πόρθμευσον.)
διακόνησον. Ὦ δυσπάλαιστε.) ὦ δυσκαταγώνιστε.
Κἀκ ποδῶν.) καὶ τὰ πόῤῥωθεν καλῶς κείμενα
τῶν φίλων. ὅ ἐστι τὰ ὧδε ξένης ἀγαθὰ ἐνδιαιτή=
ματα τοῦ ὀρέστου τοῖς τόξοις εὐστόχως κινουμένη. Ψι
λοῖς με.) ἀπογυμνοῖς με. Ἔξω κομίζων.) τὸ ἑξῆς
οὕτως τοῦ νοήματος. καὶ πρότερον ἔξω κομίζων ὀ=
λέθρου πηλοῦ πόδα. νῦν γὰρ εὐβούλως ἔχων ὀρέ=
στης. ϖcίος ὀρέστης. ἡ τοῖς οἴκοις ἰατρικὴ ἐλπὶς τῆς
ἀγαθῆς εὐφροσύνης. νῦν δὲ ἀπώλετο. Καὶ νῦν ὀρέ-
στης.) ἀντὶ τοῦ πρότερον. τὸ γὰρ νῦν δηλοῖ, τὸ παρε-
ληλυθός. Πηλοῦ πόδα.) παροιμία. ἔξω πηλοῦ πό-
δα. Ἐστὶν εὐμενέστερον.) ἢ τὸ ἀγαθὰ ἀγγεῖλαι. τοῦ=
το γὰρ φιλίας αἴτιον τοῖς ξένοις γίνεται. Καρα-
νῶσαι.) κεφαλαιῶσαι. εἰπεῖν. Ἀξίως σέθεν.) τῶν
σοὶ ἀξίων τιμῶν. Ἦλθεν ἄν.) εἰ καὶ μὴ σὺ ἤγγει=
λας. Ἡμερεύοντας.) δι' ἡμέρας κάμνοντας. Αἰ-
νῶ.) συμβουλεύω σοι ταῦτα πράσσειν, ὡς δώσοντι
δίκην, ὥστε παρὰ τὸ δέον ποιήσης. Πότε.) ἐπευξό-
μεθα. Ὦ πότνια.) ὦ γῆ θεοφιλὴς, καὶ τιμία ἡ=
μῖν χθὼν, καὶ ἀκτὴ τοῦ τάφου. Νῦν.) καιρὸν ἔχει ἡ
δολία πειθὼ, συναγωνίσασθαι τῷ ὀρέστῃ. καὶ συ-
17 νάψασθαι πρὸς τὴν ὁδόν. Ἐφοδεῦσαι.) ἀλλὰ κοι=
νοῦ τοῦ νῦν ἀκμάζει. Ἀνὴρ ὁ ξένος.) ξένον τὸν ὀρέστην
καλεῖ.

καλεῖ. ἵνα δόξωσιν ἀγνοεῖν τὸ σκαιώρημα. ἔοικεν ὁ ξένος πεποιηκέναι πένθος, τῷ οἴκῳ διὰ τῆς ἀγγελίας. Λύπη δ᾽ ἄμμαθος.) κακόμαθος. δάκρυα γὰρ προξενεῖ γελῶσαν δέ φησι, τὴν ὀρέστου τροφόν. πίνδαρος δὲ ἀρσινόην. στησίχορος δὲ, λαοδάμειαν. Αἴγισθον ἡ κρατοῦσα.) ἡ τοὺς ξένους κρατοῦσα καὶ ὑποδεξαμένη αἴγισθον καλεῖν ἐκέλευσε. Τὴν νεάγγελτον.) τὴν νεωστὶ ἀγγελθεῖσαν. Παγκάκως.) ἀντὶ τοῦ ὁ οἶκος κακῶς διάκειται ἀπὸ τῆς φήμης, ἧς ἤγγειλαν οἱ ξένοι σαφῶς. Συγκεκραμένα.) ἡ κρεουργία τῶν θυέστου παίδων. καὶ ὁ τοῦ ἀγαμέμνονος θάνατος. Τοιόνδε πῆμα.) οἷον ἤδη τῇ τοῦ ὀρέστου ἀγγελίᾳ νῦν. τλημόνως. καρτερικῶς ὑπέφερον. Τῆς ἐμῆς ψυχῆς.) τὸν συντρίψαντά μου ταῖς ἐπιμελείαις τὴν ψυχήν. Ὃν ἐξέθρεψα.) οὐ μόνον δι᾽ ἡμέρας, ἀλλὰ καὶ διὰ νυκτῶν. ἀνωφελῆ τὰ ἐμοὶ τῇ τλάσῃ πολλὰ μοχθηρά. Ὀρθίων κελευσμάτων.) κελεύουσι γὰρ ἐπὶ καλεῖν οἱ παῖδες. Τρέφειν ἀνάγκη.) ἀνάγκη τρέφειν ἐπιμελείᾳ ψυχῆς. πῶς γὰρ οὔ; Νέου δὲ νηδύς.) ἡ γὰρ νέα νηδὺς τῶν τέκνων ἑαυτῇ ἀρκεῖν καὶ βοηθεῖν βούλεται. ὅ ἐστιν ἀνύειν βούλεται τὰς ἐπιθυμίας. Χειρωναξίας.) τῆς διὰ χειρῶν ἐργασίας. Ἐξεδεξάμην πατρί.) ἀντὶ τοῦ ἔθρεψα, ἀπέσωσα. Ἐσταλμένον.) ἠσκημένον. παρεσκευασμένον. Δεσπότου στυγεῖ.) τῷ μισουμένῳ ὑπὸ ἀγαμέμνονος. Ἀλλ᾽ ἤ.) ἀλλ᾽ οὕτως. Ἀλλ᾽ εἰς τροπαίαν.) μεταστροφήν. Οὔπω.) τινὲς γράφουσιν εἰς τὸ οὔπω. ἵν᾽ ᾖ οὔπω ἐλπὶς ἔχεται δόμων. ταῦτα

δὲ καὶ ὁ τυχὼν μάντις γνοίη. Τῶν λελεγμένων δέχα.) περὶ τὰ εἰρημένα μοι περὶ τοῦ ὀρέστου. Παραιτουμένη.) πλεονάζει ἡ περί. Δὸς τύχας.) δός μοι εὐτυχίαν. εὐτυχῆσαι βεβαίως. Διαδικάσαι.) δικαίως. κατὰ δίκην. ἢ κατὰ τὸ δίκαιον. Ὦ ζεῦ θές. τὸν ὀρέστην μέγαν ἄρας.) ἐπάρας γὰρ τὸν ὀρέστην, δυνήσῃ καὶ διπλασίονα ποινὴν εἰσπράξασθαι τὸν ὀρέστην ποιῆσαι. Δίδυμα.) διπλάσια. καὶ διπλᾶ.

Ζυγέντα.) ἐνέμεινε τῇ μεταφορᾷ. φησὶ γὰρ ἐν ἅρμασι πημάτων τῷ δρόμῳ ἐπήγαγε. Μέτρον.) τέλος αὐτῷ προστιθεὶς τῶν κακῶν. Ῥυθμόν.) ἔμπεδον, ἀντὶ τοῦ εὔτακτον, καὶ μὴ ταχεῖαν πορείαν. Ἰδεῖν.) ἀντὶ τοῦ ἴδοι. τὸ δὲ ἑξῆς, ἴδοι δέ τις σωζόμενον αὐτῷ τὸν ῥυθμὸν τοῦ δρόμου. μὴ δὲ ὑπερδρομῶν ἐν τῷ δαπέδῳ, διαρρήξει τὸν χαλινόν. ἄλλως. λείπει τὸ ὅπως. τὸ δὲ ἰδεῖν. ἀντὶ τοῦ ἴδοι σωζόμενον τὸν ῥυθμὸν ὁμαλὸν, καὶ εὔτακτον, κατὰ τὸν δρόμον τῶν ἀνυομένων πημάτων. Γέρων φόνος.) ἀγαμέμνονος ὁ παλαιὸς φόνος. μὴ συγχωρήσῃ φόνον διὰ τοῦ ὀρέστη τεχθῆναι, διὰ τὸν φόνον αἰγίσθου. Καλῶς κτάμενον.) διὰ τοῦτο τὸ καλῶς ἀναιρεθησόμενον. λέγει δὲ τὸ αἷμα τοῦ αἰγίσθου. Ἀνιδεῖν.) ἀναβλέψαι ἰδεῖν φιλίοισ. ἀπὸ κοινοῦ τὸ δὸς. Ἐπιφορώτατος.) ὡς ἤδη ἀνέμου εἶπεν ὀλιγηφόρτατος. φανεῖ.) τὰ δὲ κρυπτὰ νῦν φανερώσει. Ἄσκοπον.) ἀπροφύλακτον. ἀδιάσκοπος ἐστὶν ὁ λόγος. τουτέστιν ὁ ἑρμῆς. ἀδιάγνωστος ἐστι. νύκτα γὰρ, καὶ σκότον πρὸ τοῦ προσώπου φέρει. Καὶ τότε δὴ πλοῦτος.)

καὶ τότε δὴ πλοῦτον τῶν δωμάτων ἐλεύθερον μεθήσομεν. ὁμοῦ τε θήσομεν, τῶν κρεκτῶν γοήτων νόμον ὅ ἐστι καὶ τῶν ἀγαθῶν τῇ πόλει μεταδώσομεν. καὶ τὸν ἀγαμέμνονα, ἀκινδύνως θρηνήσομεν, Οὐρειοστάταν.) οὐρείως σταθέντα. Γοήτων.) τὸν τῶν γοήτων, οἳ ὡς ᾄδουσι περιιόντες τὴν πόλιν. Σὺ δὲ θαρσῶν.) ὦ ὀρέστα. σὺ δὲ θαρρῶν ἐμοὶ τέκνον θρουσῆ πρὸς σὲ πατρὸς αὐδὰν, ὅ ἐστιν ὡς ἂν ὁ πατὴρ συμβουλεύσῃ, ὅταν ἥκῃ καιρὸς, ἔργῳ ἐπιβαλοῦ. ἐπικαλεσάμενος τὸ εἴδωλον τοῦ πατρὸς. πρόσεχε. δὲ κἀμοὶ συμβουλευούσῃ σοι οἷα πατήρ. Ἐπαῦσας πατρὸς ἔργῳ.) ἀντὶ τοῦ ἐπικαλεσάμενος τὸ εἴδωλον τοῦ πατρός. Ἐπίμομφον ἄτην.) κατεργασάμενος τὴν πολλὴν μέμψεων ἀξίαν ἄτην. ὅ ἐστι τὸν αἴγισθον καὶ τὴν κλυταιμνήστραν. Περσέως τε.) ἀντὶ τοῦ πορθητοῦ ἢ ἐπεὶ ἀπεστραμμένος ἐκαράτομησε μέδουσαν. ἀποστραφεὶς φησὶ ὡς ἐκεῖνος. μήπως θεώμενος αἰδεσθῇς τὴν μητέρα. Ἔνδοθεν.) τὸν ἔνδον ὄντα τῆς οἰκίας φονίαν ἄτην καταβαλών. ὅ ἐστι τὴν κλυταιμνήστραν. Τὸν αἴτιον.) τὸν αἴγισθον. Ἑλκαίνουσι καὶ δεδηγμένῳ.) ὡς ἤδη μαχαίρας οὐ περικαλυφθέντι. ἀλλ' ἀειμνήστῳ. ἐν γὰρ τοῖς θρήνοις ἀμύσσουσιν αὐτῶν τὰ στήθη.

19 Θνήσκοντες μάτην.) οὐκ ἀληθῶς ἀποθανόντες.

Οὐδὲν ἀγγέλων δεῖ.) οὐ τοσοῦτον ἰσχύει εἰπεῖν ἄγγελος, ὡς αὐτόπτης. Ὠμματωμένην.) τὴν συνετήν μου φρένα. Ζεῦ ζεῦ, τί λέγω.) ταῦτα φησὶν ὁ χορὸς. εἰσελθόντος τοῦ αἰγίσθου. Ἴσον.) τὸ

ἀληθές. Πειραὶ κοπάνων.) αἱ ἀκμαὶ τῶν ξιφῶν. παρὰ τὸ πείρειν. κοπάνων δὲ, τῶν κοπτικῶν ξιφῶν.

Ἔα ἔα.) φωνῆς ἀκούουσιν ἀναιρουμένου τοῦ αἰγίσθου

Γυναικείας πύλας.) τὰς τῆς κλυταιμνήστρας. Καὶ μάλ' ἡβῶντος.) ἡβῶντος ἀνδρὸς δεῖ εἰς τὸ χαλάσαι τὰς πύλας. Διαπεπραγμένῳ.) τῷ σφαγέντι. τοὺς τεθνηκότας λέγω,) ἀντὶ τοῦ ὁ τῷ λόγῳ τεθνηκὼς ὀρέστης ἀπέκτεινε τὸν ζῶντα αἴγισθον. Αἰγίσθου βία.) ἀντὶ τοῦ ὦ αἴγισθε. Εὐορκώματα.) τὰ ὁρκώσιμα, ἃ ἐξωμωμόσαμεν. Ἅπαντας ἐχθρούς.) πλέον λέγει πάντας ἀνθρώπους ἔχειν τοὺς θεοὺς ἐχθρούς. Ἔπου πρὸς αὐτόν.) πρὸς αὐτὸν τὸν αἴγισθον. πιθανῶς δὲ, ἵνα μὴ ἐν φανερῷ ἡ ἀναίρεσις γένηται. Γηρανάι.) ἀπὸ τοῦ γήρημι. Δορυξένους.) οὐκ ἔστιν ἀπορρίψαι τὸ δορυξένοις ἐνδοῦναι πρὸς ἀναστροφήν. Ἔσω καθημένη.) ἔνδον συγκοιμωμένη, ἄνδρα ἐν πολέμοις πονοῦντα, μὴ θέλε κρίνειν γυνὴ οὖσα. Ἐγκότους κύνας.) τὰς ἐριννύας. Πρὸς τύμβον μάτην.) ὅτι μέλλω τελευτᾶν. παροιμία. πρὸς τύμβον κλάειν καὶ πρὸς ἄνδρα νήπιον. Στένω μὲν οὖν.) ἀγνωμόνως ἐλεοῦσι τοὺς περὶ αἴγισθον. Ἐπήκρισεν.) ἐπ' ἄκρον ἦλθε. Διπλοῦς λέων.) οἱ περὶ ὀρέστην καὶ πυλάδην.

Ἔλακεν.) ἤλασε δὲ εἰς τὸ τέλος τοῦ δρόμου, ὅ ἐστιν ἤνυσε τὸν ἀγῶνα. ἀφίκετο φησὶν εἰς τὸ τέλος τοῦ ἀγῶνος. Ὁ πυθοχρήσας.) ὁ ὑπὸ πυθοῦς χρησθεὶς ὀρέστης φυγάς. ὡς τῶν οἴκοθεν φυγόντων τὰς σωτηρίας. δυσοίμου τύχας.) δυσπορεύτου τύχης, τὸ δὲ ἑξῆς.

ἑξῆσ. τὰς ἀναφυγὰς τῶν κακῶν τὰς ἀπὸ τῆς δυσποί-
μου τύχης. Ἔμολε.) τῷ αἰγίσθῳ ἔμολεν ἡ ποινὴ
τῷ ἀποκτεῖναι δόλῳ τὸν ἀγαμέμνονα. Διὸς κού-
ρα.) ἡ δὲ διὸς θυγάτηρ ἡ δίκη παρέστιν ἐν τῇ πρὸς αἴ-
γισθον μάχῃ. καὶ ἐφήψατο τοῦ ξίφους. δικαίως γὰρ
ὀρέστης ἠμύνατο. Ὀλέθριον πνέουσα.) ἐκ τοῦ ἑξῆσ. ἔμο-
λεν ὀλέθριον πνέουσα. Τάπερ.) ἀντὶ τοῦ καθάπερ.
Δολίαν.) τὴν κλυταιμνήστραν τὴν δολίως βλά-
ψασαν, καὶ ἐπὶ πολὺν χρόνον τὸν οἶκον ἐποίχε-
ται. ἡ δίκη ἐπεξῆλθε τὴν δίκην βλαπτομένην ἐκ
πολλοῦ ὀρέστης. Κρατεῖται.) συμβάλλεται οὖν
τὸ θεῖον τοῖς μὴ ὑπουργοῦσι τοῖς κακοῖς. Οὐρανοῦ-
2 1 χον ἀρχάν.) τοὺς θεοὺς ἢ τὸν δία. Παντελὴς ὁ χρό-
νος.) ὁ πάντα τελῶν χρόνος, τὰ πρόθυρα τῶν οἴ-
κων ἀλλάξει ἀπὸ κατηφείας εἰς λαμπρότητα.
Ἀμείψεται.) ἀλλαγήσεται οὐχ ὁμοίως ἔσται τοῖς
πρώην ἐν τῷ οἴκῳ ἡμῶν. Ἐλατήριον.) τὸ ἐλαῦνον
τοὺς ἀσεβεῖς. ἢ τὸ ἀπελαθῆναι ὀφεῖλον. ἐλατήριον
δὲ, τὸ καθαρτικὸν φάρμακον. Εὐπροσώπῳ κοί-
τᾳ.) ἡ δὲ τύχη νῦν ἐν εὐόπτῳ κοίτῃ τουτέστιν ἐν ἀγα-
θῇ καταστάσει πρὸς τὸ ἰδεῖν τὰ νῦν γεγονότα, καὶ
ἑτέρων λεγόντων ἀκοῦσαι τὸ ἐλαῦνον τοὺς ἀσε-
βεῖς ἢ τὸ ἀπελαθῆναι ὀφεῖλον. Μετοικοδόμων.)
οἱ νῦν τοὺς δόμους οἰκοῦντες, πεσοῦνται εἰς τὸ ἔμ-
παλιν τῆς πρώτης τύχης. μεταφορὰν δὲ ἀπὸ τῶν κύβων
μετήγαγε. Ἴδεσθε χορόν.) ἀνοίγεται ἡ σκηνή. καὶ
ἐπὶ ἐγκυκλήματος ὁρᾶται τὰ σώματα. ἃ λέγει
διπλῆν τυραννίδα. Ξυνωμοσίαν.) θάνατον τῷ πα-

M 4 τρὶ.

φρί. Τὸ μηχάνημα. τὸν πέπλον. Γαρῆμος.) ἡ μοὶ
αὐτωνυμία, τὴν οἰκειότητα δηλοῖ. Ἐνδίκη.) ἐν
τῇ κρίσει τῶν ἐριννύων. Αἰγίσθου γὰρ οὐ λέγω.)
αἰγίσθου γὰρ οὐ λέγω μόρον. Μητρὸς δέ.) ἥτις ἐπ'
ἀνδρὶ τοῦτο μήσατο στύγος. Βάρος.) τὸ βάρος φί-
λον πρᾶξιν. Σήπειν θιγοῦσαν.) ὑπερβολή. ὅτι τὸ
τὸν μὴ δηχθέντα, ἀλλὰ μόνον ἁψάμενον σήπει.
Καὶ τύχω.) ἀντὶ τοῦ ἐπιτύχω εὐθίκτως κακο-
λογήσας. Ἄγρευμα.) δίκτυον. Δρύτης κατα-
σκιώωμα.) παραπέτασμα ὄρους. Ποδιστῆρας.) τοὺς
22 πλέον τῶν ποδῶν καθήκοντας. Ἀπαλόλη-
μα.) ἀπάτημα. μίμνοντι.) τῷ τοιαῦτα πράξαντι
χρόνῳ πάθος ἀνθεῖ. Πολλὰς βαφάς.) ὡς πολυτε-
λοῦς ὄντος τοῦ ἱματίου. καὶ ἠφανισμένου τῷ αἵματι.
Διὰ πάντα.) ἡ δίκη πρὸς τὸ ἀμείβεται. Ἄτι-
μος.) ἀτιμώρητος. ὅτι τελεῖ. εἴτι ἀποβαίνει τὰ κα-
τ' ἐμέ. Δύσαρκτοι.) δυσχερῶς ἀρχόμενοι. καὶ πειθό-
μενοι. Πατροκτόνον. τὴν μητέρα λοξίαν. Χρήσαν-
τα.) καὶ τῆς ἐπιθυμίας τῆς τόλμης φημὶ τὸν ἀπόλ-
λωνα χρῆσαι μοι. Προσίξεται.) τοσαύτη γὰρ ἐστὶν,
ὡς μὴ δὲ τοξότῃ ἀφικέσθαι τοῦ μήκους. Πυρός τε φέγ-
γος.) τὸ ἐν πρυτανείῳ. Καιρίοις.) ἐγκαίροις συντυ-
χίαις. Γονίαι.) γονίας ἄνεμος, ὅταν ἐξ εὐδίας κινη-
θῇ χαλεπὸν πνεῦμα.

ΤΕΛΟΣ.

Πρῶτον μὲν ἐν εὐχῇ πρεσβεύω θεῶν.

1 ΤΗ͂Ν πρωτόμαντιν γαῖαν.) πίνδαρος φησὶ πρὸς βίαν κρατῆσαι πυθοῦς τὸν ἀπόλλωνα. διὸ καὶ ταρταρῶσαι ἐζήτει αὐτὸν ἡ γῆ. ἐπαφρόδιτος ἐν ὑπομνήμασι καλλιμάχου αἰτίων β. φησὶ μελανθοῦς τῆς δευκαλίωνος, καὶ κηφισσοῦ τοῦ ποταμοῦ γίνεται μέλαινα τὸ ὄνομα. μελαίνης δὲ καὶ ποσειδῶνος δελφὸς. ἀφ' οὗ οἱ δελφοί. Τὸ μητρὸς.) ἢ τῆς κοινῆς μητρὸς πάντων, ἢ τῆς θέμιδος. Γενέθλιον δόσιν.) ἀντὶ τοῦ ὀπτήριον θεασαμένη τὸν τῆς ἀδελφῆς ἑαυτῆς λητοῦς παῖδα δέδωκε συγγενικὴν δόσιν.

Ὄνομ' ἔχει.) ἀπόδειξις αὕτη τῆς δωρεᾶς οὐκ ἀχαρίστου. Δηλίαν τε χοιράδα.) σχεδὸν τὴν αἰτίαν φησὶ, δι' ἣν ἀπέλιπεν ἀπόλλων ἐκκλίνων τὸ εὐτελὲς τοῦ χωρίου. Ἐς τήνδε γαῖαν.) χαριζόμενος ἀθηναίους καταχθῆναι φησὶν ἐκεῖσε ἀπόλλωνα. κἀκεῖθεν τὴν προπομπὴν αὐτῷ εἶναι. ὁ δὲ πίνδαρος, ἐκ τανάγρας τῆς βοιωτίας. Παῖδες ἡφαίστου.) οἱ ἀθηναῖοι. θησεὺς γὰρ τὴν ὁδὸν ἐκάθηρε τῶν λῃστῶν. καὶ ὅταν πέμπωσιν εἰς δελφοὺς θεωρίδα, προέρχονται ἔχοντες πελέκεις, ὡς διημερώσοντες τὴν γῆν. Δελφός τε.) καὶ ὁ δελφὸς λεὼς, ὁ ἐστὶ τῆς χώρας ἄναξ, καὶ κυβερνήτης. Κτίσας.)

ποιήσας

ποιήσας ἰδίωμα τοῦτο αἰσχύλου. Παλλάς.) δελφοὶ νιν ὅθ' ἱδρύοντο προναίων καλλίμαχος. Κωρυκὶς πέτρα.) ὁ παρνασός. Βρόμιος ἔχει, τὸν χῶρον.) διὸ ἔστι δαιμόνων ἀναστροφή. Λαγῶ δίκην.) λαγωοῦ δίκην καταπτήξαντι, καὶ μὴ αἰσθησαμένῳ. Πενθεῖ.) νῦν φησὶν ἐν παρνασῷ εἶναι, τὰ κατὰ πένθεα. ἐν δὲ ταῖς ξαντρίαις, ἐν κιθαιρῶνι. Καλοῦσα.) καλοῦσα φροιμιάζομαι. Τῶν πρὶν εἰσόδων.) τὴν πειθὼ τὴν πρώτην ποσειδῶνος. ὑπὲρ ἧς καλαύρειαν ἐδέξατο, καλλίμαχος, μέσφα καλαυρείης ἦλθεν ἐς ἀντίδοσιν. τοῦτο φησίν· ἐπεὶ δραματικὴ ἔστιν ἡ ποίησις. εἰ δὲ ἦν διηγηματική, εἶπεν ἂν ὁ ποιητής. ταῦτα εἰποῦσα εἰς θρόνον ἐκαθέζετο.

Ἴτων.) ἴτωσαν, ἀττικώτερον. πάλιν μετέπεμψεν. πρὸ ὀλίγου ἔρημος ἡ σκηνὴ γίνεται. οὔτε γὰρ ὁ χορός πω πάρεστιν ἥτε ἱέρεια εἰσῆλθεν εἰς τὸν ναόν. Σωκεῖν.) κουφίζειν. σωκεῖν δὲ καὶ τὸ γαυριᾶν, ἢ ἀτάκτως πηδᾶν. δείσασα. τὰ δεινὰ ἐξέπεμψε μετὰ τοῦ μαντείου. ἰδοῦσα γὰρ ὀρέστην ἐπὶ τοῦ βωμοῦ, καὶ τὰς ἐριννύας κοιμωμένας ἔξεισι τεταραγμένη τετραποδηδὸν, ἐκ τοῦ νεῶ. Νεοσπαδές.) νεωστὶ ἐσπασμένον. Ἀργῆτι μαλῶ.) εἰώθασιν ὅταν ἀσαφές ἢ εἴπωσιν οἱ ποιηταί. ἐπεκδιδάσκειν αὐτό. ὅμηρος κύμβαχος ἐν κονίῃσιν ἐπὶ βρεχμόντε, καὶ ὤμους.

Εὕδει γυναικῶν.) ἐπὶ σκηνῆς φαίνεται τὸ μαντεῖον. ἡ δὲ προφῆτις πρόεισιν ἐπικλήσεις, ὡς ἔθος τῶν θεῶν, ποιησαμένη, ἀπροόπτως τε ἰδοῦσα τὰς ἐριννύας κύκλῳ τοῦ ὀρέστου καθευδούσας, πάντα

μηνύει

μηνύει τοῖς θεαταῖς. οὐχ ὡς διηγουμένη τὰ ἀπὸ τὴν σκηνήν, τοῦτο γὰρ νεωτερικὸν εὐριπίδειον· ὑπὸ δὲ τῆς ἐκπλήξεως τὰ θορυβήσαντα αὐτὴν καταμηνύουσα φιλοτέχνως. τὰ δὲ πρῶτα εὐχαὶ καὶ ἐπικλήσεις θεῶν· ἵνα ἀπὸ τῶν εὐφημοτέρων ἄρξηται ἡ προφῆτις. οἰκονομικῶς δὲ οὐκ ἐν ἀρχῇ διώκεται ὀρέστης· ἀλλὰ τοῦτο ἐν μέσῳ τοῦ δράματος καταπίπτει ταμιευόμενος τὰ ἀκμαιότατα ἐν μέσῳ·

Ἀλλὰ γοργόνας λέγω.) πρὸς τὸ φοβερὸν τῆς ὄψεως. οὐδ᾽ αὖτε γοργείοισιν ἀλλ᾽ οὐδ᾽ ἁρπυίας αὐτὰς λέγω. εἶδον γὰρ αὐτὰς ἐν γραφῇ πτερωτάς. Βδελύκτροποι.) ἅστις βδελύξαιτο, καὶ ἐκτραπείη μισήσας. Καὶ κόσμος.) ὃν ἔχουσι περικείμενον ἑαυταῖς· τὸ φῦλον. οὐδέποτε τοιοῦτον γένος εἶδον.

Τῆς δ᾽ ὁμιλίας.) συνηθείας. συνουσίας συνθήματος. τὸ τῆς ἀνατροφῆς. Ἰατρόμαντις.) ὅστε εἰ θεραπείας χρεία, ἰατρός ἐστιν. εἴτε μαντείας, τερατοσκόπος. εἴτε καθαρμῶν, καθάρσιος. Οὔτοι προδώσω.) ἐπιφανεὶς ἀπόλλων συμβουλεύει ὀρέστῃ καταλιπεῖν τὸ μαντεῖον, φυγεῖν δὲ εἰς ἀθήνας, ἡ δευτέρα δὲ γίνεται φαντασία. στραφέντα γὰρ μηχανήματα ἔνδηλα ποιεῖ τὰ κατὰ τὸ μαντεῖον ὡς ἔχει. καὶ γίνεται ὄψις τραγική. τὸ μὲν ξίφος, ἡμαγμένον ἔτι κατέχων ὀρέστης. αἱ δὲ κύκλῳ φρουροῦσαι αὐτόν. Κακῶν ἕκατι.) ἕνεκα τοῦ κακοποιεῖν.

Γραῖαι παλαιαὶ παῖδες.) ἡλικίᾳ γὰρ παῖδες, διὰ τὸ νέον. ἢ ἐπειδὴ ἄγαμοι καὶ παρθένοι εἰσί. τὸ ἀλλόκοτον δὲ τῆς φύσεως διὰ τῶν ἐναντίων τραγικώτερον

ρον διασύρει. Ἐλῶσιν.) ἀντὶ τοῦ ἐλάσωσι. Βουκολούμενος.) περιέπων. Ἔπισα.) ἐπίσασο. Σθένος δέ.) τὸ δὲ σὸν σθένος ἀσφαλὲς ἐστὶν εἰς τὸ εὖ ποιεῖν.

Ἐπώνυμος.) ὁ δῖος γὰρ ὁ θεός. σέβει τοι Ζεύς. τὸ τῶν ἱκετῶν σέβισμα, καὶ δέημα, οὐ μόνον τιμᾷ ὁ Ζεύς, ἀλλὰ καὶ σέβει. ὁρῶν αὐτὸ ὁρμώμενον προσηκούσῃ τύχῃ. Ἐγὼ δ' ὑφ' ὑμῶν εἰμί.) ὑπὲρ ὧν ἐφόνευσα ἀγαμέμνονα ἀπώσασθε. καὶ οἱ ἐμὲ φονεύσαντες, οὐκ ἀτιμάζονται. παιδευτικὰ δὲ ταῦτα. τὸ γὰρ τοὺς ἐναγεῖς, καὶ μετὰ θάνατον ὑπὸ νεκρῶν ἀτιμάζεσθαι, ἱκανῶς ἔχεται παιδεύσεως. ὁ μὲν ὀρέστης φυγῇ οἴχεται ἀθήναζε πειθόμενος. αἱ δὲ ἐριννύες μόναι καθεύδουσιν ὑπὸ πόνου ἴσως καὶ ἀπόλλωνος τοῦ τραγῳδοποιοῦ τρόπου.

Ἐπιτηδεύσαντος.) ἵνα διὰ τούτου ἐμφανῇ τὸ ἄγριον αὐτῶν καὶ χαλεπόν. πῶς δὲ διεγείρονται, οὐχ ὑπὸ ἀπόλλωνος, οὐδὲ ὑφ' ἑαυτῶν. ἀλλ' ἐν ἄλλῃ φαντασίᾳ ἐφίσταται γὰρ τὸ εἴδωλον κλυταιμνήστρας. καὶ μεμψάμενον ἀνεγείρει. ὥστε ποικίλαις φαντασίαις πεπύκνωται. Ἔχω μεγίστην.) ἡ σφαγεῖσα αἰτιῶμαι ὑπ' αὐτῶν τῶν περὶ ἀγαμέμνονα. Εὕδουσα γὰρ φρενί.) ἐν τῷ καθεύδειν ὁ νοῦς, ἀκριβέστερον ὁρᾷ μὴ παραπλανώμενος τῇ θέᾳ. τραγικώτερον δὲ τὸ εἴδωλον κλυταιμνήστρας σώζει τὴν σφαγήν. Ἐν ἡμέρᾳ.) ἡ τῆς φρενὸς μοῖρα. οὐ προορᾷ ἐν ἡμέρᾳ νηφάλια. οἶνος γὰρ οὐ σπένδεται ἐριννύσιν. Ἔθυον ὥραν.) ἔθυον, ἐν ᾗ οὐδεὶς τῶν θεῶν ἐκοινώνει τῆς θυσίας ὑμῖν. ἐν γὰρ

τῷ με-

γὰρ μεσονυκτίοις μόναις ἐριννύσιν ἀπάρχονται. Ἔθυον ὥραν.) ὅτι ταύταις μόναις ἐννυκτὶ θύουσιν. Οὐδ' ἐξαλύξαισ.) διὰ τὸ περιφεύγειν. Ἐγκατιλλώψας.) χλευάσας, ἐγγελάσας. διὰ δὲ τούτων ἐρεθίζει αὐτάς. παρεπιγραφή. τοῦτο δέ ἐστιν ὅ φησιν ὁ ποιητής, αἳ δ' ἐπέμυξαν. δεῖ δὲ ἐγείρεσθαι τὰς παρακειμένας ὕπνῳ οὔπω θανόν. κατὰ βραχὺ οὖν ἐκ προσβάσεως τὴν ἔγερσιν ποιήσονται. Ὤζεις.) ὡς παρὰ τὸ αἶ αἶ αἰάζειν, οὕτω παρὰ τὸ ὦ ὦ, ὤζειν. Τίς οἱ.) τί οὖν μέλλεις τὸ σὸν ἔργον ἀνύειν. Συνωμόται.) συνωμοσίαν ποιήσαντες, κατεκοίμησαν ὑμᾶς. Ὄναρ διώκεις.) ὀνειροπολοῦσα διώκειν ὀρέστην τοῦτό φησιν.

Ἀντίκεντρα.) ἴσα μαστίγων. Ἐπουρήσασα.) ἐφορμήσασα τῷ ὀρέστῃ. οἰκεῖον δὲ πνεύματι τὸ ἔπος.

Κατισχναίνουσα.) πυρετῷ ἀναλίσκουσα ὡς δοκεῖν ἀτμοὺς ἀνιέναι ἀπὸ τῆς γαστρὸς αὐτοῦ. Ἔγειρ' ἔγειρε.) ἀναστήσει αὐτὰς οὐκ ἀθρόως. μιμούμενος ἐμφαντικῶς τὴν ἀλήθειαν, ἀλλ' ἐγείρεταί τις πρώτη, ὥστε μὴ ἀθρόως τὸν χορὸν φθέγξασθαι.

Ματᾶ.) μάταιον γίνεται, ἢ ἄλλα. κομματικῶς ἕκαστον κατ' ἰδίαν προσενεκτέον. αἱ γὰρ διακοπαὶ πρόσφοροι τοῖς πάθεσιν. Ἄφερτον.) ἀφόρητον κακὸν ἐπάθομεν. Καθιππάσω.) κατεπολέμησας. Ἔτυψεν.) ὡς ἡνίοχος ἔτυψέ με. Λοβός.) μέρος τοῦ ἥπατος. Τὸ περίβαρυ.) οὐ τὸ τυχὸν. ἀλλὰ περισσῶς βαρύ. Θρόνον.) τὸν θρόνον, οὗ ὀρέστης καθῆσο πάρεστιν ὁρᾶν φονολειβῆ ἀπὸ ποδῶν ἕως κεφαλῆς ὅλον. τὸν δὲ γὰρ ὀμφαλὸν, ἀντὶ τοῦ τὸν ἐν πυθοῖ. διὰ

θοῖ. διὰ δὲ τούτων, ἀποσκευάζειν δοκοῦσι. τῆς ἐπικουρίας ὀρέγου τὸν θεόν. Α᾽κλητος.) αὐτὸς αὐτὸν καλέσας ἦλθε ὥστε μιᾶναι τὸν ναόν. Φθίσας.) ἡμᾶς ὅσον ἦλθε σοί. Ποτιτρόπαιος.) προστρόπαιος, ἀντὶ τοῦ ἐναγής. Ἕτερον ἐν κάρα.) ἰὼν ἐναγὴς ἐν τῷ κάρα ἑαυτοῦ ἕτερον μιάστορα λήψεται. καὶ οἱ ἐξ αὐτοῦ δίκας ἡμῖν δώσουσιν. Α᾽ργηστὴν ὄφιν.) τραγικώτερον ὄφιν εἶπε τὸ βέλος διὰ τὸν ἦλον. Πτηνὸν δὲ.) διὰ τὸ ἐπιφέρεσθαι. τὸ μὲν πρῶτον πρὸς πάσας ὁ λόγος. πρὸς μίαν δὲ ἑκάστην νῦν. Θώμιγγος.) νευρᾶς. Α᾽νθρώπων ἀφρὸν.) τὸ αἷμα μέλανα ἀφρὸν εἶπεν. οὐχ ἧπου τὸ ἔμφυτον. ἀναίμονες γὰρ εἰσὶν οἱ θεοί. ἀλλὰ τὸ ἀπ᾽ ἀνθρώπων ἠθροισμένον. ὡς τούτῳ τροφῇ χρωμένων αὐτῶν. Θρόμβους.) τὰς πήξεις τοῦ αἵματος. Καρανιστῆρες.) οἱ ἀπὸ κεφαλίας.

Λεσμόν.) κακῶν ἄθροισις ἢ λιθοβολία. ἡρωδιανὸς δὲ τὸ σύστημα καὶ ἄθροισμα. Χλοῦνις.) ἡ ἀκμαία παρὰ τὴν χλόην. ἢ ἐπεὶ χλοῦνις ὁ σῦς. κάπροι δὲ συνεχῶς ἐνουχίζονται. διὰ τοῦτο τὴν ἀποκοπὴν συνήθως εἶπεν. οὐκ ἀνθρωπίνην. Α᾽κρωνία.) ἐκτομὴ μορίων. Υ᾽πόρραχιν.) ἔνθα ἀνασκολοπίζονται. Ἑορτῆς.) εἰρωνικῶς, ἀντὶ τοῦ διατριβῆς.

Τρόπος μορφῆς.) ἀντὶ τοῦ διὰ τῆς μορφῆς ὑμῶν ἡ κακία τῶν τρόπων ὑμῶν διαδείκνυται. Τρίβεσθε μύσος.) μύσος προστρίβεσθε,

2 Α᾽νευ βοτῆρος.) μόναι ὡς ἀνήμερα θηρία. Αὐτὸς σὺ τούτων.) οὐκ ἐπικοινωνεῖς τῇ αἰτίᾳ. ἀλλὰ τοῦ παντὸς σὺ αἴτιος. Ἔχρησας.) ὥστε δέξασθαι τὸν φονέα.

φονέα. Τὰς προστροπαίους.) ἠθικεύσαντο τὰς διωκρίας προστροπαίους εἰποῦσαι. Τί γὰρ γυναικός.) ἢ πλέον τέταχθε ποιεῖν παρὰ ἀνδροφόνου γυναικός. Αὐθέντης.) ὁ τοῦ ἀγαμέμνονος φόνος οὐκ ἦν αὐθέντης ὅ ἐστι μιαρός. Ἠυχαιτόραν.) δολιωτέραν. Μῆνις.) μήπτοι μήνυμα γένωμαι. Πρὸς τετριμμένην.) αὐτὸν ἐπελθόντα. Ἄλλοισιν οἴκοις.) ἄλλοις περιρραινόμενον τὸ μύσος. Φραδαῖς,) ταῖς ἐννοίαις. Τετραυματισμένον.) ὡς αὐτὸ χρῆμα αἵματος ὄντος ὀρέστου. καὶ μιαίνοντος τὴν γῆν, ἧς ἐφάπτεται. τὸ μὲν ἀποῤῥεῖν τὸ αἷμα παρὰ δοξολογίας ἐστὶ τραγικῆς. ὅρα δὲ μὴ ἐκβαίνῃ τὴν πίστιν ὁ ἀπὸ ἄργους εἰς δελφοὺς ἥκων. εἶτα ἐκεῖθεν εἰς ἀθήνας. ἔτι αἷμα στάζων ἀπὸ τοῦ ξίφους. φαντασία οὖν ἀμήχανος. ἀλλὰ καὶ συγκέχυται παρὰ δοξολογίας.

Ἀνδροκμῆσι,) μεγαλοκμῆσιν. Σπλάγχνον.) τὸ ἡμέτερον. Ἀπτέροισ.) ὅτι μὴ πτερωτὰς εἰσήγαγεν αὐτάς. Καταπτακὼς.) καταπτήξας πρὸς τῷ ἀγάλματι. Προσγελᾶν.) προσσαίνειν. Ἀτίτας.) ἀτιμώρητος. Πλεχθεὶς θεᾶς.) αὐθ' ὧν ἡμῖν χρεωστεῖ πρόσφυξ θέλει γενέσθαι τῆς θεοῦ. Οὐ πάρεστιν.) οὐ πάρεστιν αὐτῷ νικῆσαι ἡμᾶς. Δυσαγκόμιστον.) τὸ ἅπαξ χυθὲν αἷμα δυσίατον. Τὸ δ' ἱερόν.) πᾶν δ' ἱερὸν ἐκκεχυμένον εἰς τὴν γῆν δυσαγκόμιστον. τοιοῦτον οὖν τὸ αἷμα. Ῥοφεῖν.) καταπίνειν. Γέλανον.) θρόμβον αἵματος.

3 Δελτογράφῳ.) ἐφορᾷ γὰρ πάντα ἀναγραφόμενος αὐτὰ τῇ ἰδίᾳ δέλτῳ. Ἐγὼ διδαχθείς.) διδα-

χθεὶς

χθεὶς πολλοὺς καθαρμούς. τηλικαῦτα ἀψυχήσας, ἀπόλλων ἐδεήθη καθαρμῶν, ἄλλως. οἱ ἐναγεῖς οὔτε ἐν ἱερῷ προσήεσαν. οὔτε προέβλεπον. οὐδὲ διελέγοντό τινι. καὶ παρ᾽ εὐριπίδῃ. τί σιγᾷς, μῶν φόνον τιν᾽ εἰργάσω. ἐπεὶ ὀρέστης μέλλει διαλέγεσθαι δοκῶν ἔτι ἐναγὴς εἶναι. ἐγὼ διδαχθεὶς σὺν κακῷ τῷ ἐμαυτοῦ, καὶ οἷον διδασκάλοις χρησάμενος ταῖς ἐμαῖς συμφοραῖς. ἐπίσταμαι καὶ σιγᾶν καὶ λαλεῖν, ὅπου δεῖ. ἑκατέρου καιροῦ γινώσκων.

Βρίζει.) κοιμᾶται. Ἀβλαβεῖ ξυνουσίᾳ.) ἔβλαπτον γὰρ οἱ μυσαροὶ ξυντυγχάνοντες. Καὶ τὸν ἀργεῖον λεών.) ὡς τότε συμμαχούντων ἀργείων ἀθηναίοις. Τρίτωνος.) ὅτι διὰ τοῦτο οἴεται αὐτὴν τριτογένειαν. Θρασὺς ταγοῦχος.) ὡς θρασὺς ἡγεμών. ἁρμόζουσα δὲ ἡ εὐχή. δεῖται γὰρ ἐσπανοῦς βοηθοῦ. Ὅπως γένοιτο.) τὸ ἑξῆς ἔλθοι ὅπως αἷμα λήσων ἐξ ἡμῶν. ἀλλὰ γενησόμενος σκιὰ ῥοφήσομεν γαρόσου τὸ αἷμα. ἢ ἀναίματον, ἀντὶ τοῦ ζῶντά σε νεκρὸν ποιήσομεν.

4 Οὐδ᾽ ἀντιφωνεῖς.) οὐκ ἀποκρίνῃ. ἢ ἀντὶ τοῦ οὐδὲ ἀντιφωνήσεις. ἀλλὰ καὶ βουλομένου λαλεῖν, τὸ φθέγμα σου δεθήσεται. Καὶ χορὸν ἅψωμεν.) μοῦσαν στυγερὰν. ὡς ἐπὶ νεκρῷ. Λάχη.) τοὺς κλήρους ὑμῶν. ἀπὸ κοινοῦ τὸ δεδόκηκε. δεδόκηκεν ἡμῖν λέξαι ἵνα τρόπον τὰ κατ᾽ ἀνθρώπους λάχη φθεγγόμεν. Χεῖρας φονίας.) τὸν φόνον κρύψαι θέλει. Τοῖσι θανοῦσι.) τοῖς ἀναιρεθεῖσι.

Μᾶτερ.) ἐπεὶ ὑπὲρ τῆς μητρὸς ὀρέστου ἀγωνίζονται.

ται. οἰκείως τὴν μητέρα ἑαυτῶν ὀνομάζουσι.

Καὶ δεδορκόσι.) ζῶσι. καὶ θανοῦσιν ἔκδικον. Ματρῷον ἄγνισμα.) τὸν γὰρ ἰδίῳ θανάτῳ ἀφαγνίσουσι τὸν φόνον τῆς μητρός. ἄγνισμα δὲ τινὲς εὐφήμως τὸ μόλυσμα. Φρενοδαής.) παρακίνησις τῶν φρενῶν. Ὕμνος.) ᾠδὴ ὀρέσῃ δὲ μέλλοντι θύεσθαι, λεχθήσεται ὕμνος ἐξ ἡμῶν, ὡς ᾠδὴ ἱερείῳ. ὡς αὐτοῦ τὰς φρένας παρακόψει. αὔων βροτοὺς. ὁ ξηραίνων τοὺς βροτούς. Διανταία.) ἡ διαμπὰξ τιμωρουμένη. Δεσμοφρένου.) ὁ δεσμεύων αὐτοῦ τὰς φρένας. Ἀφόρμικτος.) οὐ γὰρ σὺν ὀργανικοῖς μουσικοῖς γίνεται οὗτος ὁ ὕμνος. Λάχη.) γέρα.

5 Ἀθανάτων δ' ἀπέχειν.) μὴ πλησιάζειν ἡμᾶς τοῖς θεοῖς. πανλεύκων.) οὐδαμοῦ ὅπου ἑορτὴ, καὶ ἀμπεχόνη, καθαρὰ πάρειμι. Ὅταν ἄρης.) ὅταν τις ἐχθρὸς συγγενὴς ὢν τὸν συγγενῆ φονεύσῃ. Αἵματος νέου.) διὰ τὸ νέον αἷμα τοῦ νεωστὶ εἰργασμένου. ἐμαῖσι λιταῖς εὔχομαι τοῖς θεοῖς τελέσαι μου τὸ βούλημα, καὶ μὴ εἰς μάχην μοι ἐλθεῖν. Κατὰ γᾶν μινύθουσι.) καὶ τοὺς ὑψηλοὺς καθαιροῦσι. Τανυδρόμοις.) αὐτῶν κώλοις ἐπάγουσα τὰ σφαλερά μου κῶλα, ἢ ἀπ' ἄλλης ἀρχῆς. καὶ τοῖς τανυδρόμοις γίνεται σφαλερὰ τὰ κῶλα. διὰ τὴν ἐπιτεθεῖσαν αὐτοῖς ἄτην δύσφορον ὑπ' ἐμοῦ οἷον καὶ ταχυδρόμοι οὐ δύνανταί με ἐκφυγεῖν. Πίπτων δ' οὐκ οἶδε.) παραφρονῶν γὰρ οὐκ αἰσθάνεται τοῦ κακοῦ.

Κνέφας.) σκότος φρενῶν τὸ μύσος κνέφας εἴρηκε. Πολύστονος.) κακή. ἡ δὲ φήμη περὶ τοῦ οἴκου

αὐτοῦ λέγεται. Εὐμήχανοι.) ἡμεῖς γὰρ εὐμήχα-
νοι ἐσμὲν ἐπιτελεστικαί καὶ τῶν κακῶν μνήμονες.
Δυσπαρήγοροι.) οὐ ταχέως παρηγορούμεναι ὑπὸ
βροτῶν. Λάχη θεῶν.) ἀφωρισμένα τῶν θεῶν ᾧ 7
προσῆκεν αὐτοῖς σκότει. Λάχη.) μετερχόμεναι
λάχη, ὑπὲρ οὗ ἀτιμώμεθα ὑπὸ θεῶν. Δυσοδο-
παίπαλα.) δυσπαράβατα, καὶ τραχέα ζῶσι καὶ
τοῖς θνήσκουσι. Τὸν μοιρόκρατον.) τὸν ὑπὸ μοιρῶν
καὶ θεῶν τετελεσμένον. Πρόσωθεν ἐξήκουσα.)
εὐθὺ ὀρχήματος ἔρχεται καταφθάνουσα..
6 Ἀπὸ σκαμάνδρου.) μιτυληναῖοι ἐμάχοντο
πρὸς ἀθηναίους περὶ πόλεως σιγείου. ἔδοξεν οὖν μο-
νομαχίᾳ λῦσαι τὸν πόλεμον. καὶ ὑπὲρ μιτυλη-
ναίων ἐπολέμει πιττακός. ὑπὲρ δὲ ἀθηναίων, φρύ-
νων. ἡττηθέντος δὲ φρύνωνος διελύθη τὰ τῆς μά-
χης. ἔοικεν οὖν παρορμᾶν ἀθηναίους ὁ αἰσχύλος εἰς
τὸ ἀπελέσθαι πάλιν σιγεῖον λέγων τὴν θεὸν ἐκεῖθεν
ἐληλυθέναι. Σπαρτῶν γένος.) τῶν σπειρομένων.
Ἄμορφον.) ἄμορφον οὐδ᾽ ἂν οὐδὲν ἠνώχλησέ με ἐφ᾽ οἷς εἶ-
πον ἀντιλέξαι. Αἰανῆ.) σκοτεινά. ἢ θρηνητικά. ἢ
αἰάζειν ποιοῦντα. Ἐπωνυμίας.) τὰ ἐπώνυμα
οἷς καλεῖσθε. Ὅπου.) ἐν τῷ ἅδῃ. Ἐπιρροιζεῖ.)
ἐπιβοᾶς ἐπιβάλλεις. Ἄλλης ἀνάγκης.) μὴ ἐξ ἀ- 8
νάγκης τοῦτο πεποίηκε. Δυοῖν παρόντοιν.) ἡμῖν
μὲν κατηγορεῖν, ἐκείνῳ δὲ, ἀπολογεῖσθαι. μὴ δὲ δί-
κην δικάσῃς πρὶν ἀμφοῖν μῦθον ἀκούσῃς. Δυοῖν.)
σοῦ καὶ ὀρέστου. Ἀλλ᾽ ὅρκον οὐ δέξαιτ᾽ ἄν.) μὴ πρό-
τεινε αὐτῷ ὅρκον. καὶ διὰ τοῦτο θέλε νικᾶν. οὕτως
φησὶ

φησὶ φανερὸν εἶναι τὸ κατ' αὐτὸν, ὥστε αὐτὸν μὴ δυνά
σθαι ὀμόσαι, ὅτι οὐκ ἔστι τοιοῦτος. μήτε θέλειν ὑμᾶς
ὅρκον αἰτῆσαι. εἰ δικαίως αὐτὸν κολάζομεν.

7 Ὅρκοις τὰ μὴ δίκαια.) οὐκ ὀφείλει ὁ ἀδικῶν ὅρ
κῳ φεύγειν τὴν κατηγορίαν. ἐπιορκήσει γάρ. Ἐπα
ξίων.) ἀξίων οὐσῶν γονέων. Ψόγον.) ἔγκλημα. Προ
στήκτωρ.) ὃν τρόπον καὶ ἐκεῖνος προσεκάθητο περὶ
ναῷ τοῦ διὸς καθαριοθησόμενος. πρῶτος γὰρ Ἰξίων
φόνον ποιήσας ἐκαθαρίσθη ὑπὸ διός. Ἀμεί
βου.) ἀποκρίνου μοι τὸ εὔγνωστον. Παλαμναῖον.)
φονέα. Οἴκοισι.) καὶ εἰς οἶκον εἰσῆλθον καὶ ὑδά
των μετέλαβον. Φροντίδα.) τὴν τοῦ μύσους. Ἀρ
μόστορα.) διάκτορα. βασιλέα. Κελαινόφρων.) δο
λιόφρων. Λουτρῶν ἐξεμαρτύρει.) ἐκήρυττε διὰ τῆς
ἐπιτυχήσεως τῶν λουτρῶν γενόμενον αὐτῷ φόνον.
λέγεται γὰρ μετὰ τὸ φονεῦσαι, γυμνὸν ἐξαγα
γεῖν. καὶ δεῖξαι τοῖς πολίταις. Ταῦδ' αἰνέσω.) τὰ
κατὰ τὴν σὴν κρίσιν ἀποβαίνοντα ὁποῖα ἂν ᾖ
ἐπαινέσω. Εἴ τις οἴεται.) εἴ τις οἴεται τὸ πρᾶγμα.
τὸ δὲ βροτοὺς δικάζειν μεῖζον ἢ κατὰ ἀνθρώπους
οἴεται. ἐμοὶ δὲ περὶ φόνων δικάζειν, οὐχ ὅσιον. Φό
νους.) ἐφ' οἷς ταχέως μηνίουσιν ἐριννύες.

8 Κατηρτυκώς.) τέλειος τὴν ἡλικίαν. ἰδίως δὲ ἀπὸ
τῶν ζώων. διὰ τοῦτο ἐλπίδας αὐτῷ χρηστὰς ὑποτί
θησιν. Αἱροῦμαι πόλει.) δέχομαι ἐν τῇ πόλει. Οὐκ
εὐπέμπελον.) εὐπαραίτητον. εὐχερῆ εὐαίρετον. δυ
σαίρετοι φύσεις εἰσὶν αὗται. Τυχούσαι.) ἀντὶ τοῦ τυ
χουσῶν. Πέμπειν δέ.) πέμπειν αὐτὰς ἀμηνίτως

δυσχερὲς οὐκ ἔστιν ἐμοί. Δικαστάς.) οἷον ἐνόρκους δικαστὰς ἐγὼ θήσω. Χρόνον.) διετέλεσε γὰρ τὸ ἀρεοπαγιτικὸν συνέδριον. Ὑμεῖς δὲ μαρτύρια.) ὑμεῖς δὲ ὅρκους αὐτὸν αἰτήσατε. Τὰ βέλτιστα.) τὰ βέλτιστα. Νῦν καταστροφή.) ἀθηνᾶ ἀπῆλθεν εὐτρεπίσαι δικαστάς. ὁ δὲ ὀρέστης ἱκετεύων, μένει. αἱ δὲ ἐριννύες φρουροῦσιν αὐτόν. μέλος δὲ οἰκεῖον ᾄδουσι τῇ ἑαυτῶν προαιρέσει. Πάντ᾽ ἐφήσω μόρον.) οὐκέτι τινὰ μὲν ἔννομον ἡγησαίμην μόρον. τινὰ δὲ οὔ. ἀλλὰ πάντα ἐφήσω μόρον. ὅπως τις βούλεται ἀναιρεῖν. οὐ τιμωρήσω τοῖς ἀδικουμένοις. ἀλλὰ συγχωρήσω ἀλλήλους ἀναιρεῖν.

9 Πεύσεται δ᾽ ἄλλος.) ἀεὶ τὰ ἀλλήλων ἀκούσονται. ὅτι οὐ γίνεται κακῶν ἀνάπαυσις. Μάταν παρηγορεῖ.) παθὼν δέ τις μάτην ἑαυτὸν παραμυθεῖται τῇ εἰς ἡμᾶς ἐλπίδι, ἢ ἕκαστος δὲ τῶν φονέων παρηγορηθήσεται. τλήμων γὰρ ὁ ἀναιδής, ἤδ᾽ ὧδε τλήμων. Ταῦτά τις.) ἀναιρούμενος πατήρ. ἢ μήτηρ ὑπὸ παιδός. Πίτνει δόμος δίκας.) ἐπειδὴ προώλωλε τὸ δίκαιον. Τὸ δεινόν.) οὐ πανταχῆ, καὶ τὸ δεινὸν ἀπεῖναι φρενῶν δεῖ. Σωφρονεῖν.) ὥστε καθήμενον ὑπὸ στένει σωφρονεῖν, ὡσεὶ ἔλεγεν ὑπὸ τῷ δέει. ἔστι δὲ ἀπ᾽ εὐθείας τῆς τὸ στένος. Ἐν φάει.) λαμπρότητι φρενῶν. Μήτε δεσποτούμενον.) ἀλλὰ τὸν ἠρέμα τούτων ἐφαπτόμενον. παρόσον οἱ μὴ παντάπασι τυραννούμενοι καλῶς βιοῦσιν. οἱ δὲ ἄναρχοι, πονηρῶς. Μὴ δεῖν.) τὴν δίκην. Ἄλλα.) ἄλλα ἄλλως. ἐφορᾷ ὁ θεὸς ἔσθ᾽ ὅπῃ δέοι. Τέκος.) ὕβριν

γεννῶσα

γενέσθαι. οἱ γὰρ ἀρξάμενοι τοῦ θείου καταφρονεῖν, ὑβρίζουσι τοὺς ἀνθρώπους. καθολικῶς λέγει τὸ ἐπιφερόμενον. Ἐκ δ' ὑγιείας.) ἐκ τοῦ ὀρθὰς ἔχειν φρένας. νόσον δὲ φρενῶν, τὴν δυσσέβειαν φησίν. ὑγίειαν δὲ ἑξῆς εἴη ἡ τιμή, ἐξ ἐκείνης δὲ, ὕβρις.

10 Ἀνάγκας ἄτερ.) ἑκὼν εἰς ἀνάγκης δίκαιος ὤν. Τὸν ἀντίτολμον.) τὸν τὰ ἐναντία τοῖς εἰρημένοις τολμῶντα. ἀντὶ τοῦ τὸν δίκαιον. Καθίσει.) ἀπὸ τῶν χειμαζομένων φορτικῶς. ἀντὶ τοῦ ταπεινωθήσεται. Γελᾷ δ' ὁ δαίμων.) γελᾷ φησὶν ὁ δαίμων ἐπὶ τῷ ἀδίκως πράττοντι. τὸν μηδέποτε προσδοκήσαντα τιμωρεῖσθαι, ἰδὼν ἐν μέσῃ τῇ δίκῃ ὑπεζευγμένον καὶ χαλινωθέντα. τοῦτο γὰρ δηλοῖ τὸ λέπαδνον. Τὸν πρὶν ὄλβον.) τὸν πολυχρόνιον ὄλβον ἑαυτοῦ προσκρούσας τὸ βραχὺ τῆς δίκης ὤλετο. Κατοργάσθου.) κάτεχε. κώλυε. Ἀρήγει.) συμφέρει. Αἰανῆ.) διηνεκῆ παρὰ τὸ αἰεὶ καὶ τῶν δικαστῶν ἀρεοπαγειτῶν ὧν ἔχεις. ὧν ἐκ κληρώσεως, δῆλον ὅτι μαντείου. παραφανέντος δ' Ἀπόλλωνος, ταῦτά φησι. Καὶ μαρτυρήσων.) ὅτι οὐκ ἔστιν ἐναγής. ἐκάθηρα γὰρ αὐτόν. Καὶ ξυνδικήσων.) σύνδικοι λέγονται, οἷς ἴσον μέτεστιν ἐν τῇ δίκῃ τῆς αἰτίας.

11 Ὑμῶν.) τῶν ἐριννύων. Κήρυσσε.) κληρώσασα Ἀθηνᾶ τοὺς ἀρίστους ἄγει δικάσοντας. καθισάντων δὲ αὐτῶν ἐν μέσοις στᾶσα, κελεύει διὰ τῆς σάλπιγγος καὶ τοῦ κήρυκος σιωπὴν γενέσθαι. ὡς μὴ ἀρκοῦντος μόνου τοῦ κήρυκος. ὅρα δὲ πῶς τὰ νέων ἔθη ἀναχρονίζει. ἃ γὰρ νῦν γίνεται, ταῦτα τὴν ἀθη

ναῦ εἰσήγαγε λέγουσαν. ἐχρῶντο γὰρ αὐτῇ τῇ σάλπιγγι ἀνείργειν τὸ πλῆθος θέλοντες. Μηδένιν.) τὴν δίκην. Πολλαὶ μέν ἐσμεν.) οὐ πρὸς τὰς τρεῖς. ἀλλὰ πρὸς τὸν χορόν. ιε΄ γὰρ ἦσαν. Ἔπος δ᾽ ἀμείβου.) ῥητορικῶς πυνθάνονται. εἰ μὲν ὁμολογείη, ὑπεύθυνος ἔσται. εἰ δὲ ἀρνοῖτο, ἐλεγχθήσεται. καὶ Ἀχιλλεὺς πρὸς τοὺς πρέσβεις. Τί δὲ λαὸν ἀνήγαγεν ἐνθάδ᾽ Ἀτρείδης διὰ γυναῖκα. Τριῶν παλαισμάτων ἐκ πέπωκας.) ἡ μεταφορὰ δέ ἐστιν ἀπὸ τῶν παλαιόντων. οἱ αὐτοὶ τοῖς τρισὶ πτώμασιν ὁρίζουσι τὴν ἧτταν. Ξιφουλκῷ χειρί.) πλανᾶται. αἱ μὲν γὰρ τὴν αἰτίαν τοῦ φόνου πυνθάνονται. ὁ δέ, πρὸς τὸ πῶς. ξίφει φησίν. ὡς τὸ μὴ δὲ ἐμὴν ἰότητα. καὶ δεῦρο γ᾽ ἀεί. ἕως δεῦρο. τὸ ἀεὶ ἀντὶ τοῦ ἕως τάπλουσιν ἀττικόν. πολλάκις δεῦρο μέμνημαι τόνδ᾽ αἰεὶ τείνοι λόγον. Τάχα.) ἴσως. Πέμπει πατήρ.) ὡς ὑμῖν ἔπεμψεν ἡ μήτηρ. οὕτω βοηθοὺς κἀμοὶ πέμψει ὁ πατήρ. Προσβολαῖς.) συντυχίαις.

Δίδαξον τοὺς δικάζοντας.) πανούργως φησί, μὴ ἡμᾶς δίδασκε, ἀλλὰ τοὺς δικαστάς.

12 Ἀνδροκτονοῦσα.) ἐμέ, κἀκεῖνον ἠδίκησεν. Πῶς γάρ σ᾽ ἔθρεψε.) πῶς οὖν λέγεις ὅτι ἠδίκησέ με πῶς δ᾽ Ἀγαμέμνονα, ὅπου ἀπέθανε δι᾽ αὐτήν. οὐκ ἐτέθνηκας τούτου αἰτία εἶ σύ. πῶς ἂν ἐδίωκον. ὥστε οὐ δὲ ἀποθανοῦσα διὰ τὴν συναιτίαν, ἀπέθανον.

Ἐγὼ δὲ μητρός.) ἐγὼ οὖν ὅμαιμος εἰμὶ τῇ μητρί. Ἀπέχῃ.) ἀπαρνῇ. ἤδη σὺ μαρτύρησον ὡς ἀπορῶν τῆς ἀποκρίσεως, ἐπεὶ γὰρ ἦλθεν εἰς διά=

κρίσιν τοῦ δικαίως, ἢ μή, ἀνῃρηκέναι τὴν μητέρα; ἰδοὺ τὸν βουλεύσαντα θεὸν καταφθέγγει. τραγικὸν οὖν καὶ πρέπον ὁμοειδὲς τὸ πάντα λέγειν. Θεσμόν.) τὸν ἀρεοπαγιτικόν. Ὃ μὴ κελεύσει Ζεύς.) ὥστε ἐμοὶ μὲν Ζεύς, ἐγὼ δὲ τούτῳ προσέταξα. οὐκ ἄνευ διὸς τὸ γινόμενον. Βουλῇ.) κελεύω δὲ ὑμᾶς πειθῆναι τῇ βουλῇ τοῦ διός. Τιμαλφούμενον.) συνεχὲς τὸ ὄνομα παρ' αἰσχύλῳ. διὸ σκώπτει αὐτὸν ἐπίχαρμος. Ἀπὸ στρατείας.) βελτίονα πλεῖστα ηὐτυχηκότα ἀπὸ στρατείας. Κἀπὶ τέρμασι.) τῶν λουτρῶν δηλονότι. πυέλῳ τῇ ὡς ὁρῶ αὐτῷ γινομένῃ παρὰ τὴν δροίτην. ξύλιναι γὰρ αὗται.

13 Φᾶρος παρεσκήνωσεν.) πρὸς τὴν συναλοιφὴν τῆς προθ., καὶ τὴν συζυγίαν τοῦ ῥήματος. Πατρὸς προτιμᾷ.) ὡς λέγεις οὖν πατέρα προτιμᾷ μητρὸς ὁ Ζεύς. Πῶς ταῦτα.) οὐ τὸν δία προέθετο κακῶς εἰπεῖν, ἀλλὰ τὸν ἀπόλλωνα ὡς ψευσάμενον βούλεται ἐλέγξαι. Ὑμᾶς.) ὦ κριταί. Πῶς γὰρ τὸ φεύγειν.) ἐκ τῆς ἀπόλλωνος ἀπολογίας κατακρίνουσιν ὀρέστην εἰ τὸν φονέα οὐχ οἴονται τὸν φόνον ἀνακαλέσασθαι, πῶς ὀρέστης φονεύσας ἐλευθερωθήσεται. Ὅρα τὸ μητρός.) σκόπει πῶς δικαιοῖς ὀρέστην φεύγειν. Κύματος.) κινήματος. Πατὴρ μὲν ἂν γένοιτο.) γεννήσειεν. Ἐγὼ δὲ παλλάς.) ὦ παλλάς. Ὡς ἐπίσταμαι.) ὅσον δύναμαι. Τὰ δι' αἰῶνος.) δι' αἰῶνος. Ἐπισπόρους.) ἀπογόνους. τί γὰρ πρὸς ὑμῶν. τιμηθεῖσα μέμψιν παρ' ὑμῶν οὐχ ὑπομενῶ.

Νεόπολιν.) τὸν ἄρειον πάγον. ἐν αὐτῷ γὰρ ἐστρα-

τοπέδου ζεῦν. σημείωσαι ὅτι πρώτη αὕτη ὀρέστῃ γέγονε δίκη ἐν τῷ ἀρείῳ πάγῳ. Ἐν δὲ τῷ σέβας.) ὁ δὲ, ἀντὶ τοῦ γάρ. Βουλεύω.) συμβουλεύω τοῖς ἐμοῖς πολίταις δημοκρατεῖσθαι μὲν. ὑπὸ φόβου δὲ μὴ εἶναι. Εὐδόντων ὕπερ.) ὑπὲρ τῶν ἀποθανόντων.

Προτροπαίους ἰξίονος.) καθάρσιος τὸν πρωτομύστην ἰξίονα. ἐγὼ δὲ μὴ τυχοῦσα. ἐπ᾽ ἀπειλὰς τρέπονται ἀφεῖσαι τὴν δικαιολογίαν. ἐμὸν τὸν ἰόν.) ἐκβάλλεις τὴν ὀργήν. οὐδὲ δυναμένη βλάψαι τοὺς ἐχθρούς.

14 Τὴν δ᾽ ἐγὼ προσθήσομαι.) ἐγὼ προσθήσω τὴν ἐσχάτην ψῆφον ἤγουν ὅτι αἱ ἴσαι γένωνται, νικᾷ ὁ κατηγορούμενος. Ὅσοις δικαστῶν.) ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀρεοπαγιτῶν λʹ, καὶ εἷς. Νῦν ἀγχόνησμοι.) νῦν μοι ζωὴ, ἢ θανάτου τέλος. Ἢ πρόσω τιμάς.) ἢ τὰς πρώτας ἔχειν τιμάς. Γνώμης δ᾽ ἀπούσης.) γνώμης ἀντὶ τοῦ ψήφου. ὁ τρόπος συνεκδοχή. ἀπὸ τοῦ προηγουμένου τὸ ἀκόλουθον. τὸν γὰρ μέλλοντα βάλλειν ψῆφον δεῖ πρῶτον ἐν γνώμῃ γενέσθαι. ἴσον γὰρ ἐστί. κἂν ἴσαι δὲ γένωνται αἱ ψῆφοι, ὁ κατηγορούμενος νικᾷ. Τὰς δὲ συνδίκους.) τὰς συνηγόρους εὐμενίδας. Πρυμνήτην.) κυβερνήτην. πράξομεν.) τιμωρησόμεθα. Γάλαισμα.) τὴν ἐμὴν ἐπικουρίαν.

Ἀντιπενθῆ.) ἰσοπενθῆ. ὅμοια δρῶντα οἷς πέπονθα. Μεθεῖσα.) ἀντὶ μεθήσω. μετοχὴ ἀντὶ ῥήματος. ὡς τὸ καρπῷ βριθομένη, ἀντὶ τοῦ βρίθεται. σταλαγμὸν δὲ, τὴν κατὰ βραχὺ φθοράν. Χθονία φθορᾷ.) τὸν εἰς τὴν γῆν φερόμενον. Ἄφυλλος.)

λος.) ἄκαρπος. Ἰὼ δίκαι.) διὰ μέσου ὀλοφυρόμεναι ἀναφωνοῦσιν. Γενῶμαι.) λείπει ὁ ἢδη διαζευκτικὸς. ἤτι γένωμαι. Πολίταις.) ὑπὸ τῶν πολιτῶν. ἔμιξε δὲ θρῆνον τὴν τιμωρείαν τεχνικῶς, εἰπὼν γὰρ δύσοισα ἔπαθον ἐπήγαγε πολίταις, ἵνα ἢ πολίταις δύσοισα ὄντα.. Κόραι.) νυκτός. Ἀλλ' ἐκ διὸς γάρ.) ἔφασκε γὰρ ὁ ἀπόλλων γνώμῃ διὸς μαντεύεσθαι. Σταλάγματα.) γράφεται στάγματα. στάγματα δέ εἰσιν, αἰχμαὶ βιβρώσκουσαι τὰ σπέρματα. Καρπὸν φέροντα.) τὸν πάντα ποιοῦντα κακῶς πράττειν. Κοίμα.) κοίμιζε. Πικρὸν μένος.) τὸν θυμόν. Ὡς σεμνότιμος.) λείπει ἐσομένη. Ἀκροθίνια.) ὡς προτέλεια θυόντων ἀθήνησι, ταῖς ἐριννύσι. Τέλος.) ὁ γάμος. Ἄπιστον.) ἀνεκδίκητον, τιμωρεῖσθαι μὴ δυναμένη. τοῦ τὸ φεῦ, διὰ μέσου ἀναφωνεῖ. Πνέω τοιμένος.) ὀργὴν καὶ ἅπαντα κότον πνέω.

Δᾶ.) ὦ γῆ δωρικῶς. Ἦραν δόλω.) οἱ δόλοι γὰρ τῶν θεῶν ὡς οὐδὲν παρήρανμε τῶν δημοσίων τιμῶν.

Ξυνοίσω.) φέρουσα σοὶ τὰς ὀργάς. Σοφωτέραν.) διὰ τὸν χρόνον. Γῆς τῆσδ' ἐρασθεῖσ.) αὐτὶ τοῦ μεγάλοι ἔσονται ἀθλωαῖοι ὥστε ἐπιθυμοῦσαι τῆς ἐξ αὐτῶν τιμῆς. Θηγάναισ νέων.) τὰς ἀναλισκούσας τὰ νέα. Θυμώμασιν.) ὀργαῖς ὅτι καὶ οἰνωθέντες, τρόπον τινὰ γίνονται ἐμμανεῖσ. Ἐξελθοῦσα.) διὰ πράσασα. μάχιμον γὰρ τὸ ὄρνεον. τῶν τε ἄλλων ζώων τοῦ συγγενὲς αἰδουμένων μόνος οὐ φείδεται.

Ἐνοικίου δ' ὄρνιθος.) τῶν ἐνοικούντων πολιτῶν, ὅ ἐστιν

ὅ ἐστιν ὁμόφυλον πόλεμον. Πρὸς νεωτέρας.) τὸ ἑξῆς. πρὸς νεωτέρας ἐμοῦ, καὶ πολιούχων βροτῶν. θεὸς παλαιὰ ἄτιμος ἔρρειν. Ἀλλ᾽ ἐμοὶ.) εἰ πείθῃ τῷ μειλίγματι τῆς ἐμῆς γλώττης, παραμένων, καὶ τῶν καταλεχθέντων ἀγαθῶν μεταλάμβανε. εἰ δὲ μὴ πείθῃ, ἴσθι μὴ βλάψουσα πόλιν. Πλουτόχθων.) ὁ ἐκ γῆς πλουτίζων καρπός.

ΤΕΛΟΣ.

ΑΙΣΧΥΛΟΥ ΙΚΕΤΙΔΕΣ.

Ζεὺς μὲν ἀφίκτωρ ἐπίδοι προφρόνως.

1 ΝΑΙΟΝ ἀρόεντα.) τινὲς τῆς Φάρου Αἰγύπτου. πρόπαροιθε γάρ ἐστιν ἄμεινον δὲ τὰ στόμια ἀκούειν πλεοναζούσης τῆς προθ. διὰ γὰρ τοῦ Ἡρακλεωτικοῦ στομίου τὴν φυγὴν ἐποιήσατο. Δίαν δὲ.) ὅ ἐστιν, ἀντὶ τοῦ γάρ. Οὔτιν᾽ ἐφ᾽ αἵματι.) οὐκ ἐφ᾽ αἵματί τινι καταγνωσθεῖσαι ψήφῳ πόλεως δημοσίᾳ ἡμᾶς ἀπελαύνουσι. Ἀσεβῆ.) ὃν οὐ σεβόμεθα ἡμεῖς, οὐδὲ τιμῶμεν.

Φυξανορίᾳ γάμον.) φυγὴν ἀνδρῶν, ἐμποιοῦντα ἡμῖν, ἀμείνονα τῶν κακῶν ἐψηφίσατο τὴν φυγήν. κακὸν ὁ γάμος. κακὸν δὲ, καὶ ἡ φυγή. αἱρετώτερον ἐστι, τὸ φεύγειν. Ἐγχειριδίοις.) τοῖς ἱκετηρίοις θαλλοῖς.

λοῖς. Ἱεροστέπτοις κλάδοις.) τοῖς στεφάνοις. Βαρύτιμοι.) οἱ βαρέως τιμώμενοι κατα χθόνιοι θεοί. τὸ δ' ὕπατος ἀπὸ ἄλλης ἀρχῆς. Τρίτος οἰκοφύλαξ.) ὁ τριτόσπονδος, ἢ ὁ τρίτος τῶν εἰρημένων. εἶπε γὰρ ὕπατοι θεοὶ καὶ χθόνιοι, καὶ Ζεὺς σωτὴρ τρίτος.

Δέξαι θ' ἱκέτην.) δέξαιτο ἡμᾶς περὶ τῆς χώρας αἰδεσίμῳ πνεύματι. ὅ ἐστιν αἰδῶ ἐπιπνεύσας τοῖς ἡμᾶς δεχομένοις ἀργείοις.

2 Ἀσώδει.) πηλώδει ψαμμώδει. τὴν γὰρ ψάμμον οὕτως φασίν. ὡς τὸ ὁποίαν εἰλύσω ψαμμάθοις τόσσην ἄσιν. Πέμψατε.) τὸ ἑξῆς, οὕτως, πέμψατε πόντονδε. ἔνθα αὐτῇ συνόντες λαίλαπι χειμῶνος τύπῳ, βροντῇ, στεροπῇ τε ὀμβροφόροισί τε ἀνέμοις ἀγρίας ἁλὸς ὤλοιντο. Ὧν θέμις ἂν οὐ δίκαιον ἡμᾶς εἴργει διὰ τὸ μὴ θανατωθῆναι τὸν πατέρα.

Πατραδελφείαν.) ἀνεψιῶν τῶν ἐκ τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ πατρὸς αὐτῶν. Δῖον πορτῖνον.) ἐπικαλούμεθα τὸν Ἶνιν τῆς βοὸς τὸν ἔπαφον τὸν ἐξ ἐπιπνοίας τοῦ Διός. Ἐξ ἐπιπνοίας.) τὸν ἐξ ἐρωτικῆς διαθέσεως. ἐπέπνευσε γὰρ αὐτῷ ὁ ἔρως. Ἐπωνυμία δ' ἐπεκραίνετο.) τῇ δ' ἐπωνυμίᾳ ἐβεβαιοῦτο, ὁ σύμοιρος αὐτοῦ βίος, ὡς γὰρ τῆς γονῆς ἐφήψατο Ζεύς, οὕτω καὶ τῆς τύχης. Πιστὰ τεκμήρια.) τὸ ἑξῆς οὕτως, ὃν ἐπικαλοῦμεν, νῦν ἐν ἄργει δείξω πιστὰ τεκμήρια. ὡς οὐ ξένος ὢν ἐλεύσεται, ἀλλ' εἰς προγόνων γῆν. Τηρείας μήτιδος.) κατὰ παράφρασιν τοῦ τηρέως. Κιρκηλάτου.) τῆς ὑπὸ κίρκων ἐλαυνομένης. εἰργομένα. διωκομένη. Ἠθέων.) τῶν συνήθων

τόπων

τόπων. Νειλοθερῆ.) τὴν ἐν τῷ νείλῳ θερισθεῖσαν, ὅ ἐστι βλαστήσασαν ἐν αἰγύπτῳ. ἀπὸ τῶν σταχύων δὲ ἡ μεταφορά.

3 Γόεδνα.) τῶν γόων τὸ ἄνθος ἀποδρέπομαι.

Α᾽ερίας ἀπὸ γᾶς.) σκοτεινῆς, μέλαινα γάρ ἐστιν. ἢ ὅτι ταπεινή. ἐπεὶ τοῖς ἀπὸ θαλάσσης ὡς ὑπόγειος φαίνεται. Α᾽λλὰ θεοί.) ἀλλ᾽ ὦ γενέται θεοί, καλῶς τὸ δίκαιον ὁρῶντες. καὶ ἡσίοδος. κλῦθι ἰδὼν, ἀΐων τε. Ε᾽στι δέ.) καὶ τοῖς ἐκ πολέμου τειρομένοις, ἐπεὶ φεύγουσιν ὁ βωμὸς διὰ τὸ τῶν δαιμόνων σέβας, ῥῦμα τῆς βλάβης ἐστὶν, ἢ οὕτως. καὶ τοῖς ὑπὸ πολέμου τειρομένοις, καὶ τετραμμένοις εἰς φυγὴν. ὁ βωμὸς ἀρῆς ἐστὶν ὑπέρμαχεῖ γὰρ αὐτῶν, καὶ οὐδὲν πάσχουσιν διὰ δὲ σέβας τῶν θεῶν. Διὸς ἵμερος.) πρὰ δὲ ἀνὴρ δέχει ὅπως διὸς νόσον ἐρύσαιτο. Παντᾳ τοι φλεγέθει.) ἐν παντὶ τόπῳ λάμπει. καὶ διὰ σκότου χωρεῖ. τοῖς μὲν ἀνθρώποις, οὐκ εὐσύνοπτός ἐστιν, ἀλλὰ μέλαινα τις αὐτὸν κατέχει συντυχία.

Πίπτει δ᾽ ἀσφαλῶς.) εἰ δέ τι κρανθῇ περὶ νεύματι τοῦ διὸς, ἀσφαλῶς πίπτει καὶ εὐσχημόνως. τὸ γὰρ εἰς νῶτον πίπτειν τοὺς παλαιστὰς ἄσχημόν ἐστιν.

4 Πραπίδων δάσκια.) πυκνοὶ γὰρ εἰσὶν οἱ τῶν πραπίδων αὐτοῦ τοῦ διὸς πόροι. Πανώλεις.) τοὺς ὀλέσθαι ἀξίους. Η᾽μενον ἄνω φρόνημα.) τὸ δὲ φρόνημα αὐτοῦ ἐκεῖθι τῶν ἁγνῶν ἑδρασμάτων ἐφήμενον. ἐξέπραξε τὸν σκοπὸν ἑαυτοῦ αὐτόθεν ἀπὸ τῶν ἁγνῶν ἑδρασμάτων, ὅ ἐστι τοῦ οὐρανοῦ. Η᾽μενον ἄνω.) ἢ δὲ ἄνω ἱδρυμένον, ἢ δὲ ἑδραῖον. Πυθμήν.) τὸ θάλος, ἢ ῥίζα

ἡ ῥίζα τῶν πεντήκοντα αἰγύπτου παίδων ὁ ἐστὶν αἴγυπτος αὐτός. Διαπάτα.) τῇ ἀπατητικῇ. ἀλλὰ τῇ ἀνοίᾳ τῶν παίδων ἑαυτοῦ, καὶ διάνοιαν μέλλοντι ἔχων ὅπερ ἐστὶ, κέντρον ἄφυκτον. Δακρυοπετεῖς.) παρασκευαστικὰ τοῦ πίπτειν τὰ δάκρυα τῶν ἀκουόντων. Βοῦνιν.) τὴν γῆν, κατὰ βαρβάρους. Εὐακοεῖς.) νοεῖς καὶ τὴν βάρβαρον φωνήν.

5 Θεοῖς δ' ἐναγέα.) ὅπου γὰρ θάνατος αὐτῇ, ἐκεῖ τῶν ἀνθρώπων εὐπραγούντων τιμαὶ τοῖς θεοῖς ἐπιτρέχουσιν. ἐναγέα δ' ἐναγίσματα. Δυσάγκειτοι.) δυσδιάγνωστοι. Ἐμπιτνῶ ξυνὶ λακίδι.) τοῦ διασχισμῷ ἐμπίπτω. Λινορραφής. ἡ ναῦς. παρόσον τρυπῶντες τὰς ναῦς σπάρτοις αὐτὰς συνέρραπτον. καὶ τὸ παρ' ὁμήρῳ, νῆας ἀκειόμενοι, τὸ συρράπτοντες δηλοῖ. ὅθεν καὶ ἀκεστρίας τὰς ῥαπτρίας φησί. Σπέρμα.) ὁ ἔπαφος. Θέλουσα, θέλουσά με.) εἶναι ἀγναί. Εὖ πως.) ἀσφαλὲς ἐπιδέτωμε. Ῥύσιος γενέσθω,) ἀντὶ τοῦ ῥυσάσθω ἡ παρθένος ἡμᾶς τὰς παρθένους. Εἰ δὲ μή.) εἰ δὲ μὴ ῥύσηται. Τὸν πολυξένην.) τὸν καταχθόνιον ἅδην. Θεῶν ὀλυμπίων.) ὦ ζεῦ ἡ παρὰ τῶν θεῶν μῆνις κατὰ ἰούς. ἐστὶ καὶ μαστιγωτική.

6 Χειμών.) τὸν τῆς ἥρας τῆς ἐν ἀνδρείᾳ νικώσης πάντας τοὺς ἐν οὐρανῷ θεούς. καὶ ἐφ' ἡμᾶς οὕτως ἔφθασεν ἡ μῆνις τῆς ἥρας. πρὸς τὸν ἄνω τόπον τὸν πολυξενώτατον ζῆνα τῶν κεκμηκότων ἱξόμεθα. χαλεποῦ γὰρ ἐκ πνεύματος εἶσι χειμών. τὰ δ' ἄλλα διὰ μέσου ἀναπεφώνηται. Καὶ τὸ τ' οὐδικαίοις.) τὸ ἑξῆς.

καὶ

καὶ τὸ τ' οὐ δικαίοις ἐντεύξεται λόγοις.) ἵνα ἔχων παλίντροπον ὄψιν λιταῖς, οὐκ εὐαπολόγητος ἔσται φησίν, ὅταν ἡμᾶς παρίδῃ ἀπολλυμένους. Καὶ τὰ πιχέρσου.) ὡς τὰ ἐν θαλάσσῃ. Ἐπιδελτουμένας.) ἀπογραφομένας. Ἐπόρνυται.) στόλον. τὸν πρὸς ὑμᾶς στόλον μετὰ ὁρμῆς ποιεῖται. Τῶν δ' ἀγωνίων θεῶν.) στρογγύλα γὰρ εἰσὶ τὰ ἱερεῖα. καὶ γωνίας οὐκ ἔχοντα. Λευκοστεφεῖς.) λευκοῖς ἐρίοις ἐστεμμένας.

Ἔχουσαι διὰ χειρῶν ὅ ἐστιν ἀντέχεσθε τῇ δεξιᾷ τῶν ἀγαλμάτων. τῇ ἀριστερᾷ τοὺς κλάδους κατέχουσαι. Πρόλεχος.) μὴ πολλὰ προοιμιάζου.

Μήτε ἀφελκὸς.) μήτε πρόσω καταρχοῦ τοῦ λόγου. μήτε ἀμειβομένα, μακρολόγει. Χρεῖος.) ἐπικουρίας χρήζεις. Ζεὺς γενήτωρ.) ὁ ἔφορος τοῦ γένους. Γέλασ θρόνοις.) ὡς αὐτοῦ ἤδη καθεσθέντος.

Μὴ ἀπολωλότας.) μὴ μετὰ τὸ ἀπολέσαι οἰκτειρήσῃς ἡμᾶς. Καὶ ζωὸς ὄρνις.) ἐξανίστησι γὰρ ἡμᾶς ὡς ὁ ἀλεκτρυών. Σύγγνοιτο.) συγγένοιτο.

7 Τείναιεν.) ἐγγραφῆ. Σημεῖον θεοῦ.) τοῦ ποσειδῶνος. Ἑρμῆς ὅδ' ἄλλος.) ὡς τῶν αἰγυπτίων ἄλλως αὐτὸν γραφόντων. Ὁμοπτέρων.) τῶν συγγενῶν ἡμῖν. Ἄκοντος.) παρὰ πατρὸς ἄκοντος. Ὑστάτας.) μεθ' ἃς οὐκ ἔστιν ἄλλη τιμωρεία. Ἀνέλληνα.) τὴν οὐχ ἕλληνα κατὰ στολήν. Χλιδῶντα.) τρυφῶντα. Οὐδὲ κηρύκων.) μὴ ἐπικηρυκευσάμεναι.

Νόσφιν.) πρέσβεων. Ἀφικτόρων.) ἑλληνικῶν ἱκετῶν. Συνοίσεται.) συμφωνήσει. Εἰ μὴ παρόντι.) ἔμενον ἂν στοχασμῷ τὰ καθ' ὑμᾶς λέγειν, εἰ μὴ

φωνῇ

φωνὴν εἶχε τε. Ἀμφὶ κόσμον.) περὶ τοῦ κόσμου ἡμῶν, ὅτι βάρβαρος. Πρὸς δυνόντος.) τοῦ πρὸς δυσμὰς μέρους στρύμονος κρατῶ. στρύμων δὲ, ποταμὸς θρᾴκης. Συντέμνει δ' ὅρος.) ὁ δὲ ὅρος ὁ ἡμέτερος ἀπὸ σιδόνων ἔχει, ἕως τῆς θαλάσσης. ὁ ἐπέκεινα δὲ, τῶν δὴ κρατῶ. Ναυπακτίας.) τοῦ πέρατος. ἀνεχρόνισε δὲ τῶν γὰρ ἡρακλειδῶν ναυσὶ διαβάντων εἰς ἄργος, οὕτως ἐκλήθη ναύπακτος.

Παλαιῶν αἱμάτων.) ὡς τὴν πολιτῶν αὐτοκτονησάντων. Δράκοντα θ' ὅμιλον.) ἀνῆκε δρακόντων πλῆθος. Προσφύσω.) ἀντὶ τοῦ ἀποδείξω.

8 Κύπριος χαρὰ.) καὶ γυναικεῖος ἂν κύπριοι ἀνδράσι μιγεῖσαι τέκοιεν καθ' ὑμᾶς. Ἱπποβάμοισιν.) ἵπποις ἐοικυίαις κατὰ τὸ τάχος. Καμήλοις.) καμήλοις νωτοφορουμέναις κατὰ τὴν χθόνα. ἀστράβη λέγεται δὲ ἡ νωτοφόρος ἡμίονος. Παλαγμάτων.) περιπλοκῶν. Νείκη τάδε.) τὰ νείκη διὸς καὶ ἥρας εἰς ἣν κατέληξαν. Βοῦν γυναῖκα.) τὴν διὰ τὴν γενομένην ὑπὸ διὸς μεταμόρφωσιν. τῆς ἰοῦς τῇ θεᾷ προσῆψας. Πέδας.) οἶμαι παῖδες. Ἤλασε.) δι' αὐτὴν ἤλασε μακρῷ δρόμῳ. Συγκόλως.) συμφώνως. Τίν' οὖν ἔτ' ἄλλον.) ὁ δ' εὐριπίδης ἔφη παῖδας εἶναι βήλου, αἴγυπτον. δαναὸν. φοίνικα. φινέα ἀγήνορα. Τί φὴς ἱκνεῖσθαι.) διὰ ἣν λέγεις ἐληλυθέναι. Πότερα.) εἰς γὰρ τοὺς ἄνδρας δεσπότας ὤνοιτο. Ἢ τὸ μὴ θέμις.) ἢ ὅτι ἀθέμιτος γάμος. ᾤετο γὰρ αὐτὰς ἐκδεδόσθαι ἤδη ἄλλοις ἀνδράσιν. Εἴπερ γ' ἀπ' ἀρχῆς.) συνέπρασσον

πρᾶσσον ὑμῖν, εἰ ἀρχὴν προφάσεως εἶχον. Κατασκίους.) τοὺς θαλλοὺς ἱκετηρίων κλάδων πεπληρωμένους.

9 Βοτῆρι.) τῷ ἑαυτῆς βοτῆρι σημαίνουσα τοὺς διωγμούς. Ὁρῶ κλάδους.) ὁρῶ ὅμιλον θεῶν ἐστεμμένων ἱκετηρίαις. Ἀστοξ.) τῶν νῦν μὲν ξένων. πρῴην δὲ συνημμένων τῷ ἄστει. Ἄνατον φυγήν.) τὴν μὴ ὑπὸ βλάβης τινὸς γεγονυῖαν. Διὸς κλαρίου.) παντάπασι κληροῦντος καὶ κραίνοντος. Παρ' ὀψιγόνου.) παρ' ἐμοῦ τῆς νεωτέρας ὁ γέρων. αἰδόμενος. ὑπωχένεις. Ἱεροδόκα.) οἱ θεοὶ δέχονται τὰ ἀπ' ἀνδρὸς ἁγνοῦ ἱερά. ἀντὶ τοῦ οὐκ ἰδίᾳ πρὸς ἐμὲ ποιεῖσθε τὰς ἱκεσίας, ἀλλὰ πρὸς πᾶσαν τὴν πόλιν.

Δωμάτων ἐφέστιοι.) οὐ πρὸς τὴν ἑστίαν τῶν ἐμῶν δωμάτων. Εἰ μιαίνεται.) εἰ δὲ τὸ κοινὸν μιαίνεται, ὅ ἐστιν ἡ πόλις. Ἄκριτος.) ἀνυπεύθυνος. Καὶ τυχεῖν.) καὶ τοῦ συμφέροντος ἐπιτυχεῖν. Φύλακα πολυπόνων.) τὸν ξένιον καὶ ἱκέσιον διὰ τὸ φύλακα τῶν ἀτυχούντων. οἵτινες τοῖς πέλας προσιζάνοντες, οὐ μεταλαμβάνουσι τῆς δίκης, ἀλλ' ὑστεροῦντες. Ζηνὸς ἱκταίου.) τοῖς θρήνοις τῶν παθόντων συμμαχεῖ ὁ τοῦ Διὸς χόλος. Ὕπαστρον δέ τοι.) τὴν δὲ τοῦ γάμου μηχανήν, ὁρίζου μοι τοῖς ἄστροις. ἀντὶ τοῦ μηχανήσομαι φεύγειν, δι' ὁδοῦ μακρᾶς τὸν γάμον. οἱ γὰρ μακρὰν ὁδὸν φεύγοντες, δι' ἄστρων σημαίνεσθαι ἔλεγον. Νέμων εἰκότως.) αὐτὸς ἐπεξηγήσατο, τί ἐστιν ἑτερορρεπές. εἰ ὁ Ζεὺς φησὶ τὸ ἴσον φυλάττει, τί ἀπορεῖς συμμαχῆσαι τῷ Διΐ. Δεῖ τοι

βαθείας.)

βαθείας.) δεῖ δὴ εἰς βυθὸν μολεῖν φροντίδος βαθείας σωτηρίου δίκην κολυμβητῆρος. τοῦτο δὲ τοῖς σπογγοτόμοις συμβαίνει, οὐ πόρρωθεν σκοπεῖν καὶ περιβλέπεσθαι. Ῥυσίων.) ἀντὶ τοῦ ἱκετίδων.

Δυσθέοις.) διωγμοῖς ἀθέοις. Κότον.) τὸν τοῦ διός.

10 Βίᾳ δίκας.) παρὰ βούλησιν τῆς δίκης. Ἀμπύκων.) ὡς ἵππον ἄμπυκος ἑλκομένην. Ἐπιλαβὼν ἐμῶν.) τὰς ἐπιλήψεις τῶν πέπλων μου. Ἴσθι γάρ.) λείπει ὅτι, ἀπὸ κοινοῦ ἐστι, οὐ μὴ τλαίης ἰδεῖν. Ὁμοίαν θέμιν.) δίκαιον ἐστὶν ἀποδιδόναι ὁμοίαν δίκην. αἴκε πάθῃ τά κ᾽ ἔρεξε, δίκη δ᾽ ἰθεῖα γένοιτο.

Οὕτως ἀποβαίνει.) ἢ τοῖς θεοῖς, ἢ τοῖς αἰγυπτιάδαις. Χρήμασι.) χρημάτων. καὶ μέγ᾽ ἐμπλήσας. τοῦ διὸς ἐμπιπλῶντος καὶ γεμίζοντος ἄτης τὸν γάμον. Γλῶσσα τοξεύσασα.) ἀντὶ τοῦ γλώσσης τοξευσάσης. ὅ ἐστιν εἰπούσης. Πημονῆς ἄκη.) τῆς προσδοκωμένης πημονῆς. Ἐγὼ παροίχομαι. καὶ τοῦτο ποιῶν, ἐκ τοῦ ἔσομαι τοῖς νεκροῖς θεοῖς ὑπηρετῶν.

Συλλαβάς.) τὰς στροφὰς τῶν ζώων. Νέοις πίναξι.) καινοῖς ἀναθήμασι τὰ ἀγάλματα τῶν θεῶν κοσμήσω. λέγει δὲ ὅτι μετεωρήσω ἐμαυτὸν τῇ ἀγχόνῃ. Μακιστῆρα καρδίας.) ἤκουσα λόγον καρδίας δηκτικόν.

11 Δυσπάλαιστα.) δυσμεταχείριστα. ἀπὸ κοινοῦ τὸ ἤκουσα. Ὑπερτοξεύσιμον.) ἀνυπέρβλητον. Πῶς οὐχὶ τ᾽ ἀνάλωμα.) τὸ πτῶμα τῶν σωμάτων. Ἐν βροτοῖς φόβος.) ὁ τούτου φόβος μέγας ἐστὶν ἐν βροτοῖς. Φιλαίτιος λεώς.) τοὺς γὰρ ἄρχοντας

ἐν τοῖς τοιούτοις περιστάσεσιν εἴωθεν αἰτιᾶσθαι ὁ λαός. Πᾶς τις εὐνοίας φέρει.) ὡς καὶ πρὸς τὸν εὖ ἔχοντα ὁ φθόνος ἕρπει. Φραστοράστε.) τοὺς φράσσοντας. Οὐχ ὁμόστολος φύσις.) οὐχ ὅμοιος τοῖς ἐγχωρίοις ἐσμὲν, ὥστε λαθεῖν. Μὴ θάρσος τέκη.) μὴ θαρσήσας μόνος ἀπελθεῖν φοβηθῶ ὑπό τινος.

Θεῶν ἕδρας.) τοὺς κατὰ τὰς ἕδρας τῶν θεῶν.

Καὶ ξυμβόλοισι.) τοῖς συντυγχάνουσι. Που θράσος νέμοις.) ἀντὶ τοῦ που παραγινομένης μου τὸ θράσος νέμοις. Βέβηλον.) τὸ πᾶσι βατὸν, ὃ μὴ ἱερόν. Πτερωτῶν.) δρακόντων. ἄλυσσον.) καταπόντωσον αὐτὴν τὴν ὕβριν. Εὖ συγκίσας.) ἀντὶ τοῦ δικαίως. Ταὶν μελανοζυγάταν.) τὴν ναῦν, ἐν ᾗ ἐλαβήσονται.

12 Γαλαίφατον.) πολυβόητον. Νέωσον.) ἀνανέωσον τὴν φήμην. Πολυμνήστωρ.) πολλὴν μνήμην ἔχων. γενοῦ δ' ἐφάπτωρ τῆς ἰοῦς. Δίας.) τῆς δίας αἰγύπτου. τῆς τοῦ διὸς ἱερᾶς γῆς. Μετέσαν.) εἰς ἄργος.

Βούχιλον.) ἔνθα ἐχιλοῦτο ἡ βοῦς, καὶ ἤσθιεν. Οἰστρῶ.) ἀντὶ τοῦ μανεῖσα. Ἀντίπορον.) ἀσίαν καὶ εὐρώπην. Ἐν αἴσα.) ἐν εἱμαρμένῃ. ὁρίζει δὲ τὸν βόσπορον. Πολύπυρον αἶαν.) φοινίκην, ἣν ἱερὰν ἀφροδίτης φησὶ διὰ βίβλον, καὶ λίβανον. Ἱκνεῖται.) ἱκνεῖται δὲ δῖον πάμβοτον ἄλσος τοῦ ἴστρου ζεῦ κνώφῳ αὐτὴν διατρυπῶντος. Βέλει.) τοῦ μύωπος.

Πάμβοτον ἄλσος.) τὴν αἴγυπτον. Χιονόσκον.) Φασὶ γὰρ λυομένης χιόνος παρὰ ἰνδοῖς, πληροῦσθαι αὐτόν. Ὕδωρ τὸ νείλου.) λέγεται γὰρ ὁ ἀὴρ

κουφότερος εἶναι. ἐπεξηγήσατο δὲ τί ἐστι τὸ μένος τοῦ τυφῶ, εἰπὼν τὸ ὕδωρ τοῦ νείλου. Εὔνομοι.) οἰκήτορες. Ὄψιν ἀνθῆ.) ὁρῶντες τὸ ῥᾳτώδη. καὶ τόδε. ὡς ἐν ἐρωτήσει. Ὁ θέλξας.) ὁ θεραπεύσας. Ἔρμα.) βάρος. Ἀψευδεῖ λόγῳ.) καθὼς ἡ φήμη βούλεται. Φυσίζωον γένος.) τὸ γένος τῆς ἰοῦς.

13 Καὶ τὸ δ' αὖ γένος.) τὸ γένος ἡμῶν δὲ ἐπάφου λέγων εἶναι τῆς ἀληθείας κυρήσεις, καὶ οὐ ψεύσῃ. Πατὴρ φυτουργός.) αὐτὸς ὁ πατὴρ φυτουργὸς τοῦ γένους. ὁ τῇ ἑαυτοῦ χειρὶ θεραπεύσας τὴν ἰώ. Παμμήχαρ.) ἡ πάντως μηχανή. Ὑπ' ἀρχᾶς.) οὐχ' ὑπὸ τὰς ἀρχὰς δέσποτος τῶν κρεισσόνων καθήμενος τὸ μεῖον ἔχων. Οὐ σέβει.) κάτω ὢν αὐτός.

Πάρεστι δ' ἔργον.) ἅμα τῷ λόγῳ ἡ πρᾶξις. Θαρσεῖτε.) εἰς τὸ συντελέσαι. Δήμου κρατοῦσα.) πότερον πλείους οἱ συμμαχοῦντες ἡμῖν, ἢ ὀλίγοι. Χερσί.) λείπει δεξιοῖς. Ἔφριξεν αἰθήρ.) πυκνὰς ἔσχε τὰς ἠρεμίας αὐτῷ χεῖρας. Ἐνοίκων.) πολιτῶν. Μήποτε.) εἰς τὸν μετέπειτα χρόνον μήπως αὐξήσει κότον ὁ ξένιος. Διπλοῦν μίασμα.) διπλοῦν, καθὸ καὶ ξένους ὄντας παρορῶμεν. καὶ συγγενεῖς δεηθείσας οὐκ ἐλεοῦμεν.

14 Χερσὶν ἀργεῖος.) πᾶσι χερσὶν ἐπέκρανε, πρὶν εἰπεῖν τὸν κήρυκα. αἰράτω τὰς χεῖρας ὅτῳ ταῦτα δοκεῖ. Ποινὰς.) ἀμοιβὰς. Πρὸς ἅπαντα.) βεβαίως εἰς τὸ παντελὲς φέρων αὐτοὺς. Χεύσῃ.) χεύσῃς ἐμοῦ ἐν ταύτῃ γένει. ἢ τῷ γένει. Πυρέφατον.) πυρὶ ἀναλωθεῖσαν. Θερίζοντα.) τὸν ἐν ἄλλοις ἀρότοις

ὑβρίζοντα τοὺς βροτούς. Ποίμναν.) τὴν ἡμῶν σύστασιν. Ἀμέγαρτον.) ἀφθόνητον, διὰ τὸ ἀπελές. Μετ' ἀρσένων.) τῶν αἰγυπτιαδῶν. πράκτορά τε σκοπὸν. τὸν διὸς ὀφθαλμὸν, τὸν πάντα σκοπεῦντα.

Ἐφιζάνει.) ἐφιζάνει γὰρ βαρὺς καὶ ἐρέπει τὸν οἶκον. ἀρέσοντο.) εἰς ἀρέσκειαν ἄγουσιν. Ἥβας.) τὸ ἄνθος τῆς ἥβας αὐτῶν μὴ ἐκκοπείη. Φλεγόντων.) διαπρεπέτωσαν τοῖς γέρουσιν αἱ θυμέλαι, ἢ οἱ γέροντες. Σεβόντων.) τῶν γερόντων σεβόντων τὸν δία τὸν ξένιον ὑπερτάτως. Ὡς πολιῷ νόμῳ.) ὁ ζεὺς τῷ ἀρχαίῳ νόμῳ τὸ ἴσον τηρεῖ. Βοάν τε δήμιων.) ἐμφύλιον μάχην τὴν αὖθι τοῖς ἀπολωλοῦσι βοὴν. Ἀπ' ἀστῶν.) ἄποθεν τοῦ κράτους τῶν ἀστῶν. Ἐπικραινέτω.) τελεσφορῆσαι ποιείτω.

15 Πανώρῳ.) κατὰ πᾶσαν ὥραν αὐξομένῳ περὶ τῆς πόλεως νεμόμενα. Ἐκ δαιμόνων παρὰ δαιμόνων.

Φυλάσσοιτ'.) ἀμετακίνητοι εἶεν αὐτοῖς αἱ τιμαί. Εὐκοινόμητις ἀρχά.) ἡ γὰρ ἀρχὴ ὑπὸ τῶν κοινῶν προνοουμένη, τήν τε πόλιν καὶ τὸ κοινὸν αὔξει. ξένοισί τε. τοῖς τε ξένοις δίκας εὐσυμβόλους διδοῖεν πρὶν ἐξοπλίζειν ἄρη. Τὸ γὰρ τεκόντων σέβας.) πρῶτον θεούς. δεύτερον, νόμους. τρίτον δὲ, τόδε. τὸ τοὺς γονεῖς τιμᾶν. ἔχρην δὲ εἰπεῖν. καὶ τοὺς γονεῖς δὲ σέβειν. τὸ γὰρ τιμᾶν γονεῖς, τρίτον ἐστὶ παράγγελμα δίκης.

Καλῶς κλύουσαι.) οὕτω δὲ ἡμῶν κλύουσαι τοῦ οἴακος οὐ φίλη ἐστίν. Νήϊοι ναῦται.

16 Ἐκ πεπλωμάτων.) ἐκ τῶν λευκῶν πεπλωμάτων μέλαινα γυῖα φαίνονται ἔχοντες. Ἀλκῆς.)

τῆς

τῆς τῶν βωμῶν καταφυγῆς. βοὴ δὲ, ἡ βοήθεια. Περί φοβόν μ' ἔχει πάρεδρος.) ὅσον σοι προσγίνεται ὄφελος διὰ τῆς ἐνθάδε φυγῆς, τῷ δείματι νῦν προσέχεται. ἀπιστῶ γὰρ, εἰ τευξόμεθα ἐπικουρίας. δι' μεσημβρία. καλῶς ἐν ἡλίῳ γεγυμνασμένοι. Δολομήτιδες.) οἱ αἰγυπτιάδαι. κόρακες. λείπει τὸ ἀρπάζουσί με.

Εἴσοιτε.) εἰ ἀσεβήσαιεν εἰς τοὺς βωμούς. Περιφρονες.) ἀντὶ τοῦ ὑπερφρονες. Ἀνιέρῳ.) ἀσεβεῖ.

Κρέα κυνῶν.) τοσοῦτον αὐτῶν διαφέρουσιν ὡς λύκοι κυνῶν. Βύβλου δὲ καρπός.) ἐπεὶ πεπυροφάγοι οἱ αἰγύπτιοι. Κράτος.) τὴν βίαν. Στολῇ.) ὁρμῇ.

Οὐδ' ὅρμος.) οὐ δὲ ἡ ὁρμὴ ταχεῖα, οὔτε ἡ ἔκβασις.

Οὐδὲ πεισμάτων.) ἀντὶ τοῦ πείσματα σωτήρια.

Ἀγκυρούχιαις.) ταῖς ἀσφαλείαις καὶ κατοχαῖς τῶν ἀγκυρῶν. Θρασυνθῶσι.) πρὶν καθαρῆσαι περὶ ὅρμῳ τὰς ναῦς. ἄγγελον δ' οὐ μέμφεται. ἐμὲ τὸν ἀπαγγέλλοντα αὐτοῖς τὴν παρουσίαν τῶν αἰγυπτιαδῶν. Βουνῶτις.) ὀρεινή.

17 Ἔνδικον σέβας.) δίκαια σέβεσθαι. ἢ ἣν δικαίως πάντες τιμῶσι. Κεῦθος.) ἀφανές. Μέλας χρυσίμαι.) μεταβληθείην μὴ εἰς πλῶον. ἀλλ' εἰς ἀτυχόντι, Πάλλεταί μου.) ἀντὶ τοῦ τεταραγμένη ἐστίν. ἢ μεταφορὰ ἀπὸ τῆς θαλάσσης. ἥτις ἐν τῷ ταράσσεσθαι μελαίνεται. Μορσίμου.) μόρον μοι ἐπάγοντος. Πατρὸς κῶπαι.) προσκοπήσας ὁ πατὴρ καὶ σημάνας, ἐτάραξεν ἡμᾶς. Καρδίας γάμου.) τοῦ γάμου δαΐκτηρος τῆς καρδίας μου. Ἐλευθεροῦται.) ἀντὶ τοῦ ἐλευθεροῖ. τὸ γοῦν ἐμοῦ δηλονότι. Λίτανα.) λιτανευ-

ῖκιαί. Τέλεα δέ μοι,) ἐπιτελεσικά μοι. καὶ λύσιμα τῶν κακῶν γινόμεναι. Παγκρατὲς ζεῦ.) ὁ πάσης γῆς κρατῶν ζεύς. Διόμενοι.) διώκοντες. Ματαισι.) ταῖς ζητήσεσιν. Ἐπίπαν.) ἴσον ἐστὶ πάντων ζυγὸν ταλάντου. Ναῖος.) γαῖος. ὁ πρῶτον μὲν ἐστὶ υἱὸς νοῦ ἢ ἐστὶ γῆς γειτονῶς. Ὀ ὀ ὀ.) ταῦτα μετάλινος πάθους ἀναβοῶσιν ἐξ ἀτόπου τοὺς αἰγυπτιάδας ἰδοῦσαι. ὁρῶ τάδε.) ἤκει παρὰ τοῦ πατρὸς ἀκούσασα, ἀλλ᾽ αὐτόπτης γενομένη βοῦς. Φυγᾷ πρὸς ἀλκάν.) πρὸς τὴν τῶν θεῶν ἀλκὴν τὴν ἐν τῇ δόξῃ ἐπηρμένην ἀλκὴν τοῦ θεοῦ. ἔσι δὲ παρὰ τοῦ κύδει γαίων. Προταίσσε.) ὦ πελασγὲ πρὸ ἡμῶν παράταξαι. Ὅπως ποδῶν.) ὡς ἔχετε τάχος ποδῶν. Οὐκοῦν.) ἰδίως ἔσω. ἀντὶ τοῦ εἰδὲ μή. Τῶν, πρό, μάρπτι κάμνοις.) πρότερον θάνοις ὦ μάρπτι πρὶν ἡμᾶς συλλαβεῖν. Ἰὸφ.(ἐστὶ ἀποπτυσμοῦ μίσημα. ἀπὸ δὲ τοῦ ἀποπτύειν, ἀπόφθεγμα ἐποίησε. διὸ δεῖ τὴν ὑστέραν δασύνειν. Αἱμόν.) ἡ μαγμένον σε καθίζω. Ἄπτα.) ἁπτόντα κατὰ συγκοπήν. Ἴχαρ.) ἐπιθυμίαν εἶπε τὴν ἄτην τῆς φρενός. Λεῖφ᾽ ἕδρανα.) καταλείπε τοὺς βωμοὺς. μήποτε μετέχω τιμῆς, ἐν τῇ πόλει τῶν εὐσεβῶν. Ἀλφεσίβοιον.) τὸ ζωοποιοῦν τὰ θρέμματα, ἢ ἔντιμον. μεταφορικῶς. λέγει δὲ τοῦ νείλου. ἀῤῥενόγονον γὰρ τὸ ὕδωρ τοῦ νείλου. ὅθεν ζεὺς τὴν, ἔτεκεν ἄρεα. Βαθυχαῖος.) ἡ μεγάλως εὐγενής. χαοὶ γὰρ οἱ εὐγενεῖς. ἐγὼ ἡ βαθυχαῖος ἀναξία ταύτης τῆς βαθρείας ὦ γέρον.

Θέλεος ἀθέλεος.) σὺ δὲ θέλων καὶ μὴ θέλων,

καὶ

ναί· βίσῃ τάχα πολλὴ κακοπαθῶν. Ὄλοιο.) τοῦτο εὐκτικῶς. ὄλοιο οὖν σὺν ταῖς μηχαναῖς. Κατὰ σαρπηδόνα.) κατὰ τὴν σαρπηδονίαν ἄκραν ἵνξε.

Οὐχ ὑπερθερῆ.) οὐκ ἐν φύγοις. εἰς τῶν αἰγυπτίων ὑπερπεσοῦ βάλοι. Εἰς ἀντίστροφον τὴν ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν ἱλασκομένων ὅ ἐστιν ἀμφιέλισσαν. Βρετέασα.) ἡ τῶν ἀρετῶν ἐπικουρία βλάπτει με. τοῦτο δὲ φησὶν, ἐπεὶ θαρσούσαις αὐταῖς ἐν τῷ φανερῷ κατελήφθησαν. Ἄραχνος.) μηδὲν οὖσαν

Μᾶ γᾶ ὦ γᾶς παῖ Ζεῦ.) ὦ πάτερ Ζεῦ γῆς παῖ. ἡ αὐτὴ γὰρ ῥέα καὶ γῆ. Οὐδὲ γήρασαν.) εἰς γῆρας με ἤγαγον. Μαῖ μαῖ.) ἐν θυσίᾳ. Μᾶ γᾶ.) ὦ μῆτερ γῆ. Χειτῶνος ἔργον.) τὴν ἐργασίαν τοῦ χειτῶνος. Ὤρθωσας.) εἰς ὀρθὴν ἦλθεν. Μαρτύρων ὕπο.) οὐ δεῖ μαρτύρων ἡμῖν. ὁ γὰρ ἄρης κρίνει τὸ νεῖκος. οὐδὲ γὰρ ἄργυρον παρ' ὑμῶν λαμβάνοντες, εἰρηνεύσαιμεν ἄν. Οὐ πίναξιν ἐστὶν ἐγγεγραμμένα.) οὐκ ἐγγράφως ταῦτα εἶπεν, ἀλλὰ ζώσῃ φωνῇ. Ἐκ κριθῶν μέθυ) πρὸ γὰρ τῆς εὑρέσεως τοῦ οἴνου τοῦτο ἐξεῦρον αἰγύπτιοι. λέγεται δὲ μεθύσκειν. Καὶ μονορύθμους δόμους.) ὡς πολλῶν ξένων ἐκεῖ οἰκούντων.

Δῖε πελασγῶν.) ὡς διὰ γυναικῶν. πρόνοον.) τὸν πρόνοιαν ἡμῶν ποιούμενον. Πᾶσιν ἐπειπεῖν.) ἐπεὶ πᾶς ἄνθρωπος ἐστὶν ἕτοιμος εἰς τὸ ψέγειν τοὺς ξένους.

Σωφρονίσμασι πατρὸς.) σωφρονεῖτε ὅπως ὁ τῶν αἰγυπτιάδων ὅμιλος καταγνωσθείη ὑπὸ τῶν ἀργείων. καὶ μὴ ἡμεῖς. Γλῶσσαν εὔτυχον.) τὸ εἰπεῖν μυσαρόν τι κατὰ τῶν ξένων εὐχερῶς ἐστίν. Ἐπίστρεπτον.)

στρεπτόν.) τὴν ἐπιστροφῆς δεομένην. ἢ τὴν ἐπιστρέφουσαν εἰς θέαν. Πολύτεκνοι.) πολυτεκνίας πρόξενοι.

Θεσμός.) ὁ τοῦ ὑμετέρου ὕμνου νόμος. Μετάκοινος.) κοινωνός. Ἁρμονία.) ἡ ἁρμονία μετέχει τῆς ἀφροδίτης. Ψευδῶν τε.) ὅτι πολλὰ ψεύδονται οἱ ἐρῶντες. Φοβοῦμαι.) δέδοικα ὅτι δυσπλοίας ἔτυχον, μὴ καὶ τοῦ γάμου τύχωσι. Μετὰ πολλῶν.) μετὰ ἄλλων πολλῶν γάμων γυναικῶν, καὶ οὗτος τελεσθήσεται.

Μηδὲν ἀγάζειν.) λίαν ἐξετάζειν. Δίμοιρον αἰνῶ.) ἡ δὲ ὡς ἔχω τὸ δίμοιρον τῶν κακῶν σὺν ἑνὶ ἀγαθῷ. ὅ ἐστι τῇ ἀπαλλαγῇ τοῦ γάμου. πίνδαρος ἓν παρ' ἐσθλὸν σὺν δύο δαίονται πήματα βροτοῖς ἀθάνατοι.

ΤΕΛΟΣ.